

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE DORDTSE DINSDAG AGENDACOMMISSIE DORDRECHT D.D. 10 mei 2022

Vergaderkamer 3

Voorzitter: Schalken- Den Hartog

Raadsgriffier: mevr. Wepster

Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Boersma (CU/SGP)

Dhr. Merx (VVD)

Dhr. Schalken-den Hartog (Beter Voor Dordt)

Dhr. Uysal (GroenLinks)

Dhr. Van der Spoel (PvdA)

1. Agendacommissie

De voorzitter: Goedemiddag allemaal. Het is half zes. Ik wil de agendacommissie vergadering openen. Ik heb alleen nu al een galm. Ik ga toch maar doorpraten. Mijn naam is David Schalken. Ik ben technisch voorzitter van deze agendacommissie. Welkom allemaal, mensen op de tribune. Mensen die thuis meeluisteren en ook collega's aan tafel. Even voor het verslag. We hebben de heer Merx aan tafel, de heer Uysal, de heer Van der Spoel, de heer Boersma, mevrouw Wepster, onze griffier en ik zei het al, mijn naam is David Schalken. Ik vind het nog wel heel lastig, die galm. Ik pak een andere. Als ik hij het nog niet doet dan ligt het aan mij. Nee, het ligt aan de microfoon. Ja, nee, het ligt aan ... Nee, het ligt aan mij. Oké, ik hou gewoon wat afstand tot de microfoon en dan hoop ik dat het in ieder geval verstaanbaar is. De agendacommissie vergadering van dinsdagmiddag 10 mei. De agenda zoals die voorligt, kunnen we die vaststellen? Ik hoor niks, dus we stellen hem vast.

2. Besluitenlijst van de vorige vergadering

De voorzitter: Dank u wel. Dan beginnen we met het volgende agendapunt en dat is agendapunt twee. Dat is de besluitenlijst van de vorige vergadering. Zijn daar nog op- of aanmerkingen over, tekstueel of naar aanleiding van de besluitenlijst? Mijnheer Uysal.

Dhr. Uysal: Ja, niet naar aanleiding van de besluitenlijst, maar wel over de mail uitwisseling voor vanochtend. Dus onze griffier en onder andere het agenderingsverzoek van de heer Van Dam Timmers. Want ja, ik denk dat we dat een tijdje zullen blijven hebben, dat de vele ... De hoeveelheid mail uitwisseling. Dat als iemand een agendersverzoek indient, dat dat gewoon naar iedereen wordt gestuurd. Onze griffier die merkte al op van, dat is eigenlijk, dat willen we zoveel mogelijk voorkomen. Maar ik denk dat tot aan de tijd dat we de portefeuilles hebben verdeeld en ook dat we dat nieuwe systeem hebben. Dat we dat probleem willen hebben en op het moment dat het dan de portefeuilles hebben verdeeld, dat iedereen weet wie de woordvoerders zijn per onderwerp, dat dat probleem vanzelf wel gaat verdwijnen. Maar tot die tijd stel ik wel

voor dat we dan gewoon als er een agendering verzoek is, dat iedereen dat gewoon naar iedereen kan versturen en niet alleen naar de fractievoorzitter of aan de fractie assistent. Want in het kader van de agenda functie van de raad is het denk ik wel belangrijk dat alle raadsleden op de hoogte zijn van de ingediende agenderingsverzoeken.

De voorzitter: Dankjewel voor deze aanvuller. Ja, dit heeft geen betrekking op de besluitlijst op zich, dus ik wil in ieder geval de besluitlijst vaststellen. Je mag ... Je mag een aanvulling doen.

De raadsgriffier: Ja, dankjewel. Naar aanleiding van mijn reply to all waarbij ik zei van, eigenlijk is het niet de bedoeling, maar ik doe zelf mee, heb ik de suggestie gekregen van één van de raadsleden om wel het verzoek wat iemand wil doen breed te delen, dus met alle raads- en commissieleden, maar als je dan het wil steunen je alleen antwoord naar de indiener, zodat niet iedereen alle antwoorden krijgt, maar dat ze één keer een verzoek zien langskomen en als je het wil steunen, dan geef je gewoon de indiener je steun en dan hoeft dat niet naar iedereen. Dus dat zullen wij nog in de donderdag brief als suggestie ook meegeven. Dat hoop ik dat dat een beetje voorkomt dat we zo heel veel mails krijgen erover.

De voorzitter: Oké, dank voor deze aanvulling. Nogmaals, we hebben de besluitenlijst vastgesteld.

3 t/m 14 Agenderingsverzoeken.

De voorzitter: En als we dan naar agendapunt 3 tot en met 14 gaan ... Dat zijn de nieuwe stukken met een agenderingsverzoek erbij, dan is alleen 13 zover ik weet een agendapunt waar een agenderingsverzoek op is gedaan. Dus dat ga ik er even bij pakken. Zeg ik iets niet goed? Oké. Dan ... Goed dat je me even helpt, dan ga ik naar eerst naar agendapunt 6. Ja?

De raadsgriffier: Ja, helaas ontbreekt daar de bijlage, dus die zullen we doorschuiven naar de volgende keer, zodat iedereen hier wel kennis van heeft kunnen nemen.

De voorzitter: Dat had ik dus inderdaad in de toelichting al gelezen. Maar het is goed dat we dat nog even noemen. Ja, dank u wel. Nog andere agendapunten voordat we bij agendapunt 13 dan zijn, waar een agenderingsverzoek bij is? Vanuit de griffie niet? Oké, dan ga ik dat het agenderingsverzoek erbij pakken. Even kijken, dat is een agenderingsverzoek van het CDA waarbij ... Wat voldoende is gesteund. Waarbij het voorstel is dat de oordeelsvormende sessie in juni plaatsvindt en dat naar verwachting dan een concept zienswijze ... Omdat naar verwachting de zienswijze concepten van deze maand nog niet beschikbaar is. Daarnaast bespreking, ligt er ook een verzoek aan de griffie en voor deze agendacommissie ... Of voor deze commissie bespreking een overzicht te maken van de acties die de commissie en de raad Sociaal op dit punt heeft ondernomen de afgelopen jaren. En voor de nieuwe raad is bespreking, maar zeker ook die historie nuttig. Er wordt gekeken of griffie de gevraagde informatie kan opleveren om alvast een eerste inzicht te geven aan de nieuwe raadscommissie. Dat is de reactie

vanuit de griffie en volgens mij kunnen we dat zo overnemen. Maar ik zie dat de heer Merx een opmerking heeft?

Dhr. Merx: Ja, dank u wel voorzitter. Ja, het kwam op mij een beetje over als een soort van beeldvormend iets, waarbij je de raad, de nieuwe raad, de nieuwe commissie zeg maar wel vlieghoogte brengt. Ten minste, zo kwam bij mij het verzoek over en misschien kan het op die manier vormgegeven worden.

De voorzitter: Ja, mevrouw Wepster?

De raadsgriffier: Ja, ons voorstel is om sowieso dan een oordeelsvormende bijeenkomst te doen want daar wordt ook echt om gevraagd. En we zouden graag gehoor geven aan die technische vraag om toelichting en iedereen op vlieghoogte te brengen. Als daar behoefte aan is, kunnen we daar natuurlijk ook iets voor organiseren. Mits dat natuurlijk in de tijd weer past, want er zit ook wel weer een deadline op. Dus als we daar ook weer een bijeenkomst voor moeten doen, dan weet ik niet of dat helemaal gaat passen. Maar, ja op zich staan wij daar open voor.

Dhr. Merx: Nou ja, zo kwam op mij het verzoek over, gewoon de mensen op vlieghoogte brengen, weten waar het over gaat, is er eigenlijk allemaal gebeurd in de vorige periode? Dan kunnen we natuurlijk pakken papier gaan rondsturen, kan ook. En dan vervolgens er een oordeel over gaan vormen. Maar misschien is het handiger als mensen gewoon even worden meegenomen in wat is dan eigenlijk, wat is er nou gebeurd en waar zijn we mee bezig en waar gaan we heen? En welke besluiten zijn genomen en waar ... Hoe gaan we reageren op dit spul?

De raadsgriffier: Nou, ik vind het een prima suggestie. Misschien kunnen we afspreken dat als dat past in de tijd dat we dat doen en als dat enorm gaat knellen en dat niet past omdat er gewoon een deadline op zit, dat we dan het toch schriftelijk zullen doen. Waarbij aanvullende vragen natuurlijk richting de griffie altijd gesteld kunnen worden, waarbij we dan graag mensen informeren.

Dhr. Merx: Ja...

De voorzitter: Mijnheer Merx.

Dhr. Merx: Sorry. Wordt het voorstel ook inmiddels gesteund door de VVD, zag ik op de mail voorbijkomen.

De voorzitter: Mijnheer Van der Spoel.

Dhr. Van der Spoel: Ik zie dat er in de concept agenda van volgende week nog een plekje is van 4 tot 6. In vergaderzaal 5.

De raadsgriffier: Kijk ik daar even naar, of dat dat dan niet een derde sessie naast elkaar is, want onze afspraak is dat we er in de middag maar twee naast elkaar doen. Ja, dat zou een derde sessie naast elkaar betekenen. En ja, ik vind dat persoonlijk niet heel erg, maar onze afspraak is dat we er in de middag maar twee parallelsessies doen,

zodat niet iedereen de hele middag er hoeft te zijn. En daarnaast moet ik ook even kijken of dat ambtelijk, want we zullen daar ambtelijke ondersteuning bij halen, haalbaar is. Maar ja, mijn punt van die derde sessie is wel, denk ik ... Ik zie al nee schudden.

De voorzitter: Nee, laten we ons inderdaad aan de gemaakte afspraken houden, maar misschien is het wel goed om de suggestie over te nemen omdat dit om een extra technische sessie gaat om te kijken of hij dan misschien op een middag ingepland kan worden. Ja, oké. Gaan we zo doen? Dit was ... Ja, de heer Boersma nog.

Dhr. Boersma: Ik had nog even een vraagje over dat overzicht, hè? Want er wordt gevraagd van wat doet de commissie inderdaad sociaal de afgelopen jaren. Misschien wel goed om even die jaren te definiëren, want dat kan de afgelopen raadsperiode zijn. We kunnen ook nog afgelopen acht jaar terugkijken. Dan krijg je een heel ander verhaal. Dus, volgens mij is het handig om dan even, ik ga er even vanuit dat het de afgelopen raadsperiode is, en dan zou je ook kunnen zeggen, ik doe de laatste of de twee de laatsten zienswijze brieven gewoon nog als bijlage erbij. Dan heb je ook gewoon meteen een concreet voorbeeld.

De voorzitter: Ja, ik denk een goede aanvulling en als we terugkijken, dan kan ik me zo voorstellen dat je dat de afgelopen periode doet, en niet nog verder. Nee, maar wel goed om dat even aan te geven, want wordt het heel veel leeswerk ook voor iedereen en of het dan relevant is, is dan ook nog maar de vraag. Nou ja, hebben we daarmee volgens mij de nieuwe agendapunten besproken. Voor ik naar agendapunt 15 ga, zijn er nog punten waar we het over moeten hebben met betrekking tot de nieuwe ingekomen stukken? Nee?

15. Agenda voor komende Dordse Dinsdag

De voorzitter: Oké, dan gaan we door naar agendapunt 15 en dat is de agenda voor de komende Dordtse dienstdagen, staat er, maar zover ik zie, staat er maar eentje. Ja, oké, nee, dat ik het niet mis. Zijn er nog op- of aanmerkingen? Nou wel een goede toevoeging gelijk om te benoemen is dat er nu al voorzitters staan ingedeeld. Dat is heel fijn. Dat is ook iets waarvan ik dat ook wat aangegeven, daar waar we gisteren bij ons in de fractie ook mee aan het stoeien waren. Want ja, hè, je kunt wel indelen, maar als je niet weet of je moet voorzitten, dan is dat lastig. Dus is het wel zo dat die mensen daar ook al voor zijn benaderd, dat ze dat ook weten? Of nog niet?

De raadsgriffier: Nou, we hebben in ieder geval afgesproken dat als we iemand inplannen, dat diegene even benaderd wordt van wij hebben je dan en dan ingepland? Dit is vandaag gepland, dus of die mensen nu al benaderd zijn, dat weet ik niet. Maar in ieder geval gaan we dat wel doen.

De voorzitter: Ja, was even voor de verlenging. Dat het nu niet is gelukt, wellicht, dat is ook wel begrijpelijk, maar wel heel fijn dat dat aan de voorkant wordt gedaan. Zijn er nog opmerkingen bij de indeling, zoals die hier nu ligt voor volgende week dinsdag? Jazeker. Mevrouw Wepster?

De raadsgriffier: Ja, dank u wel. Er is één aanvulling en een bijzonderheid, eigenlijk, omdat de auditcommissie in de avond staat. En onze afspraak is eigenlijk dat we agendacommissie, auditcommissie, presidium, zulk soort vergaderingen eigenlijk normaliter in de middag doen. Maar het gesprek met Qbus, Blue Amigo en de provincie lukte niet in de avond, omdat die drie partijen ... Nee, die lukte niet in de avond omdat die partijen niet 's avonds kunnen. Dus hebben we die toch gewijzigd en is dat gesprek in de middag en is de auditcommissie in de avond.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Als er verder geen opmerkingen zijn dan gaan we het zo doen op dinsdag 17 mei, ga ik vanuit. Stellen we dat zo vast.

16. Het uitwisselen van ervaringen van de agendacommissie

De voorzitter: Dan hebben we als volgende agendapunt, agendapunt 16. En dat zijn ... Dat is het uitwisselen van ervaringen van de agendacommissie. We zijn weer één vergadering verder. Zijn er weer nieuwe verwonderingen? Mag ik iemand het woord geven? De vorige keer was de heer Boersma er niet bij, dus misschien heeft hij nu een verwondering om met ons te delen.

Dhr. Boersma: Verwondering, bewondering. Nee, ik heb het vorige keer het nodige gemist natuurlijk, maar goed. Dat heb je als je op vakantie bent. Ik begreep dat jullie er goed uitgekomen zijn. Nee, ik vind het de manier waarop tot nu toe gaat, loopt nog steeds redelijk prettig en het gaat allemaal lekker vlot en soepel. Ja en hoe korter, hoe beter, denk ik altijd, en ik verwacht dat ... Ongetwijfeld zullen de discussies over agendering nog wel komen op het moment dat er een nieuw college zit en we echt weer heel veel inhoudelijke onderwerpen gaan bespreken. Maar tot nu toe doen we het lekker vlot met zijn allen. Dus prima.

De voorzitter: Dank u wel, zijn er nog andere mensen met een aanvulling? Ik had zelf een puntje vanuit mijn fractie, maar daar had ik een punt al van gedeeld met Anneloes. Dat was het van tevoren duidelijk hebben, wie gaat voorzitten? Zodat je daar ook rekening mee kunt houden met je planning. En bij ons in de fractie waren we gisteren aan het stoeien van hoe gaan we nou de agenda voor volgende week verdelen? Want er is nog geen overzicht. Maar bij de agendacommissie kunnen we dus wel dat overzicht vinden en daar hadden wij niet aan gedacht. Maar ja, zo zullen er wel meer fracties zijn die nog een weg moeten zien te vinden in hoe we dat doen in de voorbereiding. Maar ... Ja volgens mij gaan we er allemaal voor dat het gewoon goed gaat werken zo? Jij vanuit de kant vanuit de griffie nog bijzonderheden, dingen met ons te delen?

De griffier: Nee, bedankt.

17. Rondvraag

De voorzitter: Oké, dan ga ik naar agendapunt 17 en dat is de rondvraag. Begin ik weer even bij de heer Boersma. Heeft u een rondvraag? De heer Merx? Uysal?

Dhr. Uysal: Kan de griffier misschien ons een update geven over dat nieuwe systeem?

De griffier: Het nieuwe systeem. Je bedoelt dat we de agenderingsverzoeken gaan digitaliseren? Ja, daar hebben we over gesproken op de griffie. Ik heb uitgesproken dat het mij het allermooiste lijkt als het gewoon in ons eigen RIS doen, als mensen inloggen en dat je het daar kunt doen, dat je niet weer in een ander systeem moet gaan inloggen. Maar nog niet alles loopt even soepel met ons huidige RIS en dat moet wel eerst echt even goed lopen voordat we weer nieuwe opdrachten gaan geven. Dus wij hebben ... Ik weet niet precies wanneer, maar zeer binnenkort hebben we overleg ook met de bouwer van ons RIS en dan gaan we dit bespreken, van hoe moeilijk is dit en als het niet te moeilijk is, hoop ik dat het in ons eigen RIS gebouwd kan worden en als het wel moeilijk is, heb ik ook al suggesties gekregen over Google en maar goed, dat is allemaal te technisch voor mij op dit moment. Maar het wordt dus bekeken en we gaan eens kijken wat het beste gaat werken en op welke termijn. We hebben ons raadsinformatiesysteem op onze site en dat is gekoppeld aan de GO app.

De voorzitter: Oké, nou, laten we het niet nog ingewikkelder maken, maar dank voor deze technische uitleg. Voldoende beantwoord, zo, uw vraag?

Dhr. Uysal: Ja.

De voorzitter: Oké, de heer Van der Spoel. Anneloes, nog iets extra voor de rondvraag? Nee, dan sluit ik deze vergadering. Dank u wel.

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE DORDTSE DINSDAG VRAGENHALFUUR DORDRECHT D.D. 10 MEI 2022

Vergaderkamer 1

Voorzitter: dhr. Schalken-den Hartog
Raadsgriffier: mevr. Wepster
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Burggraaf (VVD)
Dhr. Kleinpaste (Gewoon Dordt)
Mevr. Kruger (GroenLinks)
Dhr. Kuhlmann (VVD)
Dhr. Van der Linden (CU/SGP)
Dhr. Schalken-den Hartog (Beter Voor Dordt)
Dhr. Stam (Beter Voor Dordt)
Dhr. Stolk (VSP)
Dhr. Tutupoly (Op Ons Eiland)

Portefeuillehouders: wethouder M. Burggraaf, wethouder M. Stam, wethouder R. van der Linden.

3. Vragenhalfluur

De voorzitter: En toen werd het gelijk stil. Dank u wel. Ben ik niet gewend. Welkom allemaal. Ik open hierbij het eerste vragenhalfuurtje van onze Dordtse Dinsdag. In eerste instantie welkom ook aan alle aanwezigen, gasten. Ook mensen die meeluisteren, welkom. Ja, het eerste vragenhalfuurtje. Volgens mij kunnen we met elkaar constateren dat het in een behoefte voorziet. En dat is mooi. Want er waren in totaal iets van twaalf vragen van verschillende partijen aangeleverd. En u heeft er waarschijnlijk ook wel wat via de mail over voorbij zien komen. Het is natuurlijk wel erg veel voor een vragenhalfuurtje. En anderzijds zaten er ook vragen bij die zich niet echt lenen voor het vragenhalfuurtje zoals we dat bedacht hadden. Maar meer voor schriftelijke artikel 40-vragen, of artikel 39-vragen. Bij de vragen voor het vragenhalfuurtje gaat het echt om politieke vragen die niet technisch zijn. Over een actueel onderwerp waarbij de vraag kort en bondig geformuleerd kan worden. En meer uitgebreidere politieke vragen die zijn beter om op een andere manier te stellen. Maar uiteraard begrip dat we in het begin even met elkaar moeten zoeken naar wat goed past en wat niet goed past bij het vragenhalfuurtje. Van de twaalf vragen zullen we er vanavond zes behandelen. En deze vindt u bij het agendapunt op het RIS in de GO app. De andere vragen die zullen in overleg met de griffie op een andere manier worden gesteld. En ik loop straks graag de vragen een voor een met u door. Hierbij geef ik dan, omdat we maar een half uurtje hebben, de indieners niet de gelegenheid om de vraag te herhalen. Iedereen heeft kennis kunnen nemen van de vraag. Ik zal wel eerst een korte samenvatting van de vraag geven, waarna ik de betreffende wethouder zal vragen om te reageren op de vraag. Nadat de wethouder het antwoord heeft gegeven, kunnen er naar aanleiding van het antwoord natuurlijk nog aanvullende vragen worden gesteld. Echter, en daar moeten we met elkaar even scherp op blijven, is het niet de bedoeling dat we met elkaar in debat gaan over het onderwerp. Want als dat het geval blijkt te zijn, dan moet dat via de agendacommissie. En moet daar vergadertijd worden ingepland op de Dordtse Dinsdag. Zodat we daar op een ander moment meer tijd voor kunnen nemen.

De heer Kuhlmann: Voorzitter?

De voorzitter: Ik hoor een vraag. De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Ja, u noemde, als ik goed geluisterd heb, zei u van: we gaan niet de vragen herhalen, maar meteen richting de antwoorden. U noemde aan het begin ook van er zijn natuurlijk mensen die meekijken. Zou het niet voor de mensen die meekijken toch handig zijn als degenen die een vraag hebben ingediend, heel beperkt even hun vraag kunnen stellen? Dat is misschien net iets aardiger voor de mensen die het volgen.

De voorzitter: Ja, het is net iets aardiger voor de mensen. Dat snap ik. Maar volgens mij gaf ik net ook aan dat ik de vraag kort zal toelichten en ook van welke fractie hij komt. Om dan daarna het woord te geven aan de wethouder. Om daarmee te voorkomen dat de vragen te lang en te uitgebreid zijn. En bepaalde vragen die door andere fracties zijn gesteld niet aan de orde kunnen komen. We gaan...

De heer Klein paste: Voorzitter?

De voorzitter: ...het zo proberen. En we staan natuurlijk altijd open voor suggesties. Ik ga naar de heer Kleinpaste.

De heer Kleinpaste: Ja, ik voel toch wel heel veel voor de suggestie die mijn collega Kuhlmann doet. En ik denk dat we best de discipline kunnen opbrengen om het bondig te formuleren.

De voorzitter: Ik snap uw gevoel. Ik ga het voor vanavond zo doen zoals het ook bij de griffie is uitgewerkt en voorgesteld. En het lijkt me prima om op een ander moment nog te kijken of we het dan wellicht op een andere manier kunnen doen. Stel je voor dat het aantal vragen de komende maanden helemaal gaat opdrogen en we misschien maar één of twee vragenstellers overhebben. Dan kunnen we altijd nog kijken of er wat meer ruimte is. Vanwege de tijd wil ik nu echt naar de vragen toe gaan.

Appartementencomplex Volt aan de Noordendijk

De voorzitter: En de eerste vraag dat was een vraag van Gewoon Dordt, van de heer Kleinpaste. En die vraag ging over het appartementencomplex Volt aan de Noordendijk. En Gewoon Dordt heeft daar vragen over gesteld. Over de vestiging van een bedrijf dat bezorgmaaltijden verzorgt in het nieuwe appartementencomplex aan de Noordendijk. Kan dit binnen het bestemmingsplan en is het wenselijk? Het is een vraag voor de heer Burggraaf, dus ik wil eigenlijk de heer Burggraaf het woord geven. De heer Burggraaf.

De heer Burggraaf: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, voor deze locatie is het bestemmingsplan Regiokantoor 2018 van toepassing. En daarin is geregeld dat onder specifieke gebruiksregels horeca 1 is toegestaan. Maar alleen in de vorm van een restaurant. Dus als het puur en alleen bezorgmaaltijden is, dan is het niet toegestaan. Als dat een restaurant is die naast restaurantactiviteiten ook maaltijden bezorgt, dan is dat wel mogelijk binnen het bestemmingsplan op die plek.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Is dat voldoende antwoord op uw vraag?

De heer Kleinpaste: Mag ik daar één aanvullende vraag op stellen?

De voorzitter: Een korte, zeker.

De heer Kleinpaste: Hoe gaat het college dan controleren of het leeuwendeel van die activiteiten de daadwerkelijke restaurantfunctie betreft en niet het bezorgen van maaltijden in heel Dordrecht?

De heer Burggraaf: Ja, voorzitter, dat zal in het reguliere vergunningsaanvraagtraject moeten worden toegelicht. Hoe de activiteiten eruitzien en hoe het is ingericht, et cetera. Dus daar zal die toetsing plaatsvinden.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Dank voor de vraag van Gewoon Dordt en dank voor het antwoord, de heer Burggraaf.

Kerstmarkt

De voorzitter: De volgende vraag dat is de vraag van de VSP. Die is aangeleverd door de heer Stolk, over de kerstmarkt. En daarbij zie ik ook de naam van de heer Kleinpaste van Gewoon Dordt staan. Daar zijn dus vragen gesteld over het doorgaan van de kerstmarkt, door de VSP en Gewoon Dordt. En dit gaat met name over waarom. Of er overleg heeft plaatsgevonden met de POBD. Of er is nagedacht over alternatieven. En wat de consequenties zijn van het jaren achtereen afgelasten van een traditie. Ook weer vragen voor de heer Burggraaf. Ik geef u het woord, de heer Burggraaf.

De heer Burggraaf: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, de kerstmarkt. Een mooi en belangrijk evenement voor onze stad. Maar die in het verleden ook wel heeft laten zien dat het nogal kwetsbaar is voor veranderende omstandigheden. Eerst is dat geweest vanwege stormachtige omstandigheden. En de afgelopen twee jaar heeft helaas corona roet in het eten gegooid. Maar één ding is wel duidelijk, het is een belangrijk evenement voor de binnenstad, dat veel bezoekers naar de stad haalt. En dat is goed natuurlijk voor onze Dordtse horeca en winkeliers. Om die reden heeft het college ook bij de vorige raad het voorstel gedaan om in dit nieuwe jaar -eigenlijk het eerste normale jaar na alle coronabeperkingen- evenementen weer mogelijk te maken. Om daar ook extra financiële middelen beschikbaar voor te stellen. Want je ziet nu dat alle organisatoren van evenementen aanlopen tegen hoge kosten voor allerlei voorzieningen waar nu een enorm grote vraag naar is. We denken alleen al aan dranghekken, toiletjes, veiligheidsmensen die ook bijvoorbeeld bij GGD-plekken en dergelijke worden ingezet, maar ook nu weer door alle evenementen vraag naar is. Dus dankzij die financiële ondersteuning lukt het nu om evenementen als Big Rivers en Dordt in Stoom weer naar de stad te halen. En daar zien we ook dat bijvoorbeeld bij Dordt in Stoom het gelukt is om daar veel meer ook de lokale horeca bij te betrekken. Zodat ook onze ondernemers in de stad daar baat bij hebben. Zo is in de twee coronajaren gekozen voor een concept van de Dordtse decemberdagen. Een inkleding waarbij je een hele maand de kerstbeleving of de decemberbeleving kan doen. Waarbij als uitgangspunten het stimuleren van bezoek aan de binnenstad, een bijdrage aan de promotie van Dordrecht en de levendigheid van de binnenstad. Daar is toen aan toegevoegd om ook licht in de donkere dagen te krijgen. Nou, dat programma is toen afgestemd met onder andere ook de POBD en met ondernemers, om een programma neer te zetten waarmee je ook kan zorgen dat de winkeliers en de horeca er goed van profiteren. Nou, helaas door de afgelopen twee jaar de beperkingen hebben laten zien dat de Dordtse decemberdagen ik denk voor misschien maar voor een derde van het oorspronkelijke programma uitgevoerd konden worden. En desondanks zagen we dat daar enorm groot enthousiasme was voor de onderdelen die er wel waren. Dus voor dit jaar hebben we besloten om vooral de Dordtse decemberdagen nog een keer uit te voeren. Met het vertrouwen dat dit jaar dan wel het volledige programma neergezet kan worden. En je ook op die manier ook goed kan evalueren wat dat nieuwe programma brengt. En dan kan je ook evaluaties die we in het verleden hebben gedaan met betrekking tot de kerstmarkt -waarbij ook gekeken is wat het bereik is en wat de ervaring is en de tevredenheid, et cetera- die twee kan je dan tegenover elkaar zetten. En dan kan je gaan kijken voor de toekomst wat de succesfactoren zijn en hoe je die kerstmaand nou het meest optimaal kan invullen. Dat kan in de vorm van een kerstmarkt zijn. Waar je wellicht vanuit de decemberdagen elementen hebt waarvan je ziet van: hé, maar

daarmee kunnen we die kwetsbaarheid die het traditionele event heeft oplossen. Of misschien andersom, dat je zegt: hé, maar die decemberdagen hebben heel veel mooie dingen. En daar moeten net weer wat elementen vanuit die kerstmarkt ingezet worden. Nou, dat is een afweging die je begin volgend jaar dan goed kan maken door die twee naast elkaar te zetten. Dus deze decembermaand komt vooral een hele maand een Dordtse decemberdagen-programma.

Mevrouw Stolk: Voorzitter?

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Burggraaf. Mevrouw Stolk van de VSP.

Mevrouw Stolk: Ja, voorzitter, dat was volgens mij niet helemaal de vraag. Volgens mij hebben wij gevraagd of de POBD hierin mee is genomen. En dat antwoord heb ik u nog niet horen geven.

De voorzitter: Mijnheer Burggraaf.

De heer Burggraaf: Ja, voorzitter, zoals ik u zei, het programma van de Dordtse decemberdagen is mede tot stand gekomen samen met, onder andere in overleg met de POBD. Maar voor de beslissing om nu de Dordtse decemberdagen te doen, dat is een beslissing geweest van de gemeente en de organisator van de Dordtse kerstmarkt, Dordrecht Marketing. Waarvan ook de POBD in kennis is gesteld.

Mevrouw Stolk: Voorzitter?

De voorzitter: Gaat uw gang, nog kort een vervolgvraag. En daarna was de heer Kleinpaste.

Mevrouw Stolk: Ja, een suggestie daarop. Als we dan kijken naar de nieuwe communicatie in deze nieuwe periode, zou ik het college graag mee willen geven om juist in dit soort situaties juist de POBD hierin mee te nemen. Want dit is nu echt een collegebesluit geweest. En wij zouden het vanuit de VSP zeer op prijs stellen om juist degenen die erbij betrokken zijn -en dat zijn de ondernemers en de POBD, want daar hechten we veel waarde aan- om die op voorhand daarin mee te nemen. Of in ieder geval te informeren. Want wij halen het ook gewoon uit de krant.

De voorzitter: Ik ga naar de heer Kleinpaste.

De heer Kleinpaste: Ja, voorzitter, ik sluit me graag aan bij de woorden van mevrouw Stolk als het gaat om die communicatie richting de ondernemers. En dat is overigens breder dan alleen de POBD, zeg ik er dan maar bij. En een aanvullende vraag als het gaat om de decemberdagen afgezet tegen de kerstmarkt is of de wethouder daadwerkelijk verwacht dat die kerstdagen, zoals we die organiseren, net zoveel externe bezoekers trekt als de kerstmarkt gewend is te doen. Met andere woorden: geeft het wel daadwerkelijk een impuls aan de winkeliers in de binnenstad? Of kunnen we eigenlijk op voorhand al inschatten dat daar een heel ander effect vanuit gaat? Waardoor we dan een belangrijk evenement in die periode wel degelijk gaan missen.

De voorzitter: Ik geef de heer Burggraaf nog kans voor een reactie. En dan wil ik hiermee daarna dan ook het punt afronden.

De heer Burggraaf: Ja, voorzitter, ik onderschrijf volledig de oproep van de VSP en van Gewoon Dordt om vooraf de belanghebbenden te informeren. En dat is ook wat we gedaan hebben hierin. Dus het kwam niet als een donderslag bij heldere hemel. En ik heb in elk geval ook gevraagd om u als raad, voordat dit naar buiten werd gebracht, ook eerst van in kennis te stellen. Dus ik ga ervanuit dat dat ook gebeurd is en dat u dat niet uit de kranten heeft hoeven lezen. Want een zorgvuldige communicatie en het betrekken van iedereen die erbij betrokken is, dat is zeker de bestuursstijl die past bij de nieuwe periode. Maar ik zou zeggen: bij elke periode die er is. Dus dat is een goede oproep die ik, nogmaals, onderstreep. En dan het punt van de heer Kleinpaste van Gewoon Dordt. Ja, kijk, als je keek naar het dwaalspoor en de lichtjes, dan is daar echt van ver buiten Dordrecht zijn er mensen naar de stad gekomen. En dat programma van Dordtse decemberdagen dat is er nu in ruw concept. Dat gaat verder uitgewerkt worden. En dat gaat natuurlijk ook heel veel marketing krijgen, om juist te zorgen dat heel veel mensen naar onze stad komen. Dat is de doelstelling en de opzet. En daar wordt een mooi programma voor gemaakt. En dat gaan we ook meten, hoeveel mensen daar op afkomen. En dan gaan we kijken of we bezoekers weten te trekken, over de hele maand, die in de buurt komen van het bezoek zoals het bij de kerstmarkt is. Tegelijkertijd kan je ook daarin afwegen: hoeveel bezoek wil je naar je stad? Uiteindelijk wil je het wat mij betreft om te zorgen dat er mensen zijn die een leuk dagje in de stad hebben. Die hun geld uitgeven aan onze lokale ondernemers. Die uiteindelijk een hele goeie maand draaien, een goeie omzet draaien. Zodat ze de rest van het jaar ook een mooie invulling aan die stad kunnen geven, waar wij als bewoners weer van profiteren. Dat is de balans die je moet halen. En dat er mensen komen die zeggen: goh, ik ben daar geweest in de stad en het was zó bijzonder. Ik adviseer je om deze zomer eens een dagje naar die stad te gaan. Of volgend jaar er ook weer eens naartoe te gaan. En dus in die nuance gaan we meten wat het effect is. En proberen we zoveel mogelijk mensen te bereiken die een leuke dag in onze stad hebben. En hun centen uitgeven aan onze lokale ondernemers, om zo te zorgen dat we daar als stad ook optimaal van kunnen profiteren.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Burggraaf, uitgebreid antwoord.

Rotonde Groenezoom

De voorzitter: Ik ga naar de volgende vraag. En de volgende vraag is van de VVD. De heer Kuhlmann heeft die vraag aangeleverd. En de vragen die werden gesteld, waren vragen over de verkeerssituatie op de rotonde bij de Stadspolders. En er wordt de wethouder gevraagd om maatregelen te nemen. Ik geef het woord aan de heer Van der Linden.

De heer Van der Linden: Ja, dank u wel, voorzitter. Het gaat concreet over de rotonde bij de Groenezoom. Die zit inderdaad in de wijk Stadspolders. De vraag is van: moet daar niet iets gebeuren gezien het feit dat er -in de vraag van de heer Kuhlmann staat twee keer bijna, of helemaal- een ongeval is gebeurd. We hebben daar even wat op

nagezocht. We hebben, zoals u weet, een Aanpak verkeersonveilige plekken. En de rotonde komt daar in totaal, tussen de periode 14 en 20, dus 2014-2020, zes keer in voor met een geregistreerd ongeval. Het is een rotonde met vooral veel ochtend- en avondspits. Ook veel autoverkeer én veel fietsers. Gezien die omvang is dat niet héél veel. Gezien het feit ook dat er meestal bij een rotonde natuurlijk wat langzamer gereden wordt. Daar is een rotonde ook op ontworpen. We nemen deze rotonde wel mee in de aanpak die, onder andere dankzij de motie van de VVD, is aanbevolen om de verkeersoversteekplaatsen te bekijken. Daar loopt een onderzoek naar. En ik zou willen voorstellen om dat onderzoek even af te wachten en dan te kijken welke plekken extra aandacht nodig hebben. En het kan gaan om asfalt. Dat kan gaan om herinrichting. Het kan ook gaan om zichtbaarheid of om bijvoorbeeld, wat ik ook wel eens af en toe hoor uit vragen, soms het snoeien van struiken enzovoorts. Dat is hem.

De heer Kuhlmann: Voorzitter?

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Kuhlmann.

De heer Koelman: Als het mag een vervolgende vraag. Ik hoor de wethouder zeggen van: nou, we nemen het mee. Ik ben toch even benieuwd specifiek voor deze rotonde. Ik denk dat veel mensen hem in de stad ook kennen, Groenezoom. Fietsers van twee richtingen die kunnen komen. Toch in veel gevallen een onoverzichtelijke situatie. Is de wethouder het tenminste met ons eens dat dit wel een aandachtspunt is? Dat deze plek, op wat voor manier dan ook, aandacht verdient om te kijken hoever we de situatie daar kunnen verbeteren?

De voorzitter: Heer Van der Linden nog kort.

De heer Van der Linden: Dank. Jazeker, daarom ga ik ook extra letten op de rapportage over die oversteekplaatsen. Omdat, zoals ik al zei, hier veel verkeer samenkomt, langzaam en snel verkeer. De rotonde is ook een aantal jaren geleden, dat was denk ik net voor uw tijd, in de commissie is hij behoorlijk verbouwd. Toen zijn er ook een aantal snelheidsbelemmerende maatregelen genomen, zowel voor de fietser als voor de automobilist. De zichtlijnen zijn ook verbeterd. Op zo'n rotonde komt altijd én 's ochtends én 's avonds veel verkeer samen. En de rest van de dag valt het wel mee. Dus dat bepaalt ook een beetje de aanpak. Maar zoals ik zei, er zijn een aantal opties om -na de rapportage over de oversteekplaatsen- aan te pakken. Ja?

De heer Koelman: Dank u!

De voorzitter: Prima, dank u wel. Voldoende, lijkt me zo.

Verkeerssituatie Sportpark Schenkeldijk

De voorzitter: Dan heb ik nog een vraag van GroenLinks. Is aangeleverd door mevrouw Kruger.

Mevrouw Wepster: U slaat er eentje over.

De voorzitter: O, sorry. Ja, vergeten. Ik was al naar beneden gescrold. Ik heb eerder nog een vraag staan van Op Ons Eiland. De heer Tutupoly heeft die vraag aangeleverd. En dat is een vraag over de verkeerssituatie en de kwaliteit van de wegen op Sportpark Schenkeldijk. Er wordt aan het college gevraagd hoe en wanneer dit wordt opgelost. De heer Van der Linden ook.

De heer Van der Linden: Nee.

De voorzitter: Niet? De heer Stam. Oké!

De heer Stam: Dat ga ik doen. Een aantal problemen zijn ons bekend op de Schenkeldijk. Hard rijdende automobilisten en die quads richting EBOH en vv Dubbeldam echter niet. Wel op andere stukken van de Schenkeldijk. U kunt zich wel voorstellen, dat gebeurt op veel meer plekken in Dordrecht, die overlast. Op het moment dat wij daar extra handhaving op in gaan zetten, dan zie je dat dat niet gebeurt. Het zijn veelal gasten of sporters die bij de twee verenigingen zitten. Dus allereerst zou de boodschap uitgaan naar de verenigingen. Om hun leden daarop te wijzen dat vooral niet te doen. Het is ook nog een doodlopend stuk. Als je kijkt naar de gaten in de weg, die zijn bekend. En zoals u wellicht weet, zijn wij bezig met de herinrichting van Sportpark Schenkeldijk. Dus op het moment dat dat aan de orde is, zullen ook die problemen worden aangepakt. En dan gaat u waarschijnlijk vragen: wanneer zal dat dan gebeuren? Daar durf ik nu nog geen datum voor te geven. Maar ik verwacht wel binnen onafzienbare tijd dat daar wat beweging gaat plaatsvinden in het kader van de ontwikkeling Dordtwijk-zone.

De voorzitter: Oké, dank u wel. De heer Tutupoly, nog een vervolgvraag?

De heer Tutupoly: Ja. Daar wil ik wel even op reageren. De wethouder gaf aan dat het te hard rijden niet bekend is daar. En dat dat wellicht vanuit de sportverenigingen, tenminste bezoekers van de sportverenigingen, is. Deze vraag kwam onder andere van de sportverenigingen, waar wij aanwezig waren. En ook bij het verlaten daarvan kwamen er dus ook de quads inderdaad voorbij. En dus ook de auto's met gierende banden, terwijl daar gewoon kinderen op dat moment lopen. Dus ik denk dat het zeker de moeite waard is. Want dat was bijvoorbeeld ook gewoon op een zaterdag. En dat rijdt dan gewoon de hele tijd heen en weer. Dus bij dezen.

De heer Stam: Ja, dit was geen vraag, een opmerking. Dus ik neem aan dat mijnheer Tutupoly zelf niet te hard heeft gescheurd daar.

De voorzitter: Nee, daar gaan we niet vanuit. Nee.

De heer Stam: Het is een doodlopende weg. Dus wat dat betreft is er een keerpunt bij Dubbeldam. Nogmaals, de verenigingen hebben mij daar niet op aangesproken dat het op dát stukje weg gebeurt. Wel op andere delen van het sportpark. Maar we gaan kijken hoe we dit enigszins kunnen beteugelen.

De voorzitter: Dank u wel voor het aanvullende antwoord. En ik was een beetje op het verkeerde been gebracht met betrekking tot uw vraag. Omdat ik verkeerssituatie las en dacht: dat is de heer Van der Linden. Maar, dank u wel mijnheer Stam.

Het Vogelnest op het Vogelplein

De voorzitter: Dan kom ik op de vraag van mevrouw Kruger van GroenLinks. En dat is een vraag over de situatie op het Vogelplein. En de wensen van de supermarkt om daar uit te breiden en ook parkeerplaatsen uit te breiden. Dit zou ook gevolgen hebben voor het Vogelnest en tot onrust hebben geleid bij de betrokkenen. De vraag is wat hier nu aan de hand is en welke plannen er zijn. Ik weet niet, welke wethouder mag ik hierover het woord geven? De heer Van der Linden.

De heer Van der Linden: Ja, misschien wel.

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Van der Linden: Het hangt er een beetje van af welke insteek je kiest. De vraag lijkt ingegeven door de situatie dat op een in ruimte niet heel groot plein, zowel parkeren als groen als natuurlijk het Vogelnest een plek dient te krijgen. We weten al een tijd -dat lezen we af en toe ook in de krant wel - dat de supermarkt wil uitbreiden. Voor zover ik weet is er nu nog geen vergunningsaanvraag. We hebben natuurlijk wel gekeken -en dat doen we ook aan de hand van de parkeerdruk die in de hele wijk duidelijk merkbaar is- van: hoe gaat het eigenlijk met het parkeren? En op het plein zelf is nu geen excessieve parkeerdruk. Natuurlijk is het wel een keer vol als de winkels allemaal in vol bedrijf zijn. Maar dat lukt allemaal nog wel. Mocht deze situatie zich voordoen en mocht er een vergunningsaanvraag komen, dan ga je natuurlijk kijken hoe een en ander inpasbaar is. Het lijkt ons wel van belang dat zowel groen als het Vogelnest als de parkeerfunctie goed kan worden ingevuld. En dat geldt ook voor het parkeren in de hele wijk, maar ook een onderzoek naar loopt.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Van der Linden. Mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Ja, ik stel dan toch even ook een aanvullende vraag. Want u zegt wel: dat móet er kunnen zijn. Of: het moet komen. Maar het Vogelnest zit daar natuurlijk al een aantal jaren. En die hebben zeker het plein, de hele buurt eigenlijk, veiliger, groener, socialer gemaakt. En het zou zonde zijn als dat moest verdwijnen voor parkeerplaatsen. Onze partij is natuurlijk sowieso al voor beperken van autogebruik, dus ook dat. Maar dat is toch ook bekend dat ze nu voor zeven jaar, dat het bestemmingsplan is afgegeven. Dus hoe rijmt zich dat dan met nieuwe vergunningen of zo ten aanzien van de supermarkt?

De heer Van der Linden: Mogen het trouwens wel fietsparkeerplaatsen zijn? Is dat wel toegestaan? Of is dat ...

Mevrouw Kruger: Uiteraard!

De heer Van der Linden: Ja, kijk! Nee, maar kijk, op dit moment is er dus geen concrete aanvraag. En de parkeerdruk is niet van dien aard dat we nu iets moeten oplossen. In de wijk wel, daar zit echt veel parkeerdruk. Maar het plein kan zijn parkeerbehoefte goed opvullen. Dus tegen de tijd dat er een vergunningsaanvraag is, gaan we natuurlijk kijken. En ik ben het met u eens, het groen, de andere functies, moeten allemaal goeie ruimte krijgen.

Mevrouw Kruger: Ja, nog even een korte opmerking daarbij.

De voorzitter: Ja.

Mevrouw Kruger: Mevrouw Stolk gaf net ook al een mooi advies. Ik denk het in dit geval ook. Op het moment dat die vergunningsaanvraag er komt, om dan zeker de mensen van het Vogelnest en de buurtbewoners die daar echt ook gebruik van maken, direct van op de hoogte te stellen.

De heer Van der Linden: Dat doe je altijd. Een vergunningsaanvraag gaat altijd met omwonenden en belanghebbenden. Hun belangen worden natuurlijk getoetst, sowieso. Ja.

De voorzitter: Oké. Dank u wel voor het antwoord. Dank u wel voor de vraag vanuit GroenLinks. Daarmee hebben we de vragen gehad en hebben we zelfs nog vijf minuten over. Nou, hadden we wellicht nog een vraag kunnen oppakken. Zijn er nog vragen?

Mevrouw Stolk: Ik heb nog wel een vraag, hoor.

De voorzitter: Ik wil u hartelijk danken voor de belangstelling en voor de vragen. Vooral ook via de griffie blijven we ook kijken hoe we optimaal gebruik kunnen maken met elkaar van dit vragenhalfuurtje. Prettige avond allemaal.

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE DORDTSE DINSDAG SESSIE 1 D.D. 10 MEI 2022

Vergaderkamer 5

Voorzitter: dhr. Boersma
Raadsgriffier: dhr. Vullings
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Boersma (ChristenUnie/SGP)
Dhr. Cobben (FVD)
Dhr. Van Dam-Timmers (CDA)
Dhr. Droog (ChristenUnie/SGP)
Dhr. Den Dulk (PVV)
Dhr. Groenewege (PvdD)
Dhr. Den Hartog (GroenLinks)
Dhr. Gündogdu (Op Ons Eiland)

Mevr. Van Herwijnen (PvdD)
Dhr. Katif (Beter voor Dordt)
Dhr. Van der Kruijff (CDA)
Dhr. Kuhlmann (VVD)
Dhr. Maroof (DENK)
Dhr. Van der Meer (GroenLinks)
Mevr. Nieuwland-van den Bosse (ChristenUnie/SGP)
Dhr. Noldus (VVD)
Dhr. Portier (SP)
Dhr. Roggekamp (Gewoon Dordt)
Mevr. Simon-van Waardhuizen (Beter voor Dordt)
Dhr. Van der Spoel (PvdA)
Dhr. Stolk (VSP)
Dhr. Tutupoly (Op Ons Eiland)
Dhr. Wringer (Beter voor Dordt)

Insprekers: dhr. Van Meel, dhr. Smit, dhr. De Jong, dhr. Bakker
Ambtelijke ondersteuning: dhr. Besseling, dhr. Kooman, mevr. Van den Berg

1. Brief van de heer Van Meel over het afhandelen bezwaarschrift mbt verkeersboetes Basisgegevens

De voorzitter: Oké, goedenavond allemaal. Van harte welkom. De eerste echte, nou ja, zeg maar operationele Dordtse Dinsdag, na het introductieprogramma wat we met zijn allen gehad hebben. We gaan nu voor het echt, dus fijn dat u er allemaal bent. Ook welkom aan iedereen die thuis meekijkt, de mensen op de tribune achter ons, de pers als die meekijkt of meeluistert. En natuurlijk alle raads- en commissieleden. We hebben voor deze sessie hebben wij drie insprekers. En dat gaat over de verkeerssituatie en de mobiliteit in de binnenstad. Dat gaat om mijnheer Van Meel, mijnheer De Jong en mijnheer Smit. Die zal ik straks vragen om op de inspreekplek te gaan zitten. Als inspreker krijgt u vijf minuten de tijd om uw verhaal te doen en vervolgens kunnen de raads- en commissieleden dan vragen stellen. En dat gaat vooral om verduidelijkende vragen of feitelijke vragen. Het is nog niet de bedoeling dat we met elkaar hier in debat of in discussie gaan. Dat kan als daar behoefte aan is in een volgende beeldvormende sessie of in de oordeelsvormende sessie. En nou, we hebben een halfuur, dus dat is best wel ambitieus. Want drie keer vijf minuten is een kwartier, dan hebben we nog een kwartier om vragen te stellen aan drie insprekers. Dus we gaan ons best doen. Ik denk dat het goed is om voor de kijkers thuis even heel kort de naam en partij te doen. Ik kan vanaf hier niet alle bordjes zien, anders zou ik het doen. Dat we om de beurt, te beginnen bij mijnheer Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Wim van der Kruijff van het CDA.

De heer Den Dulk: Anthony den Dulk, Partij voor de Vrijheid.

De heer Stolk: Leo Stolk, VSP.

De heer Cobben: Sevas Cobben van Forum voor Democratie.

De heer Tutupoly: Gerson Tutupoly, Op Ons Eiland.

De heer Groenewege: Pieter Groenewege, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Van Herwijnen: Irma van Herwijnen, Partij voor de Dieren.

De heer Den Hartog: Paul den Hartog, GroenLinks.

Mevrouw Simon-van Waardhuizen: Claudia Simon-van Waardhuizen, Beter voor Dordt.

De heer Maroof: Abdul Maroof, DENK.

De heer Kuhlmann: Alexander Kuhlmann, Dordtse VVD.

De heer Van der Meer: Frans-Bauke van der Meer, GroenLinks.

De heer Droog: André Droog, ChristenUnie/SGP.

De voorzitter: Ja, dank u wel. En naast mij zit mijnheer Vullings, de commissiegriffier. En ik ben Jan-Willem Boersma, ik ben vanavond voorzitter. Ik wil als eerste vragen aan mijnheer Van Meel om op de positie van de spreker. U mag daar op de blauwe stoel gaan zitten en dan de microfoon aanzetten. En dan heeft u vijf minuten om uw verhaal te houden voor ons.

De heer Van Meel: Bedankt dat ik mocht komen. Dit is dus de plek. Eens even kijken, jongens. Moet ik nog ergens op drukken? Doet die het zo? Nou, dank voor uw tijd. Dit is de eerste vergadering, geloof ik. U weet het, burgers hebben altijd twee dingen, dat is hondenpoep en parkeren. Dus nou, ik doe het met parkeren vandaag. Ja, ik voel me een klein beetje een parkeer crimineel, zoals ik hier zit. Ik heb voor 1300 euro boetes verzameld van de gemeente Dordrecht. Ik heb er een stuk of 10, 15, ik woon er nou vijf jaar. Ik moet wel zeggen, met respect, ik weet niet of dat woord gebruikt mag worden, het zijn wel lullige dingen jongens. Het is over een stukkie verf wat verkeerd is. Er staat om half 2 's nachts een BOA bij mij voor de deur die meent dat ik daar niet mag staan. Nou, zo heb ik nog wel wat voorbeelden. Ik zal u besparen. Maar wat een beetje jammer is, is dat er ook heel veel maatschappelijke kosten vervolgens bij komt. Want wat doe je dan, je krijgt zo'n boete, je stuurt een briefje naar de officier. De officier zit in Utrecht, die kent de situatie niet, verworpen. Dan ga je naar de kantonrechter. Afgelopen vrijdag, ik heb het genoeg weer mogen hebben om daar te zitten. Daar zit, schrik niet, een officier van justitie, een zeer hooggeleerd iemand. Een griffier, een rechter, ondergetekende. Ja goed, het is natuurlijk geen gemeentelijk geld, maar qua maatschappelijke kosten vraag ik me echt in gemoede af. En ik win ook wel eens, ik verlies ook wel eens. Dat geeft voor de rest niet. Nou, ik had afgelopen vrijdag wel dat de officier gelijk al zei: ik matig gelijk maar drie zaken. Dus dat is weer 300 euro verdiend. Ik irriteer me er wel een beetje aan. Ik denk: nou, er zit een mooi platform om mijn irritatie kenbaar te maken. Maar ik ben niet de enige. Ik heb wat petitie's rond gedaan in eigenlijk een beperkt aantal straten. Nou, ongeveer drie dagen daarna had ik

er 20 in mijn bus liggen. En ik ben niet de enige. Ik zal ze niet allemaal voorlezen, maar daarbij nog twee frustraties. Zorg voor een goede regeling dat dienstverleners ook mogen komen, want ik word gek van de boetes. Oh nee, dat is privacy, ik mag de naam niet noemen, maar ik heb er zo 20 verzameld en ik ben niet de enige. Volgens mij leeft dat wat breder. Om nou niet altijd negatief te zijn wou ik toch ook, ik bedoel, het zijn ook maar simpele dingen. De officier zei: ja, de BOA kan twee dingen doen, hij kan verbaliseren of voorbij lopen. Nou, met respect, dat is niet waar. Hij kan ook gewoon bellen, zoals die laatst bij Big Rivers deed, zoals die laatst bij Koningsdag deed. Dat kan gewoon gebeld worden van: joh, er is een probleempje. Ik heb een voorbeeld gehad van mijn partner, de stekker ligt los. Prima, ik steek hem er zo weer in, maar dat is wel weer 100 euro. Ik vind het disproportioneel. Ik heb gewoon een vergunning, ik betaal gewoon alles netjes. En dan ga ik weer een briefje schrijven en dan zien we het weer. Maar ik ben niet de enige, de hele straat doet gezellig mee. Het is zo zonde van de tijd, jongens. Ik krijg een mail dat de sectoren in het kader van coronabeleid gaan we weer terug naar acht sectoren, tien ingangen, 12 toegangsregimes. Ik weet niet hoe het in elkaar zit. En dan hoor je, dan zeg ik: nou ja, zouden we niet gewoon de hele binnenstad dan als sector kunnen aanwijzen? Ja, maar dat resulteert in extra vervoersbewegingen. Weet u wat in extra vervoersbewegingen resulteert, parkeergarage Visstraat en parkeergarage bij het hof bij de Albert Heijn. Lees de columns van Chris Ties op dit vlak, kijk naar de Drie Vriendenhof waar het ook al vaststaat. Dat zijn overbodige verkeersbewegingen. Geef die BOA gewoon een mandaat, zoals er op uw website staat. Dat die contact neemt, even naar de burger gaat. Het zijn lullige dingen. Geef de afdeling parkeren een mandaat dat als ze zien dat een normaal mens zegt: goh, ik heb een voorbeeld gehad in een bepaald parkeervak was de verf vershoten. 200 euro en nou zit er een verfje op. Laat iemand bij de gemeente gewoon zeggen: goh, dat is gek. En laat even bellen: zullen we dit gewoon eens even regelen? Dat scheelt een rechtszaak, dat scheelt dit, dat scheelt dat. Het zijn kleine dingen. En eigenlijk het enige wat ik zou willen vragen: is dat niet wat jammer? Maar ik weet niet of die nog in functie is. Ik ga gewoon in gesprek met de stad, er zijn oplossingen zat en we hoeven elkaar echt niet te irriteren. Dat was hem.

De voorzitter: Ja, dank u. Ik zie al een paar vingers. Ja, mijnheer Kuhlmann eerst.

De heer Kuhlmann: Ja, dank u, voorzitter. Mijnheer Van Meel, ik hoorde u zeggen dat u soms bijna als een parkeercrimineel ziet. Om te beginnen, ik neem aan dat als u de keuze heeft: liever op een officiële plek staan dan op een illegaal ...

De heer Van Meel: ik sta altijd op een officiële plek. Wij staan altijd op een officiële plek. We hebben een vergunning. Twee keer omdat zijn verfje er niet goed op zit. Nou, het zit er nu wel goed op, dus er zijn geen tickets meer. Een keertje het stekkertje zit er niet in. Een keer bij de conversie ... Ja, dan ga ik ze allemaal noemen hoor. Nou nee, dat zal ik niet doen voor u. Nee, maar van pollers naar camera's en dan bij de Grote Markt dan komt in de conversie komt de toegang niet meer mee, maar het kaartje kon ik er wel in. Ja, dan krijg ik er drie. En dan op het moment, dan ga ik bellen en gek, gek, gek. En dan krijg ik via de website via vijf minuten toegang, want ik ben bewoner en ik heb gewoon recht op toegang bij de Grote Markt. Maar sinds 2020 staat er weer 300 euro uit. Dus ik doe het, vind ik, en de rechter toetst dat tegenwoordig, netjes.

De heer Kuhlmann: En vindt u dat voldoende parkeerplek? Kost het u veel moeite om een plek te vinden? En nog een vervolgvraag. Hoe kijkt u aan tegen parkeergarages, als bewoners daar zouden mogen parkeren? Dus is er voldoende plek en parkeergarages.

De heer Van Meel: Nou, nu niet. Het is allemaal mixed. Kom op zaterdag een keer kijken in de binnenstad, kijk op de Steeghoversloot, kijk op de Visstraat, kijk alleen over de verkeersonveilige situaties die daar ontstaan. Er is een soort shoot-out op de Visstraat wie het eerste. Daar schieten fietsers links en rechts, tegenwoordig heeft u besloten dat ook bewoners over straten mogen lopen. Nou, dat vind ik een loffelijk streven, daar wil ik ook zeker rekening mee houden. Maar dat gebeurt niet op zaterdag. Ik bedoel: er zijn een hoog aantal verkeersonveilige situaties gecreëerd. Dus als je die twee-drie parkeergarages in het hart van de stad, dan heb ik het niet zoals hier of hierachter. Maar in het hart van de stad, ik heb het over Visstraat, Chris Ties heeft het over de Bieshof. En ja, als je die voor bewoners zou maken, het zou wel schelen denk ik. Maar vandaag de dag is het niet zo en het is natuurlijk gewoon commercieel. Ik weet niet welk college het verkocht heeft destijds. Een Q-Park, daar zullen absoluut goede redenen voor zijn, maar de praktijk is anders.

De voorzitter: U bent tevreden, mijnheer Kuhlmann?

De heer Kuhlmann: Ja, prima.

De voorzitter: Mijnheer Van der Meer was volgens mij eerst, hè? Ja.

De heer Van der Meer: Ja, dank u wel, voorzitter. Dank voor alle informatie en ook de stukken waaruit ik een aantal frustraties en ook een aantal concrete suggesties voor hoe dingen misschien praktischer kunnen. Die zijn allemaal nogal praktisch. Mijn vraag is eigenlijk: wat wil u aan de gemeenteraad vragen?

De heer Van Meel: Aan de gemeenteraad zou ik willen vragen dat de gemeente en de wethouder, die is er niet, in gesprek gaat met de stad over dit onderwerp. En ik ben niet de enige. Er zitten hier een kleine 20 bij mij in de straat. Ik weet zeker als je verder gaat naar voorbij het vlak, dan hebben we het niet over de reparatie van de brug en alle frustraties die daarbij zijn gekomen. Dan heb ik het wel over 19 parkeerplaatsen bij de grote kerk die op de nominatie staan om opgeheven te worden. Als ik de stelling van de stichting Bomenridders goed gelezen heb. Ga ik gesprek met de stad over dit onderwerp. Ik ben toch niet de enige. En dat staat me een beetje tegen. De enige weg die ik nu heb is naar de rechter. Ik vind het prima, ik bedoel: ik schrijf graag briefjes. Ik vind het leuk om te winnen. Ik win niet altijd, maar ja goed, ik had er vier. Er liggen er waarschijnlijk ga ik er drie pakken. En dat gaat dan over een situatie van 2020. Het is voor mij wel veel, ik maak er een beetje een geintje van, ik vind het wel verdomd veel geld. Ik vind het zelfs disproportioneel, 1300 euro terwijl ik een vergunning heb. Dat meen ik oprecht. Maar dat is inderdaad frustratie. Die zal ik achter me laten. Dus ik ga graag in gesprek met de verantwoordelijke wethouder. Afdeling parkeren, dat zijn goede mensen maar die mogen niks. En ik ga graag in gesprek met de BOA's, want die mogen ook helemaal niks.

De voorzitter: Ja, een vervolg? Ik weet niet. Ik ben nou eerst hier, hij is er niet. Dus ik had gehoopt hem hier te treffen.

De heer Van Meel: ik heb een briefje gestuurd, ik heb geen antwoord. Maar misschien de coalitie, dat begrijp ik. Er liggen wel brieven bij de wethouder.

De voorzitter: Ja, mijnheer Cobben, u heeft een vraag.

De heer Cobben: Ja, allereerst hartelijk dank natuurlijk dat u de moeite heeft genomen om hier te zijn. Heel goed vind ik dat. Daar zijn we eigenlijk ook voor, om te luisteren naar de bewoners. Ik deel uw zorg en de vraag die ik u wil stellen ... Als ik u goed begrijp, dan kunt u als u een bezwaar heeft tegen uw boete niet bij de gemeente terecht. Dan moet u meteen via de juridische kanalen. Zou u er een voorstander voor zijn dat er bij de gemeente een loket is waarbij u dan in eerste instantie een bezwaar kunt indienen? Want de BOA's zijn per slot van rekening in dienst van de gemeente. Die geven namens de gemeente bekeuringen uit aan u. En pas als de gemeente zo'n bezwaar verwerpt, dat u dan naar de rechter kan.

De heer Van Meel: Dat bedoel ik met de afdeling parkeren. Ik bedoel, ik heb ook meegemaakt dat er een software fout is. Dan krijg je een bon en dan krijg je keurig een mailtje van: personen in kwestie. Nou, dan ga ik ervanuit dat die bon wordt kwijtgescholden. Dat kan die man niet, hij is niet gemandateerd. Hij zit al in het systeem. En volgens mij, maar dat is mijn beperkte juridische kennis. Gewoon als de afdeling parkeren een eenvoudig briefje stuurt van: joh, dit klopt inderdaad, hier is een foutje gemaakt. Dan zou dat voldoende moeten zijn voor de officier. Ook daar zijn mogelijkheden, alleen dat gebeurt niet. Dus wat zegt de afdeling parkeren? Ja, dan moet u een briefje schrijven. Nou, een briefje naar de officier, die zit in Utrecht en dan zitten we weer bij het kantongerecht. Ja, dat mag allemaal geld kosten, dat is prima. Ik ben er graag zelfs, dus het antwoord is ja.

De voorzitter: Ja, tevreden met het antwoord? Zijn er nog andere vragen aan mijnheer Van Meel? Mijnheer Stolk.

De heer Stolk: Ik had eigenlijk een andere vraag. Mijnheer Van der Meer had het erover dat die een brief had, die zit er niet bij. Ik kan het niet vinden.

De voorzitter: Ja, we hebben een aantal stukken erbij zitten. Maar er zitten een, twee, drie, vier, vijf stukken zitten erbij. Bij dit agendapunt.

De heer Vullings: Ik denk dat u moet inloggen. Omdat ze persoonsgegevens betreffen zijn ze achter een slotje geplaatst.

De heer Stolk: Oké, dan moet ik zo even kijken.

De voorzitter: Oké, als er geen andere vragen zijn dan dank ik u voor uw moeite om hier te komen. En dan wil ik graag vragen of mijnheer De Jong aan de tafel komt zitten.

O ja, dan wisselen we het even om. Dan doen we eerst mijnheer Smit en dan kan de PowerPoint even klaargezet worden straks. Ja. Oké, u mag ook uw verhaal doen.

De heer Smit: Ja, even kijken. Hij stond al aan, ja. Nou, hallo, goedenavond. Mijn naam is Kai Smit. Dank u wel dat ik hier mijn verhaal mag doen. Ik ben een redelijk nieuwe Dordtenaar. Ik en mijn vrouw wonen sinds een jaar met veel plezier op de Voorstraat. En daar zijn we bezig een Rijksmonument aan het renoveren, wat tevens ook ons woonadres is. En ik zit eigenlijk hier niet zo zeer eigenlijk namens mijzelf. Ik heb zoals mijn voorganger geen eigen parkeerboetes die aan het opstapelen zijn, maar wel mijn eigen problematiek omtrent eigenlijk de parkeerregels, inrijregels, die gelden voor de Voorstraat specifiek. We hebben nu al met drie aannemers het probleem gehad dat er waarschuwingen en ook boetes zijn gevallen voor het verkeerd inrijden in de Voorstraat en ook het te lang stilstaan, dus dat het wordt gezien als parkeren en niet laden en lossen op de Voorstraat. En dat zijn meteen eigenlijk twee aparte boetes, want je rijdt een voetgangersgebied in en je rijdt het autoluwe gebied in. Nou ja goed, ik heb meerdere aannemers op gewezen wat de juiste route is. Het is best omslachtig, ik heb zelfs een Google Maps moeten tekenen om aan mensen uit te leggen die niet uit Dordt komen van hoe je moet rijden. Namelijk helemaal via de Mediamarkt en dan bij de brug voor de bibliotheek naar links. En dat terwijl er op het bord aan de westzijde van de Voorstraat niks staat over de oprijrichting. Ik heb het meerdere keren gecontroleerd, ook aan mensen laten zien. Er staat helemaal niets wat men verhindert om binnen te rijden. Tegelijkertijd, ja, dit gaat niet over BOA's, dit gaat over het camerasysteem. Wordt dat gewoon allemaal automatisch geregistreerd en zo doende stapelen boetes zich op, zoals mijn schilder laatst heeft ondervonden, 1300 euro. Nou ja, dat vinden wij, ik en mijn vrouw, buitensporig. Vandaar dat we nu het initiatief hebben genomen om een brief namens ook de schilder te schrijven richting de gemeenteraad dat uitlegt van: ja, dit slaat eigenlijk nergens op. Het is een automatisch systeem, vermoed ik. Maar goed, er moet wel enigszins een mens aan te pas komen om te bepalen wat redelijk hierin is. Want dit is absoluut niet redelijk. Gelukkig hebben wij redelijk recent een reactie gehad van de gemeente dat vijf van de zes boetes worden geseponeerd. Maar ja, dat ging natuurlijk wel na enige moeite. Nou, onze oplossing hiervoor, in ieder geval voor het bord, is simpel. Pas aan, voeg iets toe waardoor het echt duidelijk wordt wat de juiste rijrichting is. Zowel aan de juiste kant bij de Mediamarkt als aan de verkeerde kant eigenlijk, zoals bij de Munt en de westzijde. Zet gewoon die verkeer- en rijrichtingen goed. En wat ik zelf heel erg belangrijk vind is: maak het voor de bewoners makkelijk om hun monumenten op te knappen. Iedereen die ik spreek in de straat heeft er moeite mee en sommige mensen laten het zelfs, want ze willen dat gezeik eigenlijk van de gemeente niet eens. Ik vind dat best kwalijk. Niet alle monumenten zijn in de juiste staat in de Voorstraat. En het is juist heel goed om dat te behouden voor de stad. Dus ik heb zelf alleen geen enkele optie gezien om voor een aannemer aan te vragen dat hij echt mag staan met een voertuig, langer dan in de ochtend. Of überhaupt langer eigenlijk dan laden en lossen, om zijn werk te kunnen doen. En tegelijkertijd heb ik van de aannemers gehoord van: ja, ik kan hier niet werken als ik niet mijn voertuig voor uw gebouw heb. Dus ik vraag daarom ook voor een aparte regeling of iets dergelijks om het aannemers makkelijker te maken om te parkeren op de Voorstraat. En nog een ding, laatste toevoeging. Ik wil wel duidelijk maken dat we heel blij zijn met het autoluwe

aspect van de Voorstraat. Dat is natuurlijk, dat moet wel ook voor het winkelend publiek leefbaar blijven. Dit gaat echt puur om echt werkzaamheden die plaatsvinden. Dat was mijn zegje.

De voorzitter: Ja, dank u wel voor uw toelichting. Vragen? Ik zie mijnheer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ja, u vraagt om een regeling voor dit soort situaties. Heeft u die vraag ook al aan de gemeente c.q. het college gesteld? Of stelt u die nu voor het eerst?

De heer Smit: Ik heb die naar een ambtenaar waarmee we in gesprek waren heb ik die ook gestuurd. Daar hadden ze niet direct een antwoord op. Voor de rest niet naar het college, maar ik heb een algemene raadsbrief gestuurd.

De heer Van der Meer: Ja, nog even dat ik de situatie goed voor ogen heb. Ik ben zelf ook wel eens gaan kijken inderdaad in de Voorstraat. En ja, er zijn natuurlijk stukken, of tenminste veel mensen komen er regelmatig. En in mijn herinnering, maar u woont daar natuurlijk, u kent die situatie misschien nog wel beter dan ik, is het bord aan de kant van de Voorstraat bij de grote kerk precies hetzelfde, daar mag je er niet in, als de borden bijvoorbeeld aan de kant van de Visstraat. Of eigenlijk op alle plekken zeg maar ziet het er precies hetzelfde uit, terwijl je er op sommige punten wel in mag en andere punten niet. Heb ik dat zo goed herinnerd?

De heer Smit: Ja, ik had ook bij de raadsbrief en ook bij de brief die ik naar de ambtenaren heb gestuurd ook een paar foto's bij toegevoegd. Die borden zijn overal hetzelfde. Dus ook de goede rijrichting is niet duidelijk, dus daar moet echt iets aan gedaan worden.

De voorzitter: Ja, dank u. Mijnheer Portier.

De heer Portier: Ja, voorzitter. Het is mij ook wel eens overkomen dat ik inderdaad aan de verkeerde kant binnen ben gereden met een collega. Ja, het is eigenlijk, heeft u er wel eens naar gevraagd van waarom het eigenlijk is dat je maar op sommige plekken binnen kan rijden? Want de Voorstraat op zich is geen eenrichtingsverkeer. Je mag allebei de kanten op rijden, als je eenmaal in het autoluwe gebied bent. Met een ontheffing of binnen de venstertijden. Heeft u ooit wel eens een antwoord gekregen van waarom alleen maar daar erin rijden en waarom niet op andere plekken erin rijden?

De heer Smit: Nee. En ook na lang zoeken op de website kon ik daar niks over vinden, anders dan dat ik het wel snap dat het wel een beetje krap wordt op sommige plekken. Maar ja, dat vind ik ook van de Wijnstraat eigenlijk. Soms verbaast het juist met de geparkeerde auto's als we het over parkeeroverlast hebben dat dat wel erg krap wordt, dat ik niet begrijp hoe dat is ingeregeld eigenlijk. Ja.

De voorzitter: Duidelijk. Zo te zien aan uw blik is het voor u ook nog steeds een vraag. Zijn er nog andere vragen? Niet? Dan dank ik u voor dit onder de aandacht brengen. En dan gaan we als het goed is naar mijnheer De Jong en dan de PowerPoint bekijken. U ook welkom. En ook voor de PowerPoint geldt vijf minuten. Dus gaat uw gang.

De heer De Jong: Nou, ik zal me even voorstellen. Ik ben Brent de Jong, ik ben 23 jaar oud en ik woon daar helemaal bovenin, in de buurt van de Merwekade, bij het hotel. Waar ik vaak last van heb is dat er teveel mensen en te weinig parkeerplekken zijn. Even kijken. Als het echt niet anders kan, dan kunnen we het ook later bekijken in ieder geval.

De voorzitter: Ja, ik weet niet of het gaat lukken, Clark. Maar anders dan zou ik gewoon vast het verhaal beginnen en dan kunnen we kijken of de PowerPoint aansluit.

De heer De Jong: Nou, mijn probleem is dus als ik over het algemeen overdags is er helemaal geen probleem met het parkeren. Maar als ik na mijn avonddienst thuiskom om 11 uur, of ik kom in de nacht thuis, dan kan ik nergens parkeren. En dan zie ik al 20 andere auto's op een plek staan waar je niet mag staan. En ja, dan moet ik of hetzelfde gaan doen, of ik moet hem helemaal bij de bioscoop gaan neerzetten. Maar ja, dan moet ik 25 minuten gaan lopen naar mijn appartement. Ik heb het afgelopen halfjaar ongeveer rond de 1500 euro aan boetes gehad. En ja, er is gewoon geen parkeerplek. Zoals jullie hier kunnen zien, links is geen parkeerstrook. Je ziet daar al zes andere mensen verkeerd geparkeerd staan. Nou, hier hetzelfde, ook dit is natuurlijk geen parkeervak. Bewoners parkeren gewoon overal waar ze willen. Nou zijn er een paar plekken waar je eigenlijk natuurlijk niet kan gaan staan. Nou, hier zou je eventueel wel kunnen gaan staan. Hier ook, hier kan je er gewoon nog langs, zoals jullie kunnen zien. Ja, die staat dan redelijk in de weg. Dus als je daar parkeert, dan snap ik nog wel dat je een boete krijgt. Nou, hier is ook te zien, ze staan wel op de stoep, maar ja, je kan er gewoon nog langs. Dus in principe als je niet anders kan, dan kan je niet anders. Ja, volgende. Dit is geen parkeervak. Terwijl je hoeft er alleen maar een lijntje omheen te zetten en je hebt een parkeervak. Nou, dit is precies hetzelfde. Nou, ruimte genoeg om te passeren. Maar ja, geen parkeervak, dus weer 106 euro boete. Deze zet hem zelfs zo neer. Nou kijk, als ik hem zo neer zou zetten, dan heb ik nog wel een parkeerplek waar ik een boete zal krijgen. Maar er zijn heel veel plekken waar je hem gewoon makkelijk neer kan zetten, maar wat officieel geen parkeervak is. Dan krijg je er gewoon een boete voor. En ja, als ik hier aankom om 1 uur 's nachts en ik zie al 20 man fout geparkeerd staan en ik zie al een andere auto rondjes rijden op zoek naar een plekkie, dan geef ik het op. En dan moet ik of hem zelf ook verkeerd parkeren en dan vervolgens de wekker zetten om hem weer goed te zetten, of ik moet hem zelf ook op een plek zetten waar je niet mag staan. En ja, rond de 1500 euro in alleen het eerste halfjaar vind ik wel een beetje veel geld. Dus ja, mijn vraag aan de gemeente is: kan er wat aan gedaan worden? Ik heb nog wel een toevoeging trouwens. Er staat ook een parkeerplek met een bord: laadpunt. En daar mag je alleen gaan staan als je gaat uitladen. Nou, daar wordt nooit gebruik van gemaakt. En er staan ook twee hele grote parkeerplaatsen voor bussen. Nou, die wordt alleen gebruikt in het hoogseizoen, dan komen daar toeristen. Maar ik denk dan bij mezelf: maak daar ook gewoon een parkeervak van, dan kunnen de overige 11 maanden de bewoners, die nota bene een abonnement moeten betalen, die kunnen dan in die 11 maanden daar gewoon parkeren. Dat lijkt mij belangrijker dan die toeristen die twee maanden in het jaar hier zijn. Dus ja, dit was mijn toespraak.

De voorzitter: Ja, dank u wel, een duidelijk verhaal. Mijnheer Cobben heeft een vraag en ik zie nog een paar handen.

De heer Cobben: Ook u bedankt voor de moed om hier te komen en het werk wat u daarin heeft gestoken. Een helder verhaal wat mij betreft. We kennen allemaal de parkeerproblemen wel. Het is in de loop der jaren steeds slechter geworden in Dordrecht. En enkele jaren geleden heeft de gemeente ook nog een besluit genomen om bij het bouwplan niet meer te eisen dat er voldoende parkeerplekken bijkomen voor de mensen die in het nieuwbouwpand gaan wonen. Dus het zal eigenlijk alleen nog maar erger gaan worden, vrees ik. Het is een spijtige situatie. En ja, er zijn misschien hier en daar wat kleine oplossingen mogelijk, maar dat gaat tijd kosten. In de tussentijd zit u ermee. En heeft u het idee dat het probleem deels ook wordt veroorzaakt door misschien de ijverigheid van de BOA's? Zijn ze misschien te hard op zoek om boetes uit te delen? Zijn er misschien teveel BOA's? Zou dat wat minder kunnen, zou dat de pijn verzachten wat u betreft?

De heer De Jong: Nou, ik heb een keer meegemaakt dat ik werd wakker gebeld door een BOA. En ja, ik stond voor de helft, want voor mij stond zo'n grote auto, dus ik kon hem niet vol in mijn eigen parkeervak zetten. Maar ja, toen ik de dag erna wakker werd was die wel weg. Mijn auto stond natuurlijk nog steeds voor de helft buiten het vak. Toen belde een BOA mij wakker om mijn auto, zodat ik hem naar voren kon zetten. Nou, ik krijg nog wel gewoon eventjes netjes een boete van 160 euro. Dus ik weet niet wat hier precies de bedoeling van is, maar ja, het is wel vervelend natuurlijk.

De voorzitter: Duidelijk. Even een opmerking om de vragen wel een beetje kort en feitelijk te houden. Maar mijnheer De Kruijff. Van der Kruijff, excuus.

De heer Van der Kruijff: Ja, dank u wel. Een vraagje. U zei van: overdag gaat het nog wel, maar het is vooral als je 's avonds uit je nachtdienst terugkomt. Heb je het idee dat die auto's die daar allemaal geparkeerd staan van bewoners zijn of ook nog van bezoekers die geen vergunning hebben, maar na 10 uur daar wel vrij mogen staan. Of heeft dat niets met elkaar te maken?

De heer De Jong: Ik zie wel regelmatig mensen parkeren die ik nog nooit gezien heb. Maar ja, het is natuurlijk een grote regio, dus je weet nooit wie er wel of niet wonen. Maar ja, ik zie ook wel eens iemand gewoon met een bestelbus ergens parkeren. En dan denk ik bij mezelf: die woont hier sowieso niet, die betaalt niet en die zet hem daar wel gewoon neer. Dus ja, ook daar kan misschien wel op gecontroleerd worden door de BOA's dat de mensen die daar niet wonen, ja, die betalen waarschijnlijk niet. En ja, die mensen moeten natuurlijk wel een boete krijgen. Maar niet als je daar woont en je betaalt dit, je betaalt dat en je zet hem eventjes op een plek terwijl het niet anders kan. Ik heb niet de keuze om zelf ... Als ik zou willen zet ik hem op een normale parkeerplaats, maar ja.

De voorzitter: Dank u wel. Eerst mijnheer Van der Meer en daarna mijnheer Kuhlmann.

De heer Van der Meer: Ja, dank u wel. Helder verhaal. Mijn vraag is eigenlijk heel kort, want ik moet het kort houden. Hoeveel minuten lopen zou voor u acceptabel zijn tussen uw parkeerplaats en uw woning?

De heer De Jong: Ja, als het tussen de vijf en zeven minuten is, dan zou ik het nog wel normaal vinden. Of af en toe wat erbuiten. Maar als ik hem helemaal bij de bioscoop moet neerzetten, dan ben ik een dik kwartier onderweg. Dus ja, dat heeft voor mij geen zin, als ik de dag erna weer vroeg eruit moet.

De heer Kuhlmann: Ja, mijnheer De Jong. In uw presentatie noemde u ook van dat u best een aantal plekken weet die nu onofficieel zijn, waar je een boete krijgt, maar waar zonder al te veel moeite gelegaliseerde parkeerplekken van gemaakt kunnen worden. kunt u een inschatting geven een beetje bij u in de buurt, dat zijn er denk ik geen honderd, maar het zijn er misschien wel meer dan twee. Hoeveel plekken denkt u ongeveer aan?

De heer De Jong: Ja, als je echt kijkt naar plekken waarbij je niemand in de weg zou staan en waar je alleen maar een lijntje alleen hoeft te zetten, dan denk ik misschien tien. Als je een beetje een stoep gaat weghalen, dan zou het misschien wel het dubbele kunnen zijn.

De voorzitter: Oké, dank u. Zijn er nog andere vragen? Zo niet, dan sluiten we dit deel af. Bedankt voor uw inbreng. Bedankt aan alle sprekers. Volgens mij rest ons dan nog de vraag als commissie wat we met de brief willen. Of we dit nog een keer terug willen laten komen of ter kennisname vaststellen. Mijnheer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Nou ja, het gaat over hele concrete problemen die je voor een deel met uitvoering en voor een deel met parkeerplaatsen te maken hebben. Mijn voorstel zou zijn om het college te vragen een reactie te geven op de punten die hier naar voren gebracht zijn. En dan naar aanleiding van de antwoorden eventueel te besluiten of wij er verder nog wat mee moeten doen.

De voorzitter: Dat lijkt me een duidelijk punt.

De heer Kuhlmann: Ja, helemaal mee eens. En ik zou dan willen aanvullen. In het bericht hoorde ik dat mijnheer Van der Meer ook al iets subtieler zeggen. Wat mij betreft dan niet alleen de punten in de brief van mijnheer Van Meel, die formeel hier op de agenda staat, maar ook de punten van de andere sprekers. Dat zijn samenhangende zaken voor wat betreft mobiliteit in de binnenstad.

De voorzitter: Ja, mijnheer Tutupoly.

De heer Tutupoly: Ja, ik zou eigenlijk hetzelfde willen voorstellen. Maar als ik het in ieder geval begrijp is er weinig overleg in ieder geval geweest met de wethouder over deze punten. Dus ik zou eigenlijk ook inderdaad voor willen stellen van: ja, wethouder, ga in gesprek met deze mensen. Want kennelijk zijn er toch een aantal oplossingen die zo aangedragen kunnen worden door bewoners. En we hebben dat destijds ook bij de

Oudelandsehoek natuurlijk gezien, waarbij bewoners inspraak mochten doen om te kijken van waar extra parkeerplekken gecreëerd zouden kunnen worden. En nou goed, als ik nu even luister hoe het een en ander verlopen is en ik hoor dan eigenlijk dat ten onrechte boetes uitgedeeld zijn door een verlaagde die er niet op zit of dat daar parkeerplaatsen op een makkelijke manier gecreëerd kunnen worden. Dan zou ik in ieder geval aanraden om met deze mensen in gesprek te gaan.

De voorzitter: Dank u. Mijnheer Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Ja, voorzitter, een ding inderdaad. Ik zou ook dat aan de wethouder willen vragen met inderdaad het idee wat ik onderschrijf om, net zoals we ooit in Sterreburg hebben gedaan en ook in Stadspolders hebben gedaan, om met bewoners die er zijn te kijken waar je parkeerplaatsen kunt vinden. En er zullen vast ook burgers zijn die er bomen willen planten, maar dat gaan we dan allemaal wel horen. En ja, het andere is een heel ander vraagstuk, dat heeft namelijk met handhaving te maken, hoe je met boetes omgaat. Niet met parkeerplaatsen en om dat ook echt afzonderlijk van elkaar een antwoord te voorzien en ook de raad daarvan een afschrift te geven, zodat we dat kunnen bespreken zo nodig.

De voorzitter: Ja, dank u. Mijnheer Stolk.

De heer Stolk: Ja, ik zou nog voor willen stellen om een keer een werkbezoek daar te gaan houden. Want als ik die foto's allemaal zie. Nee, maar ik zou best die situatie daar ter plaatse willen zien. En dan het liefst ook met de BOA en de anderen erbij.

De voorzitter: Ja, dank u. En mijnheer Portier.

De heer Portier: Ja, nog twee puntjes. Als de wethouder toch na gaat denken over zaken, dan zou misschien ook gekeken worden of het verlichting brengt aan de bewoners in de binnenstad en de parkeerdruk als parkeren in de binnenstad voorbehouden blijft aan bewoners. Ook buiten de tijden dat er nu vrij, zeg maar ook binnen de tijden waar nu vrij geparkeerd kan worden, dat dat toch beperkt blijft tot bewoners. En ja, de mensen die dan op een bezoekersplaats staat die bewoners hebben aangemeld. En het andere is van: die boetes, in principe gaat het om naheffing parkeerbelasting. Het is een gemeentelijke belasting. Het is een beetje gek dat er geen enkele mogelijkheid is om in te grijpen op het moment dat je contact legt met de gemeente om dat tegen te houden. Dat dat toch altijd via een rechter of een officier van justitie moet gaan. En ik zou ook de wethouder willen vragen van: kijk toch of het mogelijk is of er niet een simpele en goedkopere en minder juridische weg mogelijk is, waarmee we ook de rechtbank weer wat tijd besparen in dit land om dit aan te pakken.

De voorzitter: Dank u wel. Dan vat ik hem even samen, eigenlijk de commissie vraagt in ieder geval om een reactie van het college op de brief, op de situatie die ook door de insprekers is toegelicht. Daarbij speciaal aandacht voor de kwestie van handhaven en de manier waarop handhaven. Ik weet het, daar zijn twee methoden. Op het moment dat je bij de officier van justitie terecht komt, dan zit je in het strafrechtelijke verhaal. En anders is het een naheffing en dan is het voor de gemeente zelf. Maar dat punt gewoon

even toelichten en kijken wat de mogelijkheden zijn. Ik heb de commissie horen zeggen: we willen eigenlijk dan ook zelf wel een keer kijken, dus een werkbezoek. Dus die nemen we mee. En we zullen in ieder geval de wethouder erop wijzen om zelf ook met de bewoners in gesprek te gaan. Ik denk dat die van harte welkom is als ik de insprekers hoorde. En dan heb ik volgens mij alle punten wel behandeld. Zijn er nog nabranders?

De heer Kuhlmann: Ja, voor wat betreft het werkbezoek lijkt het me goed, maar wellicht heeft de commissiegriffier dat zelf ook al zojuist bedacht, om in overleg met de bewoners te kijken wat dan een zinnig moment is. Want we hoorden net van: ja, overdag is er niet zo'n probleem. We moeten natuurlijk juist, tenminste als het om die specifieke onderdeel gaat, even wanneer het probleem er is inderdaad.

De voorzitter: Zeker. Ik voel een nachtelijk bezoek aankomen. Ja, heel goed. Dank u wel, dan sluit ik hem hierbij af. Hartelijk dank voor jullie inbreng.

2. Beantwoorden artikel 40-vragen GroenLinks Stopzetten ontwikkeling windmolen Krabbegors - Antwoordbrief artikel 40/41

De voorzitter: Oké, wij gaan verder met het volgende deel. Dat is ... Ja, oké, als we allemaal er zijn, gaat u zitten. Welkom allemaal, ook voor de mensen die net aanschuiven. En ook weer welkom natuurlijk voor iedereen die thuis met ons meekijkt. We zijn nu bij het volgende punt, de tweede vergadering eigenlijk, en dat gaat over naar aanleiding van de antwoorden van de artikel 40-vragen van GroenLinks over het stopzetten van de ontwikkeling windmolen Krabbegors. Daar is een inspreker heeft zich voor gemeld, mijnheer Bakker. Mijnheer Keizer had zich ook gemeld, maar die is ziek begreep ik. Dus die is helaas afwezig. Nou, dan geef ik meteen mijnheer Bakker het woord om zijn inspraak te doen. U heeft vijf minuten om uw verhaal toe te lichten en daarna kan de commissie vragen stellen.

De heer Bakker: Nou ja, stiekem heb ik natuurlijk twee plus vijf, want we zouden het samen doen. Maar ik probeer het kort te houden. En aan de andere kant is het wat ons betreft een heel belangrijke zaak. Maar ja, geachte raadsleden, mijnheer de voorzitter, het is fijn dat ik hier het woord krijg voor het agendapunt windmolen Krabbegors. En ik begrijp dat u als raadsleden allemaal aan een nieuwe periode begint, dus nieuwe ronde nieuwe kansen. En ik begrijp ook voor de eerste keer in deze setting, voor mij is het ook een beetje wennen moet ik zeggen. Het agendapunt is naar mijn idee van groot belang. En zeker voor de komende periode, namelijk omdat het onderdeel is van een energietransitie. En ik zit hier niet namens mijzelf. Ik zit hier namens een groep verontruste en bezorgde en teleurgestelde burgers van Dordrecht. Maar ook lid van Drechtse Energie. En het is al gememoreerd, ik zou met mijnheer De Keizer, Jan de Keizer, inspreken. Maar helaas. Maar wat speelt dat is natuurlijk die windmolen Krabbegors. Dat was nog de enige en laatste windmolen. Ja, u hoort het goed. De laatste windmolen die voor het opgesteld vermogen van 30 megawatt gepland stond. En we waren begonnen tien jaar terug met zeventien molens. En de laatste verdwijnt nu ook van de kaart. Oftewel: er is niets meer. Dat moet u weten, en daar was u misschien bij, misschien uw collega's in de vorige. En dat was de structuurvisie wind 2016. Daar is

vastgesteld dat er ook voor een molen plaats was om via burgerparticipatie tot stand te laten komen. Maar wat moet ik vaststellen? Het schip leest de windmolen, die zinkt voor de haven. Ik stel dus als burger vast dat er niets terecht komt van beleid rond energietransitie als het gaat om een duurzame bron als wind. En je zou kunnen zeggen, ik zeg het als burger, het is gewoon failliet. Want ja, belangrijk is nu: wat leer je van zo'n hopeloos traject? Want het is tien jaar en je hebt niets. Ja, ik moet even stil zijn, want het is dus niets. Wat leer je ervan voor de toekomst? Waar zadelen we onze kinderen mee op? En dan kan je zeggen: als het niet op het eiland gebeurt, dan gebeurt het ergens anders. Nee, we hebben onze verantwoordelijkheid. En het is jammer dat in het verleden zo weinig lef is getoond door het stadsbestuur, want dat moet ik erbij zeggen. En juist nu er een bladzijde in de geschiedenis is omgeslagen. De bladzijde die voor iedereen duidelijk is, dat we af moeten van de afhankelijkheid van dat Russische gas en olie verhaal. Was het nou maar geweest dat er een andere keuze gemaakt was, dan had het nu voordelen opgeleverd. Maar helaas, ik wil nu even inzoomen op de casus Krabbegors. En dan wordt er gezegd: een niet rendabele business case. Ik weet niet of u het gelezen hebt, het wordt uitvoerig behandeld. Maar het argument van een rendabele business case wat wordt gebruikt is niet valide. De samenwerking met een burgercoöperatie, want dat was hier aan de orde, heeft eigenlijk niks opgeleverd. De energietransitie die in Dordt vorm krijgt is vormgegeven, wordt eigenlijk gekenmerkt door het idee dat de burger eigenlijk geen windmolens zou willen. Maar die burgers komen niet uit Dordrecht, die komen uit Zwijndrecht en die hebben geen last. Raar. Waarom heeft de verantwoordelijke wethouder niet zijn hand opgestoken en gezegd: het kan niet. Want het was in februari dat duidelijk werd, zo genaamd geen rendabele business case. Dan moet je weten dat deze molen, die heeft tonnen voorbereiding gekost. Tonnen. Weet u hoeveel bladzijden de aanvraag, de beschikking, of sorry, de aanvraag voor de vergunning was? Weet u hoeveel bladzijden, bijna 600. Ja, maar die is verdampt. Het is nog schrijnender om te constateren dat Drechtse Energie, dat moet ik dus vaststellen als burger, dat hoorde ik later, niet is meegenomen in die beslissing. Het is schijnbaar de status van een burgercoöperatie die al tien jaar streeft naar het bevorderen van de energietransitie, dat ze niet worden meegenomen. En ik hoop oprecht dat uw raad in deze collegeperiode het heel veel beter gaat doen. Want immers, het roer moet om. Een ander belangrijk punt is dus: zorg voor een alternatieve locatie, alsjeblieft. Zorg dat de molen er zo snel mogelijk gerealiseerd kan worden. De locatie Krabbegors was eigenlijk een prachtige plek, realiseert u zich dat? Dat was een prachtige plek op het eiland, ook omschreven in die structuurvisie. En die structuurvisie gaf aan, ik citeer: Krabbegors Duiveneiland, deze terreinen zijn ver gelegen van bebouwing of andere kwetsbare natuurfuncties. En zijn reeds geluid gezoned als industrieterrein. Er is ruimte voor drie tot vier turbines. Plaatsing van de molens vraagt wel maatwerk, 2016. Zou het een bedrijf zijn geweest met evenveel geluid en impact, dan was er geen discussie geweest. Maar helaas, schijnbaar bij een windmolen wel. Eigenlijk kun je vaststellen dat er ruimtelijk met verschillende maten wordt gemeten, jammer. Want het is namelijk dat de combinatie van wind en zon in een gebied op een locatie een ideale mix is als het gaat om duurzame energiebronnen. Want het is namelijk simpel. Als er veel wind is, dan is er weinig zon in ons klimaat. En is er veel zon, dan is er weinig wind. En dat vult elkaar daarom juist heel goed aan. Ik vraag jullie daarom: stel alles in het werk om direct een haalbaar alternatieve locatie te realiseren of

haalbaar te maken. Er zijn namelijk rendabele business cases, laat dat duidelijk zijn. Ik heb al aangegeven: het is een niet valide argument. Ja, het is een argument wat banken en andere commerciële instellingen hanteren, acht tot tien procent. Maar voor een burgercoöperatie is dat een ander verhaal. Voor een burgercoöperatie gaat het om betrokken burgers die zeggen: wij steunen als het moet voor rendement wat alleen maar de kosten dekt. Wat hebben we geleerd en wat moet er beter? Nou, dat zijn wat mij betreft de volgende punten en dan sluit ik af. Een burger coöperatie moet betrokken burgers meer als serieuze partner nemen, lees Drechtse Energie, meer dan vijfhonderd betrokken leden. En niet als vijfde wiel aan de wagen laten lopen, dat is nu gebeurd en dat is niet een keer. En ik moet dan vaststellen dat de ECD, de Energiecoöperatie Dordrecht, geen alternatief biedt. Dat laat ook de tijd zien, want die was ook betrokken. Maar laat dat duidelijk zijn, burgerparticipatie is geen ECD. Wat ook belangrijk is, is dat de positie van de burger moet veel beter worden gefaciliteerd en geborgd. Geef ze mandaat, geef ze serieuze middelen en laat ze beslissen en mee beslissen. En dan: leer van de lessen uit het verleden. Doe onderzoek, zodat je kunt kijken wat je moet verbeteren. En kijk ook naar succesverhalen, want die zijn er in de omgeving. En als laatste, het lef en daadkracht om door te pakken als lokaal bestuur. Want met de snelheid van de laatste tien jaar bereik je weinig of niets. En de energietransitie is geen kwestie van willen, maar is een kwestie van moeten. Het is een basisvoorwaarde voor economische ontwikkeling, dat kunnen we ook vaststellen. En er is een groot maatschappelijk belang gemoeid. En ik heb het vanavond dan maar niet over de klimaatopgave. Voor jullie als raad ligt dat mij en ons als verontruste burgers betreft er een grote uitdaging voor het oprapen. Dank jullie wel.

De voorzitter: Dank u wel voor uw verhaal. Ja, ik heb u iets meer tijd gegeven, omdat mijnheer De Keizer ziek was. Dus u heeft een deel van zijn tijd mogen gebruiken. Zijn er vanuit de commissie vragen voor mijnheer Bakker? Mijnheer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ja, ik hoopte niet overtuigd te worden van de urgentie van de energietransitie, dat is mij duidelijk genoeg. Ik heb wel een vraag over de rol van de burgercoöperatie. Want u bent niet tevreden over hoe dat rondom Krabbegors gelopen is. Zou u nog wat specifiekere kunnen zijn, mijnheer Bakker, over de manier waarop de gemeente de burgercoöperatie zou kunnen of zou moeten inschakelen in uw ogen? En hoe de gemeente dat kan faciliteren.

De heer Bakker: Dank u wel voor de vraag. Ik denk dat als het om de burgercoöperatie gaat, en dan neem ik maar het voorbeeld van Krabbegors, dan waren wij als het ware in een achtergestelde positie. En dat betekende dat, en dat is een voorbeeld, de projectontwikkelaar Borhese die nu de grond heeft gekocht helemaal niet van ons bestaan af wist tot twee weken terug, of tot nu vier weken terug. Het betekent ook, en dat is denk ik essentieel, dat een burgercoöperatie echt als serieuze partij moet worden meegenomen die ook risico wil dragen. En dat betekent in mijn opvatting dat een burgercoöperatie dus niet als een soort, ja, goedwillende burgers moet worden gezien die als het dan kan ook nog zeg maar deel van de transitie mag helpen invullen. Nee, ik denk dat je de burgercoöperatie als trekker, dus met andere woorden: zet een burgercoöperatie, en het voorbeeld is voor iedereen aanwezig met Drechtse Energie,

ook neer als partij die je gewoon kunt koppelen aan een prestatieopdracht. Oftewel, zet ze niet in de back bench, maar zet ze in de front office. En ik denk dat dat ook maakt, en dan moet je ze denk ik daarbij ook faciliteren. Dus met andere woorden van: geef ze gewoon zeg maar in dat opzicht, en dan mag je het ook nog zakelijk beoordelen, positie waarop ze dus ook op die manier zakelijk kunnen handelen. En ik moet gewoon vaststellen dat tot nu toe eigenlijk niet is gebeurd. En ik gaf aan: als het dan zou moeten, dan is het de energiecoöperatie Dordrecht die die burgerbelangen moet vormgeven. Nou, ik denk dat je het zo moet zien dat die burgercoöperatie gewoon, je zou kunnen zeggen gewoon bijna identiek mag opereren als een ECD. En dat is wat mij betreft een verandering ten opzichte van de vorige periode. Dat is mijn antwoord.

De voorzitter: Ja, bent u tevreden? Mijnheer Portier.

De heer Portier: Ja, voorzitter. Ik vind het ook zeer spijtig dat die windmolen op Krabbegors is afgeblazen. U zegt van: onderzoek weer de mogelijkheden. En we trekken ook Drecht Stroom erbij. Nou, we hebben eventueel risicodragend ook belangen opereren. Maar de investeringen in de windmolens zijn natuurlijk enorm, om die te realiseren. Is het realistisch dat er inderdaad risicodragend kapitaal, leningen, voorschotten komen vanuit een burgercoöperatie?

De heer Bakker: Dank u wel voor de vraag. Ik kan alleen maar volmondig ja zeggen. En waarom zeg ik dat? Omdat wij nadat er bekend was dat de business case zogenaamd niet rendabel was wij zelf actief zijn geweest om offertes te vragen bij bouwers van windmolens, van soortgelijke windmolens. Dus ook met een hoogte van 80-85 meter. En dat er heel duidelijk uit naar voren kwam dat er dus volop rendabele business cases zijn. Daarnaast kan je vaststellen dat als je het hebt over hoe je dat moet financieren er voorbeelden in de lande genoeg zijn, er ontwikkelingsfondsen zijn. Dat er dus ten opzichte van vijf en tien jaar terug eigenlijk een heel andere structuur is ontstaan als het gaat om financiering. En als je kijkt naar wat Drechtse Energie kan, dan kan ik maar een ding stellen. Dat heb ik net aangegeven, dat voor veel van de deelnemers in die coöperatie het rendement eigenlijk een ondergeschikt belang is ten opzichte van het als het ware realiseren van die duurzame bron als het om wind gaat. Dus met andere woorden: je kunt het zien als een vorm van risicokapitaal, maar dat laat de praktijk zien is overbrugbaar.

De heer Portier: Ja, voorzitter, toch nog even aanvullend. Ik begrijp dat u zegt van: wij hoeven er geen winst op te maken. Wij doen dat vanwege de duurzaamheid. Maar u heeft opgevraagd van wat zo'n windmolen kost. Wat kost dat? Maar ja, misschien kunt u daar een indicatie van geven. En wat voor partijen zouden dan wel zeg maar bereid zijn dat geld te lenen of voor te schieten aan de coöperatie? Want die partijen die het geld willen uitlenen of ter beschikking willen stellen, die willen waarschijnlijk wel winst zien, zoals het nou eenmaal werkt in deze kapitalistische maatschappij. Hoe werkt dat precies?

De heer Bakker: Nou, ik ben het met u eens dat, het zou prachtig zijn als het zou kunnen van wat ik net aangaf, dat we dus met zijn allen in feite voldoende hebben aan het dekken van de kosten. Maar wat ik hier dus ook heb verteld zojuist is dat wij

rekenmodellen hebben van de windbouwers die juist dat soort onderdelen ook daarin betrekken. En we hebben dus rekenmodellen die aangeven dat het rendabel is. En dan is het dus ook nog dat, kijk, er zijn nieuwe regelingen. Er is bijvoorbeeld voor windmolens ook nu sinds kort, dat heet ook postcoderegeling, die het mogelijk maakt om windmolens tot een megawatt neer te zetten. En dan kan je zeggen een megawatt, wat is dat. Nou, dat is dus niet met een molen van drie megawatt drie keer zo weinig. Maar dat betekent dat het dus type molens zijn die dus in feite in hun configuratie hetzelfde zijn als wat er nu zou komen, die ook op allerlei manieren rendabel zijn. En ik zeg u nog een ding, als je nu naar de markt kijkt. We kregen tot 31 december negen cent. Weet u hoeveel wij nu als Drechtse Energie krijgen? negentien cent. Oftewel, als je kijkt naar de markt, die is daarin ook heel fluctuerend. En als je dus ook kijkt wat zo'n subsidie doet, die vormt een basis. Ja, die biedt als het ware een garantie. Maar met de huidige energieprijzen zou die subsidie helemaal niet nodig zijn. En als je het dan hebt over financieren, dan kan je zeggen: dertig procent eigen kapitaal, tien procent eigen kapitaal. Er zijn allerlei vormen. Maar het gaat wel om miljoenen, dat is duidelijk, dat vroeg u ook. Het gaat in al die projecten eigenlijk om op zijn minst twee miljoen. En dat betekent ook dat als je zo'n locatie doet, zo'n locatie moet inrichten, dan gaat het niet alleen maar om de molen. Maar dan is bijvoorbeeld ook de opstelplaats essentieel. En die kost al een aantal tonnen om die te realiseren. En dan heb je ook nog te maken met onderzoek. En ik gaf aan: hier is dus al meer dan 2,5 ton geïnvesteerd in onderzoek met dikke pakketten die nu verdampt zijn. Maar ja, daar heb je dus mee van doen. Maar dan nog is het rendabel. Er is zoveel expertise ontwikkeld dat ik dat rustig kan zeggen.

De heer Portier: Dank u wel, dat is duidelijk.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Ja, volgens mij kan u hier de hele avond over doorpraten, als ik het zo hoor.

De heer Bakker: Nou, ik wil eigenlijk jullie uitdagen om, wat ik als laatste zei, dat het gewoon voor het oprapen ligt. Ik bedoel, het is een kwestie van lef tonen en doorpakken. En kijk, dan hebben we dus wij als burgers hebben jullie als vertegenwoordigers nodig. Zo simpel is het.

De voorzitter: Ja, mijnheer Noldus had ook nog een vraag.

De heer Noldus: Ja, voorzitter, dank. Dank u voor het inspreken aan mijnheer Bakker. U gaf aan: als de coöperatie zich op de achterbank gezet te voelen, daar zat ik nog even over na te malen. Heeft u het idee dat u door de gemeente ook op die plek bent gezet of op die positie bent verondersteld? Want als ik het me goed herinner, dan was de gemeente niet initiatiefnemer voor deze molen als zodanig. Kunt u daar enige duiding of reflectie bij geven?

De heer Bakker: Nou ja, om antwoord te geven op uw vraag, en dank daarvoor. Het was best wel een ingewikkelde constructie. Want het was zo dat HVC die wilde daar een biomassacentrale bouwen. En die had dus op de kop die grond verworven. En dat was een fors bedrag. Dat was meer dan zeven miljoen. En als je het hebt over: hoe moet je daarmee omgaan? Het is HVC, die zit samen met de gemeente in de ECD. En de ECD die

zou dat samen met HVC doen. En dan zouden wij, en dat is echt op heel veel manieren is dat al veranderd geworden, ook betrokken zijn bij de ontwikkeling. Maar op de achterbank, en dat was tekenend. Want wij werden toen het besluit genomen werd pas geïnformeerd. Oftewel, men had bedacht: er is geen rendabele business case. En ja, nu moeten we de Drechtse Energie ook nog informeren. En het was juist die ene molen die burgerparticipatie in zich had. Dus moet u voorstellen, u vertelt eerst: ik ga de tent sluiten. En dan stap je naar de gebruikers van je tent. Nou, hoe voel je je dan? Ik weet niet hoe u zich voelt, maar ja, ik wil het woord niet gebruiken, maar ik heb net het andere gebruikt. Dan voel je je echt op de achterbank gezet, als vijfde wiel aan de wagen. Nou, als je zo met elkaar omgaat, dan heb je geen vertrouwen in de toekomst.

De voorzitter: Is dat voldoende, mijnheer Noldus? Ja. Nog andere vragen, want anders sluiten we dit punt af. Niemand? Hartelijk dank voor het inspreken.

De heer Bakker: Oké, dank u wel.

De voorzitter: Ja, dan rest ons nog de vraag, we hebben de beantwoording van de artikel 40-vragen van de vragen van GroenLinks. Wat gaan we daarmee doen? Mijnheer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Nou ja, voor dit moment lijkt mij dat het goed is om die gewoon voor kennisgeving aan te nemen. ik verwacht zomaar dat in het nieuwe collegeakkoord wel het een en ander over de energietransitie gezegd zal worden. En dan kunnen we deze informatie gebruiken. Ik heb inmiddels ook nog wat technische vragen gesteld over de mogelijkheden binnen en buiten de structuurvisie wind, om iets aan de energie te doen. Wat daar de eventuele mogelijkheden voor zijn en de antwoorden op die technische vragen wil ik graag met de commissie delen. Die heb ik net binnengekregen.

De voorzitter: Prima, dank u. Zijn er nog andere aanvullingen? Anders constateer ik dat dan de commissie de beantwoording van die vragen ter kennisname naar de raad stuurt. Dus dat is mooi. Dan zal u dit onderwerp ongetwijfeld komende tijd nog wel een keer aan de orde komen. Oké, hartelijk dank, dan is dit deel ook afgerond. Ik zou zeggen: dank u wel en succes bij de volgende halfuur, anderhalf uurtjes.

3. Raadsinformatiebrief Kaderbrief 2023 - Raadsinformatiebrief

De voorzitter: Er komt nog iemand aan. Goedenavond allemaal. We hebben geen voorzitter voor dit onderdeel, want het was eigenlijk een vrije inloop. Dus ik neem even de vrijheid om toch maar het te openen, want anders is het zo meteen de tijd. Welkom allemaal, mijn naam is Sjoerd Vullings, ik werk op de griffie. Dus ik kan dit denk ik wel onafhankelijk doen op deze manier. We hebben een inloop vanavond met nog technische vragen over de kaderbrief. Daar is eerder al een presentatie en dergelijk voor jullie gegeven door André. Die is vanavond aanwezig om zo veel mogelijk van jullie vragen nog te beantwoorden. We hadden op voorhand uitgevraagd of jullie nog technische vragen hadden, zodat daar ook op voorbereid kon worden. Want sommige vragen zijn soms dusdanig technisch van aard dat die misschien niet direct beantwoord kunnen worden. Als dat aan de orde is of we hebben te weinig tijd, dan volgt die later schriftelijk

nog. Maar ik stel voor dat we gewoon een ronde maken, omdat we dus geen idee hebben welke technische vragen er leven en hoeveel dat er zijn. En dat we gewoon zien hoever we komen. Dus ik gooi het maar gewoon in de groep op deze manier. Wie wil er graag een vraag stellen? Ja.

De heer Van der Meer: Dank je wel. Mag ik u als voorzitter aanspreken? Dank u wel, voorzitter. Ik heb twee concrete vragen. En eerlijk gezegd ben ik er niet aan toe gekomen om ze van tevoren in te dienen, excuus daarvoor. De eerste gaat over de verlaagde, de twee concrete vragen gaan beide over de autonome ontwikkelingen. De eerste gaat over de verlaagde dividenduitkering van Stedin, dat is al eerder aan de orde geweest dat die verlaagd zou worden. En geaccepteerd omdat Stedin in de energietransitie moet investeren. Toen is er niet gesproken over het verhalen van de verminderde inkomsten daardoor op andere overheden en gebruikers. Dat staat nu wel in de kaderbrief. En mijn vraag is of dat nu gaat betekenen dat waar de energielasten voor gebruikers op dit moment al erg stijgen, dat hierdoor die energielasten nog verder gaan stijgen. En of dat inderdaad een bewust beleid van het college is. Dat is de eerste vraag. Zal ik dan ook meteen even noemen? De tweede gaat over punt vijf, bij autonome ontwikkeling, dat gaat ook over de energielasten. In die paragraaf wordt vooral aangegeven waar het allemaal niet over gaat. Wat niet is meegenomen. Mijn vraag is eigenlijk: waar gaan die energielasten dan wel over? Het viel mij met name op dat het gemeentelijk vastgoed, wat dat aan energielasten met zich meebrengt, erbuiten wordt gehouden. Terwijl mij toch lijkt dat je dat in elk geval vanuit de begroting moet financieren. Dus hoe zit dat? Graag een toelichting daarop. Dan nog een meer algemene vraag, als dat mag als laatste. We hebben hele grote reserves. Algemene reserve, reserve grondbedrijf, maar in feite ook nog grote reserves in de bestemmingsreserves die nog lang niet volledig zijn toegewezen in concrete kredieten. En de weerstandsratio is mede daardoor heel erg hoog. Mijn eerste conclusie daaruit is van: nou, we hoeven ons dus niet zoveel zorgen te maken als we eventueel budgetoverschrijdingen hebben. En ik wil graag van de controller horen of dat een goede conclusie is. In elk geval wordt tegelijkertijd aangegeven dat de structurele begrotingsruimte heel erg klein is. En mijn vraag is: pleit dat er nou voor, gewoon in technische zin, pleit dat er nou voor om aanvullende beleidswensen en dat soort zaken vooral vanuit incidenteel geld, dus lees vanuit de reserves, te financieren. Of leidt dat inderdaad tot de conclusie dat we maar gewoon budgetoverschrijding moeten accepteren en die dan incidenteel dekken uit de reserves? Of zijn er nog andere manieren om in feite de structurele, want het gaat eigenlijk om de structurele uitdagingen waar we mee te maken hebben, de structurele financieringsruimte wat groter en/of wat zichtbaarder te maken. Dat zijn mijn vragen.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Nou, het woord aan mijnheer Besseling.

De heer Besseling: Ja, goedenavond allemaal. De meesten van u hebben mij wel eens eerder gezien, denk ik. Maar mijn naam is André Besseling, ik ben controller van deze gemeente. Niet tegelijkertijd de directe steller en coördinator van deze kaderbrief, maar ik weet er wel het een en ander vanaf. En dank voor uw vragen, ik loop ze een voor een af in ieder geval. Ja, het Stedin-dividend, zoals u zei, dat is niet nieuw. Dat hebben we bij de begroting 2022 ook al voor dat bedrag af geraamd incidenteel. En een concreet

antwoord op uw vraag, moeten gebruikers nu zich zorgen maken voor een verdere stijging van de energielasten door deze beweging? Dat is in feite eigenlijk niet het verhaal. Dat is ook de reden waarom wij als gemeente of als aandeelhouders minder dividend krijgen, omdat Stedin en ook de andere netbeheerders in het land de kosten die zij extra moeten maken voor de energietransitie niet direct en ook zeker niet volledig mogen doorberekenen naar hun eindgebruikers. En dat betekent dus onder andere dat zo'n netbeheerder zegt: als dat niet mag van de Rijksoverheid, die gaan erover, en wij moeten wel die investeringen doen, dan betekent dat dat wij andere dingen niet kunnen doen of minder. In ieder geval voorlopig. En dat is dividend uitkeren aan aandeelhouders, in dit geval de gemeente. Ik denk dat dat het korte antwoord is op uw eerste vraag.

De heer Van der Meer: Ja, maar mijn vraag is ingegeven door wat er op de overgang van pagina 5 naar 6 staat. Waar onze lobby is erop gericht om de rekening van dat teruglopend dividend niet eenzijdig bij de gemeente neer te leggen, maar rechtvaardig te verdelen over de verschillende overheden en gebruikers. En mijn vraag is: wat betekent die zin eigenlijk?

De heer Besseling: Ja, die betekent dat het Rijk en de ACM bepaalt echt een aantal zaken rondom die netbeheerders. Bijvoorbeeld, ik wil het niet te technisch maken, maar zij bepalen bijvoorbeeld wat hun rekenrente is waarmee ze hun investering moeten doorrekenen. Die ligt op een relatief hoog niveau, wat betekent dat in de combinatie dat zij hun kosten niet mogen doorberekenen of maar heel beperkt aan gebruikers, lees consumenten en bedrijven, maar wel gehouden zijn aan een forse rekenrente zelf, daarvan zeggen wij als gemeente: dat is eigenlijk wel heel raar. Waarom bepaalt het Rijk op dat soort onderdelen? Want de energietransitie, natuurlijk heb je daar als gemeente een rol in, maar dat is ook een hele belangrijke verantwoordelijkheid van het Rijk. Waarom zouden zij, als zij dat bepalen en als zij dit heel graag willen, ook niet een deel van die rekening moeten betalen? Het is wel een van de voorbeelden waarvan wij zien dat het Rijk de rekening ook best gemakkelijk bij in dit geval gemeenten als aandeelhouder legt. Dus hij is meer gericht op het Rijk. Ik denk niet dat wij een hele sterke lobby voeren op het doorvoeren van prijsstijgingen voor gebruikers.

De heer Van der Meer: Misschien kan het woord gebruikers dan geschrapt worden.

De heer Besseling: Die neem ik zeker mee richting de begroting. Uw tweede vraag, ik las hem ook nog een keer over die energiekosten. En ik moet zeggen: daar moet ik echt nog even induiken. Want ik vind dit ook een beetje een gekke tekst. Ik denk dat het wel goed is, nou, daar kan ik best open over zijn, daar worstelen wij wel mee: wat wordt nou je rol als gemeente op dit moment met die enorm stijgende energiekosten? Als gemeente zelf wordt je daar natuurlijk mee geconfronteerd, dus daar moet je sowieso iets mee. Inwoners worden ermee geconfronteerd. Nou, het Rijk heeft zoals u denk ik weet een of wat meerdere regelingen voor minima in het leven geroepen, die de sociale dienst bij ons uitvoert. Ik geloof dat iedereen tweehonderd of vierhonderd euro verlaging energiebelasting rijgt en de minimuminkomsten nog een keer achthonderd euro erboven. Maar dat is tijdelijk natuurlijk, alleen voor 2022. Maar er zijn ook allerlei instellingen, gesubsidieerde instellingen of sportverenigingen, noem maar op, een beetje

afhankelijk van het contract wat ze hebben met energieleveranciers, die ook echt wel geconfronteerd worden met fors hogere energiekosten. En daar zie je natuurlijk ook een beweging naar, nou ja, onder andere overheden of gemeenten: goh, kunt u daarbij bijspringen? Nou, dat is echt wel ingewikkeld, want dat gaat echt om veel geld waar je als gemeente ook niet zomaar overal kan zeggen: dat gaan wij doen. Het Rijk heeft daar ook nog weinig geluid op gegeven. Wel op die minima, dus particulariseren. Maar richting verenigingen of instellingen of bedrijven heeft het Rijk het tot op heden nog weinig kleur op bekend. Tegelijkertijd zal dit een onderwerp zijn wat in de loop van dit jaar denk ik echt wel terug gaat komen hier aan verschillende tafels.

De heer Van der Meer: Maar u kijkt nog even naar die rol van de eigen energiekosten van de gemeente?

De heer Besseling: Zeker. Uw laatste vraag, een iets algemenere vraag. Ik heb het al eens eerder gezegd, het staat ook in de kaderbrief. Wij zijn incidenteel echt best een rijke gemeente. En de verkoop van Eneco twee jaar geleden heeft daar verder aan bijgedragen. Maar als je naar de BDO benchmark kijkt, BDO maakt een benchmark ieder jaar waarin ze gemeentes in verschillende klassen scoren op een aantal indicatoren. En daar zie je dat Dordrecht in de 100 duizend plus gemeentegroep op een hele mooie nummer twee staat, net achter Tilburg. En dat heeft te maken met de verkoop van Eneco-aandelen, de forse omvang van reserves, relatief gunstige grondexploitatiepositie en de relatief gunstige eigen vermogen vreemd vermogen verhouding. Maar dat zijn inderdaad allemaal, ik noem het maar even balansstanden, incidentele middelen. Dat zegt eigenlijk nog niks over je meerjarenbegroting. Uw concrete vraag op als je nu wat ... Nou, misschien twee dingen. Betekent dat dat je, laat ik hem zo zeggen. Ik verwacht in het huidige begrotingsjaar inderdaad, het zou mij zeer verbazen als we heel erg in de min uitkomen. Met eigenlijk alles wat we in 2022, zo noem ik het maar even, nog in de begroting hebben staan. Als je wil intensiveren of wat financiële ambities voor je meerjarenbegroting, dus voor 2023 en verder, zoekt. Ja, dan zie je dat op het moment in de meerjarenbegroting er eigenlijk helemaal geen ruimte is. Sterker nog, je zal eigenlijk moeten gaan bezuinigen op andere plekken als je iets wil in je meerjarenbegroting. Dus het is heel logisch inderdaad om naar je reserveposities te kijken, deels in de weerstandsratio maar ook deels op bestemmingsreserves die nog niet geheel verplicht of belegd zijn. Of waar u ook nog geen kredietvoorstellen voor heeft gekregen. Om te kijken of je daar weer wat incidenteels kan doen. En we hebben wel eens de discussie gehad: wat is nu incidenteel en structureel? We proberen het eigenlijk altijd te focussen op de komende bestuursperiode. Dus wat zou je nou voor de komende drie-vier jaar willen doen? Nou, daar wordt nu natuurlijk over gesproken, ook aan de formatietafel. Dat zal heus geen geheim zijn. In de begroting 2023 die naar u toekomt zult u zien welke keuzes worden daar nou in gemaakt en voor welke dekking wordt nou gekozen. Het ligt voor de hand om dat meer in de reservesfeer te zoeken dan in de meerjarenbegroting. Tegelijkertijd moet je uiteindelijk wel een sluitende meerjarenbegroting opleveren. Dus daar zit wel, nou ja, een verband.

De heer Van der Meer: Kan ik daar een vervolgvraag op stellen. Want het onheldere in die discussie vind ik vaak dat het gaat over incidentele uitgaven en structurele uitgaven.

En dan wordt met structureel bedoeld iets wat je over een langere periode regelmatig geld aan moet besteden om dat te realiseren. En er wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele middelen en structurele middelen. En dan gaat het bij incidentele middelen over de reserves, terwijl daar dus heel veel geld in zit wat je eigenlijk graag voor een aantal structurele uitdagingen in zou willen zetten. Dat noemen we dan investeren. Maar daardoor wordt het inderdaad heel wollig op een gegeven moment voor mij steeds van: wat is nou structureel en wat is incidenteel? En wat is nou wijsheid qua financieel beleid in dat opzicht?

De voorzitter: Daar hebben we een controller voor.

De heer Van der Meer: Ja, maar wij moeten de politieke keuzes maken.

De heer Besseling: Nou, het is wel goed om daar nog iets over te zeggen. Kijk, een groot deel van onze agenda Dordt 2030, dat is de investeringsagenda die we hebben opgesteld financieel, mogelijk gemaakt door de verkoop van Eneco aandelen. Daar zitten zeven programma's in, uit mijn hoofd gezegd. En een aantal van die programma's hebben onder andere de ambitie om op langere termijn te zorgen voor een gezondere, structurele meerjarenbegroting. Dat zit op allerlei onderdelen. Een hele duidelijke is denk ik de belangrijkste inkomstenbron van gemeenten is de algemene uitkering. Dat is de uitkering van het Rijk die naar gemeenten gaat. Die is gebaseerd op misschien wel 25-30 parameters, maar veruit de belangrijkste is het aantal inwoners en het aantal woningen in je gemeente. Dus op het moment dat je de ambitie hebt en het lukt je ook om een aantal woningen in je gemeente fors te laten stijgen en ook het aantal inwoners, dat is nog wat anders dan verdunning, maar dat er echt meer inwoners naar Dordrecht komen, dan kan dat niet anders dat dat betekent dat je los van de OZB die je ook krijgt dat je algemene uitkering gaat stijgen. En die inkomstenbron is zo belangrijk voor ons als gemeente. Ja, dan moet dat leiden tot een gezondere meerjarenbegroting. Ik zeg er wel bij: enigszins afhankelijk van de voorspelbaarheid van het Rijk. Want wat je bij het afgelopen regeerakkoord van het Rijk ook weer ziet is dat het Rijk ook in mijn beleving steeds meer kijkt ook naar hun eigen bestuursperiode. Dus in dit geval tot en met 2025 een aantal dingen regelt en vanaf 2026 eigenlijk zegt: dat is weer aan een nieuw bestuur. En dat zie je ook echt in de meerjarenbegrotingen van gemeenten. Dat rare jaar 2026, dat wordt straks ons laatste jaar in de meerjarenbegroting, dat krijgt u allemaal te zien straks in september. Ja, dat ziet er voor heel veel gemeenten gewoon dieprood uit, omdat het Rijk daar een aantal hele gekke dingen in doet. Nou, daar zal ik niet helemaal op ingaan, er staat iets in over de kaderbrief. Maar dat is wel een beetje het dilemma. Als je grootste geldgever zelf steeds meer incidenteel financiert zal ik maar zeggen, dan wordt het wel heel ingewikkeld voor lokale overheden om zo veel mogelijk structureel te blijven financieren.

De heer Katif: Ja, er is geen voorzitter, dus ik moet maar even. Mag het? Oké, dank u wel. Nou, wat mij verbaast eigenlijk in het hele stuk is dat je, we hebben te maken op dit moment met inflatie. En die inflatie is behoorlijk hoog. Niemand kan voorspellen wat het volgend jaar zal doen, maar ik kan wel voorspellen dat dat niet deflatorisch gaat worden, oftewel niet naar beneden, het gaat alleen maar naar boven toe. En daar zie ik eigenlijk niks terug. Ja goed, daar wordt rekening gehouden met een aantal aspecten

vanuit Rijksoverheid, de vijf dingetjes die we genoemd hebben. Maar er wordt niet werkelijk, ik neem aan als je weet nu dat het 9,8 en volgend jaar zal het misschien hetzelfde blijven, dat je daar enigszins rekening mee houdt. Als je toch een doorkijk geeft naar de werkelijke kadernota, dan zou ik het wel heel prettig hebben gevonden. Dat is een. Twee, dat vind ik eigenlijk heel belangrijk, daar hebben we het net even over gehad. Bezuinigingen, daar wordt met geen woord over gerept. Ja, er wordt ergens heel, ja hoe zeg je dat, ik moet het heel goed zeggen. Ja, dat wordt wel aangegeven, maar er wordt heel diffuus over gedaan. Oftewel, heel onduidelijk. En last but not least, er werd ook nog even gesproken over de risico's voor de gemeente. En dan lees ik letterlijk: de risico's van de gemeente als totaal worden lager hoger ingeschat. Dat snapte ik even niet, maar ja, dan ging ik gewoon doorlezen. Door het positieve risico op winst nemen in 2022 van 11 miljoen in het risicoprofiel verdwijnt wegens de realisatie van diverse winstnemingen, welke. En dan vraag ik me af: hè, oké, ik snap het, maar welke winstnemingen zijn dat dan? Want in een keer komt die 11 miljoen, dat is technisch trouwens hoor, want ik mag geen politieke uitspraken doen over de vragen. Dus ik moet het technisch houden, voor onze stadscontroller. Aan de ene kant vind ik het geweldig dat we zo'n stuk hebben. Maar tegelijkertijd ben ik totaal in verwarring, laat staan de PM's die om de oren vliegen. Dus echt waar, ik vond het echt een goed stuk, maar tegelijkertijd, ja, dat heeft mij een soort, ja, ik werd geschud eigenlijk. Krijg ik een doorkijk of zit ik hier een beetje ... Nou, laat ik het woord ook maar niet gebruiken.

De heer Besseling: Ja, dank. Ik kan daar op alle drie de punten nog wat zeggen, denk ik. Kijk, indexeringen, dat is, die staat niet voor niks op PM. Normaal gesproken doen we dat in een kadernota of kaderbrief stellen we dat voor. Maar precies om de reden die u nu aangeeft, de inflatie in 2022 is op dit moment heel erg hoog. Wat de inflatie voor 2023 gaat zijn, daar maakt het Rijk en het CPB altijd berekeningen van. Dat doen zij in mei, dus in deze maand gebruiken wij dat heel vaak als basis voor onze inschatting voor 2023. Maar ook daarvan zou je kunnen inschatten dat die een stuk hoger is dan normaal. Als college en raad vasthoudt aan de systematiek die we normaal gesproken hebben, dat wij onze eigen leges en tarieven indexeren met de reguliere inflatie, dan kom je echt wel op fors hogere percentages dan we gewend zijn. Nou, dat is natuurlijk echt een politieke keuze uiteindelijk. Hou je vast aan die systematiek of vind je de uitkomst daarvan dermate belangrijk dat je de systematiek wil aanpassen? Dat is niet iets wat een, want dat is het in feite, wat een demissionair college kan besluiten of wil besluiten voor 2023. Dus dat is echt de reden waarom die op PM staat. Tegelijkertijd is dat natuurlijk wel een hele belangrijke straks richting de begroting. En eigenlijk nog het liefst voor de zomer in proces, om daar uiteindelijk wel een bestuurlijk standpunt over in te nemen. Dus die is nog wat spannender dan andere jaren, zal ik maar zeggen.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Mag ik wat vragen? Is het niet zo dat je uiteindelijk ook vanuit de uitkering van het gemeentefonds er grotendeels voor gecompenseerd wordt?

De heer Besseling: Ja, goede vraag. Voor een groot gedeelte wel. Dus als je het bijvoorbeeld hebt over je gesubsidieerde instellingen, hoe indexeer je het tarief van de subsidies of over je contractpartijen? Dan is de algemene uitkering een heel belangrijke

indicator. Maar je OZB, dat is misschien wel de belangrijkste, ook een inkomstenbron die je zelf als gemeente vrij mag inzetten. Daar zou je zelf je eigen keuzes in moeten maken.

De voorzitter: Misschien kan je nog kort proberen antwoord te geven op de vraag. Want we zitten aan de tijd. En dan mochten er nog andere vragen zijn, ja ik weet het, we begonnen ook later. Maar dan wil ik de rest wil ik dan uitnodigen om, mochten jullie nog technische vragen hebben, die bij de griffie in te dienen. Dan zetten wij die uit en dan komen de antwoorden bij jullie ook terecht. Maar wellicht nog een korte reactie en dan sluiten we.

De heer Besseling: Ja, bezuinigingen. Ja, dat is een regel die we altijd in ieder geval willen laten zien. Want er is altijd een knop. Als je niet tot een sluitende meerjarenbegroting komt, dan kan je verschillende keuzes maken. Je kan zeggen: dat accepteren we. Daar zal de provincie dan wat van vinden. Je kan zeggen: dat accepteren we niet en we kijken naar allerlei mogelijkheden om toch tot een sluitende begroting te komen. Waarvan inkomsten verhogen er een is, maar uiteindelijk stoppen met taken of activiteiten er ook een. En tegelijkertijd is dat als dat nodig zou zijn ook een aan de politiek en het nieuwe bestuur, zal ik maar zeggen. De laatste, ik ga hem proberen in drie zinnen redelijk begrijpelijk uit te leggen. We hebben een risicoprofiel. En in dat totale risicoprofiel zit het grondbedrijf ook. En het grondbedrijf heeft een aantal ontwikkelingen die zowel positief als negatief kunnen zijn. Op het moment dat zij verwachten: hé, er komen een paar winstgevende exploitaties aan. Dan zetten zij dat als een positief risico in het totale risicoprofiel. Op het moment dat dat ook werkelijk gerealiseerd wordt, en dat zal in dit geval met name WDO zijn, dan krijg je een realisatie in je algemene reserve grondbedrijf. Dus de reserve wordt dan hoger, maar dan moet je dat positieve risico wel uit je risicoprofiel halen. Want dat risico heeft zich dan gerealiseerd.

De voorzitter: Nou, hartstikke goed. Bedankt. Ik hoop dat het verhelderend was, deze technische vragen en beantwoording. Ja, precies. En mochten jullie ze nog hebben, deel ze vooral met ons en dan komt het later naar jullie.

4. Raadsinformatiebrief over Studie Dedicated Goederenlijn (DGL) voor Dordrecht en Zwijndrecht – Raadsinformatiebrief

De voorzitter: Ik zit het volgende deel voor. Ik zou zeggen: even een paar minuten changé. En dan zou ik zeggen, dan beginnen we gewoon om laten we zeggen tien over. Dan heeft iedereen tijd om even een sanitaire stop te doen en wat te pakken. Ik had gezegd om tien over negen weer, maar ik geloof dat iedereen er al is. Maar goed, het is nog twee minuten geloof ik. In ieder geval, we gaan zo direct twee presentaties krijgen van mijnheer Ronald Kooman, strategisch beleidsadviseur, en van Karin van den Berg, die lobbyist is voor onze gemeente. Mijnheer Kooman, bent u er helemaal klaar voor? Dan zal ik zeggen: steekt u maar van wal.

De heer Kooman: Goedenavond, ik ben Ronald Kooman. Ik ben strategisch beleidsadviseur bij het cluster stad. En ik wil u vanavond meenemen door het

spoordossier. Dat is een langlopend dossier. Ik ben er zelf sinds 2005 mee bezig en ik ga het denk ik ook niet meemaken dat ik het einde van dit dossier ga zien in mijn werkzame leven. Dus waar wil ik het vanavond over hebben? Over het vervoer van gevaarlijke stoffen. Ik word nu al gesaboteerd. Is de stekker eruit? Oké, ja. Daar ben ik weer. Nou, ik wou het over een aantal dingen hebben uit het spoordossier. Sowieso voor het transport, wat komt erlangs, hoe belangrijk is dat spoor voor de BV Nederland? Hoeveel gevaarlijke stoffen komen er langs? De regelgeving, hoe regelen we dat in Nederland? Knelpunten, knelpunten uit de regelgeving, maar ook toekomstige knelpunten. De toekomst, wat staat ons te wachten? Mogelijke oplossingen, want daar hebben we ook nog een onderzoek naar gedaan. En dat gaat Karin vertellen wat we allemaal moeten gaan doen om die mogelijke oplossingen überhaupt een keer op de agenda te krijgen. Goed, dus een plaatje, een gestileerd plaatje over waar Dordrecht zo'n beetje ligt in het spoordossier. U ziet twee lijnen naar het oosten. De bovenste is de Betuweroute, de onderste is de Brabantroute. En het meeste transport van Nederland uit gaat naar Duitsland. Het meeste uit Rotterdam gaat via MRI over de Betuweroute. En het meeste uit Kijfhoek, wagenlading vervoer uit Vlissingen en Antwerpen gaat veelal via de Brabantroute richting Venlo of naar Gemmelot, dat is de site van DSM in Zuid-Limburg. Hier staan een beetje de vervoersaantallen. Wat u ziet is het stukje Dordrecht. Er komen jaarlijks zo'n 20 duizend vervoerstreinen langs. 20 duizend 800 om precies te zijn in 2020. Over de Betuweroute 19.950 en over de Brabantroute ongeveer net zoveel als bij ons, 20 duizend. Dat vertaalt zich in 72 tot 87 goederentreinen per dag. Ook daar zie je de Brabantroute ongeveer van gelijke orde grootte. En de Betuweroute vervoert nog steeds iets minder. Dat is wel curieus, want de Betuweroute is specifiek gemaakt voor het vervoer van goederen. Maar tot nu toe is er nog geen jaar geweest zo lang die open is dat er over de Betuweroute meer treinen gereden hebben dan bij ons door de stad. Nou, deels komt dat omdat wij ook nog een lijntje naar Antwerpen hebben en dus een verbinding hebben naar Rotterdam. En deels komt het zeker de laatste jaren omdat er gewerkt wordt in Duitsland aan de Betuweroute, het derde spoor. Nou, als je dan kijkt: wat gebeurt er met gevaarlijke stoffen?

De heer Kuhlmann: Even, u had het over dat die Betuweroute minder gebruikt wordt dan het traject over Dordrecht. U noemde een aantal verklaringen. Ik ben even benieuwd, speelt daar ook tarief een rol mee of is het voor spoorvervoerders net zo duur om over de Betuweroute te rijden als over het traject door Dordrecht?

De heer Kooman: Het Rijk probeert de tarieven voor de Betuweroute lager te krijgen. Dus zeg maar financieel gezien is het de bedoeling dat die treinen rijden. Het heeft veel meer te maken met: waar moet een trein naartoe, hoe sluit die aan in Duitsland? Ja, er is een heel groot verdeelstation op de volgens mij rechteroever onder Keulen. En je ziet gewoon dat heel veel treinen tussen Kijfhoek en Keulen gaan. Als je op de rechteroever bij Keulen moet zijn, dan ga je niet over Düsseldorf over de linkeroever de Rijn weer opnieuw over en dan door Keulen zelf heen. Dus deels ligt het gewoon aan het systeem. En omdat er niet echt gestuurd wordt, treinen kiezen dus altijd ervoor om de meest efficiënte en ook goedkoopste route.

De heer Roggekamp: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Over tarieven heb ik wel in het verleden gehoord dat, kijk, het vroeger goedkoper dan dezelfde rangeeremplacement in België, waardoor er van Antwerpen treinen naar Kijfhoek gingen om vervolgens weer terug te gaan naar België die dan wel hier allemaal over Dordt rijden. Hoe zit dat dan?

De heer Kooman: Ik ken niet het verhaal. Ik weet dat de treinen naar Kijfhoek rijden en weer terug. Maar vaak als een trein van Antwerpen uit naar Kijfhoek gaat, dan zijn dat vaak wagenladingen vervoer. En op Kijfhoek worden treinen opnieuw samengesteld, dus het kan zomaar zijn dat een beperkte set wagons die op een bepaalde bestemming moeten zijn vanuit Antwerpen toch gewoon naar Kijfhoek komen, opnieuw worden verdeeld, in een nieuwe trein worden samengesteld en weer terug naar Antwerpen rijden om dan naar het zuiden te gaan. Je ziet wel dat het meeste wat uit Antwerpen komt moet naar Duitsland. En ook dan gaan ze via Kijfhoek, ook dan worden ze opnieuw samengesteld. Maar het komt vaker voor dan een trein uit Vlissingen op Kijfhoek wordt samengesteld of naar Kijfhoek wordt gehaald en vervolgens weer terug moet naar Antwerpen. En er is een tijd geweest dat je op Rozendaal niet mocht kopmaken, zoals het heet. Dus zo'n locomotief van richting wisselen. En er moest een LPG-trein die in Antwerpen moest zijn reed dan in zijn geheel door naar Kijfhoek, wisselde het locomotiefje en tjoekte gezellig weer terug.

De voorzitter: Ja, nog een vraag.

De heer Van Dam: Dank u, voorzitter. Maar begrijp ik dan uit uw antwoord op die tariefvraag dat tarieven dus niet worden ingezet om de drukte hier door de stad te verminderen?

De heer Kooman: Nou, de tarieven. Het Rijk probeert de betere route te promoten. Dus want ook voor het Rijk is een vol gebruik van de betere route is belangrijk. En dat heeft 4,5 miljard euro gekost en uiteindelijk willen ze ook een keer een beetje wel hun centjes terug. Dus dat wordt wel gepromoot. Ja, en je ziet ook dat de druk vanuit de steden is om dat te promoten. Alleen dat wil niet altijd zeggen dat het dan betekent dat er in Dordrecht minder treinen komen rijden. Nou, ik heb ook nog even snel een verdeling gemaakt over het vervoer van gevaarlijke stoffen. Daar zie je de impact van corona in 2019, daar werd dus beduidend meer vervoerd als in 2020. En het onderste getal, dat heet het basisnet, dat zijn de referentiewaarden uit het basisnet waarmee de risicocontouren rondom het spoor wettelijk zijn vastgelegd. Nou, als je die referentiewaardes allemaal optelt, dan komt het erop neer dat het Rijk bij het samenstellen van het basisnet gerekend heeft met het passeren van zo'n kleine 50 duizend wagons met gevaarlijke stoffen door Dordrecht. En als je kijkt naar de regel daarboven, in 2020 kwamen er iets meer dan 20 duizend wagons door de stad. Dat is ook altijd de reden waarom in Brabant verschrikkelijk geklaagd wordt over gevaarlijke stoffen en veel gevaarlijke stoffen en overschrijdingen van risicoruimte. En bij ons, ja, is er nooit sprake van overschrijding van risicoruimte, simpelweg omdat wij vanuit het basisnet al een hele zware belasting hebben aan goederen. Dan moet ik wel op de goede knop duwen. Dat maakt gelijk het bruggetje naar basisnet. Wettelijk hebben wij het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor proberen te regelen in het basisnet. Dat hebben we lang over gedaan, van 2007 tot een heel eind in 2010 hebben we elkaar

oneerbiedig gezegd de keet uitgevchten, gemeentes, provincies en het Rijk. Het is in werking getreden in 2015. En het doel van het basisnet was om een balans te bewerkstelligen tussen veiligheid, ruimtelijke ontwikkeling en vervoer. Daarom zijn er grenzen afgesproken, acties afgesproken wanneer iemand een grens overgaat enzovoorts. Hoe ziet het basisnet eruit? Het is gebaseerd op de bestaande infrastructuur, dus op de infrastructuur zoals die er in 2010 was. Het is ook uitgelegd om de Betuweroute maximaal te kunnen benutten. Het drijft, als het gaat om veiligheid, op de afspraken over treinsamenstelling. Het zo genaamde BLEVE-convenant. En BLEVE is een boiling liquid expanding vapor explosion. En dat is eigenlijk een hele harde knal van een gaswagen die warm gestookt wordt en ja, dan explodeert die. Dan komt er heel veel gas vrij en explodeert en vat vlam. Dat hoop ik in ieder geval niet hier en niet ergens in de buurt ooit mee te maken. En het mooie van het basisnet is dat we ook, omdat er ook geprobeerd is om echt te ontkoppelen tussen veiligheidseffecten van ruimtelijke ontwikkelingen en veiligheidseffecten van transport. Dus als je naar het basisnet kijkt, dan kan je vrij goed zien wie verantwoordelijk is voor de groei van risico's. En hoe hebben we dat gedaan? Nou ja, met het onderstaande plaatje. Maar zeg maar transport is, het basisnet garandeert een transportruimte of een veiligheidsruimte voor transport. Dat is de onderste rode lijn. Dat is een 10 min 6 contour. Een 10 min 6 contour, dat is een contour dat, nou ja, als je op 30 meter van het spoor gaat staan en je blijft zeven dagen in de week, 24 uur per dag staan wachten op een knal, dan mag je de kans hebben van een op een miljoen dat je doodgaat als gevolg van die knal. Het is een heel theoretische waarde, want dat suggereert bijna dat je op 30 meter en een centimeter, als je dan daar gaat staan, dat je dan veilig bent. Maar helaas, dat is niet zo. Die contour is wettelijk vastgelegd en die is gebaseerd op die 50 duizend wagons gevaarlijke stoffen die onze stad zouden passeren. Daarnaast hebben we nog twee andere contouren. En die zijn, die noem ik maar voor het gemak oriëntatiewaardes. Dus het contour tien min zeven en de contour tien min acht. Dat zijn contouren die ontstaan als gevolg van een incident met een bepaald type transport. Dus een contour tien min zeven wordt voornamelijk bepaald door het transport van LPG. Die ligt in Dordrecht zo op een 250 meter afstand van het spoor. Die contour die representeert ook het groepsrisico. En het groepsrisico is de kans dat een groep mensen overlijdt als gevolg van een incident met gevaarlijke stoffen. Nou, ik ga proberen te verklaren wat er gebeurt. Maar als er meer LPG door de stad zou rijden, dan schuift die tien min zeven contour die schuift op naar het noorden. Als gevolg daarvan komen er meer huizen binnen het invloedsfeer van dat spoor en loopt de kans op dat er veel slachtoffers vallen als gevolg van zo'n incident. En dat is eigenlijk een beetje de werking. Je kan dus op basis van het passerend vervoer zien of jouw groepsrisico beweegt. Tien min acht hangt samen met giftige stoffen, eigenlijk precies hetzelfde verhaal. Meer giftige stoffen door de stad, dan schuift de contour verder op. En als de contour verder op scoort, dan komen er meer mensen binnen de invloedsfeer en lopen dus groepsrisico. Dat is op zich een heel charmant gegeven, vergeleken met de situatie voor het basisnet. Want daar zeiden we: ja, het groepsrisico is omhoog gegaan. En dan riep de andere partij: ja, dat is lekker, jullie hebben veel te veel huizen gebouwd. En wij zeggen: ja, dat is lekker, je hebt te veel vervoer. Dat is altijd gedoe en je komt er uiteindelijk nooit uit. Dus op zich is het zoals het nu geregeld is relatief charmant. Wat doen we dan bij overschrijdingen? Nou, die PH 10 min zes contour die staat echt letterlijk in de wet. Als er in de stad of in

Dordrecht of elders de PH tien min zes contour gaat bewegen als gevolg van teveel vervoer, dan is de minister gehouden om maatregelen te nemen. Dat is nu het geval sinds 2016 het geval op de Brabantroute. Daar rijdt structureel teveel gas, je ziet dat daar structurele overschrijdingen zijn van de tien min zes en dat de minister echt allemaal pogingen doet om dat op een of andere manier weer in de vingers te krijgen. Maar die overschrijding van die oriëntatiewaardes, die liggen niet zo hard. Daar, we zeggen het al, het is een oriëntatiewaarde. De minister kan zich er ook op oriënteren en zeggen van: nou ja, weet je, ik vind het nog steeds acceptabel. Dat heeft ze tot nu toe niet gedaan, ook niet op de Brabantroute. Dus ja, wat de beweegredenen zijn waarom dat niet gebeurt, ja, ik heb eigenlijk geen idee. Maar het geeft wel heel veel gedoe zeg maar, want ook de tien min zeven en tien min acht op de Brabantroute schuiven regelmatig naar plekken waar ze niet horen te liggen. Als je kijkt naar: wat betekent dat voor ons als gemeente? Dan gaat het over onze bouwplannen. Hoe meer wij bouwen naast het spoor, hoe sneller de risico's oplopen. Ook hier hebben we, nou, ik noem maar even snel drie zones. Je hebt de risicozone, dat is weer die tien min zes. Nou, wettelijk gezien mag je daar alleen beperkt kwetsbare, dus een garage bouwen of een heel klein kantoor, een fabriekje. Maar in de stad hebben we wel gezegd van: nou ja, het is een beetje onzinnig om binnen dertig meter van het spoor überhaupt dit soort dingen neer te zetten, want het kleinste incident op het spoor leidt acuut tot dodelijke slachtoffers als je dat doet. We hebben daarnaast nog een wat ze noemen plasbrand aandachtsgebied. Dat is een gebied, als er wat gebeurt met brandbare vloeistoffen, dan weten we zeker dat iedereen binnen dat gebied gaat overlijden als gevolg van dat incident. Dus 30 meter, nou ja, dat is bijna net zo groot als bij ons de tien min zes contour. Dus ook daarvan zeggen we van: weet je, laat dat lekker vrij. Dus dat zijn in ieder geval van de kleine incidenten zijn we gevrijwaard met slachtoffers. En daarna heb je nog een zone van 200 meter. Binnen die zone als we daar bouwen, dan moeten wij ons verantwoorden over het groepsrisico. Nou, dat zijn grote verhalen die je vaak in bestemmingsplannen ziet van: hoe gaan wij om met groepsrisico? Welke waardes accepteren we? In onze omgevingsvisie hebben we ook gebiedsgericht en gedifferentieerd veiligheidsbeleid. Dus je ziet dat wij in woonwijken vaak onder die oriëntatiewaarde willen blijven. En in stadscentra waar veel economische activiteiten zijn, waar dichtheden eigenlijk wel van belang zijn, anders heb je niet echt een stadscentrum. Daar zie je dat we een wat hogere waarde accepteren. Nou, dat is zeg maar de werking van het basisnet. En als je kijkt naar wat er gebeurd is sinds 2015 of bij het in werking treden, dan hebben wij een aanzienlijke veiligheidswinst geboekt. Voordat het basisnet van kracht wordt hadden we een overschrijding van die oriëntatiewaarde groepsrisico van meer dan 30 keer. En na het vaststellen van het basisnet zitten we op 11 keer. Dus een factor drie zijn we verbeterd. Moeten we daar tevreden mee zijn? Nee, we zijn by far het slechtste puntje in het basisnet, of in het oude basisnet. Je ziet nu dat er problemen optreden rondom Eindhoven en rondom Tilburg. Ja, en dan zie je ook wel dat dat gedeeltelijk veroorzaakt wordt door transport, maar ook wel deels door hele zware ruimtelijke ambities. Wat hebben we nou gedaan sinds die tijd? Want ik zei al: we zijn niet tevreden. We hebben ook wel hard gewerkt aan veiligheid. Sinds 2005 tot 2011 hebben wij het project spoorzone doorlopen met de veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid. Daar is 15 miljoen euro in gespendeerd aan veiligheidsmaatregelen, waaronder het boren van in Dordrecht zo'n 15-tal

bluswaterputten van 200 meter diep, die 60 kuub water per minuut kunnen leveren. We hebben de toegankelijkheid van het spoor beter geregeld, dus alle geluidsschermen zijn voorzien van deuren. Er zijn bruggetjes om sloten over te komen. We hebben blusvoertuigen aangeschaft in 2006 en we zijn nu bezig met die blusvoertuigen opnieuw te vervangen. Specifieke blusvoertuigen die geschikt zijn om terreinbranden te blussen. En we hebben camerabewaking op het spoor, zodat ook de meldkamer kan meekijken van: wat gebeurt er nou? Er zijn nog 17 andere maatregelen, maar daar zal ik u niet helemaal mee vermoeien, dit zijn de belangrijkste. Nou, verder hebben wij als gemeente heel erg veel herrie gemaakt. Het spoorincident in Wetteren was voor ons aanleiding om toch wel een beetje heel veel stampij te maken. Dat heeft uiteindelijk wat opgeleverd. Dat heeft alles uit de kast maatregelen, zoals wij die noemen, opgeleverd. En dat zijn maatregelen direct aan het spoor om te zorgen dat die treinen niet meer kunnen botsen of minder de kans op botsingen kleiner wordt. En dat die treinen ook niet ontsporen. Nou, al die maatregelen in de bocht vanaf naar het zuiden, daar is ongeveer anderhalve kilometer ontsporingseleiding aangelegd. Dat is een systeem dat als een trein uit de rails loopt, dat die eigenlijk door de binnen rails terug gestuurd wordt de rails op en dat die niet uit de rails loopt en zeg maar de tuinen bij de burens in rijdt. Er zijn een aantal wissels verwijderd. Wissels zijn altijd een probleem als het gaat om veiligheid. Treinen kunnen botsen, ze kunnen een seintje missen, ze kruisen en dan boem en zo. Dat willen we eigenlijk niet meemaken. Er is betere treinbeveiliging gebouwd sinds 2007, zo genaamde ATBVV. Alle wissels in Dordrecht zijn voorzien van dat veiligheidssysteem. Er zijn een groot aantal verbeterde wissels gebouwd, en dat zijn die zo genaamde eis en verzoek wissels. Dat zijn wissels die eigenlijk altijd in een zodanige stand zijn dat als twee treinen op elkaar afrijden, dat de stand van de wissels ze dwingt om langs elkaar heen te rijden in plaats van op hetzelfde spoor uit te komen. En er is heel veel gedaan aan seinplaatsingen. Dus er waren een groot aantal seinen die niet heel fijn zichtbaar waren voor de machinist. Die zijn allemaal verplaatst, bekeken enzovoorts. Totaal was het ongeveer een kleine 14 miljoen euro die uitgegeven zijn aan deze maatregelen. En tot slot ontwikkeling leerpark, dat ...

De voorzitter: Er is een vraag. Alexander.

De heer Kuhlmann: Ja, voorzitter. Ik hoorde u zojuist even een paar slides terug iets zeggen over die dertig meter. Van: nou, als je daar binnen zit met die gevaarlijke stoffen dan dood of in elk geval heel naar. Nou zat ik zelf even te denken aan Dordrecht. En ik zat net nog even voor de zekerheid naar de kaart te kijken en ik zie een aantal straten, Kraaistraat, Westvaalstraat, Houwelingenstraat. Goed, ik heb nu het meetlint niet bij, maar die misschien wel binnen die dertig meter zitten of daar heel dicht tegenaan. Kunt u daar iets over zeggen?

De heer Kooman: Nou, in principe zijn die straten die u noemt zijn ruime tijd geleden gebouwd. Toen hadden we helemaal geen beleid over risico's. Dus dat plasbrand aandachtsgebied is ongeveer geïntroduceerd ten tijde van de ontwikkeling van het basisnet. Dus als wij nu opnieuw ontwikkelen, dan doen wij dit niet. Wij zijn er niet voor gaan slopen. Als je ooit nog een keer zo ver komt dat je denkt van: wij gaan daar iets aan de gang met een wijk, we gaan herstructureren. Nou, kijk even naar het Leerpark

zelf, de oude situatie Leerpark zag er beduidend anders uit als het Leerpark nu. Als je in zo'n gebiedsontwikkeling terecht komt in een gebied, dan is die dertig meter wel een lijn om aandacht voor te hebben. En ja, alle nieuwe plannen zijn in ieder geval zo ontwikkeld dat er op geen enkele plek binnen dertig meter gebouwd wordt.

De heer Kuhlmann: Als ik nog een vraag mag stellen. U noemde hier een aantal zaken, die bluswatertoeegankelijkheid, spoorzaken die je gewoon aan het spoor kunt doen. Ik veronderstel, maar ik hoop dat u die veronderstelling kunt bevestigen, dat juist voor die straten die heel dicht nu de bestaande bouw bij het spoor zitten, dat er heel veel aandacht is voor dit soort onderdelen. Omdat je natuurlijk niet van mensen kunt verwachten dat ze hun eigen huis gaan slopen, maar misschien wel van de spoorbeheerders kunnen verwachten dat ze heel veel aandacht hebben voor zaken als bluswater, blusvoertuigen, camerabewaking en ga zo verder.

De heer Kooman: Een paar dingen. De spoorvervoerders doen helemaal niets met het bluswater.

De voorzitter: Nog een aanvullende vraag. Wouter.

De heer Van der Spoel: Ja, nog een aanvullende vraag daarop. Want als je die sloot bekijkt bij de Houwelingenstraat die gebruikt moet worden voor bluswater, die is al heel lang niet meer uitgebaggerd. Daar was toch wel heel veel problematiek mee juist? Dus dat vind ik dan wel typisch als ik dit verhaal hoor en aansluitend op de vragen van mijn overbuurman.

De heer Kooman: Ja, daar hebben we ook een probleem mee. We hebben een raadsinformatiebrief geschreven, maar even terug. De spoorvervoerders leggen geen blusmiddelen aan. Ze kopen geen brandweerauto's voor ons, ze zorgen ook niet voor de bruggetjes en zelfs niet voor de bluswaterputten. Die zijn allemaal met een subsidie van het Rijk weliswaar, maar door de gemeente aangebracht. Die spoormaatregelen lopen door de hele stad. Dus die beginnen bij de brug en stad uit zeg maar voorbij Leerpark daar houdt de laatste spoormaatregel over. En daarna hebben we twee rechte lijnen de stad uit en die zijn relatief veilig.

De heer Kuhlmann: Als het dan mag. Want ik snap inderdaad de vervoerders dat die daar misschien niet zo'n rol in hebben. Als je met je auto over de weg rijdt, dan ben je ook niet verantwoordelijk voor hoe die weg is ingericht. Maar de wegbeheerder wel. En het spoor, dat is natuurlijk niet, de spoorbeheerder ProRail of het Rijk, ik weet dat niet precies. Maar begrijp ik u goed dat die veiligheidsmaatregelen, dat dat niet iets is van de spoorbeheerder maar in dit geval van de gemeente?

De heer Kooman: De bovenste. Dus alles op het gebied van bluswater is van de gemeente. Dus de veiligheidsregio initieert, maar in principe staan gemeentes daarvoor aan de lat. Nou, als laatste, welke ontwikkeling nog meer. Daar kunnen wij als stad heel erg trots op zijn, de ontwikkeling Leerpark. Uiteindelijk hebben we daar zeg maar ruimtelijk zo ontwikkeld dat wij als enige stad in Nederland in staat zijn geweest om de risico's te halveren. Dus waar ik net zei: onze grootste overschrijding is op 11 keer die

oriëntatiewaarde. Daar hebben wij als stad vanwege het ontwikkeling Leerpark hebben wij hem gehalveerd tot ongeveer 5,5. Dat is nog steeds recordhouder in het basisnet, maar het is in ieder geval al twee keer zo veilig als dat het was. Goed, de toekomst, want we zijn nog niet klaar. Er gebeuren een groot aantal zaken. Als eerste, daar had ik het net ook al over, er wordt een derde spoor aangelegd in Duitsland. Dat levert regelmatig sperringen op in Duitsland, versperringen op in Duitsland, of beperkte toegankelijkheid van de Betuweroute. Op dat moment rijden er gewoon meer treinen door de stad. Over eind van 2024 tot eind van 2026 is er sprake van een 80-weekse verminderde beschikbaarheid van de Betuweroute. Dus dan zal je zien dat tachtig weken lang het vervoer wat nu nog over de Betuweroute gaat deels afgewikkeld wordt over het spoor door Dordrecht. Dat is niet fijn.

De heer Van der Spoel: Mag ik daar wat over vragen. Qua aantallen zag ik dat er zo rond de 87 nu dagelijks over het spoor rijden. Wat betekent dat in aantallen dan in die jaren ongeveer?

De heer Kooman: Nou, ik heb daar nog geen cijfers van gezien. We weten dat erover gesproken wordt, maar er is ruimte voor zeven goederenpaden per richting per uur. Als je dat omrekent, dan kom je over de tweehonderd goederenpaden heen per 24 uur. Nou, meer dan tweehonderd treinen zouden er zomaar kunnen komen. Maar ik heb nog niet de cijfers van wat deze versperring daadwerkelijk op gaat leveren, hoeveel treinen het om gaat.

De voorzitter: Ja, nog een vraag.

De heer Roggekamp: Is het voor Dordrecht dan mogelijk om eisen te stellen aan wat voor treinen? Ik kan me voorstellen als een gedeelte nog wel over de Betuwelijn kan, dat er gezegd wordt: alle gevaarlijke stoffen moeten in ieder geval over de Betuwelijn. En alleen minder gevaarlijke mogen dan.

De heer Kooman: Dat is wel waar wij voor lobbyen. Wij hebben er geen directe zeggenschap over. Er is letterlijk sprake van vrij vervoer van goederen, dat is ook waar het ministerie zich op beroept. En ja, oneerbiedig gezegd: treintjes rijden eigenlijk waar treintjes willen rijden. Als ze naar Duitsland willen op de westelijke oever, dan gaan ze over Venlo. Als ze een stukje naar het noorden moeten, dan rijden ze echt over de Betuweroute. En als ze nog verder naar het noorden moeten, dan rijden ze over Bad Bentheim via Hengelo. En sterker nog, het basisnet kent de routedwang. Daarvoor zou de minister besluiten moeten nemen om te zeggen van: deze routen zijn afgesloten. We hebben al zeven jaar overschrijdingen en die minister weigert überhaupt zo'n besluit te nemen. Dus in die zin schiet dat nog niet zo heel erg op.

De voorzitter: Mijnheer Timmers.

De heer Van Dam-Timmers: Van Dam-Timmers. Dank, voorzitter, voor het woord. Is er dan echt op dat vlak niets waar je als regio, veiligheidsregio of gemeente ook maar enige invloed ...

De heer Kooman: Als het gaat over vervoerscijfers, treinen, passerende treinen, nee.

De heer Van Dam-Timmers: Eigenlijk gewoon niets?

De heer Kooman: Niets. Het basisnet was bedoeld om dat evenwicht te creëren. Daarom zaten er knippen in het basisnet, dus er werden treinen in het basisnet theoretisch beleidsmatig naar de Betuweroute gedwongen. Die hele knippen, die hebben nooit gewerkt.

De heer Van Dam-Timmers: Nou, dat is in ieder geval een duidelijk antwoord.

De heer Kooman: Nou, we hebben ook nog wat goed nieuws. Er wordt gewerkt aan een nieuw beveiligingssysteem, EMRTS. Dordrecht of Kijfhoek Antwerpen is een van de eerste tracés waar dit wordt uitgerold. Ja, dat zou zomaar 20 procent veiligheidswinst op kunnen gaan leveren, als we alles inzetten voor veiligheid. En dat is nog wel waar we dan ons best voor moeten doen, want het Rijk kan ook andersom redeneren van: nou, die treintjes kunnen korter op elkaar, dus er kunnen nog meer treinen door de stad. Maar het is in ieder geval niet wat wij willen. Ook daarin zie je dat wij in discussie met het Rijk aandacht vragen voor het verdelen van dit soort veiligheidswensen. Want we snappen ook dat spoorambities ook van Europa leiden tot meer vervoerders. Er moet ook wel ruimte gecreëerd worden tussen die twee lijntjes van tien min zes.

De heer Katif: Voorzitter, een vraag

De voorzitter: Ja, mijnheer Katif.

De heer Katif: Als ik dit zie, dan heb ik niet het vertrouwen dat de spoorbewegingen minder gaan worden. Kijk, dat het vervoer van gevaarlijke stoffen, ja, tot daaraan toe. Maar goed, vervoer van gevaarlijke stoffen met minder bewegingen betekent ook minder gevaarlijke stoffen. Dat is de redenering. Dus echt, ik hou mijn hart vast. Dan denk ik: ja, wat gaan we beleven? Daar zal geen enkele mindering ten aanzien van het heen en weer van al die treinen.

De heer Kooman: ik denk dat u deels gelijk heeft.

De heer Katif: O, deels.

De heer Kooman: Er komen nu ook prognoses voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. De beste prognose levert ons zeg maar dertig procent veiligheidswinst op. En de aller slechtste levert ons alleen al op gevaarlijke stoffen zeventig procent veiligheidsverlies op. Omdat het Rijk zegt: wij kunnen niet sturen en treinen mogen rijden waar ze willen rijden en ze mogen rijden waar ze willen rijden. Dan ga ik ervanuit dat die treinen de routes kiezen die ze nu ook kiezen. En dat betekent dat Brabant er slechter aan toe is, die krijgen gewoon veel meer voor hun kiezen als het basisnet ooit bedoeld heeft. En bij ons blijft het, loopt het nooit zo ver hoog of minstens level met wat we nu doen. Ja, en dan wordt het dus een beetje veiliger. Dus in die zin weet je dertig procent, dus dan

zitten we nog maar op een overschrijding van een of twee. En dan zijn we niet meer de kampioen van Nederland als het om onveiligheid gaat.

De voorzitter: Mijnheer Katif. Ik wil toch een beetje met het verhaal doorgaan, want anders wordt het wel erg laat. Misschien dat we de laatste vragen even na de presentatie kunnen doen, omdat het anders erg laat wordt.

De heer Kooman: Oké. We hebben ook nog het dalen van de boog per meter, daar hebben we in 2010 al hard voor gelobbyd. Die boog die komt er en die scheelt ons 20 procent in vervoer van gevaarlijke stoffen. En dat halveert, echt letterlijk halveert, het aantal passerende treinen door de stad. Maar goed, er zijn ook wel andere dingen. Het Rijk heeft de ambitie om vijftig procent meer te gaan vervoeren, dus je ziet daar uiteindelijk alweer dat het weer gaat stijgen. Het gevolg is ook dat ik denk dat de winst van de boog per meter zeker niet zo hoog uitpakt als dat beloofd is. En misschien wordt zelfs de vervoersaantallen wel weer geëvenaard. Voor de rest zien we nog een aantal zaken waarvan we denken: wat betekent dit? Zoals transportstromen als gevolg van de energietransitie. Er worden gewoon nieuwe en andere stoffen, of er gaan nieuwe en andere stoffen vervoerd worden waarvan we nog de hoeveelheden niet kennen, noch de gevolgen kennen. En we zien ook dat het Rijk hard bezig is met de aanleg van een Deltacorridor, een grote pijp tussen Rotterdam en Gemmelot. En dat zou zomaar weer vervoer kunnen schelen. Maar ik durf nu nog niet heel hard te roepen van: dit is positief of negatief. De conclusie, die trok u net zelf ook al. We zijn er nog niet vanaf, van die treintjes. En daarom hebben we, en dat hebben we in 2009 al een keer gedaan en dat hebben we in 2021 gedaan, zijn we op zoek gegaan naar robuuste oplossingen. En die oplossing is een dedicated goederenlijn buiten de steden van Dordrecht en Zwijndrecht om, of in een tunnel. We hebben, zoals ik al zei, in 2009 onderzocht dat het kon, dat was naar aanleiding van ROBEL. En we hebben nu een nieuw onderzoek gestart of we zijn een nieuw onderzoek gestart waar u de raadsinformatiebrief over heeft gekregen. En die oplossing of dat onderzoek was breder dan wat we in 2009 gedaan hebben. We hebben ook beter gekeken naar stedelijke kwaliteit, wat kunnen we meer bouwen enzovoorts, enzovoorts, enzovoorts. Nou, het probleem was helder, vervoer en bouwambities zitten elkaar zodanig in de weg. En onze ambitie was dat we het zouden willen oplossen met een infrastructurele maatregel. En dat die infrastructurele maatregel voor ons zou leiden tot een betere stedelijke ontwikkeling, maar voor de vervoerders ook nog wel positieve winst meebracht, dat ze beter en makkelijker en sneller konden vervoeren. Daarvoor hebben we drie oplossingsrichtingen onderzocht. Een tracé wat naast het HSL-tracé lag richting Kijfhoek. Een stedelijk tracé met twee varianten. Een waarbij de A16 ook wordt ingegraven en de ander waarbij alleen een goederentunnel was. En een variant buitenom oost, waarbij de trein zeg maar door de Biesbosch om Sterreburg en Stadspolders heen gaat. En dan naast door Sliedrecht en dan bij het viaduct van de oude Merwedelijn aansluit op de Betuweroute. Die hebben we ook nog allemaal netjes gewaardeerd. Buitenom west kost heel veel, want je zag al: dat ding loopt langs allemaal wijken en je kan het niet met droge ogen dat ding boven grond aan gaan leggen. Dus je hebt daar een hele lange tunnel voor nodig. Vervolgens moet je ook nog met een brug over de Merwede heen en kom je in Sliedrecht, waar ze net een gloed splinternieuwe woonwijk neergezet hebben. Ja, wij hebben de problemen dan netjes

verplaatst vanuit Dordt, dan heeft Dordt nergens geen last meer van, maar dan heeft in ieder geval Sliedrecht de ellende. Voor veiligheid, hij was heel veilig. En het probleem met die buitenom oost variant was de capaciteit van de Sofiatunnel. Dus ik kan wel met al die treinen proberen uit te komen op de Betuweroute, maar dan moeten ze terug naar Kijfhoek, dan moeten ze allemaal door het Sofiaspoortunnel. En die spoortunnel kan nu al nauwelijks de lasten aan. Dus nou, kansloos zullen we maar even zeggen. Dan buitenom west, dat was de andere variant, die ligt parallel aan het HSL-tracé. Nou, die is relatief goedkoop aan te leggen. Hij is goed voor verstedelijking, hij is heel goed voor veiligheid. Maar als je aankomt aan de noordkant van Kijfhoek en je wil die treinen rangeren, dan moet je eigenlijk doorrijden naar Barendrecht, dan moet je de wagons loshalen van de locomotief, omrijden in die tunnel, hoe je dat dan ook wil doen, en hem dan weer opnieuw volhangen en het geheel Kijfhoek op slepen. Want Kijfhoek is helemaal niet uitgelegd op het noord binnenkomen van goederentreinen. Dus dat gaat hem eigenlijk ook niet worden, dus bleven er nog twee over. Stedelijk en stedelijk met A16. Twee hele dure varianten, waarbij de stedelijk met de A16 voor de verstedelijking erg goed scoort. Dat komt omdat we zeg maar het deel in Dordrecht kunnen overkappen, dus Maasterras zouden we meer kunnen bouwen en in Zwijndrecht zou dat echt een enorme klapper aan bouwmogelijkheden brengen. Hij is wel vreselijk duur. En stedelijk de oude tunnel, hij is aan te leggen. Hij levert nog steeds alle veiligheidswinsten op, hij is ook duur. Ja, alleen je zit met tunnelmonden nog in de stad en dat zou nog best wel eens onhandig kunnen zijn.

De heer Roggekamp: Over de aanleg in de stad. Is er dan gekeken om dat helemaal te borgen, eronderdoor? Of is dat echt dat we twintig jaar in een bouwput zitten?

De heer Kooman: Nou, boren gaat niet. Dat hebben we in 2009 al een keer onderzocht. Dan worden de hellingen vanaf Kijfhoek zo stijl dat die goederentrein er wel in kan, maar die komt er nooit meer uit. Precies, en een mooie parkeerplaats wordt het. Het wordt dus daadwerkelijk gewoon bouwen. En deels kan dat gewoon met een gezonken tunnel, dus zeg maar de passage van de Oude Maas is gewoon met een zinktunnel. En daarna hoeft die niet meer zo diep te zijn, dus dan komt die, ja, is het wel gewoon een bouwopgave. Hij is wel strak gebundeld aan de A16, dus hij gaat niet straks door het centrum van de stad. Dus het is een heel apart tracé, deels te westen van de A16 en hij steekt in Dordrecht ergens over naar de oostkant van de A16 en blijft dan gebundeld straks tegen de A16 aan gaat die langs Amstelwijk en komt ergens boven iets ten zuiden van Amstelwijk. Nou ja, het is nog wel een paar, we hebben daar nog wel een paar hobbels voor te gaan zeg maar. De oplossingsrichtingen, dus zeg maar die tunnel, die staat op geen enkele agenda. Er ligt, vroeger was er geen Betuweroute en konden alle treinen naar Duitsland gewoon door Dordrecht. Er ligt hier zoveel spoor dat als ik kijk naar spoorcapaciteit, dan heeft vervoerend Nederland zeg maar zo'n tunnel niet nodig. Dat is ook nog wel een positief ding. We zijn samen met andere gemeenten ten zuiden van de Betuweroute, dus alles in Brabant, Zeeland, Limburg, inclusief de provincies hebben we een position paper uitgebracht van hoe wij zien dat die klem er vanaf moet. En dat heet de Goederen uit Brabant, bestaande uit een ROBEL-lijn waar een tunnel in past. Drie ARX, dat is het upgraden van de ijzeren Rijn, de Betuweroute en nog een zuidtak van de Betuweroute. Als je die eruit hebt, dan zijn alle steden gevrijwaard van

gedoe met goederentreinen. Nou ja, dat wenkt een perspectief voor ons, voor het Rijk en vervoerders is dat perspectief nog een stukje verder weg. En de middelen zijn er ook nog niet eens. Maar goed, Karin zou nu nog een stuk vertellen over hoe wij toch gaan proberen hier de handen voor op elkaar te krijgen.

De voorzitter: Ja, voordat Karin het woord neemt wil ik even kijken of er nog vragen zijn over het stukje wat u gesteld heeft. Mijnheer Cobben.

De heer Cobben: Ja, bedankt voor de toelichting. De vraag die mij bezighoudt is dat alle aandacht gaat uit naar het spoor. Maar we zitten in Dordrecht met ook heel veel vervoer van gevaarlijke stoffen over de A16 en A3 en ook over het water. Ja, ik probeer dat een beetje in perspectief te plaatsen. Het lijkt erop alsof het vervoer over het spoor het gevaarlijkste zou zijn. Maar hebben jullie dat vergeleken met de risico's op de snelweg en op de binnenvaart? En hoe verhoudt zich dat tot elkaar?

De heer Kooman: Ja, dat is vergeleken. Wij rekenen alles uit in zeg maar dat groepsrisico. En dan maakt het eigenlijk niet meer uit of we vrachtwagens invoeren of dat we treinen invoeren. En dan zie je dat we op de N3 alleen ter hoogte van het Leerpark een kleine overschrijding hebben van het groepsrisico. En die kan eigenlijk ongedaan gemaakt worden door gewoon de N3 weer te beschouwen als een autosnelweg. Daar hebben we ook een brief van gehad van de minister, die zegt van: nou, de N3 is net zo veilig als een autosnelweg. En op dit moment heeft de N3 nog een soort strafcorrectie op de veiligheid. Dus wat we uitrekenen wordt nog een keer maal anderhalf gedaan en zeggen we: ja, want dat is een niet zo super goede snelweg met een hogere bots-kans enzovoorts, enzovoorts, enzovoorts. Dus rondom Leerpark zitten we op een factor zeg maar twee overschrijden oriëntatiewaarde. In de stad zitten we op vijf en meer. En het water, ja, daar kan echt nog tien keer zoveel van gevaarlijke stoffen over voordat we überhaupt iets gaan uitrekenen. Dus in die zin is er ook echt wel als je kijkt naar vervoer, dan is by far het vervoer van gevaarlijke stoffen per trein is het meest gevaarlijke. En dat is ook wel eigenlijk logisch, want het gaat dwars door je centrum. Daar wonen gewoon de meeste mensen. En rondom de N3 is het gewoon stukken dunner bebouwd en rondom de rivier varen gewoon te weinig schepen.

De voorzitter: Zijn hiermee alle vragen over de techniek beantwoord? Nog eentje, dat is dan de laatste.

De heer Gündogdu: Ja, een laatste vraag. In ieder geval bedankt voor deze toelichting. Zojuist gaf u ook aan dat mede door de energietransitie zeg maar de verwachting is dat het aantal vervoersbewegingen van goederen of energiedragers die nog gevaarlijker zijn dan die we die nu hebben waarschijnlijk zal toenemen. Wat betekent dat concreet voor het hele spoorzonetraject als we het hebben over de ontwikkeling en de dichtheid daarvan? Even een aanname, en ik weet niet of dat zou kloppen. Maar ik leg het ter verifiëring bij u even neer. Dat zou betekenen dat als we de scope hebben van de spoorzone naar 2050, dat dat wel eens in het geding zou kunnen komen. Met de ontwikkeling zoals u die zojuist heeft toegelicht.

De heer Kooman: Nou ja, ik zeg: we verwachten dat er andere stoffen en misschien ook meer gevaarlijke stoffen gaan rijden. We weten het niet zeker, het wordt ook niet onderzocht of het is nog niet onderzocht. Ik weet dat het Rijk dit jaar aan de gang gaat met prognoses richting 2040 voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Daarmee moeten we dus duidelijk krijgen wat het betekent. Als je kijkt naar: welke stof is het meest bepalend voor de onveiligheid in de stad? Dan is dat LPG. Ja, ik weet van heel lang geleden dat er een studie is geweest naar ammoniak, daar zou in Rotterdam een grote terminal komen en die zou heel veel ammoniak bij ons door de stad heen halen. Die studie wees toen uit dat ammoniak niet de stof is die de grootste veiligheidsproblemen zou opleveren, rekenkundig. Als er wat gebeurt met ammoniak, dan ja, dat is een heel ernstig incident omdat de effectafstanden tot kilometers vanaf het spoor kunnen zijn. Dus ik kan nu gewoon niet kwantitatief zeggen hoe en wat. En als ik ga speculeren van: het wordt onveiliger en dat betekent dit voor de spoorzone. Dat lijkt me gewoon geen goed idee. Dus ik wacht de cijfers van het Rijk af, dan stoppen we het in het model. En we zullen het Rijk, ja, het is niet de stad die op dat moment bezig is met onveilige handelingen. Dus ook dan zullen we het Rijk aanspreken op hun verantwoordelijkheid. Je kan niet onbeperkt gevaarlijke stoffen op het spoor zetten en die door alle steden in Nederland slepen.

De voorzitter: Dat is duidelijk. Dan wil ik mevrouw Karin van den Berg het woord geven over het lobbyverhaal.

Mevrouw Van den Berg: Ja, misschien in aansluiting op de laatste vraag over de ontwikkeling van de spoorzone. Ik heb voor de liefhebber de lobbydossiers van de spoorzone. Dat is even in relatie, daar lobbyen we ook nog op een aantal zaken zeg maar het nieuwe station. Het station Leerpark, het vernieuwen van Dordt Centraal, Station Leerpark en het wegstreken van het emplacement wat hier midden in de stad ligt voor de ontwikkeling van het Maasterras. Dat is de lobby voor de spoorzone en de woningbouwontwikkeling die we daar willen. Dat doen we nu concreet direct en daar hopen we in het najaar de resultaten van te hebben. En de lobby voor goederenvervoer is echt lange termijn met veel partners op zoek naar de mogelijkheden. Want de studie die we hebben gedaan, daar zijn oplossingsrichtingen. Maar er staat niet op het netvlies, werd net al gezegd, een oplossingsrichting van twee miljard wat we dan eigenlijk gaan vragen voor Dordrecht en Zwijndrecht. Nou ja, gaat die twee miljard dan naar Dordrecht en Zwijndrecht of zijn er nog andere knelpunten? Dat is de discussie die landelijk wordt gevoerd. En dat betekent dat we een lange termijn diepgaande lobby en met partners moeten gaan zoeken om deze oplossingsrichting überhaupt op de agenda te krijgen, dat is een. En daarna nog te zorgen dat als er middelen te verdelen zijn, dat het onze richting opgaat. We hebben gezegd: we doen de lobby langs drie sporen. Want jullie hebben ook gehoord, er is een formeel spoor van het basisnet waar eigenlijk alle afgesproken vervoerswaarden en oriëntatiewaarden, alles komt daarin terug. Dat doen we niet alleen, dat doen we samen met onze Brabantse steden. Want ook daar, zoals al is gezegd, is er een mogelijkheid om te sturen. De minister mag een besluit nemen, maar dat is in de afgelopen zeven jaar nog nooit gebeurd. Waardoor eigenlijk de sturing vanuit het Rijk op wat en waar nu rijdt niet aan de orde is. Dat proberen we eigenlijk met de Brabantse steden toch voor elkaar te krijgen, zodat de veiligheid eigenlijk kan

worden verhoogd in onze stad. Dit is best wel moeilijk uit te leggen, want we lobbyen dan, nou ja, het departement weet wel precies waar het over gaat. Maar wie wij belobbyen zijn de Kamerleden. En het is een ingewikkeld dossier om dit over het voetlicht te krijgen, ook omdat de minister altijd zegt: het is veilig, de stad bouwt te veel, daarom wordt het onveiliger. Terwijl het juist communicerende vaten zijn, ja, net is allemaal toegelicht hoe het wel werkt. Maar het is heel makkelijk in die discussies om de steden aan te geven. Dat de overschrijdingen ook een deel die oriëntatiewaarde, ja, die heeft geen echte waarde in het juridisch bestel. Dus als een oriëntatiewaarde wordt overschreven, dan zegt de minister in de rapportage: ja, we hadden meer vervoer. Maar dat is ook goed voor de BV Nederland of dat soort zaken. En als de stad daar last van heeft, ja, de stad wil meer bouwen maar de oriëntatiewaarde groeit. Dan zegt de minister: dan mag u een hogere waarde vaststellen, maar dan gaat u dat de burgers uitleggen. Dus die discussie zitten we mee in de Tweede Kamer. En met het ministerie eigenlijk ook continu. En die discussie blijven we voeren, vooral ook via IPO VNG, omdat er veel meerdere steden zijn die er last van hebben, meerdere gemeenten die er last van hebben op verschillende routes. En we leggen ook altijd een relatie met de stedelijke ontwikkeling, maar we proberen daar wel zeg maar de extra maatregelen die we al eerder hebben gehad eruit te halen. Dus dat is eigenlijk een lobbyspoor en dat is een continu spoor die we doen. 9 juni is weer het spoor veiligheid, daar staat weer de jaarlijkse rapportage op de agenda. Daar zitten we weer met de Brabantse steden de Kamerleden te voelen over dat de minister wel een beetje meer moet gaan sturen. Maar daar zou dus een antwoord op komen dat er een herijking van het basisnet zou komen. Ik verwacht dat deze nieuwe minister hetzelfde antwoord gaat geven, de staatsecretaris. Er komt een herijking aan, ik ga daarnaar kijken. En ja, dan duurt het nog weer een jaar voordat er weer wat gebeurt daarin. We zitten daar wel bovenop. We doen het ook in goede afstemming met het Havenbedrijf Rotterdam, omdat wij daar ook in andere dossiers een goede relatie mee hebben. Dus we informeren altijd wel het Havenbedrijf dat wij een actie gaan doen, wat dat betekent en ook om die relatie goed te houden. Want we kunnen ook een keer het Havenbedrijf als partner nodig hebben. Dus dat is het eerste spoor, gericht eigenlijk op de huidige situatie. Dan willen we voor eigenlijk de dedicated goederentrein een tweede spoor gaan volgen. We gaan kijken of het nog mogelijk is om nader onderzoek te doen en daar eigenlijk in relatie tot het afwegingskader van het Rijk, om dat ook een beetje in die sferen te krijgen. In het meerjarenprogramma infrastructuur, ruimte en transport. Want als je daar ergens op een lijstje staat, dan komt het eerder op de agenda. Dus we moeten echt agenda-zettend hiervoor gaan werken. Daar willen we een alliantie voor gaan bouwen met partners, waaronder het Havenbedrijf maar ook de spoorvervoerders. Want ja, die worden daar ook beter van. Want de Betuweroute is ook door het Havenbedrijf met de spoorvervoerders ooit op de agenda gekomen, om het ze te doen. Ook proberen we de Brabantse steden mee te krijgen. Maar ja, als wij als eerste twee miljard vragen, dan zeggen zij: wij hebben ook nog wel wat vragen. Die IJzeren Rijn, die kost ook wel wat. Of wij willen die ROBEL-lijn ook nog even doen. Dus ja, daar komen we ook wel in een soort concurrentie, concullega's, concurrentie-achtige situaties. En we gaan kijken of we daar ook nog een partnership met het bedrijfsleven kunnen doen. Juist om het agenda-zettend te doen. Nou ja, het zijn kleine stappen gericht op het ministerie en op de Tweede Kamer. Want ja, dat moet een keer goed op de agenda komen. Maar dan zijn

we er nog steeds niet, hè, als het op de agenda staat. En het derde spoor wat we daarin gaan doen, en daar liggen ook wel kansen, is om via de Europese kant te gaan drukken. Europa heeft in de green deal uitgesproken dat zij de groei van het goederenvervoer over het spoor, nou, ik dacht met vijftig, zestig procent wil laten toenemen. Ze zijn ook bezig met het openen van nieuwe langdurige routes, dus ook dat vanuit Antwerpen richting Frankrijk altijd wat problemen zijn, dat dat ook gaat gebeuren. Waardoor eigenlijk die ambitie voor de komende tien jaar die ze daar hebben geschreven ook wat voor ons consequenties heeft. En we gaan eigenlijk kijken van: nou ja, kunnen wij via DG Move, dat is eigenlijk het ministerie van I&W op Europees niveau, om daar aandacht te vragen voor onze problematiek. Omdat eigenlijk alles wat je richting Antwerpen en Frankrijk gaat doen ook consequenties hier kan hebben. Hoe we daar zeg maar op de agenda komen. Die agenda in het Brusselse werkt iets anders dan het Nederlandse, maar zo kunnen we wel kijken of we daar zeg maar wat externe druk vanuit Brussel. Maar als wij daar geld krijgen voor nader onderzoek naar de tunnel en nou ja, dan gaat er een ander effect plaatsvinden. Want dan krijgt het ministerie ineens vanuit Brussel de vraag hoe ze omgaan met de goederenvervoer in Dordrecht en Zwijndrecht. Dat kan helpen om ook die druk op de agenda te zetten in het Nederlandse meert. En Europa gaat ook extra middelen hiervoor geven ...

De voorzitter: Er is een vraag, Alexander.

De heer Kuhlmann: Ja, mevrouw, ik zit even te denken over wat u zegt voor wat betreft de Europese lobby. Want als ik u goed gehoord heb is het hoofddoel vanuit Europa op dit onderdeel van: nou, er moet meer goederenvervoer per spoor komen. Terwijl de boodschap vanuit Dordrecht is: wacht even, er zit hier een knelpunt. Op welke manier, u heeft daar vast natuurlijk strategieën en over nagedacht. Sluit dat bij elkaar aan? Want op het eerste gehoor lijken het botsende belangen en boodschappen.

Mevrouw Van den Berg: Het is zeker botsend. Maar er zijn wel altijd in Europa is altijd wel zeg maar opener en luisterend voor de problematiek voor hun eigen ambities. En daar hebben ze ook vaak middelen voor. Dus als je aangeeft dat, nou ja, de toekomst van Dordrecht en we willen meewerken aan de Europese ambities, maar niet zonder dat hier een oplossing voor is. Dan gaan ze meedenken aan die oplossing. Wel lange termijn, maar dat gaat sneller vaak dat als je bij het ministerie zegt van: het past allemaal nog wel, het gaat allemaal wel. Europa is altijd wel vaker bereid om onderzoek en oplossingsrichtingen mee te doen voor steden. Daarom gaan we ook op zoek naar andere steden, want dat is dan altijd wat de vraag is: zijn er andere steden met eenzelfde problematiek? Daarom zijn we ook al lid geworden van Euro Cities. Dat is eigenlijk het netwerk van Europese steden. Om te kijken of daar steden zijn die eigenlijk door die ambitie in dezelfde klem komen als wij, om daar een alliantie mee te bouwen en daar te kijken of we daar zeg maar ook een vuist kunnen maken.

De heer Kuhlmann: Heeft u al een idee bij welke andere steden in Europa dat zouden kunnen zijn?

Mevrouw Van den Berg: Op het moment zijn we aan het kijken wat dat betekent gewoon voor Antwerpen zelf, want die heeft ook een punt. Maar er zijn meerdere steden in het

trans-European network. En wij zitten aan een corridor, maar we gaan ook via de andere. Er zijn twee corridors, dat is het corridor van eigenlijk Rotterdam tot aan Genua. En de andere gaat van Rotterdam via Duitsland naar Polen en die sluit aan eigenlijk bijna op de nieuwe Zijderoute daarin. En daar liggen allemaal steden ook die daar zeg maar last van hebben. Dus we gaan dan zo zoeken naar die partnerships. Wij zijn eerst lid geworden van Euro Cities. We gaan nu ook al die corridors hebben ook weer een alliantie al gebouwd, daar gaan we ook lid van worden. Om dan zo zeg maar te zoeken naar de partners die daarmee bezig zijn. Dat hebben we eigenlijk, de eerste stap in Europa gaan we zetten eigenlijk op dit dossier. Dat is eigenlijk niet gebeurd in het verleden, dus dat gaan we nu wel doen. Daarnaast zijn er altijd ...

De voorzitter: Mijnheer Timmers had nog een vraag.

De heer Van Dam-Timmers: Ja, dank voorzitter. Ik had nog wel een vraag over, als je het hebt over dit soort lobby's, aan wat voor tijdlijnen denken jullie dan?

Mevrouw Van den Berg: Dat is de lange termijn.

De heer Van Dam-Timmers: Maar hoe is dat denken, hoe zit dat? Ik ben daar benieuwd naar.

Mevrouw Van den Berg: Nou, ik zou eigenlijk eerst die kleine stapjes willen zetten en kijken welke kansen er zijn binnen het netwerk. En als we een alliantie gebouwd hebben, om daar ook dan actiever in te worden. Nou, u bent van het CDA, Tom Berendsen die zit in de commissie transport, die komt bijvoorbeeld al in september. Dus dan hebben we de eerste stappen ook om zeg maar naast de coalitie die we bouwen met andere steden, om ook al wat Europees Parlementair eens te informeren. En zo stapsgewijs te werken eigenlijk aan een plan. En ja, de planperiode van de financiering is net open, maar ik denk laat ik eerst zorgen dat het in het onderzoeksprogramma komt met Dordrecht met dit verhaal. Dan staan we in de agenda, zodat we steeds vaker stappen zetten zodat we op een gegeven moment gewoon in het programma zitten. En dan moet de Nederlandse overheid als lidstaat ook daarmee aan de slag. Dus dat was eigenlijk het plan, de strategie.

De heer Van Dam-Timmers: Dank, voorzitter. Ik wil heel even kort daarop reageren. Dat was eigenlijk aansluitend daarop. Wij proberen ons landelijk netwerk ook hiervoor in te zetten en ook ons Europees netwerk. Hoe doen jullie dat verder? We zitten hier met heel veel partijen met een landelijk of internationaal netwerk. Hoe wordt dat ingezet nu?

Mevrouw Van den Berg: Als het goed is als het nieuwe college er is gaan we dat inzetten. En we hebben al eigenlijk, we komen nog, ja, de lobbybijeenkomst de introductie die we hebben gehad waren maar twee partijen aanwezig. Maar de bedoeling is in de afspraak die we gemaakt hebben, ook in de commissie bestuur, is dat we de wisselwerking college en raad hebben voor als we partijen nodig hebben. Of in het landelijk netwerk of in het Europees netwerk, dat daar de lijntjes via het college worden gelegd. En dat we dan via die lijnen ook samen gaan werken. Dat is een afspraak die we al in de commissie bestuur in de vorige periode hebben gemaakt. En als er

werkbezoeken zijn hebben we altijd ook afgesproken dat we de fractievoorzitters uitnodigen om ook deel te nemen aan het bezoek of een ander fractielid, als de fractievoorzitter niet kan. Die werkwijze hebben we afgesproken twee jaar geleden denk ik, ik kijk even naar Rick, met de toenmalige commissiebestuur. Die bestemmen we gewoon weer en de volgende keer als we weer een informatiesessie hebben over de lobby, dan zetten we hem nog een keertje erin. Maar er is gewoon een afspraak in die wisselwerking tussen raad en college. Dus mochten we partijen nodig hebben, dat we elkaar opzoeken. Wel altijd via het college dan, zeg ik dan.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Van den Berg: Nou, dat is dan het derde spoor. En ja, dan zijn we al de eerste stappen aan het zetten. Dus volgens mij ben ik wel redelijk klaar. Nou ja, gericht natuurlijk met name op DG Move, op de commissaris, die proberen we ook hierheen te halen, en het Europees Parlement. Maar vooral ook ambtelijk naar DG Move.

De voorzitter: Mijnheer Van der Meer heeft een vraag.

De heer Van der Meer: Ja, dank u wel. Bedankt voor de toelichting. U geeft drie sporen. U zei zonet van: voor de dedicated goederenlijn ook een varianten geschetst. En u beschrijft allemaal wat u doet. Maar is er ook iets te zeggen over, ja, de kansen op succes? Laat ik het maar zo zeggen. Dus hoe kansrijk zijn deze drie sporen? Hoe kansrijk zijn de alternatieven? Daar heeft u wel iets over gezegd, althans over de kosten en de baten. Maar hoe kansrijk zijn ze? Is daar iets over te zeggen?

Mevrouw Van den Berg: Ik denk dat het Europese spoor, en dat is de wat langere termijn, het meest kansrijke is op dit moment. Want in Nederland, ja, u weet de huidige coalitie is alweer op zoek naar 20 miljard. Het kost minimaal twee miljard, dat geld is er sowieso niet in het mobiliteitsfonds. Er staat in het mobiliteitsfonds van Nederland nog een Lelylijn, nog heel veel lijnen op de agenda voor personenvervoer waar ook geen geld voor is. En nou ja, zoals ik al zei: het staat niet op de agenda van het Nederlandse kabinet. Niet van het ministerie, ik ben gewoon heel eerlijk. En het staat ook niet op het netvlies van de spoorvervoerders, want die kunnen nog steeds hun gang gaan. Daar ben ik heel eerlijk in, dus die lijn richting de Tweede Kamer werkt alleen maar de lijn basisnet, ja, mitigerende maatregelen. De veiligheidsmaatregelen, dat werkt wel. Maar de lijn voor de tunnel van twee miljard, ja, daar zitten we met zoveel concurrentie van alles wat nog moet gebeuren en waar iedereen ... Ja, die kans acht ik klein. Ik acht de kans wat groter, en daarom staat het eigenlijk ook als spoor 3, om via de weg van Europa en met andere steden de druk op te voeren richting de Nederlandse overheid. En dat is eigenlijk de weg die we voor dit dossier moeten gaan.

De voorzitter: Mijnheer Cobben.

De heer Cobben: Ja, ik wou daar even op aanhaken, want ik had dezelfde vraag van: hoe succesvol is dat? Bij lobby's is het altijd de vraag: wat willen we bereiken en wat is de kans erop? En hoeveel geld moet je erin steken? Want het is natuurlijk een risico dat het allemaal verspild geld is. En zeker ook als je in Europa wil gaan lobbyen, mijn beeld

daarvan is dat dat alleen succesvol is als je de nationale regering mee hebt. Als je die niet mee hebt, ja, dan is dat naar mijn indruk zinloos. Maar goed, mijn concrete vraag is: hoeveel geld steekt de gemeente hierin, in deze lobby en in de rapporten die daarbij worden gebruikt? Kunt u daar iets over zeggen?

Mevrouw Van den Berg: Het onderzoek naar de dedicated spoorlijn moet ik gewoon even kijken naar, dat is door Zwijndrecht en Dordrecht samen betaald met een deel provincie denk ik. Nee, niks. Dordrecht en Zwijndrecht, ja. Dus hoeveel? Een ton samen. Maar dat is het onderzoek om het agenda-zettend te doen. En nu gaan we de lobby zelf doen. Nou ja, ik ben al niet van de gemeente, want ik doe nog heel veel andere lobbyzaken, die toch wel redelijk succesvol kunnen zijn daarbij zeg ik gewoon. Europa zijn we eigenlijk ook al actief, met name met groenblauwe stad. Dus dat betekent gewoon ... En het lid worden van Euro Cities kost eigenlijk contributie. Ja, mobility vormen is 1500 euro per jaar. Dat is alleen maar zeg maar, dan kom je zoveel kennis en kunde tegen en andere steden, daar moeten we het niet voor laten om het zo maar te zeggen. En Polis is ook zoiets. En Polis is eigenlijk het mobiliteitsnetwerk van Europa het kost eigenlijk ambtelijke en bestuurlijke inzet. Vooral als ik een bestuurder mee naar Europa neem en dan kost het een overnachting in een hotel. Die dingen krijg je dan.

De heer Cobben: Dat bedoel ik dan, er komen allerlei kosten bij.

Mevrouw Van den Berg: Ja, maar daar hebben we een lobbybudget voor. En daar kijken we altijd heel goed naar, dat hebben we gewoon vastgeklikt dus dat is er gewoon.

De heer Cobben: En hoe groot is dat budget dan?

De voorzitter: Mijnheer Cobben, zou u via de voorzitter willen spreken?

De heer Cobben: Mijn vraag, voorzitter, was hoe groot dat lobbybudget is.

De voorzitter: Die is dus min of meer beantwoord. Andere vragen?

Mevrouw Van den Berg: Ja, het lobbybudget gewoon op zichzelf voor dit soort kleine maatregelen is 50 duizend euro per jaar.

De heer Katif: Voorzitter, waar praten we over?

De voorzitter: Mijnheer Katif. U zegt wel voorzitter, maar ik heb nog niet gezegd dat u van start kan gaan. Mijnheer Katif, u heeft het woord.

De heer Katif: Ik dank u zeer, mijnheer de voorzitter. Er zijn een aantal steden, of er is een aantal steden in Nederland die daar heel succesvol in zijn. Mijn collega hier naast me gaf aan dat Breda en Eindhoven daar heel succesvol in zijn. Dus kosten voor de baten, mijnheer Cobben.

De voorzitter: Ja, mijnheer Katif. Ik begreep dat u niet echt een vraag had. Dat komt dan, we zijn nu nog inderdaad met kennisname bezig. Zijn er mensen die nog echt

vragen hebben? Want zeg maar een discussie hierover dat komt eventueel later. Mijnheer Wringer.

De heer Wringer: Ja, dank u, voorzitter. Ik heb denk ik een vraag die meneer het beste kan beantwoorden. De Deltacorridor, de vier pijpleidingen die van Rotterdam, Moerdijk, Tilburg, Antwerpen en afslaan naar Limburg en Noord-Rijn Westfalen. Daar gaat dadelijk LPG doorheen, waterstof, propeen en koolstofdioxide. Vervangen die pijpleidingen niet gewoon alle wagons met gevaarlijke stoffen?

De heer Kooman: Hij stond in het lijstje van goede maatregelen. Het heeft de potentie dat dat kan gebeuren. Alleen als je kijkt: waar komt LPG aan land? Die komt aan land in Vlissingen, daar gaat die pijplijn nou net niet naartoe. En Voorpark is een heel groot bedrijf en ik kan me echt niet voorstellen dat ze daar met een grote splinternieuwe tunnel op de handen gaan zitten en denken van: o god, dat is ook jammer dat wij nou LPG in Rotterdam aan land krijgen. Die gaan gewoon op zoek naar nieuwe klanten. En Vlissingen is gewoon een spoorterminal. Dus ik denk dat er positieve effecten vanuit kunnen gaan, maar of het de oplossing is, ja, dat blijft ook wel een beetje koffiedik kijken. Het is een echte oplossing op het moment dat je de Deltacorridor aanlegt en tegen Voorpark zegt: nou leuk die terminal, maar nou gaat die dicht. Want dan is het ook echt weg, dan komt LPG daadwerkelijk in Rotterdam aan land. En op dit moment is Rotterdam geen LPG haven. Dus er moet nog wel wat gassen voor de pijpleiding voordat het echt effect gaat hebben.

De voorzitter: Je kan je natuurlijk ook afvragen of een extra stukje pijp dan niet de oplossing zou bieden. Zijn er nog andere vragen? Dan wil ik dit stukje even beëindigen. Ja, volgens mij zijn we dan klaar met de commissie. Ik weet niet of, ja, ik weet niet of we nog een rondvraag moeten doen. Want dit is de laatste discussie of iets dergelijks. Als iemand niks meer heeft op te ... Ja, nog een. Mijnheer Van Dam-Timmers.

De heer Van Dam-Timmers: Ja, dank voorzitter. Ik denk dat het goed is, er komt hier natuurlijk nog een vervolg op. Dus ik neem aan dat we als commissie daar netjes over op de hoogte gesteld van worden. En dat gesprek in het najaar, daar een uitnodiging voor krijgen.

De voorzitter: Daar ga ik ook van uit. Commissiegriffier, heeft u nog wat toe te voegen?

De heer Den Boer: Nou, misschien even de concrete vraag. Er ligt natuurlijk een raadsinformatiebrief, wat daarmee gebeurt. Of die nu ter kennisname naar de raad kan.

De voorzitter: Ik zou voor willen stellen om dat inderdaad ter kennisgeving te doen. Ik denk, ja, later nog een hoop terug moet komen of dit nu inderdaad echt allemaal een oplossing is. Maar voor nu, is er iemand die iets anders wil dan ter kennisname naar de raad? Nee, dan gaat die ter kennisname naar de raad. En dan sluit ik bij deze de vergadering.

**VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE DORDTSE DINSDAG
SESSIE 2 AGENDACOMMISSIE DORDRECHT D.D.10 mei 2022**

Vergaderkamer 5

Voorzitter: dhr. Safranti
Raadsgriffier: mevr. Van Poppel
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Mevr. Boom-Vos (VVD)
Dhr. Boone (Beter voor Dordt)
Dhr. Damen (PvdA)
Mevr. Van Engelen (GroenLinks)
Dhr. Gündogdu (Op Ons Eiland)
Dhr. Hartmeijer (SP)
Dhr. Katif (Beter Voor Dordt)
Dhr. Klerk (CDA)
Dhr. Van Leeuwen (PVV)
Mevr. Nieuwland-van den Bosse (CU/SGP)
Mevr. Pichel (FvD)
Dhr. Roggekamp (Gewoon Dordt)
Dhr. Safranti (DENK)
Dhr. Uysal (GroenLinks)
Dhr. Venderbos-Lambinon (PvdD)
Dhr. Wringer (Beter Voor Dordt)

Portefeuillehouders: wethouder M. Burggraaf

Ambtelijke ondersteuning: dhr. Van Broekhoven

Insprekers: mevr. Arandjelović, dhr. De Wit, mevr. Platenkamp, dhr. Reedijk

3. Raadsinformatiebrief Groeiagenda 2030 - Jaarverantwoording 2021 – Raadsinformatiebrief

De voorzitter: Goedenavond allemaal. Ik zie mezelf niet, maar ik kan door. Goedenavond, mijn naam is Safranti. Mensen thuis, mensen in het publiek en de aanwezige wethouder, mijnheer Burggraaf. Ambtelijke ondersteuning, Hans van Broekhoeven. Griffier, Van Poppel. En uw raadsleden, commissieleden, welkom allemaal. We hebben net mevrouw, ik ga toch even spieken, Olga Arandjelović afgesproken dat Olga zo even de presentatie houdt. Ik hoor hem echt echoën. En dat de vragen daarna komen, dus na de presentatie. Gezien de presentatie en de mensen die straks nog even deel gaan nemen. Ik wil wel even aangeven aan jullie om even je naam en de partij even te benoemen, ook voor de mensen thuis die daar even kennis van kunnen nemen. Maar ook voor de vaststelling van de notulen. Ik begin links. Het is misschien handig om even ...

De heer Venderbos-Lambinon: Cees Venderbos-Lambinon, Partij voor de Dieren.

De heer Burggraaf: Maarten Burggraaf, wethouder.

De heer Broekhoven: Hans van Broekhoven, ambtelijke ondersteuning.

De heer Gündogdu: Aydin Gündogdu, Op Ons Eiland.

De heer Wringer: Jan-Willem Wringer, Beter voor Dordt.

Mevrouw Nieuwland: Eline Nieuwland, ChristenUnie/SGP.

De heer Klerk: Albert Klerk, CDA Dordrecht.

De heer Uysal: Abdullah Uysal, GroenLinks.

Mevrouw Van Engelen: Yara van Engelen, GroenLinks.

De heer Van Leeuwen: Dan van Leeuwen, PVV.

De heer Hartmeijer: Raymond Hartmeijer, SP.

De heer Damen: Leo Damen, Partij van de Arbeid.

De heer Roggekamp: Erik-Jan Roggekamp, Gewoon Dordt.

De heer Katif: Jacques Katif, Beter voor Dordt.

De heer Boone: Dave Boone, Beter voor Dordt.

Mevrouw Boom: Karin Boom, Dordtse VVD.

Mevrouw Pichel: Ruby Pichel, Forum voor Democratie.

Mevrouw Van Poppel: Denise van Poppel van de griffie.

De voorzitter: Dank allen. Het is een beeldvormend overleg. Dus in dit geval geef ik ook het woord aan Olga. Alsjeblieft.

Mevrouw Arandjelović: Ja, dank je wel. Ik spreek door de microfoon. Inderdaad, mijn naam is Olga Arandjelović. Ik ben manager voor Smart Delta Drechtsteden, het regionale programma voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling. Het is een beetje een combinatie, we hadden graag ook in het inwerkprogramma zeg maar van jullie een onderdeel gehad. Maar dit is net na het inwerkprogramma, dus we benutten even dit moment waarbij jullie ook een beeldvormende vergadering hebben. Ook om een stuk informatie- en kennisoverdracht te doen over de regionale samenwerking en wat is Smart Delta Drechtsteden. En welke betekenis ook de groeiagenda, misschien een term die ook jullie bekend is, daarin heeft. Ik doe de presentatie niet helemaal alleen, ik heb een aantal collega's, ze zitten daar op de eerste rij, uit het team ook meegenomen die meer weten van de details en van de opgave waar we het over hebben. Zodat jullie ook gewoon weten wie de mensen zijn, wie de gezichten zijn die dit werk doen voor Dordrecht en voor Dordrecht in de regio. Nou klikken we even door. In dit uur ga ik

vertellen: wat is eigenlijk dit Smart Delta Drechtsteden, waar komt dat nou vandaan? Waar werken we allemaal aan en hoe gaan we verder slim samen vooruit komen? Want dat is wel het motto en het slogan wat wij hanteren. Nou ja, waar komen we eigenlijk ook vandaan? Smart Delta Drechtsteden is een term die op 2 november bij een kwartaalbijeenkomst is gelanceerd. Bedoeld ook om de regio, ja, gezicht en profiel te geven in een ruimtelijk-economisch opzicht. Een paar jaar geleden zijn de ruimtelijk-economische opgave uit de gemeenschappelijke regeling gehaald van de Drechtsteden en zijn verder meervoudig lokaal opgepakt. En ja, dit is eigenlijk het vervolg daarop. Veel gemeenschappelijkheid zit er in de regio. Je zou kunnen zeggen dat de verschillende Drechtsteden eigenlijk hetzelfde DNA hebben. In bevolkingsopbouw, economisch profiel, het is een arbeidsmarkt, het is ook een woningmarkt. De ligging, ja, er staat hier groene omgeving, maar natuurlijk de waterrijke omgeving is ook wat dit gebied bindt. En natuurlijk de rijke historie, het vakmanschap, het ondernemerschap. Dus veel gezamenlijkheid wat de zeven gemeenten in de Drechtsteden bindt. En ook unieke kwaliteiten hier in het gebied die echt bijzonder zijn en die je niet zomaar op andere plekken in Nederland ziet en in de wereld ziet. Natuurlijk de plek rondom de rivieren is zeker heel bijzonder, maar ook de hele innovatieve maakindustrie. Je zou kunnen zeggen dat we hier het epicentrum hebben van die maritieme maakindustrie. En dat mogen we best wel wat meer ook uitlichten. Ja, een bijzonder woongebied of in potentie woongebied in de zuidelijke Randstad hebben we hier. Dus heel veel kansen in dit gebied die we zeker moeten benutten met elkaar. Maar ja, naast kansen natuurlijk heel veel grote uitdagingen. En we zijn er nog niet. Ruimtelijk-economisch gaat het nog niet heel erg goed hier. We gaan wel vooruit, maar het is kwetsbaar. En we missen gewoon wat evenwicht in de woningmarkt die niet in balans is, met de arbeidsmarkt, daar hebben we gewoon meer op te doen. En de brede welvaart scoort hier ook gemiddeld of onder gemiddeld. En de groei van het aantal inwoners blijft ook achter. Dus er is nog zeker werk aan de winkel. Die sociaaleconomische versterking hebben we hier echt nodig. Even wat water. Zo. O wacht, ik ga te snel. Ja, dan even de groeiagenda. Want de groeiagenda is in, nou, ik denk in 2016-2017 opgesteld door de zeven gezamenlijke gemeenten. Dat is een ruimtelijk-economisch ontwikkelprogramma op vier opgaven: wonen, werken, bereikbaarheid en die energietransitie. En die gaf ook eigenlijk een impuls aan: hé, we gaan gezamenlijk werken hier aan de versterking van ons gebied. De strategische visie vanaf 2019, verteld al wat eerder, is dat natuurlijk uit die gemeenschappelijke regeling gehaald en meervoudig lokaal uitgevoerd. Dus ook hier in Dordrecht, maar ook door de zes andere gemeenten. En ja, dat heeft er wel toe geleid dat gezamenlijk de schouders gezet zijn onder die verschillende opgaves, zoals ik ze net heb genoemd. Een van die belangrijke dingen die we doen gezamenlijk is lobby. De lobby richting Den Haag, richting Brussel, dat gaan we ook zeker meer oppakken. En dat is ook echt nodig om die ruimtelijk-economische opgave te ondersteunen. Want om dat allemaal voor elkaar te krijgen is gewoon geld nodig en dat geld is er niet zomaar bij de lagere overheden. Dat moeten we halen in Den Haag en in Brussel en elders. Dan wil ik jullie even vertellen hoe het verder is georganiseerd, deze manier van werken. We hebben bestuurlijke werkgroepen en bestuurlijke trekkers bij opgaven. In iedere werkgroep zit van iedere gemeente de betreffende wethouder, die afstemming vindt daarin plaats. Maar jullie zijn als lokale raden aan zet. Het is meervoudig lokaal, dus het is ook aan jullie om je eigen wethouder en college aan te spreken op de resultaten

gewoon in de stad en voor het geheel van de regio. Dat hebben we natuurlijk ook ambtelijk verder door vertaald, dus er zijn ook lokale Olga's om het maar zo te zeggen. En al die afspraken zijn vastgelegd uiteindelijk in een uitwerkingsovereenkomst ruimtelijke economie een paar jaar terug. Dan wat eerste resultaten, want we doen dit nu een kleine vier jaar en dat heeft toch echt wel wat vruchten afgeworpen. We hebben de regiodeal hier binnengehaald. Dat is een behoorlijke pot geld van het Rijk die bedoeld is om regionale ontwikkelingen, ruimtelijk-economische ontwikkelingen, aan te jagen. 22,5 miljoen daarvoor ontvangen. Dat hebben we verdubbeld, dus in totaal 45 miljoen in dit gebied wat we in de komende twee-drie jaar hier gaan investeren. Gericht op het verbeteren van de oevers, innovatie en human capital. De woningbouwimpuls hebben we gekregen, zo'n acht miljoen voor de spoorzone-ontwikkeling en ook een subsidie voor het aardgasvrij maken van woningen. Ja, en dat zijn wel dingen die je niet in je eentje als gemeente binnenhaalt. Daarvoor is het gewoon nodig om gezamenlijk op te trekken met de regio en het gebied. Maar ook op de opgave zeker de nodige resultaten bereikt. De groei van de werkgelegenheid, collega Niek zal daar straks nog wat meer over vertellen. Er is versnelling in de woningbouw gekomen, nog niet genoeg. Er moet echt nog meer bij. Maar vanuit de situatie van stilstand die er was is er echt versnelling. Er komt een warmtenet, we zijn met verkenningen bezig om de bereikbaarheid hier te verbeteren. En natuurlijk de verstedelijkingsalliantie, wat een samenwerking is om de verstedelijking tussen Dordrecht en Leiden verder te brengen, is ook zo'n resultaat. En natuurlijk de gezamenlijke lobby die ik al eerder heb genoemd. O, nu komt er een filmpje. Dat is ook wel leuk. Dit is jullie burgemeester voor wie dat nog niet wist. Nou weet ik niet hoe die aan moet. Op de laptop, oké. Zou ik dat kunnen? Nee. Weet jij het, Eline? Er is ons wel beloofd dat het allemaal werkt. Help, het filmpje. Oké. Geen filmpje, mensen. Volgens mij is die wel te vinden op YouTube of op onze kanalen. Dus we gaan even kijken hoe we die nog tegoed houden. Het is wel jammer, want het is wel een leuk filmpje. Het is een heel goed filmpje ook. Nou, misschien toch even terug, want dit filmpje gaat wel over slim samen vooruit. En het filmpje gaat over hoe meer in triple helixverband gewerkt moet worden. En na Wouter Kolf komen er nog wat meer mensen in dit filmpje, ondernemers in dit gebied en bestuurders van onderwijsinstellingen die ook duidelijk maken dat het echt nodig is om hier die samenwerking meer gezamenlijk op te pakken. Niet alleen als overheden samen, maar ook met het maatschappelijk middenveld, bedrijfsleven en onderwijs. Maar dit filmpje is gewoon nog te vinden op onze website en op kanalen, dus dat hoeft jullie niet te ontgaan. Dan nu verder. Ja, hoe slim samen vooruit? We hebben nu een merk, jullie hebben ook allemaal deze pin kunnen krijgen. Iemand zei: ik ga eerst het verhaal aanhoren. Nou goed, ik hoop dat dat genoeg aanleiding is om straks bij de uitgang zo'n pin te pakken om ook ambassadeur te zijn van dit merk. Want ja, dat is ook nodig om en Dordrecht en de regio verder vooruit te helpen. En op die manier gezamenlijk aan die vraagstukken te werken. Nou, dan waar we aan werken. Wat ik net al zei, de groeiagenda die is gemaakt met die vier opgaven: wonen, werken, bereikbaarheid en de energietransitie. Daar gaan zo ook mede mijn collega's even kort met jullie op in. Voor wonen zal ik dat zelf voor een belangrijk deel doen. Ja, wat willen we hier nou eigenlijk bereiken als het gaat over die woningbouw? En wat doen we dan eigenlijk gezamenlijk ook als regio? Want in principe moet natuurlijk de woningbouw, ja, je bouwt het niet als gemeente. Maar de gemeente is wel zelf aan zet om dat lokaal ook aan te jagen. Nou, iedereen die wil moet hier

kunnen wonen. De woningmarkt moet natuurlijk in balans komen. We zien dat niet alle doelgroepen die hier zich willen huisvesten of willen blijven, dat we die kunnen vasthouden. Natuurlijk aantrekkelijk voor de eigen inwoners, maar ook gewoon in combinatie met de beroepsbevolking die nodig is om hier economisch klimaat gezond te houden. En ook voor alle leeftijdsgroepen, dus dat is een hele belangrijke. Maar wat doen we daar nou voor zeg maar gezamenlijk, vanuit onze regionale visie? We hebben een gezamenlijke woningbouwprogrammering. Nou, dat is sowieso handig, maar dat is ook wat de provincie van ons vraagt. Maak een gezamenlijke woningbouwprogrammering. Dat doen we een keer per jaar en die leveren we dan ook in bij de provincie. Maar we doen het natuurlijk niet voor de provincie, we doen het ook vooral voor onszelf. En ook omdat we het vooral voor onszelf doen hebben we op dit moment ook een advies in wording. Dat is wat hier staat, het strategisch advies. Daar zullen jullie ook later dit jaar nog wel over geïnformeerd worden. Ja, hoe zit nou die woningbouwprogrammering van ons eigenlijk in elkaar? Zit die eigenlijk wel goed en slim genoeg in elkaar en hoe kunnen we daar nog meer versnelling in brengen? Er zit al versnelling in de woningbouw, maar nog een tandje erbij zou zeker geen kwaad kunnen. Natuurlijk die gezamenlijke lobby, er is inmiddels ook een minister voor wonen aangetreden, dus dat geeft ook een hele nieuwe dynamiek. Die wil ook, nou, slim samen vooruit zou ik haast zeggen. Dus dat betekent ook iets voor hoe wij bij die minister en bij dat ministerie op het netvlies komen. Maar we werken ook aan inspiratie voor de toekomst, dus de verbindende gebiedsstrategie. Voor de mensen die bij de kwartaalbijeenkomst waren op 2 november, die hebben dat verhaal ook gehoord van de architect in Geuzen. Dat zijn ook dingen die we gezamenlijk doen in de regio. Ja, en dan een aantal dingen die ook op de woningbouw vanuit de regiodeal zijn gekomen. Ja, de regiodeal heeft echt een impuls gegeven aan een aantal woningbouwlocaties. Transformatie van de oevers, meer beleefbare oevers, getijderivier en ook de mogelijkheid om meer eigentijdse woningbouwgebieden te maken nabij openbaar vervoer en langs het water. Dan ga ik door naar de opgave werk en economie. Dan komt hier naar voren Niek de Wit. En Niek werkt voor Dordrecht en voor de regio. En dat doet die, ja, een beetje tegelijkertijd denk ik en door elkaar heen. Maar stel je even voor.

De heer De Wit: Inderdaad. De naam is Niek de Wit, opgavemanager inderdaad ook in Dordrecht op het vlak van economie. Tegelijkertijd inderdaad ook verantwoordelijk voor het team werken in de regio. Een klein team overigens, bestaande uit een mannetje of vier. Die houden zich bezig met de innovatiestimulering, arbeidsmarktaanpak en dat soort zaken. Dus zaken die echt regionaal zijn. En het heeft inderdaad ook wel een voordeel, hybride kunnen werken zeg maar. Veel van onze Dordtse agenda is ook de regionale agenda. Er liggen veel verbindingen tussen bedrijven, ecosystemen zoals ze dat tegenwoordig noemen. Dus het is eigenlijk wel heel handig. U zult dadelijk denk ik ook zien, nou ja, zeker voor de raadsleden die al wat langer meelopen, dat een aantal zaken die ik benoem zeg maar als een regionale inspanning of een resultaat van een regionale inspanning ook gewoon lokale successen zijn in die zin. En lokale resultaten voor de gemeente Dordrecht. Dus zo loopt dat echt van elkaar over. Eigenlijk dit was nog even het oude sheetje die ik snel toestuurde, maar dat maakt op zich niet uit. Ik ben er altijd wel van om de opgaven in een paar concrete pijlers weg te zetten. Waar

gaat het dan om regionaal? Dan gaat het om eigenlijk het versterken van human capital. Een aantal jaar geleden ging het verhaal hier in Dordrecht en in Drechtsteden over beschikbaarheid van ruimte. En het zorgen dat zo veel mogelijk bedrijven hiernaartoe zouden komen, banencreatie, investeringen en noem maar op. En eigenlijk zie je dat de laatste tijd het vooral gaat om bedrijven alleen is wel goed en die bedrijven zoeken grond, maar tegelijkertijd gaat het om goed gekwalificeerd personeel. Geld in de techniek, geld in de zorg, nou, noem maar op, geld in de dienstverlening. Eigenlijk is dat wel een van de belangrijkste vestigingsfactoren geworden ten opzichte van een aantal jaren terug. Twee pijlen waar we ons echt op richten is innovatieversterking. Eigenlijk na de bankencrisis zeg maar, dan pakken we echt tien jaar geleden, zag je eigenlijk ook dat bedrijven ook wel die concurrentiekrachten wilden versterken, ook internationaal voorsprong wilden halen ten opzichte van opkomende regio's wereldwijd. Nou, we hebben in deze regio natuurlijk een groot aandeel maritieme maakindustrie. Ik moet zeggen, maakindustrie in zijn algemeenheid. In Dordrecht en bij '...'. En nou ja, al die bedrijven zijn op dit moment wel echt, nou ja, in hun eigen sector echt top of the building zou je kunnen zeggen. En ook druk bezig om zeg maar hun bedrijfsprocessen, hun producten innovatiever te maken, maar ook zeker te verduurzamen. Wij proberen dat als overheid ook aan te jagen. Daar hebben we een jaartje of zes-zeven geleden hebben we daar ook een MKB-katalysatorfonds regionaal voor opgericht, door de eerste fase financiering ondersteuning. Maar er is ook op Zuid-Holland niveau een heel scala aan instrumenten en fondsen bijgekomen waar we zo veel mogelijk onze bedrijven naartoe proberen te leiden. Belangrijk overigens ook in dat innovatienetwerk is die duurzaamheidsfabriek. Op het Leerpark, de meesten van u zullen dat wel kennen, is van de gemeente en van Da Vinci. Het biedt een hybride leeromgeving, zoals dat heet, voor jonge studenten. Daar kunnen ze ook kennismaken met de techniek. En tegelijkertijd is het ook gewoon een proefomgeving en innovatieomgeving voor veel bedrijven die daar ook in investeren. Nou, die duurzaamheidsfabriek, ik zei het al, bestaat inmiddels al zo'n tien jaar. Dat is een succes, daar wordt ook landelijk naar gekeken met veel waardering. En we zijn dat Leerpark op dat vlak ook verder aan het uitbouwen. Ik noem in dat verband ook even natuurlijk de Dordrecht Academy, een tweejarig bachelor-onderwijs wat we weten toe te voegen. Weliswaar deels ook een lokale investering, maar de vraag die achter die opleiding zit komt wel degelijk zeg maar van het regionaal bedrijfsleven. Dat proberen we te bundelen en wordt verpakt zeg maar in opleidingsaanbod. Eigenlijk die innovatie, dat moet ik ook nog even vermelden, de regiodeal kwam net al even aan de orde. 22,5 miljoen wordt dus toegevoegd. Een flink deel daarvan gaat ook echt naar innovatieversterking op een aantal kansrijke thema's die ook echt passen bij onze regio. Ik denk aan smart manufacturing, zorginnovatie, maar ook heel de digitalisering in onze industrie. We hebben een deel van de middelen uit die regiodeal daar ook aan gekoppeld en proberen zeg maar ook echt netwerken te creëren met bedrijven om duurzaam tot innovatie te komen. Het is weliswaar dus tijdelijk geld, maar we proberen daar echt langlopende innovatietrajecten van te maken met die bedrijven, met de onderwijsinstellingen erbij. En het laatste eigenlijk van onze pijler is het vestigingsklimaat. Ook daar ging het in de eerste instantie eigenlijk altijd om het koppelen van vraag en aanbod van bedrijven, kantoren en detailhandel. Heel klassiek waren we daar altijd in bezig. En waar we nu vooral naar kijken is: hoe kunnen we ook zorgen dat er in alle drukte en alle woningbouwclaims en noem maar op, dat we toch

zeg maar ruimte weten te houden voor bedrijfsgroei, milieuruimte en noem maar op. Maar ook bedrijven die op zoek zijn zeg maar naar watergebonden terreinen. Nou, een aantal voorbeelden staan hieronder. Het bedrijf wat hier een stukje verder zit, Dolleman, voor velen denk ik wel bekend. Een bedrijf wat in die Binnenkalkhaven echt is vastgelopen in zijn milieuruimte, in zijn fysieke ruimte. Proberen we op dit moment, en daar zijn we overigens al in geslaagd, het contract is daar rond, sturen we zeg maar richting de Tweede Merwedehaven met ruimte voor groeien. Peut is een ander voorbeeld. Peut het recyclingbedrijf, de meesten van u kent het wel. Het bedrijf zal uiteindelijk haar nieuwe vesting krijgen op Alblasterdam op het Nestelterrein. Dus het is, nou ja, het zijn eigenlijk een aantal concrete resultaten. Met de inzet van die regiodeal zwaar gefinancierd voor een deel, maar ook een uitbreiding van Fok in Papendrecht is weer een voorbeeld hiervan. Dit zijn eigenlijk zaken die ik even hiervoor laat. Dat komt waarschijnlijk later in het gesprek terug.

Mevrouw Arandjelović: Dank je wel, Niek. Dan gaan we door naar bereikbaarheid en mobiliteit. Saskia.

Mevrouw Platenkamp: Hallo, mijn naam is Saskia Platenkamp en ik ben de opgavemanager bereikbare stad en regio. En dan hebben we het over bereikbaarheid en mobiliteit. En ik zeg altijd dat dit de leukste opgave is, want deze opgave mag zo'n beetje alles oplossen. Als we al onze ambities op het gebied van wonen en werken hebben waargemaakt. Want als iedereen hier komt wonen die wij graag hiernaartoe trekken en als iedereen hier komt werken, al die extra banen, en als iedereen dan in de auto gaat zitten, dan staan we hartstikke vast op de A15 en A16. En daar stroomt het nu sowieso al niet zo lekker door, dus regionale samenwerking is enorm grensoverschrijdend in deze opgave. Met elkaar moeten we zien te voorkomen dat we vast komen te staan en voor de toekomst goed bereikbaar blijven. Het is alleen maar leuk om hier te wonen en te werken als je een beetje lekker heen en weer kan gaan. En nou, dit is een stuk technologie, nou hoop ik dat het goed gaat. Er is niks ontploft, hoera. Nou, wat zouden wij nou willen bereiken? Slimme en duurzame mobiliteitsoplossingen, dat is zo'n enorm containerbegrip waar u nu naar zit te kijken. Daar kunt u allemaal dingen bij verzinnen. Uiteindelijk bent u zelf degene die dat het meeste beleeft, als u van A naar B gaat in deze regio. En aangezien we hier in Dordrecht zitten heeft u allemaal die ervaring. U bent de experts. En in de toekomst gaan wij ook gesprekken hebben met elkaar waarbij u zegt: nou stond ik alweer vast op de A15 en A16. En dan zeg ik: heeft u al geprobeerd om met de e-bike ergens naartoe te gaan? En dan gaan wij allerlei gesprekken voeren over waarom dat nou een goed idee zou zijn of waarom dat helemaal geen goed idee zou zijn. Nou, dit zijn wel de onderwerpen waar we voor de toekomst naar moeten kijken. Want vanuit de gemeente, provincie, het Rijk, I&W is daarin voor ons een partner die meedenkt, NS, ProRail, allemaal partijen samen met de werkgeversorganisaties en het onderwijs zijn we aan het kijken hoe we in ieder geval nog van A naar B kunnen blijven gaan van nu tot 2030. En daar hoort een heleboel bij, niet per sé de auto. Wat overigens niet betekent dat je niet overal moet kunnen komen met de auto, dat moet ik er ook wel even bij zeggen. Er zijn nou eenmaal mensen die zwaar afhankelijk zijn van de auto, dus die moeten sowieso altijd een beetje kunnen doorrijden. Nou, waar gaat het dan over? Bijvoorbeeld betere

treinverbindingen en de dedicated goederenlijnen. Dat betekent eigenlijk alleen maar dat je goederenvervoer op een andere manier wil gaan organiseren, zodat het niet meer dwars door de stad heen gaat. Ik probeer het gewoon even wat simpeler te maken met wat voorbeeldjes, dan blijft het denk ik beter hangen. Die betere treinverbindingen, dat gaan we vertalen in tien minuten naar de Randstad. Er is het afgelopen jaar al flink op ingezet en er is nu al een verbinding tussen Rotterdam en Dordrecht. En dan kan je zes keer per uur kan je op een trein stappen, wat heel erg helpt. Want het liefste gaat iedereen op de fiets naar het treinstation. Daar gooi je eigenlijk gewoon je fiets neer, maar eigenlijk zet je hem netjes in de fietsenstalling daar. En dan ren je het perron op en dan ga je het liefst spoorboek-loos reizen. Want dat is toch het beste alternatief wat er is en dat is eigenlijk de enige manier waarop we mensen kunnen verleiden om uit de auto te stappen. Dat is dat we het reizen met het openbaar vervoer zo makkelijk maken dat het echt een volwaardig alternatief wordt. Nou, daar hebben we nog het een ander in te doen. Zo willen we ook de fietsbereikbaarheid verbeteren in de regio. Je kan overal komen, maar het is niet overal even lekker fietsen. De bordjes staan niet altijd op dezelfde plek. De kwaliteit van de fietspaden zijn niet altijd hetzelfde. Dus de beleving daarvan, die mag wat verbeteren. En nou, er zijn op dit moment meer elektrische fietsen verkocht dan gewone fietsen in Nederland. En daar ga je sowieso al een enorme range aan bereikbaarheid voor die fiets mee vergroten. Want waar je normaal gesproken vijf kilometer zou fietsen is nu al heel gewoon met een elektrische fiets om 7,5 tot 15 kilometer te fietsen. En dan wordt woon-werkverkeer hier in de regio natuurlijk ineens een stuk aantrekkelijker op de fiets. Het waterbusnetwerk zijn we aan het verbeteren. Een onderdeel daarvan is ook de riviertaxi-pilot. Je ziet hier een mooi plaatje, het is een sea-bubbel. Dat is draagvleugeltechnologie. Dat bootje komt omhoog, dan heeft die minder weerstand en daardoor kan dit ontzettend duurzaam van A naar B varen. En met het regiodealgeld gaan we daar een pilot varen en dan hopen we daarbij een extra stukje van het waterbusnetwerk in te zetten wat er nu nog niet is. Van een dikke waterbushalte naar een oever op een bedrijventerrein bijvoorbeeld. Die laatste stukjes, dat noemen ze de last en de first mile van de rit. En dat mist hier nog. En dan uiteindelijk toch ook de betere verbinding over de weg. Verlichting van die filedruk, dat is vooral heel prettig voor logistiek, maar ook voor die mensen die ik net benoemde die afhankelijk zijn van de auto. Doorstroming op die weg dat zou ons enorm helpen. In de aantrekkelijkheid van dit gebied is dit ook echt een onderdeel waar we aandacht voor moeten hebben. Kijken of het nog een keer goed gaat. Het is echt een topavond. Ja, wat doen we daar dan voor? Ja, we doen een paar dingen, maar het allerbelangrijkste is zo veel mogelijk geld binnenhalen. Want dat zei Olga net ook al: wij hebben allemaal gemeentebudgetten. Daar kunnen we van alles en nog wat mee. Maar het belangrijkste is dat we gaan opschalen daarin. Het echte geld zit bij Rijkswaterstaat, de provincie, bij de MRA, bij I&W. En NS en ProRail die hebben ook onze hulp nodig om die fondsen te gaan benutten. Dus daar zit de samenwerking. Wij hebben een gebiedsagenda opgesteld voor de regio, die noemen wij bereikbare regio. Die werken we verder uit, op hoofdlijnen zijn dat onderwerpen waar we met de hele regio aan werken. En het is zo belangrijk, omdat we met de zeven gemeenten hier echt die samenwerking moeten vinden. Omdat dat fietspad dus niet stopt bij die gemeentegrens. En die A15 gaat ook langs alle gemeenten. Dan hebben we een heel mooi nieuw principe, dat is hier in goed Nederlands uitgewerkt zoals u ziet. Niet helemaal dus, maar die is door het CROW

vertaald naar STOMP. En STOMP is een ontwerpprincipe. Als je een nieuwe wijk gaat maken, dan is het goed om veel meer te gaan kijken naar: hoe ontwerp ik nou de ruimte die er beschikbaar is? Ga ik dat direct geven aan de auto, voor het parkeren? En als er eenmaal parkeerplek ligt in een straat, dan blijft dat honderd jaar liggen, dat wordt nooit meer een speelveldje. Of ga ik nou toch eens even kijken naar hoe ik een straat anders kan gaan inrichten? En dan vanuit het principe, hoe kan ik hier nou prettig lopen, fietsen, een stap trappen, is er ov in de buurt? MAAS staat voor mobility as a service. Dus wat bij mijn reis past is hetgeen wat ik dan krijg. En dan aan het einde die privéauto. En die privéauto die zal dus altijd moeten blijven. Maar moet die nou per sé recht voor je deur staan of mag daar ook een plek voor groen, fietsen, spelen worden ingeruimd? Nou, dat ontwerpprincipe bij de nieuwe wijken gaat laten zien dat je dan op een heel andere manier je straten gaat inrichten. Ik ben veel te lang bezig, of niet? Ja, precies. En Joey zei net al van: je moet niet te lang blijven praten, anders heb ik maar twee minuten. Nou, en dit ontwerpprincipe kan je ook toepassen als je een straat opnieuw gaat inrichten, omdat hij toch al open moet omdat de riolering eruit moet of omdat de weg anders of opnieuw moet worden onderhouden. En dan is het ook goed om te kijken: deze weg, voldoet die nog wel aan de normen van nu? Of zouden we samen met de straat een andere inrichting kunnen vinden? Dus hier zit ook een groot participatie-element in, omdat je heel graag met bewoners de straat zou willen inrichten. Nou, en dan de laatste had ik al gezegd, daar is gewoon hartstikke veel geld voor nodig. Dus met de regio zitten wij met enige regelmaat in Den Haag, gezellig bij de gedeputeerden. We zitten bij I&W, we trekken heel veel Tweede Kamerleden in lobbytrajecten onze kant op om de Dordtse zaak maar eventjes flink te benadrukken als het gaat over de spoorzone Dordrecht-Zwijndrecht. En de regiozaak, als het gaat over de Merwede-Lingelijn, als het gaat over de waterbus, als het gaat over de Meert-trajecten op de A15, daar zitten we met Rijkswaterstaat. En op die manier proberen we daar zo veel mogelijk aandacht voor dit gebied te genereren. En als die aandacht er is, dan komt op een gegeven moment dat geld vanzelf ook. Nou, dat lijkt me wel een mooie laatste zin. Dan ga ik. Zal ik hem gewoon geven. Kijk eens, Joey.

De heer Reedijk: Goedenavond allemaal, ik ben Joey Reedijk, programmamanager van de energietransitie in de regio Drechtsteden. Ook geboren en getogen Dordtenaar, dat is niet belangrijk maar wel leuk. Want het is toch wel een beetje een thuiswedstrijd vanavond, dus dat is prettig. Ik ga even iets vertellen over wat wij doen in de energietransitie. En ik kan me voorstellen, ik heb ook een beetje proberen te luisteren als raadsleden. Ik denk dat het best veel informatie was en dat het allemaal best snel gaat. En dus ik ga proberen om het echt lekker plat en concreet te maken, voor zover mogelijk. Even de energietransitie, dat is natuurlijk de klimaatopgave en de opgave om de opwarming van de aarde tegen te gaan. Nu is de vorige bestuursperiode is vooral benut om onze kaders vast te stellen. Er is een nationaal klimaatakkoord vastgesteld. In dat nationale klimaatakkoord zitten opdrachten voor de gemeente. De belangrijkste dat is dat de hele gebouwde omgeving aardgasvrij moet worden en er moet in totaal 35 terawattuur aan duurzame energie worden opgewekt. Nou, daar hebben wij in de vorige bestuursperiode hebben wij de regionale energiestrategie daarover opgesteld. En in Dordrecht is ook de transitievisie warmte vastgesteld. In die RES is opgenomen hoeveel energie wij willen besparen, hoeveel energie wij willen opwekken en waar onze

duurzame warmtebronnen zitten. En in die transitievisie warmte, daar is omschreven wat de beste alternatieven zijn voor het aardgas. Nou, dat maakt deze bestuursperiode interessant, want dit zou de bestuursperiode moeten zijn waarin we tot resultaten gaan komen. Kaders en ambities vaststellen, gelukt. Nu echt aan de slag met die uitvoering. Nou, dan eventjes toch snel: wat willen we dan bereiken? De ambities die u hier ziet, of de doelstellingen, dat zijn de regionale doelstellingen die zijn vastgelegd in de regionale energiestrategie. In Dordrecht werkt Joost Leemans, opgavemanager duurzame stad, die heeft u vast wel gezien, groot en breed. Hij werkt met zijn Dordtse collega's aan deze doelen, om die allemaal te realiseren. Net zoals dat collega's in de andere gemeenten dat ook doen in hun gemeentegrens. Maar om deze doelstellingen te realiseren, daarin zitten een aantal zeer complexe vraagstukken die voor iedere gemeente in principe voor een groot deel gelijk is. En met name op die vraagstukken worden wij ingezet vanuit de regio. Dus op de complexere overkoepelende vraagstukken, daar proberen we zo veel mogelijk in regionaal verband naar te kijken. Enerzijds omdat dat natuurlijk gewoon efficiënter is, maar anderzijds omdat met name de kleine gemeenten gewoon niet de capaciteit hebben om dat allemaal zelf te doen. Nou, dit spreekt voor zich. Wel belangrijk hetgeen wat eronder staat. Het is nadrukkelijk ook een maatschappelijke transitie. Dus het gaat niet om de technische transitie van energie opwekken en wat woningen verbouwen. Het zit hem met name in alle maatschappelijke problematiek die daar ook achter vandaan komt. Dat zien we nu natuurlijk, aan den lijve ondervinden we dat met de stijgende energiekosten. Mensen beginnen gewoon echt in de problemen te komen. En de energietransitie, het verduurzamen van woningen en het opwekken van duurzame energie zou daarvoor een deel de oplossing kunnen zijn. Nou, dan eventjes dus: wat doen wij nu vanuit de regio, naast die inspanningen die lokaal plaatsvinden? Hier zijn een aantal voorbeelden. Wel abstract, ik ga ze even concreet maken. Het wegnemen van de grootste bedreigingen en knelpunten. Waar moet je dan aan denken? Nou, denk bijvoorbeeld aan alle woningen die verbouwd moeten worden, maar ook bijvoorbeeld het elektriciteitsnet, wat flink verzaamd moet worden om alles aan te kunnen. Dat vergt enorm veel vakmensen om al het werk te kunnen verzetten. Nou, wij kunnen nu voorspellen dat een tekort aan vakmensen, dat gaat gewoon een van de belangrijkste knelpunten zijn in de energietransitie. Nou, dat is nu bij uitstek een vraagstuk wat je in regionaal verband het beste op kunt pakken, omdat je daar de schoolinstellingen bij nodig hebt. We hebben daar een Da Vinci-college voor nodig, maar ook andere opleidingsinstituten. Maar we hebben ook alle bedrijven nodig. Nou, dan kan je dus als iedere gemeente kan je een gesprek aangaan met Da Vinci-college en jouw lokale bedrijven of je pakt hem gezamenlijk. Nou, wij kiezen ervoor om zo'n vraagstuk, om dat gezamenlijk op te pakken. Omdat je daarmee alle partijen beter kunt verbinden. Een ander voorbeeld van zo'n bedreiging, dan heb ik meteen de belangrijkste twee te pakken. Het tekort aan vakmensen, dat is de andere belangrijkste bedreiging in de energietransitie dat is echt het energiesysteem. Dus even heel kort, ik hou ook van praten hoor. dus op een gegeven moment moet iemand mij even afkappen. Ik kijk naar links en naar voren. Heel goed, ik doe het echt zo snel mogelijk, maar dan blijft er wel wat hangen hopelijk. Die opgave, nee, dat komt goed. Die opgave om aardgasvrij te worden, je hebt een aantal alternatieven voor aardgas. Waarvan de belangrijkste hebben ook met elektriciteit te maken. Dus we moeten sowieso elektrisch gaan koken en een warmtepomp vergt ook

veel elektriciteit. Dat betekent dat er veel meer elektriciteit over het net moet gaan en dat betekent dikkere kabels en leidingen. Nou, wat een enorme investering is, wat ook niet overal tegelijk kan. Nou, ook dit wat dus gaat spelen in de complete regio is iets waar je goed regie op moet voeren om die knelpunten zo min mogelijk pijn te laten doen. Ik vertel meteen: we gaan de knelpunten niet volledig kunnen voorkomen. Maar door daar met de verschillende partijen, de netbeheerder, onder andere de gemeente uiteraard en de provincie, om daar goed naar te kijken. Dan kun je de pijn hopelijk verzachten. Ik ga even tempo maken. Het duurzame opwekken sla ik even over. Ja, wel toch een groot succes en ook wel iets waar we trots op mogen zijn. Dordrecht heeft natuurlijk al jarenlang een warmtenet. Nu is het warmtenet is het goedkoopste alternatief voor aardgas in veel wijken in de Drechtsteden. Nu heeft de samenwerking in de vorige bestuursperiode ertoe geleid dat 6500 woningen inmiddels, dus net werd ongeveer 5900 genoemd, voor 6500 woningen is nu subsidie binnengehaald om die woningen in de komende vijf jaar aan te sluiten op een warmtenet. Nou, dat is een samenwerking geweest tussen de provincie, de netbeheerder, HVC als warmtebedrijf, alle woningcorporaties en alle gemeenten. En dat is een voorbeeld van hoe je met elkaar maak je meer indruk in het Haagse. Dus Dordt is natuurlijk best groot van omvang en zijn echt een kei in die warmtetransitie. Maar in Den Haag bij die ministeries maakt het gewoon meer indruk als je daar namens een regio van 300 duizend inwoners spreekt en laat zien dat die ontwikkeling overal plaatsvindt. Dat is mijn laatste zin hoor. In Den Haag geloven ze wel dat het Dordrecht lukt om dat warmtenet wat uit te bouwen, maar zij zien ook dat het in de kleinere gemeenten niet lukt. Nou, ons lukt het wel. In Sliedrecht, Papendrecht, Ambacht en Zwijndrecht ontstaat ook een warmtenet. En nou, daar plukken we dus met zijn allen de vruchten van. Kortom, boodschap eigenlijk die ik hier vandaag in ieder geval wilde duiden: wij worden vooral ingezet op de complexe vraagstukken waar samenwerking heel logisch is. En met zijn allen door die samenwerking maak je ook meer indruk naar buiten.

Mevrouw Arandjelović: Ja, dank je wel. Ik rond hem nog even af. Nog een paar dingen ter afsluiting. Slim samen vooruit, ja, waar richten we ons nou voor de komende periode op? Dus jullie periode, de komende vier jaar. Eigenlijk kan je zeggen: groeiagenda, dus deze opgave moet door en ook naar next level. Dus veel meer in triple helix verband, de kwartaalbijeenkomsten zijn daar ook een manier voor. Als het goed is heeft u daar, ik weet niet of dat is, maar heeft u een uitnodiging ontvangen voor de kwartaalbijeenkomst ook van 7 juni. Als dat nog niet zo is, dan ontvangt u die alsnog via de griffie. Want dat hebben we afgesproken en kom daar ook zeker naartoe. En nou goed, vooral die triple helixsamenwerking is een hele belangrijke. En ook om dat op innovatieve manieren te doen, bijvoorbeeld met innovatietafels of een bouwtafel, om ook met die partners tot die versnelling te komen. Dan ga ik nog even verder door. Kijk, dit gaat ook weer gewoon over geld. Het is een beetje plat, maar dat hebben we gewoon ook echt nodig om al die dingen die we hier willen bereiken voor elkaar te krijgen. Er is een nieuwe tranche regiodeal, er zit 800 miljoen in een pot van minister Bruins Slot. Dus daar zijn we mee bezig. Hugo de Jonge heet ook geld voor de woningbouw. Er is een nationaal groeifonds en we gaan ons veel meer ook richten op Europese fondsen. Want daar is nog heel wat te halen verwachten wij. Nou, even wat kader voor hoe we dit doen. Dus we hebben een werkbudget van zo'n 4,3 miljoen waar we eigenlijk met deze

mensen het programma op draaien per jaar. Dat wordt bij elkaar gelegd door de zeven gemeenten, voor Dordrecht is dat iets minder dan de helft wat jullie daaraan bijdragen. En daarmee runnen we eigenlijk dit gezamenlijke verhaal. Voor de komende periode moeten we dat weer opnieuw gaan bezien van hoeveel daarvoor nodig is en wat je daarin hebt te doen. Dat gaan jullie ook krijgen te zien in het voorjaar. Nu hebben jullie bij jullie stukken de jaarverantwoording van 2021. Nou, dat zal ook wat herkenning opleveren ten opzichte van de presentatie en de aanbiedingsbrief van Kolf naar aanleiding van het monitoringsoverleg. In dit najaar ontvangen jullie ook het uitvoeringsprogramma voor de komende periode, met daarbij ook een voorstel voor de begroting. De monitor, we maken een keer per jaar een grote monitor. Een resultaat en effectmonitor van wat we hier bereiken en wat in de pijplijn zit. En ook de brief naar aanleiding van het monitoringsoverleg, wat aan het begin van de zomer zal plaatsvinden. Dus dit zijn de momenten waarop ook, ja, jullie als raden, dat doen we dus keer zeven want het is meervoudig lokaal, ook in stelling worden gebracht om ook hier wat van te gaan vinden. En natuurlijk gaan we graag met jullie slim samen vooruit. Of jullie zijn het eigenlijk voor wie wij het doen. Wij staan tot jullie dienst, zo gezegd. U ontvangt nog een mail met allerlei naslagwerk dingen om daar in te lezen. Kijk ook zeker op de website, daar is het filmpje volgens mij ook te vinden wat natuurlijk jammerlijk is gemist. Maar het is echt een heel leuk filmpje. En meldt u ook aan voor de maandelijkse nieuwsbrief, want dan blijft u op de hoogte. Nu ben ik echt klaar.

De voorzitter: Dank je wel, Olga. We hebben nog dertien minuten, inderdaad. Misschien nog even gelegenheid om wat vragen te stellen. Zijn er nog vragen? Mijnheer Gündogdu van Op Ons Eiland.

De heer Gündogdu: Ja, voorzitter, dank u wel. Vraag aan Olga, dan wel de portefeuillehouder. Wij hebben als de regio een opgave voor 25 duizend woningen tot aan 2031. Is daar nog een bepaalde ontwikkeling gaande? Gaan we dat nog halen of krijgen we daar vanuit u nog een aparte rapportage over? Ik ben wel even benieuwd naar het resultaat.

Mevrouw Arandjelović: Ja, zal ik die maar beantwoorden? Ja, of we dat gaan halen weten we denk ik in 2030. Kijk, in dit tempo gaan we dat niet halen. Dus daar moet echt wel een extra versnelling op komen. Vandaar ook dat we dat advies nu aan het inwinnen zijn over: hoe kunnen we onze woningbouwprogrammering nog slimmer in elkaar zetten, nog meer gezamenlijk kijken met de regio of we ook gezamenlijk deals of afspraken kunnen maken met bouwers, ontwikkelaars, om dingen nog slimmer en op een goede manier te doen. Of het mogelijk is, ja, ik denk dat het nog steeds wel kan. Maar het betekent wel echt een stukje slimmer daarin worden en versnelling daarin brengen. En er zal ook financiering voor nodig zijn. Dat laten we op dit moment ook doorrekenen.

De heer Gündogdu: En wat betekent daarin de brief van de provincie?

De voorzitter: Graag via de voorzitter.

De heer Gündogdu: Gewoon ter aanvulling op die vraag. Van: er ligt een brief van de provincie over het woningbouwprogramma in de regio. En dat fietst door een aantal dingen, een aantal plannen heen. Dus dan ben ik heel benieuwd naar wat dat gaat betekenen.

Mevrouw Arandjelović: Ja, dat klopt. De provincie heeft een werkwijze waarbij ze kijkt naar wat de behoefte is in een bepaald gebied. En dat baseert ze op, nou ja, eigenlijk op de doorgaande trend uit het verleden. En omdat hier in het verleden niet zoveel werd gebouwd en niet zoveel, is dus die behoefte ook beperkt. Wij zeggen: we hebben dat wel nodig, ook voor de sociaaleconomische sprong. Want ja, dan kom je even in een andere modus. Daar is die lobby ook heel belangrijk voor. De provincie is daar op dit moment, nou ja, nog niet voornemens om daar helemaal in mee te werken. Dat gaat dan vooral ook om de locaties rondom de Merwede-Lingelijn die in het Groene Hart liggen. Maar wat de provincie in ieder geval nu wel heeft gedaan, die heeft gezegd: joh, de plannen rondom de spoorzone, daar geven we zeker groen licht voor. Die behoefte is aangetoond en gewoon de plannen voor de komende paar jaren die kunnen ook vooruit. Op dat moment, maar het wordt een beetje een technisch systeem verhaal, gaat je behoefteramingen gaan dan ook omhoog. En dan kom je ook weer hoger in die cijfers uit. Dus ja, de provincie omarmt de ambitie nog niet van die 25 duizend.

De voorzitter: Mijnheer Wringer van Beter voor Dordt.

De heer Wringer: Ja, dank u, voorzitter. Dank voor de presentatie. Jullie zetten ook in op innovatieve bedrijven richting hier te halen. Zeker in de maritieme sector. Nou, ik was vandaag op de World Hydrogen Summit in Rotterdam, alles over waterstof, 180 bedrijven. Zetten jullie daar ook op in, om dat soort bedrijven richting Dordrecht te halen? Net zoals Groningen dat doet en Rotterdam dus.

Mevrouw Arandjelović: Ik kijk even naar Niek. Ik weet in ieder geval dat we hier zeker ook met waterstof bezig zijn.

De heer De Wit: Ja, dank je wel. Een van die road maps die ik net al even aanstipte zeg maar, die ook met ondersteuning van die regiodeal zeg maar tot stand komen, dus die langlopende innovatieprogramma's. Dat fixeert zich ook op duurzaam varen. Dat kan ook elektrisch zijn, maar dat kan zeker ook met waterstof zijn. Er zijn een aantal partijen, bedrijven uit onze regio, DAAM is daar ook leading in, maar ook een Kudo et cetera die daar wel degelijk mee bezig zijn. Wat we nu aan het proberen zijn is dat we op een aantal van die oeverlocaties, en ik noemde die bijvoorbeeld een peuterlocatie waar we dus bezig zijn om het bedrijf door te verplaatsen naar het Nestelterrein. Daar is overigens ook weer een koppeling te maken met het water, voor aan- en afvoer zeg maar van het papier en plastic recycling. Maar om op de oude locatie zeg maar weer ruimte vrij te spelen, om daar juist weer maritieme innovatie of maritieme bedrijven naartoe te krijgen. Dus echt werk aan klussers. En daar horen denk ik ook dit soort bedrijven bij die inderdaad sterk innovatief zijn. Maar op dit moment, de eerlijkheid gebied te zeggen dan ook dat op dit moment de ruimte eigenlijk niet voor handen is. Dus ze moeten echt woekeren in die ruimte, zorgen dat sommige bedrijven die op een andere plek dan beter zitten de locatie verlaten. En op die nieuwe locatie zeg maar naar

nieuwe profielen bouwen en zorgen dat je daarmee ook dit soort type bedrijven, die echt die keten en die clusters versterken, daar ook een landingsplek krijgen. Dus dat is echt wel ... Maar op dit moment, nogmaals, de ruimte is vrij beperkt.

Mevrouw Arandjelović: Wilde jij wat zeggen Joey nog? Je moet even aanvullen.

De heer Reedijk: Toch wel. Het gaat niet alleen om nieuwe bedrijven, het gaat ook om een nieuwe toepasser. We hebben bijvoorbeeld Pelican Rouge, een koffiebrander. Nou, die gebruiken veel aardgas. Daar wordt wel gekeken: kan aardgas misschien worden vervangen door waterstof? Dus niet per sé dat we nu allemaal nieuwe waterstofbedrijven willen aantrekken, maar we kijken wel voor waterstoftoepassingen. Zo wordt er ook een waterstof field lab is naar Dordrecht gehaald, hoe heet die weg, daar naast Ames. Ik ben heel slecht in namen. Maar we hebben dus een waterstof field lab, dat is een landelijk field lab wat in Dordrecht landt. En dat field lab gaat zich richten op waterstoftoepassing met betrekking tot transport over land, waterstof in transport over water en waterstof in de industrie. En bij die industrie moet je dan ook weer denken aan een bedrijf als Corona, wat meetapparatuur maakt. Nou, daar kan weer een innovatie zitten om waterstof goed af te kunnen meten. Want dat is ook weer ingewikkeld. Dus niet per sé dat we richten op bedrijven aantrekken, maar we kijken wel naar zinvolle toepassingen van waterstof in de Drechtsteden.

De voorzitter: Dank u wel. Vragen? Gaat uw gang.

De heer Boone: Ja, dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik mag namens Beter voor Dordt ook nog wat opmerkingen en vragen aan u stellen. Nou, allereerst dank voor alle rapportages, zeer systematisch en grondig wat ons betreft. Grote ambities die wij sterk toejuichen op het gebied van bouwen, wonen, economie en werk. Wat we ons wel afvroegen is dat de ambities die er zijn sterk met elkaar verweven zijn. Om maar een voorbeeld te noemen, ik kan me zo voorstellen als de woningbouw achterblijft of sterk achterblijft, dat dat ook grote gevolgen heeft voor bijvoorbeeld kwantitatief en kwalitatief mensen aantrekken in deze regio om aan het werk te krijgen. In hoeverre zijn er rekenmodellen die jullie hanteren om zeg maar te kijken hoe die verschillende deelgebieden met elkaar communiceren?

Mevrouw Arandjelović: Nou, heel specifieke rekenmodellen hebben we niet. Ik denk ook niet dat dat helemaal rocket science is zeg maar, hoe die aantallen op elkaar aansluiten. Maar wat we wel doen en wat we nu ook zeker de komende periode, dat gaat ook een beetje over dat slimmer worden, in onze woningbouwprogrammering gaan kijken: oké, maar welk woningbouwproduct zet je nou eigenlijk neer? Welke doelgroep trek je daarmee aan of welke doorstroming breng je daarmee op gang? En wat betekent dat dan voor de bevolking die je hier wil houden, dan wel aantrekken in relatie tot de arbeidsmarkt. Dus op die manier kijken we wel hoe dat op elkaar aansluit. En daar is bijvoorbeeld zo'n initiatief voor een bouwtafel een middel voor, omdat je dan ook met het bedrijfsleven aan tafel en met de ontwikkelaars kan spreken over: ja oké, als dit zeg maar alle plannen zijn, welke zouden dan als eerste moeten oppakken en welke kunnen ook later? Omdat die een vliegwiel kunnen zijn in de hele ontwikkeling. Dus ja, echt een rekenmodel niet, maar we doen er wel echt onderzoek naar. En dat is onder meer het

Brinkonderzoek wat we nu aan het uitvoeren zijn, waar jullie ook t.z.t. zeker over geïnformeerd worden.

De voorzitter: Dank u wel. U had ook nog een vraag? Ja.

Mevrouw Boom: Ja, dank u wel. Nou, dank u wel voor de mooie presentatie en de heldere en compacte jaarverantwoording, moet ik zeggen. Doordat alles zo helder is rijst bij mij eigenlijk meer de vraag: we werken heel mooi in regiosamenwerking, daar hebben we een groeiagenda voor opgesteld. En ik hoor van u dat in het najaar het uitvoeringsprogramma komt. Wordt zo'n uitvoeringsprogramma ook doorgerekend naar wat wij vanuit Dordrecht daarin mee participeren, dus dat we daarop kunnen sturen?

Mevrouw Arandjelović: Dat is een goede vraag. Dat is een goede vraag. Want een van de aandachtspunten ook uit de monitoringsbrief was de lokale vertaling van de regionale ambities. Dus wordt dat gedaan? Ja, ik denk dat dat zeker door Dordrecht ook wordt gedaan. Maar of dat ook zo expliciet en overzichtelijk ook tot u komt, dat weet ik even niet. Dus misschien dat Maarten daar wat over kan zeggen.

De voorzitter: De wethouder.

De heer Burggraaf: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, ik denk dat dit een heel ... Dit is eentje die we inderdaad ik denk een halfjaar terug ook al een keer in het monitoringsbrief hebben meegegeven. Dat is dat je ziet dat boven lokaal organiseren je een aantal ontwikkelfases hebt. En de eerste is zorgen dat je met elkaar een goede duidelijke visie hebt, vervolgens dat je hem goed door vertaalt in: wat ga je nou regionaal doen? En de volgende stap is inderdaad cruciaal en dat is: hoe kun je elkaar er ook op aanspreken of ook nou ja, vanuit die zeven verschillende Drechtsteden die je doet ieder je bijdrage levert. En daar heb je wel de vinger op de goede plek dat dat de volgende stap is. En dan niet zo zeer alleen in Dordrecht, ik durf zelf, maar goed ik ben misschien wel bevooroordeeld zal ik maar even zeggen omdat ik het van eigen werk bekijk. Maar ik vind dat we daar in Dordrecht echt wel met de monitoring van die vierduizend banen en vierduizend woningen van de afgelopen periode al heel ver zijn. Maar dat het in de regio echt een belangrijke stap is dat ieder individueel dat doet en elkaar daarop aanspreekt en op stuurt. En dat dat de enige manier is om dit ook tot uitvoeren te brengen.

De voorzitter: Dank u wel, voorzitter. Gezien de tijd, nog een vraag dan? Ik heb u al gehad, volgens mij. Nou, ik zie de naam niet, dus vandaar. Maar ja, alstublieft.

De heer Roggekamp: Erik Roggekamp, Gewoon Dordt. Bedankt voor de presentatie, dat was best wel verhelderend. Over vervoer had ik alleen een grote vraag. Ik zag hem heel erg toegepast of toegespitst op personenvervoer en dan werk en dat soort verkeer. Terwijl we hebben bij de Dordtse Keel er geïnvesteerd in een logistiek centrum, een A16 die behoorlijk vaststaat naar het noord en zuid. Kijken jullie daar ook hoe de Drechtsteden beter ontsloten kan worden naar het westen, naar kant Utrecht en dat soort dingen?

Mevrouw Arandjelović: Volgens mij is het antwoord ja. Maar Saskia gaat hem even toelichten.

Mevrouw Platenkamp: Het antwoord is ja. En dat doen we natuurlijk niet alleen, dat doen we samen met de werkgeversorganisaties. Want daar zitten de grootste belangen. We kijken naar het totaal van het gebied. En we hebben nog een fijne partner hierin, Rijkswaterstaat. Die maakt het niet zo heel veel uit, of het nou van werkgevers komen of dat nou van nieuwe bedrijven, oude bedrijven, van toerisme, van wie dan ook komen. Het gaat ze allemaal over doorstroming. En daarin houden we elkaar heel scherp.

De voorzitter: Tot half negen toch? Excuses. Gezien de tijd, we moeten om half negen stoppen, wilde ik jullie ... Niet? O, vandaar. Nee, ik zat helemaal in paniek. Sorry, we gaan gewoon verder. U bent aan de beurt. Ja, de namen, ik kan ze niet zien dus. Voordat ik mijnheer Hartmeijer het woord geef, de PvdA dat weet ik wel. Maar uw naam. Mijnheer De Vries? Mijnheer Damen, alstublieft.

De heer Damen: Ja, een ding ontgaat mij een beetje. Van, er wordt gesproken over het aantrekken van bedrijven, het versnellen van het woningbouwprogramma, er moet meer mobiliteit komen. Tegelijkertijd hebben we gezegd: de stedelijke bebouwing moeten we beperkt houden. Dus daar zit een behoorlijke spanning in, van: hoe zorg je dat je al die dingen die je meer wil hebben, waarin je wil groeien, dat je die binnen een beperkt stedelijke ruimte realiseert? En voor mij is dan de vraag van: moet je dan van alles onbeperkt meer willen hebben of moet je daar niet veel strategischer in kiezen? En wat zijn daar dan de keuzes in? Want ik hoor nu alleen maar meer, meer, meer en groeien, groeien, groeien. Dat vind ik een beetje ouderwets.

Mevrouw Arandjelović: Ja, ik begrijp de vraag. Het woord groeiagenda heeft natuurlijk ook wel een beetje die betekenis, van meer. Maar het gaat uiteindelijk is de bedoeling die erachter zit is die versterking van de sociaaleconomische balans, of de brede welvaart in dit gebied. Het gaat natuurlijk om kwaliteit en om te zorgen dat die balans er is tussen woningmarkt en arbeidsmarkt. En dat het hier, ja, dat die brede welvaart hier versterkt wordt. We hebben wel een onderzoek gedaan even over die ruimte. Want al die plannen, als je dat zeg maar zou plotten op de kaart, past het dan eigenlijk wel? Want dat vergt natuurlijk ook wel wat ruimte. En het antwoord is dan wel ja. Dan lopen we nog wel even tegen wat provinciale regels aan als het gaat om bebouwingscontouren. Maar het kan wel. Er zijn natuurlijk ook forse transformatorlocaties. Er zijn echt wel gebieden die je ook kan transformeren tot woningbouw of met schuifoperaties, bedrijfsverplaatsingen ruimte kan maken. Dus de ruimte op zich is hier wel daarvoor beschikbaar. Maar Niek zit me te wenken.

De heer De Wit: Ik ga voor een belangrijk deel ook met u mee hoor daarin. We hadden ooit die ambitie in 2016 van 30 duizend banen erbij. Dat was vooral ingegeven om een inhaalslag te maken ten opzichte van vergelijkbare regio's. Als je kijkt naar de werkgelegenheidsquote, zeg maar het aantal banen wat we in Dordrecht of in de Drechtsteden hebben überhaupt afgezet tegen de potentiële beroepsbevolking, dan bungelen we echt onderaan. En ik ben er echt van overtuigd zeg maar dat die focus even op die aantallen hebben eraan bijgedragen dat we wel in versnelling zijn gekomen.

U zag die negenduizend banen erbij, nou, dat is een forse sprong. Dat hebben we in de jaren daaraan voorafgaand nooit met elkaar bereikt. Natuurlijk, we hadden ook de economische groei mee landelijk, dus dat hielp ook wel. Maar tegelijkertijd denk ik ook: helemaal eens. Het gaat niet meer alleen zeg maar om de aantallen, maar het gaat om de kwaliteit van de banen en in hoeverre dat die ook aansluiten bij die toekomstige wenselijke beroepsbevolking die we willen hebben als stad. En daarin zit dan ook het leefklimaat en je woningbouwprogrammering. Denk ook tegelijkertijd, als je kijkt naar toch logistiek. Dat heeft gemiddeld genomen veel ruimte nodig met minder banen. Ik denk dat je ook vooral moet gaan kijken naar zeg maar de binnenstedelijke functies bijvoorbeeld, waar je minder werkplekken of minder vierkante meters per baan voor nodig hebt. Dat helpt ook alweer in het diversifiëren zeg maar, dus het kijken naar de zakelijke dienstverlening, financiële dienstverlening, om die ook te koppelen. Ook in zo'n spoorzonegebied waar we hier zijn. Dus ik sluit eigenlijk wel aan bij wat u zegt. Niet meer alleen op de aantallen zitten maar ook om de kwaliteiten en kijkend ook: wat voor type opleidingsniveau vraagt dat dan? En kan je dat ook weer matchen met je opleidingsaanbod? Die Dordrecht Academy en dergelijke. Dus daar zullen we veel meer accupunctuur aanpak zou je haast zeggen, dus veel meer op de dingen zitten. En die ruimte is maar beperkt, de green fields zoals we die altijd hebben gekend, vrij uitgeefbare terreinen, die zijn gewoon op. Dus je moet in die bestaande ruimte gaan woekeren. Dus veel meer in hogere dichtheden denken. Dat is toch een kleine nuance ten opzichte van wat jij aangaf.

Mevrouw Arandjelović: Ja, heel goed. Maar dat geldt eigenlijk voor de woningbouw hetzelfde. Ook daarin is de ambitie gesteld: 25 duizend. Maar stel nou dat je die sociaaleconomische sprong en die balans ook bereikt met 20 duizend, ja goed, ik zit niet op uw stoel, maar dan kan je ook denken: misschien is dat ook wel goed.

De voorzitter: Mijnheer Hartmeijer van SP.

De heer Hartmeijer: Ja, dank voorzitter. Ik miste eigenlijk in het verhaal, het was een ambitieus verslag, dat beviel me wel. Alleen het gaat over zon op dak gaat het volgens mij zit er ook in, in de energietransitie. Ik miste alleen de samenwerking met woningcorporaties, hoe die samenwerking is. Want daar hebben we natuurlijk direct iets over te zeggen in principe ten opzichte van particuliere verhuurders of koop.

Mevrouw Arandjelović: Kan jij daar wat over zeggen, Joey? Zeker, volgens mij.

De heer Reedijk: We zijn in deze regio wel echt gezegend met fantastische woningcorporaties. Dat kan ik vanuit mijn opgave echt met droge ogen zeggen, omdat die hebben echt hun nek uitgestoken in de afgelopen vier jaar. Die warmtetransitie, dus het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving, dat is een ingewikkelde ingreep en ook kostbaar. Dus ik noemde net al: het warmtenet is de goedkoopste oplossing. Maar ook die oplossing is nog behoorlijk duur. Alleen met massa kun je vaak de kosten vaak dempen en dat maakt ook de besluitvorming een stuk makkelijker. Nu hebben die woningcorporaties in de Drechtsteden ongeveer 41 duizend woningen en die kunnen redelijk snel beslissingen nemen. En het is vaak ook gestapelde bouw. Nou, dat zijn allemaal prés. Dus die woningcorporaties, die 6500 woningen die in de komende vijf jaar

worden aangesloten op het warmtenet, dat is 100 procent corporatiebezit. Mogelijk gemaakt dus omdat die corporaties hun nek uitsteken en die investeren echt grove bedragen. Wat het lastige daaraan is, dus ik ben heel blij daarmee. Maar we moeten wel beseffen dat de woningcorporaties, dat is eigenlijk de armste groep van de maatschappij. Dus het is wel bijzonder dat wij nu aan hen vragen om die startfunctie te pakken. Dus de oproep aan u is ook vooral: zorg ook dat de particulieren en maatschappelijk vastgoed er ook achteraan gaat. En wat nu heel urgent is en dat raakt wel waar ook de gemeente een rol heeft, dat is nu de energiearmoede. Dus het zijn ook met name de corporatiehuurders, die krijgen te maken met energiearmoede. Zij hebben minder mogelijkheden zelf om het energieverbruik terug te dringen. Want dat is vaak ook aanpassingen aan het gebouw, het gebouw is niet eens van de corporatie. En nou, daar zit een rol als gemeente van: kun je nu die corporaties die heel nadrukkelijk hun nek hebben uitgestoken al in de afgelopen jaren, kun je die nu nog steunen om ook daar waar isolatieverbetering nog mogelijk is, om dat mogelijk te maken. Maar ja, waar ik mee begon, de samenwerking met de corporaties is wel iets om te koesteren. Met name in de energietransitie. Ja, punt. Ja, zon op dak komen we ook te spreken met corporaties. Die hebben natuurlijk ook veel daken, daar kijken we ook naar. Dat is ook weer een bruggetje. Ik gaf net aan: we proberen vanuit de regio een beetje complexe vraagstukken te pakken. Een van de complexe vraagstukken dat is zon op maatschappelijk vastgoed. Dus dat is toch, dat zijn vastgoedeigenaren niet per sé met heel veel expertise op dat vlak. Die hebben ietsje meer hulp nodig, denk ook aan scholen. Nou, daar zou je ook als gemeente, als regio, een rol kunnen pakken om daar te faciliteren en te helpen. Dat is allemaal persoonlijke titel hoor. Maar dan denk ik: zo'n club die heel nadrukkelijk de nek uitsteekt in die hele complexe warmtetransitie. Nou, als je die dan op zo'n ander dossier tegemoet kan komen, dan denk ik van: dat zou fantastisch zijn. Maar nogmaals, een persoonlijke titel.

Mevrouw Arandjelović: Nou, daar kan ik ook nog wel een kleine nuance dan op maken. Want die corporaties inderdaad, die steken hun nek uit in die energietransitie. Maar ook die corporaties hebben natuurlijk gewoon een budget en kunnen de euro maar een keer uitgeven. Dus geef je hem uit aan de energietransitie of aan woningbouwproductie? Dus dat is ook een vraagstuk wat we gewoon gezamenlijk met de corporaties natuurlijk moeten bespreken. Van: ja, waar zitten die gezamenlijke ambities? En corporaties schaken ook vaak op een ander bord dan de gemeente, maken ook hun afwegingen in een andere setting. Dus ja, die achtergrond moeten we daar denk ik ook in meewegen, van: waar wil je dat die corporatie eigenlijk zijn euro insteekt?

De voorzitter: Zijn er nog vragen? Mijnheer Uysal van GroenLinks.

De heer Uysal: Ja, dank voorzitter. Een aanvullende vraag met betrekking tot de energietransitie. Uit het coalitieakkoord blijkt dus dat het kabinet haar klimaatdoelstellingen verhoogt en de ambities ook verder worden aangescherpt ten aanzien van 2030. Ook gezien de ontwikkelingen nu in Oost-Europa maakt denk ik de situatie nu nog nijpender. In hoeverre vertaalt het zich nu in regionaal niveau of op lokaal niveau? Wat betreft de intensivering van de energietransitie.

De heer Reedijk: Bedankt, topvraag. Technisch antwoord: we hebben een regionale energiestrategie opgesteld en die moet om de zoveel jaar worden geactualiseerd. Dus we hebben nu de regionale energiestrategie 1.0 en dat moet dadelijk de 2.0 worden, de 3.0, enzovoort. Dat zijn herijkingsmomenten. Dus dat proces dat gaat op een gegeven moment gestart worden. Dan de vraag, en daarom vind ik hem leuk, want ik kan hem gewoon gelijk weer terugkaatsen natuurlijk. Wat gaat dat betekenen voor de regionale ambities? Ja, dat is aan u. U bent nu raadslid, u gaat daarover, u stelt de kaders. Dus als u vindt dat er een tandje bij moet, dan is dat aan u. Nee, maar dit is natuurlijk, kijk, ook de RES 1.0 is op basis van een intensief participatieproces is dat tot stand gekomen. Dus daar hebben we de inwoners en de andere partijen gesproken, maar ook de politiek heeft zich laten horen. En op basis daarvan is de ambitie vastgelegd zoals die nu is vastgelegd. Als de meerderheid vindt dat er een tandje bovenop moet, ik zou het uiteraard toejuichen ook door de punten die u noemt, dan is dat aan u. Maar die mogelijkheid gaat er zeker zijn.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Boone nog van Beter voor Dordt.

De heer Boone: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik werd ook een beetje getriggerd door de centjes. Jullie hebben fantastisch veel geld al binnengehaald. En op het einde van de korte financiële paragraaf triggerde eigenlijk Brussel mij. Er werd geschetst van: we willen meer met Brussel doen. Dus eigenlijk mijn vraag tweeledig. Een: welke verwachtingen heeft u vanuit Brussel ten aanzien van geld? En twee: hoe gaat u het lobbytraject aanvangen in Brussel?

Mevrouw Arandjelović: Nou, dat is ook een goede vraag. En dat zijn we eigenlijk nu echt aan het opstarten. Dus daar is extra budget vrijgemaakt in de regionale begroting om echt iemand ook, zodat hier iemand staat die echt in Brussel gaat lobbyen en daarin gaat netwerken, om dat los te trekken. Een bedrag durf ik daar nu niet aan te koppelen, van: nou, we verwachten dit soort miljoenen binnen te halen. Maar we weten natuurlijk wel dat er, nou ja, flinke bedragen mogelijk zijn en dat andere regio's en provincies dat wel doen. En als wij het niet doen, ja, dan gaat het ergens anders heen. Dus wij hebben daar echt wel kansen die we kunnen benutten. Het staat echt nog even, het is echt nog heel pril dat we dat nog aan het opstarten zijn.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Mevrouw Van Engelen van GroenLinks.

Mevrouw Van Engelen: Ja, dank u wel, voorzitter. Het is even oefenen, hè, met al die namen. Ja, het zijn er een hoop. Ik had nog een vraag met betrekking tot de woningen. Want in de jaarverantwoording staat bij 'wat willen we bereiken': 25 duizend nieuwe woningen en meer woningen in het hogere segment of marktsegment. Zit er een getal achter het woordje meer of komen die meer woningen uit het hoge segment ook uit die 25 duizend woningen?

Mevrouw Arandjelović: Nou, er zit niet zo zeer echt een kwantitatief getal achter het woordje meer. Maar de gedachte daarachter is dat als je woningen, hè, we willen niet zoals Rotterdam. Rotterdam heeft bijvoorbeeld sociale woningen gesloopt, die had ook een vraagstuk met de sociaaleconomische balans en die hebben sociale woningen

gesloot. Zo van: ja, dan komen we op die manier in balans. Nou, dat is hier gezegd: dat willen we niet. Dus als je die balans wil bereiken, dan wil je in het hogere segment eigenlijk relatief meer toevoegen in het hogere segment dan dat je anders zeg maar zou doen als je een evenwichtige toevoeging zou kiezen. Om ook de verhuisbewegingen op gang te krijgen. En dat is ook een van de dingen die we nu laten doorrekenen en berekenen in dat strategisch advies van: ja, waar hebben we het dan over en wat zou dan daarin nodig zijn zodat we daar meer feeling bij krijgen? Wat is dan dat aandeel in het hogere segment wat je hier echt zou moeten toevoegen om die balans te krijgen? Het is onderdeel van de 25 duizend, ja precies. Het is niet nog erbovenop, nee, klopt.

Mevrouw Van Engelen: Oké, dus het is onderdeel van de 25 duizend. Maar ik hoor wel, jullie zijn nog op zoek naar die balans. Er kan ook blijken dat het bijvoorbeeld maar vijf huizen zijn die in het hoge segment gebouwd hoeven te worden.

Mevrouw Arandjelović: Nou, ik denk niet vijf. Maar dat verwacht ik niet, omdat we wel nu zien in de huidige woningvoorraad dat het hoge segment daar beperkt in vertegenwoordigd is. En als we ook kijken in het RIGO-onderzoek wat jullie voorgangers hebben ontvangen, dat kunnen we nog wel opzoeken en dat is ook vindbaar op de website, daarin is ook het woonbehoefte onderzocht gewoon in deze regio. En dan zie je ook dat daar eigenlijk een tekort is aan dat hogere segment, wat dan volgens mij daarin wordt gekwantificeerd als 450. Dus dat is daarin zichtbaar.

De voorzitter: Ja, gaat uw gang.

Mevrouw Van Engelen: Het hogere segment is boven de 450?

Mevrouw Arandjelović: Ja, nu ga ik iets gevaarlijks zeggen. Maar volgens mij is dat in het RIGO-onderzoek zijn verschillende segmenten ingedeeld. En nou, er zit een categorie boven de 350 en boven de 450. Maar ik zeg het nu even uit mijn hoofd.

Mevrouw Van Engelen: We houden het beeldvormend vandaag, dus.

Mevrouw Arandjelović: Ja, heel goed.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog andere vragen? Mijnheer Uysal nog van GroenLinks nogmaals.

De heer Uysal: Ja, dank voorzitter. In het verlengde van de vraag over de energietransitie. In het kader van werk en economie is het doel om tienduizenden banen te creëren, passend bij het profiel van het bedrijfsleven. Nou moet ook het bedrijfsleven een omschakeling maken naar de groene industrie, om het zo te noemen. Wat is het profiel van het bedrijfsleden op regionaal niveau en in hoeverre houdt dat verband met een duurzame, circulaire en groene economie?

Mevrouw Arandjelović: Nou, heren. Het is voor mij ook leerzaam zo'n avond.

De heer ...: Ja, dat is een ingewikkelde vraag. Laten we voorop stellen, kijkend ook naar de verduurzamingen en kijkend naar commercieel vastgoed, kantoorvastgoed. Daar

liggen gewoon ook plichten inderdaad voor eigenaren om te gaan verduurzamen. Dus per 1 januari aanstaande zullen in ieder geval de gebouwen aan een C-normering moeten voldoen. Ik weet dat wij als Dordrecht ook hebben gezegd: we willen in ieder geval 20 procent zeg maar van onze bedrijvigheid ook verduurzamen. Dus qua opwek en qua vastgoed. Ik denk dat het ook een ambitie zou moeten zijn die we hier echt doortrekken naar de bedrijventerreinen. Circulair, we hebben daar begin vorige collegeperiode zal ik maar zeggen is er naar gekeken, van: wat hebben wij hier nou voor circulaire bedrijvigheid zitten? We hebben bijvoorbeeld een Koelrek, we hebben een Julianahaven die in de betonketen zit, Janssen Recycling, et cetera. Het zijn bedrijven, nou, Peut is er natuurlijk ook eentje. Het zijn bedrijven die op dit moment zeg maar echt een nationale, bovennationale, afzetmarkt hebben. Dus je ziet dat de grondstoffen die zij eruit halen, dat zij die ook weer verschepen. Het interessante zou kunnen zijn dat je die erg kan lokaliseren, dus dat je de her-benutting ook zeg maar lokaal kan gaan toepassen. Dus ingewikkelde vragen, want je moet echt op bedrijfsprocessen gaan ingrijpen. Ik denk dat dat wel echt een uitdaging wordt nu. En dat je ook die ambitie moet gaan pakken. En ik denk ook, nou, we hebben zeker bedrijvigheid die op dit moment al in die recycling zit die je kan gaan uitdagen daarop. Dus nou, het is echt een hele mooie ambitie om ook nu lokaal in ieder geval voor het eiland van Dordrecht echt beet te gaan pakken.

De voorzitter: Dank u wel. Volgens mij wil de wethouder nog wat vertellen.

De heer Burggraaf: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, in aanvulling hierop, als het puur over circulair gaat. Daar zit een programma al op, die zit vooral met de bouwsector nu, daar hebben we al goede gesprekken op en concrete projecten. En je zou ook op de bedrijventerreinen, daar wordt nu ook een proef gestart op onder andere Dordtse Kil 3. Waarin ze bijvoorbeeld de afvalstoffen die ze daar hebben als bedrijf, dat je die op het bedrijventerrein zeg maar beter verzamelt. Waardoor je in plaats van afval zeg maar grondstoffen verzamelt. Daar ligt ook nog wel, nou ja, een kans om op die bedrijventerreinen in de onderlinge samenwerking van bedrijven veel meer afstemming te krijgen als het gaat om energieopwekking en gebruik. Of dat je daar meer een soort ketenverband krijgt. Maar ik denk dat dit vooral, als je het in perspectief plaatst, een programma is waarbij je op de korte termijn dingen kan doen. En zaken die veel meer op lange termijn pas kan bewerkstelligen. Want als je het hebt over nieuwe bedrijfsontwikkelingen en dergelijke, ja, dat is niet van vandaag op morgen natuurlijk. Dat is een langzaam transitieproces.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder. Nogmaals gezien de tijd, dit keer wel goed, mijn excuses van daarnet. Zijn er nog vragen, ook specifiek richting Smart Delta Drechtsteden natuurlijk. We hebben hele goede vragen gehad. Alleen nu meer specificeren naar het Smart Delta verhaal. Zo niet, dan wil ik eigenlijk naar een afronding gaan. Ik kijk zo, ja. Kunnen we naar een afronding? Twee dingen. Was dit voldoende voor jullie om dit door te sturen richting de raad? Deze raadsinformatiebrief ter kennisgeving. Ja? Voor 31 mei, inderdaad. Nou, oké. En daarbij kreeg ik net wat ingefluisterd. Ik heb half meegekregen dat er op 7 juni een kwartaalbijeenkomst is. Ja, misschien dat je wat extra toelichting erover kan geven?

Mevrouw Arandjelović: Ja, dat is goed. We hebben, nou ja goed, jullie weten de Drechttraadvergaderingen zijn niet meer. Maar ontmoeting, en niet alleen onder raadsleden, maar raadsleden met bedrijfsleven, onderwijsinstellingen, maatschappelijke partners, is natuurlijk nog wel heel erg nodig. Dus we hebben kwartaalbijeenkomsten. De eerste daarvan is geweest op 2 november, daar is het Smart Delta merk gelanceerd. 8 maart was er een, zeg ik uit mijn hoofd, en 7 juni is de tweede. Die staat in het teken van de Energie Dordt in het stadion van FC Dordrecht. En ja, ik nodig jullie allemaal van harte uit om daar zeker bij te zijn. We hebben daar, nou, daar gaan we ook echt in op de klimaatopgave, onder andere Gerrit Hiemstra zal daar vertellen hoe het ervoor staat. Maar ook verschillende sessies hebben we daar met het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen. En natuurlijk ook de gelegenheid om elkaar te ontmoeten. En nou ja, vandaaruit ook andere afspraken of acties met elkaar te nemen. Dus 7 juni is die kwartaalbijeenkomst. Volgens mij via de griffie wordt die ook naar jullie verspreid. En nou, zorg dat je je ook aanmeldt voor onze nieuwsbrief, want dan komt dat ook automatisch bij jullie in de mailbox.

De voorzitter: Dat is goed ook voor de regionale kennismaking. De laatste vraag en dan gaan we echt stoppen. Dat is mijnheer Roggekamp van Gewoon Dordt.

De heer Roggekamp: Ja, dank u wel, mijnheer de voorzitter. De vraag was meer aan u gericht. Dit is een raadsinformatiebrief. We hebben nu dat traject opgestart van beeldvorming, oordeelsvorming en dan naar de raad. Er is zelfs een beeldvormende bijeenkomst gepland. U zegt van: moeten we dit nu doorsturen naar de raad? Het was toch niet de bedoeling dat het ter kennisgeving naar de raad? Oké, dan begrijp ik hem. Want ik had al zoiets van: missen we dan stappen of gaan we toch dingen weer anders doen?

De voorzitter: Nee, echt ter kennisgeving. Want dat heb ik net ook trouwens aangegeven. Ja? Nou, nogmaals hartelijk dank voor jullie bijdrage en komst.

Mevrouw Arandjelović: Nou, dank voor jullie aandacht en scherpe vragen. En tot ziens. Nog een opmerking: we hebben voor jullie allemaal zo'n prachtige pin hier liggen bij de uitgang. Dus neem er een mee.

4. Beleidsnotitie invoering Ja-Ja sticker – Raadsvoorstel

De voorzitter: Goedenavond allemaal. Ja, vroeger had ik gezegd: we zitten nu bij de commissie bestuur en middelen of sociaal ofzo. Maar dat hebben we nu helemaal niet meer. We gaan het hebben over een onderwerp, de ja-ja sticker. Even nog voor het verslag en dergelijke zal ik even uw namen nog opnoemen. En dat is ook voor mezelf om te oefenen. Links begin ik. Mijnheer De Klerk van het CDA. Mijnheer Den Hartog, GroenLinks. Mijnheer Vervoort van de VSP. Mijnheer Groenewege, Partij voor de Dieren. Aan mijn linkerhand zit wethouder Van der Linden. Rechts van mij zit mijnheer Vullings, onze griffier. Mevrouw Pichel van Forum voor Democratie. Mijnheer Hartmeijer van de SP. Mijnheer Schalken-den Hartog van Beter voor Dordt. Mevrouw Koole-Bruurmijn van Beter voor Dordt. Mijnheer Den Heijer van de Dordtse VVD. En dan Janine, even je achternaam ben ik nog. Mevrouw Lammers van de VVD. Mevrouw Venderbos van de

Partij voor de Dieren. En mijnheer Van Leeuwen van de PVV. Welkom allemaal. Het is voor mij ook de eerste keer dat we het zo op deze manier gaan doen. Voor velen van u ook misschien een eerste keer in de commissie. Deze is oordeelvormend, dus we moeten een advies dadelijk meegeven die naar de raad gaat. Het gaat over de ja-ja sticker. En we hebben een beleidsnotitie gekregen over dit onderwerp. In feite is er al een motie aangenomen op 9 november 2021 over Dordt zegt ja tegen de ja-ja sticker. Nu ligt er een beleidsnotitie over de uitvoering. Want in dit motie stond in feite om die ja-ja sticker per 1 januari 2023 in te voeren. Nou, als we dan de stukken gelezen hebben blijkt dat dat niet haalbaar is. Onder andere omdat er nog het een en ander geregeld moet worden. Bijvoorbeeld de aanpassingen in de gemeentelijke regelgeving, in afvalstoffenverordening, die moet duidelijk omschreven worden. En daarin moet duidelijk omschreven worden wat ongeadresseerd drukwerk nou eenmaal is. Want daar gaat het over. Die ja-ja sticker wil men invoeren om ongeadresseerd reclamedrukwerk, met uitzondering van de huis-aan-huis bladen, in iedereens brievenbus te laten vallen die dat niet wil. Voor ons ligt het stuk waarbij gevraagd wordt om vier punten, om daar akkoord mee te gaan. Dat is 1, de bekendmaking van het besluit en informeren van belanghebbende partijen. 2: het aanpassen van de afvalstoffenverordening. 3: de communicatiecampagne voor bewoners in te zetten. En 4: de inregeling handhaving van de processen. Het is oordeelvormend. We hebben afgesproken dat iedere fractie kan een woordvoering houden. Dan gaan we elkaar niet interrumpen. Dan zal de wethouder daarop reageren en dan kunnen we in een tweede termijn, als er een debat gevoerd moet worden, dan kunnen we dat gaan doen. Deze motie of deze beleidsnotitie is met name ook voorgelegd omdat de motie toen een beperkte meerderheid had, 20 tegen 15. Dus het kan zomaar zijn dat, ja, er toch nog wat opmerkingen over zijn. Het kan ook zijn dat we in 10 minuten klaar zijn, dat u allen zegt in uw woordvoering: nou, hartstikke mooi, we hebben eenmaal besloten, we gaan het doen en met de vier punten zijn we het eens. Dat mag hè, daar hoeft geen hele woordvoering over gehouden te worden. Wie mag ik als eerste het woord geven? Wie wil er graag iets over zeggen? Mijnheer Van Leeuwen.

De heer Van Leeuwen: Ja, dank u wel, voorzitter. Nou, we hebben het nieuwe voorstel bekeken, die vier punten. We hebben de vorige keer hebben wij tegen gestemd, maar we gaan nu dat niet meer doen. We zijn niet tegen het voorstel, mits er een duidelijke informatiecampagne komt richting de inwoners. Dat ze echt het gevoel krijgen, de bevolking, dat ze nog steeds reclame gewoon kunnen ontvangen door middel van het initiatief nemen van het plakken van een ja-ja sticker. Dat vinden we wel een hele belangrijke voorwaarde. Maar als het gebeurt, dan zijn we nu voor.

De voorzitter: Dat was kort maar krachtig. Wie mag ik vervolgens het woord geven? Mijnheer De Klerk van het CDA.

De heer Klerk: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, de CDA Dordrecht vindt het voorstel wat nu voorligt een goed voorstel. Destijds stemden wij tegen de motie, omdat we vinden dat inwoners van Dordrecht adequaat moeten worden geïnformeerd met betrekking tot gemeentenieuws en dergelijke. En in het huidige voorstel is een uitzondering daarvoor opgenomen voor huis-aan-huis bladen. Dus dat bezwaar is weggenomen. Wat nog wel

leeft, en het wordt onderzocht, dat is: wat is nu uiteindelijk huis-aan-huis reclame of ongeadresseerd reclamedrukwerk, sorry. Ja, daar ben ik wel benieuwd, waar wordt bij aangesloten bij wat voor definities? Van de reclame codecommissie bijvoorbeeld is het heel makkelijk om iets onder de definitie van een huis-aan-huis blad te laten vallen. Dus dat is nog wel een punt van aandacht. Maar ervanuit gaande dat dat wordt geborgd kunnen we ermee instemmen.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Wie mag ik vervolgens? Mijnheer Schalken.

De heer Schalken: Ja, voorzitter, dank u wel. Ook kort namens Beter voor Dordt. Akkoord met de punten zoals die hier benoemd worden. Beter voor Dordt heeft in het verleden ook aangegeven dat we het vooral belangrijk vinden dat mensen de huis-aan-huis bladen blijven ontvangen, dus de weekkrant. En dat is in dit voorstel zo geborgd. Dus prima zo.

De voorzitter: Oké. Mijnheer Hartmeijer, SP.

De heer Hartmeijer: Voorzitter, dank. Ja, wij hebben voor deze motie gestemd in de vorige periode. Het enige, ja, even in het Engels een loophole is natuurlijk dat bedrijven van ...

De voorzitter: Sorry, maar kunt u ...

De heer Hartmeijer: Een loophole, een maas.

De voorzitter: Een maas in de wet.

De heer Hartmeijer: Dat adverteerders, bedrijven, gewoon van ongeadresseerd gewoon geadresseerd maken. En dan helpt zo'n sticker natuurlijk niet. Want dan gaat die ook bij de nee-nee gaat die gewoon naar binnen. Dus dat, ja, dan helpt zo'n sticker niet dus dan zou je dat misschien op een andere manier moeten aanpakken, gezien het afval. En wat ik ook merk is dat bij een aantal flats is er al een ja-ja sticker, maar in de vorm van een bordje. En door wie of wat is dat, dat is al gewoon beleid blijktbaar. Dus ik ben benieuwd of de woningcorporatie dat initiatief heeft genomen of dat de gemeente daar een hand in heeft. En een vraag waar de sticker te krijgen is. Is dat alleen de VVV, is dat bij de gemeente? Of is dat ook op andere plekken? Dank.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Heldere vragen. Wie? Mijnheer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Ja, dank voorzitter. De VVD is anders dan andere partijen gematigd tegen. We hebben ook destijds in de raad ook tegen gestemd. En ik kan me ook in die raadsbehandelingen was voor andere partijen ook belangrijk dat als we zo'n besluit nemen, dat dan ook aan de voorkant van dat proces ... We hebben het eerder deze avond gehad over de kerstmarkt, dat ook die mensen die daarmee te maken krijgen, de MKB'ers die hiermee te maken krijgen, dat die juist in aanloop naar zo'n besluit daarin meegenomen worden. En dat die ook geconsulteerd worden. En we zien in dit besluit juist dat dat precies de andere kant, of tenminste andersom is. En dat verbaast ons. Dan

vraag je aan een VVD'er over extra regulering, dan in principe zou je dan zeggen: wij denken dat mensen daar zelf goede keuzes in kunnen maken. Dus dan zou je zelf de vraag moeten stellen: waarom doen we dat dan op dit moment? Nou, dan zie je dat er nu een andere systematiek is. En dat zou ertoe kunnen komen dat mensen dus geen sticker hebben hangen op hun brievenbus. En wat vinden wij dan van die mensen? Zijn die mensen dan dom ofzo of zijn het cultuur, wat zijn het, milieubarbaren? Of hebben die dan andere redenen, namelijk dat ze graag gewoon zo'n krantje of flyers ontvangen. En waarom zouden daar dan regulering op toe moeten passen? Zeker als je dan ziet dat 85 procent van die folders ook gerecycled is en op dezelfde wijze als grondstof weer ingezet wordt voor reclame-uitingen. Dan is een ander punt waar het wringt bij de VVD is ook de coronajaren. Zo'n flyer is met name voor niet grote winkelbedrijven maar juist de kleine winkeliers. Gewoon die slager, die bakker om de hoek. Ja, die kunnen met goedkope flyers adverteren en niet met die dure advertenties in die krantjes die er nu wel mogen. Dus wie profiteert hiervan, de grote winkelbedrijven. Wie hebben hier een nadeel van, de MKB'ers. En het werkt ook. We hebben stijgende kosten, stijgende inflatie. En ouderen zijn op zoek naar koopjes die staan in dit soort flyers. Die zijn heel laagdrempelig beschikbaar en die ouderen zitten niet allemaal op internet. Dus er zijn heel veel mensen die juist dit doorspitten op zoek naar koopjes, dus het heeft ook echt een uitweg. En het laatste punt waar de VVD kritisch is, is ook het handhavingsaspect. Dat is dat de huidige systematiek wordt de handhaving gedaan door een bepaalde instantie, daar wordt aan gerefereerd in het stuk. In de nieuwe systematiek is dat niet zo, dus zou dat voor rekening moeten komen van de gemeente. Ik zie dat er een budget beschikbaar is gesteld, maar wij vragen ons hardop af of dat genoeg is. Dus dat maakt ons op dit moment gewoon tegen, maar we staan wel open natuurlijk om in de tweede termijn hier nog een mooi debat over te voeren.

De voorzitter: Dat is mooi, dat u een open houding heeft. Dank u wel. Mijnheer Den Hartog, GroenLinks.

De heer Den Hartog: Dank u, voorzitter. GroenLinks is voorstander hiervan, met daarbij de opmerking te benadrukken puntje 3, de communicatiecampagne met de inwoners. Het is belangrijk om de inwoners betrokken te houden, dat ze weten wat hun keuze betekent. En dus ook wat de keuze betekent als ze geen sticker plakken. Als het voor iedereen duidelijk is, dan lijkt me dat geen probleem te zijn, want dan gaat het om bewuste keuzes. En dat is wat wij moeten doen, de inwoners serieus nemen. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Wie mag ik nog? Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Ja, gezien de looptijd van dit traject mag het duidelijk zijn dat wij hier eerder geen uitspraak over hebben gedaan. En bij deze wil ik aangeven dat wij hierin mee kunnen gaan. Met wel de opmerking dat als mensen er zelf moeite voor moeten doen om zo'n ja-ja sticker te krijgen, wat dan het gemak is waarmee mensen dat kunnen regelen. Dat dat heel laagdrempelig is, dat dat eventueel voor de ouderen die het dus wel graag willen hebben ook niet te moeilijk wordt gemaakt. Dat ze ervoor uit moeten om zo'n sticker te halen, maar dat dat eigenlijk met het grootste gemak ook wel kan worden voorzien.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Mijnheer Vervoort, VSP.

De heer Vervoort: Dank u wel. In principe kunnen wij ook met het voorstel instemmen. Maar er zijn wat kanttekeningen. Als je kijkt naar de stelling van het voorstel, dan gaat het om stickers. Er zijn zeker in het centrum van Dordrecht zijn er veel monumenten die een brievenbus hebben waar geen zeg maar sluitding voor zitten waar je een sticker op kunt plakken. Ik kan bijvoorbeeld op mijn hardstenen brievenbus geen sticker plakken. En als ik het wel zou willen, dan zou ik aan de gemeente moeten vragen of dat mag, omdat het een monument is. Dat element is absoluut niet meegenomen in dit voorstel. Het tweede is, als je geen sticker hebt dan wordt je geacht automatisch akkoord te gaan met het feit dat je niks krijgt. Terwijl ik wel bijvoorbeeld Dordt Centraal wil ontvangen. Hoe kan ik dat duidelijk maken als er geen sticker bij mij op de gevel zit? Dat zijn elementen die in onze mening ontbreken in het voorstel.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Mijnheer Groenewege van de Partij voor de Dieren.

De heer Groenewege: Ja, de Partij voor de Dieren is uiteraard enthousiast over dat Dordrecht dit gaat invoeren. Want de Partij voor de Dieren heeft dit systeem zelf bedacht in Amsterdam een paar jaar geleden. En we zijn geen voorloper, in een aantal steden is het al ingevoerd. En in Den Haag bijvoorbeeld ging het aantal kilo's reclaimedrukwerk per inwoner in het afval van een klap van negen kilo naar twee kilo. Dus het is hartstikke goed voor het milieu. We zijn geen voorloper, dat heeft voor- en nadelen. Een voordeel is dat we kunnen leren van de evaluaties van andere steden die de ja-ja sticker al hebben ingevoerd. En ik heb daar een beetje naar gekeken. En in Den Haag bleek bijvoorbeeld uit de evaluatie dat de definitie van huis-aan-huisbladen aanscherping nodig had. Want je hebt natuurlijk inderdaad het risico dat al die reclame die zich nu in losse foldertjes bevindt zich gaat verplaatsen naar die huis-aan-huisbladen en dan krijg je alsnog die loos aan papierafval je brieven bus in waar je niet op zit te wachten. En om dat tegen te gaan hebben heel veel steden huis-aan-huisbladen zo gedefinieerd dat er een minimum percentage journalistieke inhoud in moet zitten van 30 procent. En onder andere in Den Haag wordt dat ingevoerd, in Rotterdam is het ingevoerd. En daar heb ik technische vragen over gesteld en het college geeft aan dat dat realistisch is. Daar ben ik blij mee, maar komt dat ook in het voorstel en komt het in de afvalstoffenverordening terug? En ik hoor ook graag hoe de gemeente de ja-ja sticker en de andere stickers gaat en blijft aanbieden. Maar steun van de Partij voor de Dieren.

De voorzitter: Dank u wel. Ben ik nog iemand vergeten? Volgens mij zijn alle partijen hier aanwezig aan het woord geweest. Nou, mijnheer de wethouder. U heeft meegeschreven zie ik, dus ik zal even opletten of u ze beantwoordt. Gaat uw gang.

De heer Van der Linden: Dank u wel. Nou, dank u wel ook voor alle reacties. Voor sommigen hun eerste termijn in de commissie, dat is hartstikke mooi. Inderdaad, vorig jaar is in november een motie aangenomen. Ja, en de motie droeg op of vroeg om in het tweede kwartaal van dit jaar een voorstel in te dienen. Dat hebben we gedaan. Dus dat ligt hier nu voor. En we vragen dus bewust ook om voldoende tijd, onder andere om ondernemingen die reclame willen maken, partijen die folders verspreiden en ook de huis-aan-huisbladen ondernemers, om die tijd te geven om zich hierop voor te bereiden.

Dus daarmee ingaand op de opmerking van mijnheer Den Heijer. We hadden het ook andersom kunnen doen, maar dan had je eerst een heel groot traject moeten doen waarna je een voorstel zou zijn gaan maken. Wij geven invulling aan de motie door dit voorstel. Maar we vragen wel voldoende tijd om iedereen recht te doen. Nou, alle overwegingen om hier voor of tegen te zijn, die hebben we natuurlijk in november ook al langs zien komen. Dus ik snap als mensen voor of tegen zijn, ik snap ook als ze op basis van het voorstel denken: o ja, nou, op deze manier kunnen we erin meegaan. Dat is eigenlijk nu niet echt op tafel als gesprekspunt. U vraagt in grote meerderheid wel om duidelijkheid in een informatiecampagne. Nou, dat is een van de redenen om die tijd te nemen. Want je moet natuurlijk even goed informeren. Dat hebben we ook gezien bij de invoering van de huidige stickers. Dat heeft ook een aantal jaren genomen voordat het goed ingeburgerd was. Nou, nu zal iedereen die een brievenbus heeft zich bewust zijn van het feit dat die of geen sticker nodig heeft of een nee-nee of een nee-ja sticker kan halen. Nou, via het gemeentenieuws en via andere kanalen kunnen we daar goed over informeren en dat valt ook goed uit te leggen. En nou, ons gemeentenieuws en alle andere gemeentelijke kanalen komen ook bij de meeste huizen goed aan. Natuurlijk zal je altijd iemand hebben die opeens denkt: wat is er aan de hand? Maar wij zijn ervan overtuigd dat dit goed kan werken. De huidige stickers, daarmee ingaand op de vraag van mijnheer Vervoort, blijven ook gewoon in bedrijf. Dus je kan nog steeds een nee-ja sticker halen en dan dat je geen reclamedrukwerk maar wel een huis-aan-huis. Nou ja, dat is een interessant en ook wel weer mooi Dordts probleem, we hebben heel veel monumenten. Bij de meeste monumenten lukt het wel ergens om een sticker te plakken, maar kennelijk is dat bij u een beetje ingewikkeld. Nou, er zijn vast middelen om dat eventjes op te lossen. Ik heb daar geen pasklaar antwoord op moet ik zeggen. Ik zie wel verschillende huiseigenaren met andere dan de gebruikelijke stickers of bordjes of plaatjes werken, dat werkt ook. Even kijken hoor. Waar zal de sticker te verkrijgen zijn? Ja, in feite denk ik nu bij dezelfde adressen als waar je hem nu ook kan krijgen. Onder andere bij de receptie, maar je kan hem ook gewoon online bestellen. Ik denk dat die ook te krijgen is bij sociale wijkteams. Er zijn in ieder geval voldoende uitgiftepunten. En ik denk dat we ervoor gaan zorgen dat die ook daar beschikbaar is en ook dat ervoor wordt gezorgd om dat goed te communiceren. Even kijken. Ja, een interessante. Kennelijk is er bij een aantal flats of appartementencomplexen zo dat er ook al andere stickers of bordjes hangen. Voor zover ik weet is dat dan particulier initiatief of misschien van een VVE of een woningbouwvereniging. Ik weet wel dat dat bij een aantal gevallen zo is. Want nou, we hebben denk ik allemaal wel gefolderd de afgelopen maanden. Niks was makkelijker dan in 80 seconden 254 brievenbussen vol te douwen met je folders. Nou, dat zit er dus niet meer in dan. Dus we moeten over vier jaar maar wat anders verzinnen, ja. Maar daar ga ik vanuit. Ik heb daar verder geen extra informatie op. Even kijken, dan heb ik alle vragen volgens mij gehad.

De voorzitter: Nee hoor.

De heer Van der Linden: Nee, hè. Ik dacht al: wanneer ga ik de voorzitter horen?

De voorzitter: Even kijken hoor.

De heer Van der Linden: O ja, de 30 procent. Ja, een hele goede. Ik heb ook de definitie gezien van 25 procent, maar 30 procent lijkt mij een heel redelijk percentage. Ik denk dat het goed is om dat inderdaad vast te leggen. En hoe we dat dan precies gaan doen weet ik nog niet, maar ik denk dat de verordening daar wel een goede manier voor is. Dus daar heeft u ook wat schriftelijke vragen over gesteld die al beantwoord zijn geweest, zie ik. Dus dat lijkt mij de beste methode om het te garanderen.

De voorzitter: Dan die mazen in de wet. Geadresseerden en dan ongeadresseerd maak je geadresseerd.

De heer Van der Linden: Ja, maar dat is nu ook al zo, hè. Ik krijg soms ook geadresseerde post waarbij vooral winsten in loterijen worden beloofd. Nou ja, die leg ik altijd weg, want daar geloof ik helemaal niet in. En ja, dat zal misschien extra gebeuren dat er partijen zijn die adressen in gaan kopen en via geadresseerd drukwerk reclame gaan maken. Dit voorstel voorziet er niet in dat we dat kunnen tegengaan. Nee. Als iets geadresseerd is, dan mag het in de brievenbus. Ben ik er zo doorheen, voorzitter? Ik denk het wel.

De voorzitter: Ja, ik zit nog even te kijken naar van de Dordtse VVD. Die had ook nog over het handhavingsaspect. Van: komt dat nu ten koste van de gemeente?

De heer Van der Linden: Nou ja, uiteindelijk zal dat voor rekening van de gemeente moeten. Op dit moment natuurlijk komen er wel eens klachten. En dan zijn er wel manieren om dat onder de aandacht te brengen van de verspreiders. Dat zullen we natuurlijk op die manier blijven doen. We gaan daar niet een rekensom op los laten hoeveel uren daarvoor nodig zijn. Maar in de praktijk zien we denk ik allemaal wel eens een pakketje kranten op straat liggen, wat dan bezorgd is. Mij zijn geen cijfers bekend van mensen die zich hebben gemeld bij de gemeente dat ze verkeerd drukwerk krijgen, terwijl ze wel een sticker op de deur hebben. Dat zal ongetwijfeld hier en daar wel eens gebeuren. Maar de kosten daarvoor lijken me niet buitensporig.

De voorzitter: Mijnheer Den Hartog, interruptie. O, Schalken.

De heer Schalken: Ja, Den Hartog mag ook.

De voorzitter: Ik doe dat altijd, dat is heel erg. Iedere keer doe ik dat.

De heer Schalken: Dat geeft niet.

De voorzitter: Ik blijf consequent.

De heer Schalken: Ja, zeker. Ik wilde op een ding ingaan en dat is wat mijnheer Vervoort volgens mij aangaf. Dat wanneer hij geen sticker plakt, hij niet het huis-aan-huisblad krijgt. Want het is juist wel zo dat als er geen sticker geplakt is, dat je wel altijd het huis-aan-huisblad krijgt.

De heer Van der Linden: Nou ja, dat is de consequentie van de verandering. Als er nu niks op staat, dan krijg je sowieso het huis-aan-huisblad en waarschijnlijk ook reclame.

Als je een ja-ja sticker plakt, dan krijg je dat ook weer. In feite zult u de huidige sticker nee-ja moeten plakken om uw huis-aan-huisblad te blijven ontvangen als u geen reclame wil. En die sticker blijft ook gewoon voorradig, die blijft ook gewoon in de handel zeg maar.

De voorzitter: Mijnheer Vervoort.

De heer Vervoort: Dank u. Maar het punt is dat als ik een brievenbus heb waar ik geen sticker op kan plakken en een gevel heb die helemaal uit steen bestaat. Dan kan ik dus geen sticker plakken.

De heer Van der Linden: Nou ja, ik heb daar nu geen oplossing voor. Ik denk dat dat bij een aantal panden zo zou kunnen zijn. We zien natuurlijk ook panden ...

De voorzitter: Mijnheer Vervoort, ik ga even onderbreken. En dit is gewoon even ter lering en vermaak. Als we spreken, dan spreken we via de voorzitter. We gaan niet gewoon een gesprekje zo aan. Dus altijd via de voorzitter even het woord vragen. Sorry dat ik dat zo moet doen, maar ik denk dat dit debat is niet zo verhit. Maar als we in andere debatten zitten is dat echt belangrijk via de voorzitter. Ja, precies. Ja, dat kan nu ook nog gebeuren. Mijnheer Vervoort.

De heer Vervoort: Vindt u het goed als ik nog een opmerking maak, mevrouw de voorzitter?

De voorzitter: Gaat uw gang, mijnheer Vervoort.

De heer Vervoort: In het centrum van Dordt zijn zo'n, nou, ruwweg 800 monumenten. En de meeste van die monumenten hebben geen brievenbus met een klep. Dus op zich is er wel aandacht nodig voor dat aspect van dit voorstel. Het tweede punt is dat er wordt gesproken over handhaving. En daarover in feite twee vragen. De eerste is: is handhaving nodig? En zo ja: waar gaat die dan uit bestaan? En zo nee: wat gaat er mis als er niet gehandhaafd wordt?

De heer Van der Linden: Misschien eerst even die eerste. We hebben inderdaad meer dan 800 monumenten. Er zijn er heel veel wel met een brievenbus, er zijn er ook een aantal die hebben een metalen of een andere postbus aan hun gevel hangen. Nou, bij u is het kennelijk niet zo. Ik heb nu geen oplossing voor handen waaruit blijkt dat dat gaat werken. We zien natuurlijk wel volop particuliere stickers op bordjes of stickers op een raam ofzo hangen. Dat moet ook wel oplosbaar zijn. Andere vraag, is handhaving nodig? Nou, inmiddels zijn we denk ik wel zo ver, ik denk dat het destijds toen de sticker net nieuw was dat het wel tot wat vraagtekens leidde. Maar in feite is het nu iets wat zichzelf regelt natuurlijk. Ik bedoel, ook een reclamefoldersverspreider heeft er geen belang bij als er boze mensen zeggen: wat heb je me nou gemaakt? Ik krijg ineens een centimeter folders in mijn brievenbus. Er worden ongetwijfeld fouten gemaakt, maar zo heel veel handhaving vraagt dat niet. Mochten wij meer klachten krijgen ... Of eigenlijk komen die niet allereerst bij de gemeente binnen, maar vaak bij de verspreider. Maar goed, je houdt natuurlijk wel toezicht op je eigen verordeningen. En mochten we

merken aan fictie of aan andere kanalen dat we hier vragen of opmerkingen over krijgen, dan kunnen we daar iets tegen doen natuurlijk.

De voorzitter: Mijnheer Schalken.

De heer Schalken: Ja, dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik kom nog even terug op dat punt met die huis-aan-huisbladen. Want in die beleidsnotitie staat gewoon heel nadrukkelijk dat de kranten met nieuwsvoorziening die huis-aan-huis bezorgd worden, worden niet beschouwd als reclamedrukwerk. Alleen bij adressen met een nee-nee sticker wordt deze niet bezorgd. Dus ook als u geen sticker heeft, dan krijgt u dus wel het huis-aan-huisblad. Ja, maar uit de reactie net en het debatje wat ontstond zou je bijna denken dat mijnheer zonder sticker het niet zou krijgen. Maar dat is dus niet zo. Zonder sticker krijgt iedereen wel gewoon het huis-aan-huisblad. Alleen als je nee-nee stickers hebt, dan niet.

De voorzitter: Dank voor de toevoeging.

De heer Van der Linden: Ja, dank. Ja, omdat het ging over die oude stickers. Maar dat klopt. Ook als je helemaal geen sticker hebt.

De voorzitter: Goed, we hebben nu een eerste termijn gehad, allemaal. De wethouder heeft vragen beantwoord. Zijn er nog mensen die behoefte hebben aan een tweede termijn? Zijn er vragen onbeantwoord gebleven? Ik kijk even rond. Mijnheer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Misschien vast vooroplopend op de raadsbehandeling. Dat ik alvast aankondig dat we wellicht met een motie voornemens zijn om te komen. Ik concludeer hier bij de rondgang dat we vrijwel alleen staan in ons gematigd tegen zijn. Ik hoop dat het geen wennen wordt de komende jaren. Dan vroeg ik me nog af, dat is een beetje de duiding tenminste waar ik zelf naar op zoek ben. Dat is zelf dat ik het te passief vind dat mensen het maar ergens op kunnen komen halen. Omdat ik vind dat het toch best een flinke verandering is en niet iedereen daar de hele dag mee bezig is. En ook niet iedereen de hele dag in Dordt Centraal zit te lezen dat zo'n verandering er is. Dus ik zit aan iets te denken dat je die stickers toch actief opstuurt gewoon naar mensen. En dat je het dan toch op kunt plakken. Ja, behalve bij u dan. Maar los van die 800 plekken kan dat wel. En ja, voor onze partij is het nog steeds, ik heb liever dat BOA's echt zinnigere dingen doen dan handhaven op dit soort zaken. En nog steeds bij mij een beetje open: welk probleem lossen we nou op? Want het geadresseerde drukwerk, ja, ondernemers zijn ook niet gek, dus dan gaan ze dat doen. En huis-aan-huisbladen hebben nog kennelijk een soort opening om dat ook alsnog te doen. En dan ben ik nog steeds van mening dat je daar de grote winkelbedrijven mee bevoordeelt en niet de kleine hardwerkende ondernemers. Dus dat is teleurstellend, maar we overwegen in die trend een motie.

De voorzitter: Nou ja, u weet wat u moet doen, hoe u een motie moet indienen en dat soort zaken. Is er iemand die hier nog op wil reageren? Want dat mag, je kan interrumperen op wat mijnheer Den Heijer aangeeft of daar een vraag over stellen. Het is denk ik heel ... Ja, mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Nou ja, ik vind het zeker wel een terecht punt om te kijken naar de ondernemers die daar wellicht schade aan ondervinden. Aan de andere kant, met mijn ervaring in sales en marketing denk ik dat het ook wel in hun voordeel zou kunnen werken. Er gaat namelijk ontzettend veel geld om in reclame maken en de respons daarop en de return in investment die je hebt van alles wat je daaraan uitgeeft. Dus als je je marketing gericht kunt doen, dan is je response rate hoger. En als dit gewoon betekent dat ook zij kunnen besparen op het uitsturen van krantjes die vervolgens gewoon alleen maar in de container terecht komen, dan kan het ook in hun voordeel werken. Dus dat is wellicht ook een kant van waaruit we kunnen kijken.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Daar zou ik kort op willen reageren. Enerzijds gaat het me inderdaad om het belang van de midden en kleine bedrijven, maar anderzijds ook om het belang van de consument. En dat hoeft niet altijd, ja, dat hoeft niet altijd congruent aan elkaar te zijn. Het gaat mij bijvoorbeeld ook om de ouderen die op een laagdrempelige manier ook gewoon niet rondkomen en op een laagdrempelige manier hier die koopjes kunnen vinden. En het laatste is ook, ja, we moeten ook niet net doen alsof er nu geen systematiek is. Als mensen dit gewoon niet willen ontvangen, dan kun je gewoon een nee-nee en een ja-nee sticker ophangen. En we moeten niet net doen dat alle mensen die dat op dit moment niet op hebben hangen, dat die of lui of dom of een milieubarbaar zijn. En dat straalt dit soort regulering naar onze partij iets teveel uit. En dat is dan jammer. Aan de andere kant, het is ook geen wereldramp als het verder wel gebeurt. En misschien biedt het ondernemers weer een andere stap. Maar dan sluiten we onze ogen wel voor die andere aspecten.

De voorzitter: Mijnheer Groenewege.

De heer Groenewege: Ja, om even in te gaan op dat laatste punt. Het gaat om de stille keuze. Het is een voorstel om de stille keuze aan te passen. De keuze die je maakt als je geen keuze maakt. Als je geen keuze maakt, dan krijg je nu folders, als je geen sticker op de deur hebt. En in de toekomst als je geen keuze maakt, dan krijg je geen folders. Dus dan, ja, de sociaal wenselijke uitkomst wordt daarmee de stille keuze. En je hebt nog steeds de keuzevrijheid die de VVD zo belangrijk vindt om iets anders te kiezen. Dus wat dat betreft denk ik dat uw bezwaar, ja, wel heel zeg maar liberaal is. En dat u best wat meer mag mee bewegen richting de verduurzaming van onze samenleving. Dan heb ik even de evaluatie van het opt in systeem in Den Haag erbij gepakt. En daar is het zo dat, nou ja, mensen krijgen hem niet zomaar thuis gestuurd die ja-ja sticker. Ze moeten hem wel aanvragen, maar dan kunnen ze hem per post ontvangen of afhalen op een van de stadsdeelkantoren. Daar zou ik mee kunnen leven, als u voorstelt om ze per post op te laten sturen. Maar om ja-ja stickers naar iedereen in Dordrecht te gaan sturen bij de invoering, dan ondergraaf je natuurlijk het effect van de regeling. Dus daar zou ik niet voor zijn. Ik weet niet welke kant u op wil, maar daar ben ik wel benieuwd naar.

De voorzitter: Mijnheer Den Heijer, er wordt u een vraag gesteld. Welke kant wil u op?

De heer Den Heijer: Nou ja, ik probeer het punt aan te snijden dat ik het wat passief vind dat je het bij een wijkteam of ergens op plekken moet halen waar je voornamelijk niet komt. En volgens mij hetgeen wat u voorstelt, dat is volgens mij al wat er gaat gebeuren. Het zou wat mij betreft wel wat ruimhartiger kunnen. Dus wat mij betreft kunnen we die stickers best wel actief opsturen naar gewoon de bewoners die die stille keuze nu ondervinden. En ja, ik denk dat u en mijzelf misschien een ander mensbeeld en een ander beeld ook hebben over besluitvaardigheid van een mens en hoelang ze over dingen nadenken. Maar ja, daar hoeven we verder niet over te soebatten hier.

De voorzitter: Mijnheer Groenewege.

De heer Groenewege: Nou, ik vind het eigenlijk wel interessant om hierover te soebatten. Want de hele filosofie van de regeling is toch dat het een opt in systeem is en dat het een bewuste keuze is. En u wil er een passieve keuze van maken. Vindt u dan niet dat u de gedachte van de regeling ondergraaft?

De voorzitter: Mijnheer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Ja, wat ik aan het begin van mijn betoog al zei, dat wij überhaupt niet voorstander waren van deze regeling. Dus wij waren ook al geen voorstander van de gedachte achter de regeling. Nog los van dat ik denk dat mensen op zichzelf al wat duurzamer zijn geworden. We hebben bijvoorbeeld XL-stickers hangen, waardoor ze niet dit soort folders bij mij door de brief doen, omdat ik het zelf niet fijn vind. Ik spreek heel veel mensen in mijn omgeving die dat wel fijn vinden en er dus bewust voor kiezen om geen sticker op te hangen. En ik vind dat we daar niet te snel aan voorbij moeten gaan dat mensen ook zelf bewust keuzes maken, zonder dat de overheid zich daarmee bemoeit. En als u verder daar volledig achter die gedachte staat, dat verbaast mij verder niks. Maar ik vind het wel interessant om het nu eens te proberen, van: hoe kunnen we dan tot een voorstel komen dat het toch wat laagdrempeliger wordt om mensen toch zo'n ja-ja sticker op te laten hangen. Als u daar graag in mee wil denken, dan kunnen we daar nog contact over hebben.

De voorzitter: Oké. We hebben denk ik iedereen gehad die nog wat wilde zeggen in de tweede termijn. Ik kreeg net een seintje van de wethouder dat die nog even iets wil mededelen over wat die gevonden heeft op de Dordrecht site.

De heer Van der Linden: Nou, misschien naar aanleiding van de korte uitwisseling over opsturen of niet. We hebben nu de gewoonte dat je het kan afhalen. Maar we sturen ze ook graag op en dat doen we zelfs binnen drie werkdagen. Nou, jongens, zo is het.

De voorzitter: Dat is wel heel snel. Goed, dan is dit onderwerp denk ik voldoende besproken op dit moment. Tenminste, als ik kijk hoe iedereen gereageerd heeft op dit stuk, de beleidsnotitie, de vragen die gesteld zijn en ook beantwoord zijn. Ik ga ze niet allemaal herhalen, we hebben tijd zat dus het zou kunnen, maar dat is denk ik niet zo nodig. Waar het nu over gaat, dit stuk gaat naar de raad want hier beslissen we niks. We beslissen in de raad. Het kan naar de raad gestuurd worden als hamerstuk, tenzij iemand zegt van: nee, we willen dat toch nog verder bespreken. Maar dan moeten er

drie partijen zijn die dat willen. Dus mijn vraag is, ik ga het gewoon proberen: kan dit stuk als hamerstuk naar de raad? Ik zie iedereen ja knikken, ja-ja. Dan gaat dit stuk, dank u allen, naar de eerstvolgende raad. En dan zal het in de hamerstukken te vinden zijn. Nou, dank voor u allen. Deze eerste commissie voor mij in de nieuwe setting heeft u mij niet moeilijk gemaakt gelukkig. Ik heb dus ook weer even kunnen oefenen om erin te komen. Dank. En voor straks wel thuis en morgen weer gezond op. Die kennen we nog, ja.

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE DORDTSE DINSDAG SESSIE 3 DORDRECHT D.D. 10 MEI 2022

Vergaderkamer

Voorzitter: dhr. Merx (agendapunt 3) en mevr. Boom-Vos (agendapunt 4)

Raadsgriffier: mevr. Van Poppel

Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Burakçin (GroenLinks)

Dhr. Kleinpaste (Gewoon Dordt)

Mevr. Kruger (GroenLinks)

Mevr. Lammens-Oostdijk (VVD)

Dhr. Merx (VVD)

Dhr. Safranti (DENK)

Dhr. Schalken-Den Hartog (Beter Voor Dordt)

Mevr. Schnabel (PvdA)

Mevr. Stolk (VSP)

Mevr. Striebeck (VSP)

Dhr. Struijk (CU/SGP)

Dhr. Tutupoly (Op Ons Eiland)

Mevr. Vol-Van der Horst (Partij voor de Dieren)

Dhr. De Vries (VSP)

Mevr. Van Vugt-Roose (CDA)

Portefeuillehouders: wethouder P. Heijkoop, wethouder M. Stam.

Insprekers: dhr. A. Baan, mevr. R. Duykers, dhr. F. Haisma.

Ambtelijke ondersteuning: Dhr. J. Van Gogh, Dhr. M. Meinster, mevr. M. Polman, dhr. L. Holstein.

4. Raadsinformatiebrief Mindervalidenroute Haniaspolder (toezegging 210928/T1) – Raadsinformatiebrief

De voorzitter: Goedenavond aanwezigen aan deze tafel, op de ring en alle kijkers thuis. Welkom bij de eerste vergadering in nieuwe stijl. En deze vergadering is oordeelsvormend, en dat betekent dat we eerst een rondje gaan maken langs alle aanwezige fracties om te vragen wat hun oordeel is over het onderliggende stuk. En dat

aan over het invalidenpad op de Haniaspolder. En daar hebben we een raadsinformatiebrief over ontvangen. En een aantal fracties heeft gezegd, in ieder geval minstens acht, van nou, dat willen we graag bespreken. Nou daarvoor zitten we hier bij elkaar. Eerst een rondje oordeel, even de oogst ophalen. Dan kan de wethouder daar kort op reageren. En dan kunt u met elkaar in debat of u het met elkaar eens bent of niet, en dan proberen we daar een conclusie aan te verbinden wat we daarmee gaan doen. Dus ik ga niet een rondje doen wie er aan tafel is. Ik noem uw naam op het moment dat u uw vinger opsteekt en zegt, ik wil graag even het wordt voeren over dit onderwerp. Het is één woordvoerder per fractie en ook verdiepende vragen gaan altijd via diezelfde woordvoerder. Dan stel ik voor dat we gaan beginnen, en ik kijk rond wie als eerste het woord ... Mevrouw Kruger? Mevrouw Kruger, ga uw gang. GroenLinks.

Mevrouw Kruger: Ja, voorzitter, dank u wel. Nou ik vond het ook nodig om de eerste woordvoering te doen, omdat ik ook geagendeerd heb. En gelukkig, vele partijen met mij waren het eens om dit te bespreken. We hebben het over een raadsinformatiebrief die is gestuurd aan ons. En normaal gesproken bespreken we natuurlijk geen raadsinformatiebrief. Maar omdat het in ieder geval GroenLinks verbaasde dat het een brief was, vonden we dit wel noodzakelijk. Want in november 2021 toen is er gesproken over dit Haniapad. En toen is beloofd met een raadsvoorstel te komen. Er zou een onderzoek worden gehouden door Groen en Handicap voor een verbeteringsadvies. En dat verbeteringsadvies dat was al een jaar vertraagd door corona. Zo zei men dan. En de vraag is nu of dit advies dan opgevolgd kan worden binnen het overgebleven budget van de nieuwe Dordtse Biesbosch, en anders met een voorstel voor aanvullende financiering. Dat was toen voorgelegd. Nou, dan lezen we in de raadsinformatiebrief dat dat pad is aangelegd met een verbrede wandelroute, met het idee dat het wel geschikt zou zijn voor mensen met een beperking. En dat het in origineel nooit de bedoeling is geweest om dat echt zo te doen. Nou wij denken, jammer. Want ja, het zag er zo goed uit. Eindelijk leek het VN-verdrag voor handicap gebruikt te zijn. Maar helaas, we hebben nog samen met ... Heb ik zelf met de heer Merx hebben we het pad gelopen. Nou, zelfs al ben je niet mindervalide, dus goed ter been, aan het einde van het pad heb je misschien wel wat gebreken opgelopen omdat het sowieso moeilijk begaanbaar was. Er is een prachtig advies gekomen van Groen en Handicap.

De voorzitter: Mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Ja.

De voorzitter: Ja, het is voor ons allemaal een beetje wennen, maar de bedoeling is dat u kort en bondig uw oordeel veilt over het voorliggende stuk. Wat u ervan vindt en wat u vindt dat ermee moet gebeuren.

Mevrouw Kruger: Is helemaal prima. Ik dacht alleen, omdat ik de eerste was, ik denk nou, ook voor de luisteraars, om nog een beetje te weten waar het over gaat. En ook voor degenen die hier aan tafel zitten leid ik dat toch nog een beetje in. Dus ...

De voorzitter: Ik heb u ook even die ruimte gegeven, maar nou gaan we gauw verder.

Mevrouw Kruger: Oké. Nou ja, er is nu gekozen voor zaken die toch, zoals het lijkt, al aan verbetering toe zijn. En juist de veiligheid van de bruggen die zijn geschrapt. Want het totale budget past niet binnen die 42.000 en nog wat euro's en dus juist het laatste stukje geschrapt. Zonder het gebruik van die bruggen is het totale pad onbegaanbaar voor mensen met een handicap, want als je van A naar B moet, moet je soms over een brug. Nou onze vraag is dan, willen we als gemeente wel of niet meer toegankelijkheid hebben voor mensen met een beperking? Wij zeggen van, dat moet. We hebben al eerder aangegeven, in de vorige periode, dat de gemeente ernstig tekort schiet in de hele stad en nu ook weer in een stukje groen. Gevraagd is om een inclusiebeleid, een beleidsstuk waar de openbare ruimte, openbare gebouwen en dergelijke, aan moeten voldoen. Ja, dit ... Het komt echt goed. Behalve op dit ...

De voorzitter: Nou ja, maar dit gaat buiten het onderwerp, mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Nou, wij vinden dus dat op dit pad ... Dat dit pad volledig geschikt gemaakt moet worden.

De voorzitter: Helder, mooi.

Mevrouw Kruger: Daar pleiten wij voor. En dat kan als je dat van te voren in een beleidsstuk neerzet hoe dat allemaal moet, dan had dit al voorkomen kunnen worden. Goed, ik laat me wel even door u beperken op dit moment, en in het tweede termijn kan ik misschien nog een aanvulling doen.

De voorzitter: Hartstikke goed. U vindt in ieder geval, er had een beleid moeten liggen, en als er beleid had gelegen, had dit gewoon voldaan. En dit pad, vindt u, moet gewoon voldoen aan de eisen, zodat minder validen er ook gebruik van kunnen maken.

Mevrouw Kruger: Absoluut.

De voorzitter: Klopt?

Mevrouw Kruger: Absoluut.

De voorzitter: Helder. Toen zag ik mevrouw Lammens met de vinger omhoog.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Geachte voorzitter, de Dordtse VVD vindt dat het pad van de Haniaspolder geschikt moet gemaakt worden voor mensen met een beperking. Op dit moment is de route bijna een karrespoor waar iedereen met een rolstoel of scootmobiel vastloopt. En deze route maakt onderdeel uit van de nieuwe Dordtse Biesbosch, wat gewoon een heel erg mooi project is. Het is u allen wel bekend dat het Dordtse museum een permanente tentoonstelling heeft over deze route bij ... Dat kunt u zien doordat er aan de route ook allemaal houten paaltjes staan en daar zit een QR-code. En daar kunt u filmpjes zien over de cultuurhistorie van dit gebied. De route en de tentoonstelling kunnen elkaar hierdoor versterken, wat natuurlijk heel erg leuk is voor iedereen die deze route loopt of rijdt. Voorzitter, om de paden te verbreden en de hellingen en de op- en afritten begaanbaar te maken, komen de kosten op 40.000 euro. Om het echt goed te

maken met leuning bij de bruggen en hoeklijnen daarvoor en een vogelobservatie, komen er nog zo'n 50.000 euro bij. Er is een potje van 42.750 euro beschikbaar. Voorzitter, mijn vraag is aan de wethouder, zou hij deze route beschikbaar willen maken voor mensen met een beperking en het gat in de begroting kunnen dichten?

De voorzitter: En wat vindt u zelf?

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Ik vind dat het gedaan moet worden natuurlijk. De Dordtse VVD is een groot voorstander dat iedereen mee kan doen in deze maatschappij, dus dat ze deze route kunnen ...

De voorzitter: Dat is genoeg, dank u wel. Nee, het ging er even om wat ... Wat u vindt. Mevrouw Van Vugt. En dan ...

Mevrouw Van Vugt-Roose: Bedankt, voorzitter. We hadden als CDA een technische vraag gesteld, en die is beantwoord. We vinden het wel heel jammer dat dat antwoord niet aan iedereen is gestuurd, zodat we met gelijke kennis hier zitten over de kosten, enzovoort. Procesmatig vinden we het teleurstellend verlopen. Als je iets belooft, gewoon dan ook doen. Wat ons niet helemaal duidelijk is is, de Stichting Groen en Handicap heeft hieraan meegewerkt aan het rapport, en is die stichting nou tevreden ja of nee? En wel de vraag ook om in vervolg gewoon meteen met zo'n stichting samen te werken, en dan voorkomen we allerlei gedoe achteraf. En ja, het is nog wel een puzzel hoeveel geld er nou nog nodig is om het helemaal aan te passen. Dat wordt ons ook uit het antwoord niet echt duidelijk. En als de stichting tevreden is, zijn wij dat ook. Dus ik weet niet in hoeverre dat zo is. Bedankt.

De voorzitter: Dus u heeft zelf nog geen oordeel.

De heer Struijk: Voorzitter?

Mevrouw Van Vugt-Roose: Nou, als de stichting tevreden is, zijn wij dat ook. Zijn ze dat echt duidelijk niet en er is gewoon nog geld, dan gaan we er graag in mee.

De heer Struijk: Voorzitter?

Mevrouw ...: Voorzitter?

De voorzitter: Mevrouw ... Of, mevrouw ... De heer Struijk.

De heer Struijk: Geeft niet hoor. Ja, mevrouw Van Vugt die heeft me wel erg nieuwsgierig gemaakt naar de technische vraag en het antwoord daarop. Ik denk dat het inderdaad heel goed is als die kennis eventjes gedeeld wordt, om een goed oordeel te kunnen vormen.

De voorzitter: Ik weet niet hoeveel vragen en antwoorden dat zijn en waar u nou precies om vraagt. Maar ...

De heer Struijk: Een vraag, hoorde ik.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Wij hadden een vraag. De vraag was, ik hoeverre voldoet het huidige pad nou aan de eisen die gesteld worden aan een invaliden pad? En daar hebben we ongeveer een antwoord van een A4'tje op gekregen, wat echt nog wel een hele puzzel is om te lezen wat er nou echt staat.

De heer Struijk: Maar was dat nou ja of nee?

De voorzitter: Nee, daar is ze volgens mij niet uit gekomen.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Nee. Wat kost het om het pad volledig toegankelijk te maken, dat was de vraag. Maar dan heb je allerlei, ja, mogelijkheden, opties, enzovoort.

De voorzitter: Oké, dus u heeft niet een helder antwoord gekregen op de vraag, voldoet hij nou of niet? Dan de heer Kleinpaste.

De heer Kleinpaste: Ja. Dank u wel, voorzitter. Gewoon Dordt hecht uiteraard ook aan een inclusieve samenleving en ook aan natuurbeleving voor mensen die mindervalide zijn en die dus aangewezen zijn op daarvoor speciaal aangelegde voorzieningen. De raadsinformatiebrief, en we zijn inderdaad niet gewend dat we die uitgebreid bespreken, geeft een vijftal ingrepen die gedaan kunnen worden binnen het budget wat daarvoor benodigd is. Dan blijft er volgens mij echt een aantal knelpunten over waardoor dat pad niet goed bereikbaar, beschikbaar of in orde bevonden gaat worden voor mensen die daar gebruik van willen gaan maken. Dus mijn vraag aan de wethouder is ook van, wat is er nog meer nodig? Hoeveel geld gaat het kosten en wat zullen we dan moeten bijpassen als raad door daar budget voor beschikbaar te gaan stellen? En is het ook niet zo dat dit pad sowieso, omdat het nergens verhard is, regelmatig gaat dichtgroeien, smaller wordt en weer beïnvloed wordt en weer moet worden opgepakt en aangepakt? Dus welke onderhoudskosten gaan we jaarlijks in dit pad ook tegenkomen om te zorgen dat het goed bereikbaar is en blijft voor de doelgroep? Dat zijn eigenlijk de twee vragen die erbij heb.

De voorzitter: en uw voorlopige oordeel is dat hij er moet komen, tenzij? Of nee, mits?

De heer Kleinpaste: Het voorlopig oordeel is dat ik heel graag wil weten wat de extra kosten zijn. En dan is er altijd een afweging te maken over dit pad of misschien op een verstandiger plek op ons eiland een vergelijkbare voorziening zou kunnen komen. Daar ben ik op dit moment nog niet uit.

De voorzitter: Oké. Mevrouw Vol, ga uw gang.

Mevrouw Vol-van der Holst: Dank u wel, voorzitter. Nou ja, wij van de Partij voor de Dieren hebben geconstateerd dat het inderdaad een prachtig natuurgebied is en dat er helaas dus te weinig rekening gehouden is met mensen met een beperking. Want volgens mij moesten ook spreken over mensen met een beperking en niet met mindervaliden. Dat heb ik in ieder geval uit het rapport begrepen, dus bij dezen. Zij kunnen niet genieten van het recreatiegebied. En het college had een raadsvoorstel toegezegd, heeft dat niet voorgelegd aan de raad en daarmee, ja, betekent dat dat het

college de toezegging dus niet heeft gedaan, zoals Kitty Kruger inderdaad ook al aangaf. Dus daar sluit ik me bij aan. Wij vinden het heel belangrijk dat de openbare ruimte zo toegankelijk mogelijk wordt, omdat iedereen hiervan moet kunnen genieten. Nederland heeft het VN-verdrag handicap ondertekend en is gebonden aan de afspraak om de openbare ruimte toegankelijk in te richten. Dat is dus niet gebeurd. De Partij voor de Dieren neemt dus ook geen genoegen met de afdoening zoals die voorligt en wij wachten op een raadsvoorstel voor de afwikkeling. Dank u wel.

De voorzitter: En dat behelst dat hij wel moet voldoen, begrijp ik uit uw woorden.

Mevrouw Vol-van der Holst: Dat het dan wel voor mensen met een beperking toegankelijk wordt gemaakt, ja.

De voorzitter: Helder.

Mevrouw Striebeck: Voorzitter?

De voorzitter: Ik hoor ergens voorzitter.

Mevrouw Striebeck: Ja.

De voorzitter: Kijk eens. Ga uw gang, mevrouw Striebeck.

Mevrouw Striebeck: Ja, dank u. De VSP is voor een goede toegankelijkheid van alle openbare ruimtes in de stad, waaronder ook de Haniaspolder. Het is wel jammer dat er bij voorbaat niet is gekeken naar de juiste manier van aanleg van de route voor de mensen met een beperking. En wij zijn van mening dat dit geschikt moet worden voor mensen met een beperking. Dus de werkzaamheden uitvoeren die essentieel zijn voor een goede toegang. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Nou, dat was heel kort en krachtig. Zijn er partijen die een andere mening zijn toegedaan? Want dan kunnen we nog ...

De heer Schalken-den Hartog: Ik weet niet of het een mening is, maar ik wil er wel wat zeggen.

De voorzitter: U wilt er wel wat op zeggen. Nou, ik kijk ook even, want anders ... Het is wel leuk om er eens wat anders doorheen te gooien. Tenzij iedereen vindt dat dat pad gewoon moet voldoen, zoals dat al een paar keer is gezegd, aan de eisen die daaraan worden gesteld. Want dan zijn we elkaar aan het herhalen, maar ... Ga uw gang, mijnheer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Ja, dank u wel. Ja, ik denk, ik ga toch maar iets meer bewegen om in ieder geval in het zicht van de voorzitter te komen. Als ik terugga naar het oorspronkelijke plan vanuit 2014, zie je daarin een kaart waarop staat getekend dat er een wandelpad een mindervalidenpad is. Dus eigenlijk is vanaf 2014 is bekend dat daar een mindervalidenpad zou komen. Hoe het is gelopen is het gelopen. We hebben misschien ook wel als raad tussentijds zitten slapen en zijn daar niet scherp op geweest,

of we hadden zoiets van nou, het komt er wel. Maar ligt er een pad wat nog niet voldoende geschikt is voor mindervalide mensen. Beter Voor Dordt vindt dat in ieder geval het pad moet voldoen aan de adviezen die Stichting Groen en Handicap heeft gegeven. En als dat binnen het budget zou kunnen vallen is dat mooi. En valt dat niet binnen het budget, dan moeten we daar budget voor vinden.

De voorzitter: Helder. Anderen nog? Niet? Dan geef ik even kort het woord aan de wethouder. U heeft het gehoord, de meeste partijen hebben hier een oordeel over, namelijk van het pad moet geschikt worden. In ieder geval in overeenstemming met de eisen van Groen. En ik vergeet één woord, maar goed, u weet wat ik bedoel. En er zijn nog een enkele partij... Groen en Handicap. En er zijn nog enkele partijen die zeggen, nou ik wil toch eerst nog even wat weten. Wat kost dat nou eigenlijk allemaal en wordt het dan niet allemaal een beetje te dolletjes ofzo?

De heer Stam: Ja.

De voorzitter: Dus ga uw gang.

De heer Stam: Ja. Dank u wel, voorzitter. Laat ik beginnen met de procesafpraak die ik heb gemaakt in september vorig jaar over het aanleveren van een raadsvoorstel. Het college is echter van mening geweest om dit toch via een raadsinformatiebrief te doen. Waarom hebben we dat gedaan? We hebben gekeken samen met die stichting gehandicapten naar het pad en welke maatregelen er nodig zijn om het zeg maar goed toegankelijk te maken voor mensen met een beperking. Die aanbevelingen die zij daarop hebben gedaan die nemen wij over en die zouden dan om en nabij de 40.000 euro kosten, met nog twee kleine aanpassingen daarbij. Dat heeft u ook kunnen zien in de spreadsheet die is meegeleverd. En daarnaast staat nog een 50.000 euro. Wat die stichting ook zegt is van, je kan natuurlijk veel verder gaan met die veiligheid en het ontwikkelen van zo'n invaldenpad. En dat kan je denken in een ton, ja kan denken aan drie ton, je kan denken aan vijf ton. Wat die stichting eigenlijk zegt is van, als je minimale punten die wij in ons rapport hebben opgenomen, dan zijn wij wel tevreden. Als je ook kijkt naar die bruggen met leuning, ja, dat zou je nog kunnen doen. Ze hebben gezegd van, nou, het is voor ons niet echt strikt noodzakelijk. Het zou misschien mooi zijn als je het doet, maar wij zien het niet als een keiharde eis om te zeggen van, ja, dan vinden wij het geen mooi pad. Maar nogmaals, wij als college hebben wel ook de agendering gezien met de vragen die gesteld zijn. Dus als het merendeel van de gemeenteraad zegt van, nou ja, wij willen toch die 50.000 euro ook overwegen en daar een keuze in kunnen maken, dan zorgen wij binnenkort voor een raadsvoorstel waarin dat dan aan u wordt voorgelegd.

De heer Kleinpaste: Voorzitter?

De voorzitter: Wie? De heer Kleinpaste?

De heer Kleinpaste: Ja, ik ben toch even benieuwd of de wethouder zelf een oordeel heeft over de veiligheid van die bruggen en of hij het risico wil lopen om daar dan

helemaal niks aan te doen? Of dat hij het verstandiger acht om daar wel iets aan te doen?

De heer Stam: Ja, weet je, dat is altijd een lastige vraag. Kijk, als mensen gebruik maken allemaal van de leuning, dan zou je zeggen, doe het. Maar je gaat ongetwijfeld zien dat een aantal mensen ook, die moeilijk ter been zijn, dat niet zullen doen. Maar het is een keus aan u om zeg maar te kijken of die 50.000 euro extra geïnvesteerd dan moet worden. Wij hebben ons gericht op de aanbevelingen die door de stichting zijn gedaan, en die eisen die hebben verwerkt in die 42.000 euro. En de plus-pluswensen die dan in leuning zitten op bruggen, ja nogmaals, daar bied ik u dan voor aan dat wij een raadsvoorstel maken, zodat u alsnog die overweging kan maken om dat alsnog toe te passen.

De voorzitter: De heer Struijk.

De heer Struijk: Voorzitter, ik hoorde de wethouder zeggen over die leuning dat die stichting dat niet noodzakelijk vond. Nou ben ik een heel klein beetje kleurenblind, maar volgens mij staat daar bij die bruggen iets knalroods naast en dat betekent essentieel voor toegankelijkheid. Dat is het verschil tussen wat er op papier staat en wat de wethouder zegt. Dus ik weet niet of hij me gehoord heeft, maar ik ben wel heel benieuwd naar een reactie daarop.

De voorzitter: Ja, die heeft hij wel gehoord. Namelijk dat de bruggen knalrood kleuren en daar dus mee niet voldoen aan de eisen van de stichting Groen en Handicap. En daar graag uw reactie op.

De heer Stam: Ja, dat is het lastige. We hebben een rapport van de stichting en we zijn op pad geweest met de stichting. En daar wordt gesproken over wenselijk, maar niet noodzakelijk. En als je het rapport leest, dan staat erin noodzakelijk. Dus daar is dan een keuze in gemaakt. Vandaar ook in die spreadsheet die 50.000 euro aan is gegeven. Wij hebben gekeken welke punten hebben zij echt noodzakelijk geacht? Dan kom je tot die 42. Nou en die vijftig met wenselijkheid, nogmaals, daar heb ik nu het aanbod gedaan om zeg maar een raadsvoorstel alsnog aan te leveren waarin u die keus kan maken.

De voorzitter: Mijnheer Struijk nog één keer en dan ga ik naar mevrouw Kruger.

De heer Struijk: Ja, essentieel voor toegankelijkheid vind ik toch iets heel anders dan wenselijk hoor, maar ...

De voorzitter: Mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Ja, voorzitter, ik onderstreep wat de heer Struijk aangeeft. Want als je gewoon naar de hele, hoe noemen we dit, de aanpassingen, het hele format met alle prijzen enzo ziet, dan hebben we het over de afrijbeveiliging. En ja, ik ... Als beveiliging, dan denk ik toch aan het veilig over kunnen steken van. En dat is niet extra en mooi. Want als ik kijk naar andere dingen die genoemd worden, waarvoor nu wel een keuze is

gemaakt, dan staat er bijvoorbeeld ook het aanpassen verzakkingen bruggen. Dus er zijn al dingen die nu niet goed zijn die al aangepast moeten worden. En dan denk ik, ja, die beveiliging vind ik toch wel, nou ja, de heer Struijk zei het ook al, essentieel, zoals het ook in het rapport genoemd wordt.

De voorzitter: Helder. Wilt u daar nog op reageren?

De heer Stam: Ja, voorzitter, eigenlijk hetzelfde. We zijn daar ook geweest met die stichting en daar zijn iets andere woorden gebruikt als dat in het rapport staat. Maar nogmaals, dit kunnen we oplossen door alsnog een raadsvoorstel in te dienen zodat u die keus kan maken.

Mevrouw Kruger: Voorzitter.

De voorzitter: Ja?

Mevrouw Kruger: Maar ik snap niet zo goed ... Ik snap wel, als ik weleens met mensen wandel dan zeggen ze ook weleens wat wat soms anders op papier staat. Maar het rapport zoals het op papier staat, daar moet ik toch van uitgaan en niet toevallig iemand die misschien iets genuanceerd heeft neergezet.

De heer Stam: Daarom doe ik u ook het aanbod om alsnog een raadsvoorstel in te dienen.

De voorzitter: Precies. En daar wilde ik het ook dan ... Want de discussie splitst zich ... Of spitst zich toe op de brug. Mijnheer Kleinpaste.

De heer Kleinpaste: Misschien praat ik voor mijn beurt, maar ik heb op één vraag nog geen antwoord gehad.

De voorzitter: En dat is?

De heer Kleinpaste: Hoe het met het terugkerend onderhoud zit?

De voorzitter: Het terugkerend onderhoud, hoe zit dat. Dat is technisch, dat ... De ambtenaar ... Kunt u heel even uw naam noemen, dan weten we ... Voor het verslag.

De heer Van Gogh: Ik ben Jelle van Gogh, ik ben beleidsadviseur bij stichting ruimtelijke kwaliteit. Ik ben ook mee geweest met de rondgang met Groen en Handicap. Het onderhoud is ter sprake gekomen. Er zijn diverse, ja, kleine onderhoudsvormen aangewezen die het pad langer bruikbaar houden. Dus daar is over gesproken met stichting handicap, met onze beheer ook. En dat leek niet al te prijzig te worden, zeker niet in verhouding met de vorm waarop nu wordt onderhouden. Want ja, er werd al gesproken over karresporen, met diepe sporen in het pad. Dat vergt ook het enig onderhoud om dat weer recht te zetten. Dus dat geeft geen bijzonder extra prijskaartje in de eerste verkenning.

De heer Kleinpaste: Voorzitter?

De voorzitter: Mijnheer Kleinpaste, voldoende antwoord?

De heer Kleinpaste: Ja, ik neem aan dat dan in het raadsvoorstel dat toch wel wordt meegenomen.

De heer Stam: Dat zullen we doen.

De voorzitter: Oké. Nou, dan denk ik dat we zo langzamerhand tot de conclusie kunnen gaan komen. Namelijk, de wethouder heeft toegezegd met een raadsvoorstel te komen waarin een breed gedragen wens om die brug geschikt te maken ook voor mindervaliden zonder dat ze dan vervolgens van de brug af tuimelen, met ook nog een verwijzing naar het onderhoud, of dat extra gaat kosten of niet. En dan komt er een raadsvoorstel naar u toe. Tenzij u zegt, nou dat vind ik echt volstrekt onvoldoende. Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Mag er in het raadsvoorstel ook worden meegenomen om de stichting het nou wenselijk of essentieel vindt?

De voorzitter: Ja, nou ja, u gaat ... Deze ... Dat kunt u doen, maar u heeft zojuist met heel veel collega's gezegd, nou ja, u dan misschien niet met zoveel woorden, maar veel anderen wel, van wij vinden het eigenlijk gewoon belangrijk dat hij er komt. En dan kunnen we een discussie opnieuw gaan voeren straks als er een raadsvoorstel ligt of hij essentieel is of niet of wenselijk ...

Mevrouw Van Vugt-Roose: Nee, maar wij zeiden, als de stichting tevreden is, zijn wij dat als CDA ook. Dus voor ons is het een belangrijke vraag.

De voorzitter: Nou ja, voor de stichting hoor ik dat het wenselijk ... Op zijn minst wenselijk is en op papier vinden ze het essentieel.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Oké, prima.

Mevrouw Kruger: Voorzitter?

De voorzitter: Ik hoorde ergens ...

Mevrouw Kruger: Ja, hier. Tegenover, tegenover.

De voorzitter: Ach. Ja, hoe kan dat nou. Mevrouw Kruger. Ja, ja, daar heb ik ...

Mevrouw Kruger: Herkent u nou mijn stem al niet meer? Dat is toch wel ... Moet toch wat aan die oren ... Nee, er wordt nu ... Komt met een raadsvoorstel. Binnen welke termijn kunnen wij dat tegemoet zien?

De heer Stam: Ik kijk even links.

De heer Van Gogh: '...' [buiten microfoon].

De heer Stam: Nou, neem gewoon goed de tijd om dat uit te werken en dan maand, anderhalve maand? Ja, het moet even goed uitgewerkt worden. De vragen die zijn gespeeld, dus ik denk dat binnen een maand, anderhalve maand dat voorstel er wel is.

De voorzitter: Goed. Maand, anderhalve maand ligt hier een voorstel voor u ter bespreking. Of misschien vindt u het wel zo goed dat hij meteen als hamerstuk door kan naar de raad. Is dit zo voldoende besproken? Is iedereen tevreden? Ja. Mevrouw Van Vugt ook? Oké. Dan dank ik de wethouder voor de beantwoording en uw collega amtenaar ook voor de beantwoording. En dan wens ik iedereen nog een vruchtbare avond. Dank u.

5. Raadsinformatiebrief Beeldvormende sessie armoede- en minimabeleid 17 mei 2022 – Raadsinformatiebrief

De voorzitter: Goedenavond allemaal, wat een opkomst. Welkom van de kijkers thuis, de mensen op de publieke tribune, wethouder Heijkoop en alle andere belangrijke mensen, zoals de raadsleden en commissieleden. Fijn dat jullie er allemaal zijn. Dit is een beeldvormende sessie over de armoede- en minimabeleid voor de toekomst van de gemeente. We willen de mogelijkheden. We willen de mogelijkheden voor de nieuwe peilers gaan onderzoeken. De peilers inkomensondersteuning, schuldhulp signaleren en toeleiden. Daarvoor hebben we meerdere sprekers. Wethouder Heijkoop zal dadelijk een aftrap geven. We hebben, nou moet ik even goed kijken hoor, sorry, Marten Meinster, beleidsadviseur van armoede en schulden. En we zullen dadelijk ook een paar mensen die nu nog op de tribune zitten, die tijdens de presentatie nog een extra toelichting zullen doen. Het doel aan het einde van deze vergadering is om te concluderen dat we voldoende informatie hebben gekregen om de RIB door te kunnen sturen naar de raad van 31 mei. En ik wil aftrappen met de heer Heijkoop.

De heer Heijkoop: Ja. Dank u wel, voorzitter. Goedenavond allemaal. En inderdaad heel goed om te zien dat we in een goed gevulde zaal zitten. Enorm veel belangstelling, en dat verdient dit thema natuurlijk ook. Armoedebeleid, minimabeleid, eigenlijk de vragen rondom bestaanszekerheid. Ik ben daar trots op. Ik denk dat we er allemaal trots op kunnen zijn, want het is ook echt typisch Dordts, een enorme betrokkenheid op dit belangrijke thema. En ik zou eigenlijk ook in het bijzonder een aantal gasten van ons welkom willen heten. Ik ben ontzettend blij dat ze erbij zijn. Allereerst het Platform tegen Armoede. Nou ja, een betrouwbare, prettige partner in de afgelopen jaren, waar het gaat over het aanpakken van armoede in onze stad. En naast Riet zit ook Bert Staat, mede namens de alliantie vrijwilligers schuldhulp. Ook zij zijn te gast en ook zij zullen later het woord tot u richten. En niet te vergeten onze Sociale Dienst, die voor ons de minimaregelingen uitvoert. Een aantal medewerkers zijn erbij om ook met belangstelling kennis te nemen van hetgeen u hier met elkaar wisselt. Want Dordrecht heeft altijd een leidende positie gehad als het gaat over de bestrijding van armoede en het komen met goede minimaregelingen. En ik denk dat we dat ook naar de toekomst toe willen blijven doen. En het is wel goed voor u allen om u een beeld te vormen van alle complexiteit rondom het thema bestaanszekerheid, armoede en de positie van minima. De benarde positie van veel minima die natuurlijk in de huidige actualiteit veel in het nieuws komt. We kennen allemaal de discussies rondom inflatie, de enorme gestegen

energierekeningen, het boodschappenkarretje dat steeds duurder wordt en het feit dat veel mensen steeds moeilijker kunnen rondkomen. En dan hebben we het nadrukkelijk niet alleen over mensen met een bijstandsuitkering, maar ook in toenemende mate mensen die gewoon aan het werk zijn. Tegelijkertijd, dat zal ook straks blijken uit de cijfers, zien we dat er ook al positieve ontwikkelingen zijn te melden, maar we moeten echt ons goed realiseren dat de komende periode heel spannend wordt gezien alle ontwikkelingen ook geopolitiek die effect hebben op onze inwoners. Even een kort onderscheid waar het gaat over armoede en wie welke rol heeft. De Dordtse raad heeft vier jaar geleden een ambitieus armoedeprogramma vastgesteld, Samen tegen armoede. Is ook een verklaring waarom die andere partijen erbij zijn. De gemeente is niet alleen van armoede, dat doen we nadrukkelijk met de samenleving, met de inwoners, met kerken, met andere partijen proberen we de strijd tegen armoede, nou, proberen we aan te gaan. En een aantal peilers in dat programma dat ging over het vroegtijdig signaleren van schulden. Mensen sneller in beeld krijgen en ondersteunen, het aanpakken van kinderarmoede, werkende armen. En ook destijds, vier jaar geleden al, was een belangrijke peiler energiearmoede. Iets waar we echt de komende jaren volle bak aan zullen moeten werken gezien de enorme problematiek rondom de stijgende energieprijzen. Dat deden wij lokaal. Daar zijn we vier jaar geleden mee gestart, flankerend aan het beleid dat we al regionaal hadden. En een groot aantal van u weet dat. Binnen de gemeenschappelijke regeling Drechtsteden destijds voerden we het minimabeleid uit en daar vallen tal van regelingen onder en die zitten meer in de voorzieningsfeer. Dus waar je, nou ja, een aanvraag voor kan doen. En ik denk dat de meest bekende is het SMS-kinderfonds. Maar denk ook aan de collectieve zorgverzekeringen, persoonlijk minimabudget en dergelijke. U hoeft dit allemaal niet te onthouden, want Marten gaat straks u in alle rust hier doorheen geleiden en dan weet u een beetje hoe het in elkaar steekt in onze regio. En tot slot ook goed om ons te realiseren, het inkomensbeleid in ons land is voorbehouden aan onze rijksoverheid, het kabinet. We kennen het fiscale systeem, ook met toeslagen, de inkomstenbelasting. Daar moet de basis gelegd worden voor voldoende bestaanszekerheid. Het staat zelfs in onze Grondwet dat de overheid zorg dient te dragen voor die bestaanszekerheid van haar inwoners. Goed, we gaan met elkaar een beeld vormen. Van harte bereid om vragen te beantwoorden. Ik hoop dat het ons helpt om de komende maanden met elkaar, nou ja, dat beleid met elkaar vorm te gaan geven, keuzes te gaan maken. Het zal u niet verbazen dat het belangrijke thema bestaanszekerheid ook op tafel ligt bij de formerende partijen. En ook daar is besproken dat we dat heel graag met de raad als geheel willen bespreken. Dit gaat ons allemaal aan en dat laat ook wel zien dat we dit met elkaar een belangrijk thema vinden. Marten, ik geef jou het woord. Ga je gang.

De voorzitter: Mag ik heel even nog een huishoudelijke mededeling? Zoals wethouder Heijkoop zei, doen wij dit met meerdere partijen. En gisteravond heeft het Platform tegen Armoede ons nog een informerende brief gestuurd. Die is toegevoegd aan de stukken en die zal dadelijk ook nog extra uitleg geven.

De heer Meinster: Oké, dank u wel. Nou ik probeer het te combineren. Ik heb een losse microfoon, zoals u ziet, zodat de mensen die thuis kijken ook de zaal blijven zien en niet alleen mij. Ik zal mezelf nog even voorstellen. Marten Meinster, beleidsmedewerker bij

de gemeente Dordrecht op het onderwerp armoede en schulden. Er staan ook twee namen van collega's bij, Marieke Polman, Lesley Holstein. Die zitten aan die kant. Eventuele ondersteuning als ik er zelf niet meer uitkom. Zoals de wethouder aangaf, ik probeer jullie mee te nemen in, ja, het armoede- en minimabeleid in Dordrecht, dus wat er is gebeurd en welke mogelijkheden er ook zijn. In de presentatie die ik heb, zijn een aantal momenten ingebouwd voor vragen. Dus ik wil u ook vragen om daar gebruik van te maken. Dat zijn er vier, na elk thema. Dus zodra ik een thema heb behandeld benoem ik dat ook even. Als er tussendoor vragen zijn, ja, dan kan dat natuurlijk, maar dan bewaar ik ze liever tot een vast moment. Goed, dan beginnen we met de agenda. Waar we het over gaan hebben, allereerst een blik op Dordrecht. Dus wat is de armoedeproblematiek in onze stad? Waar hebben we het dan over? Wat weten we daarvan? Vervolgens de beleidsinstrumenten. Dus, zoals de wethouder net ook aangaf, de instrumenten die er zijn om hier invloed op te hebben als raad. Dat zijn een aantal, ja, instrumenten. Inkomensondersteuning, schuldhelpverlening en het toeleiden van inwoners naar hulp. Dat zijn drie peilers die we vanavond gaan bespreken. En ik geef daarbij ook een toelichting op het programma wat net ook werd benoemd, Samen tegen armoede, wat is daarin gedaan en wat hebben we daarin bereikt en welke lessen kunnen we daarin meenemen voor toekomstig beleid? En tot slot kijken we naar de agenda voor de komende maanden. Nou ja, wat is armoede? Het sociaal en cultureel planbureau heeft daar gewoon een hele duidelijke definitie over, te weinig inkomen om de noodzakelijke kosten van te betalen. En ja, de hoogte van het inkomen zegt dus niet altijd iets over het feit of dat er armoede is of niet. Een laag inkomen staat niet per definitie gelijk aan armoede, zoals het ook niet gelijk staat aan het hebben van schulden. Het is een vrij complexe combinatie van factoren die bepalen of dat iemand in, ja, in armoede leeft. En er zijn ook verschillende oorzaken en oplossingen voor. Dus dat zal in deze beeldvormende sessie regelmatig langskomen, het begrip armoede. Dat kan op verschillende manieren naar gekeken worden, maar we houden vanavond in ieder geval deze definitie aan. Dus dat er gewoon te weinig inkomen is om de uitgaven van te betalen. Nou als we dan kijken naar Dordrecht. Hoe ziet de populatie eruit? Hier hebben we in kaart gebracht hoeveel huishoudens er per inkomenscategorie zijn. En dan kijken we naar het wettelijk sociaal minimum, 100 procent, dus dat is de bijstandsnorm, tot 150 procent van die norm en hoe dat zich heeft ontwikkeld in de afgelopen jaren. Nou, daar zit zoals u ziet een daling in die groep 100 procent. Dat staat ook ongeveer gelijk met de afname van het aantal inwoners dat een bijstandsuitkering heeft. Tegelijkertijd zit er wel een groei in de groep 110. En dat blijkt ook uit dit overzicht. Daar komt het iets beter tot zijn recht, omdat het hier ook is afgezet tegenover het totaal aantal huishoudens in Dordrecht. En omdat daar een groei in zit, zien we op het totaal niveau wel een daling van het aantal huishoudens met een inkomen tot 150 procent van het wettelijk sociaal minimum. Ja, het is een beetje technisch, excuses daarvoor. Maar het is wel nodig om te duiden hoe groot de groep huishoudens is in Dordrecht met een laag inkomen. En nogmaals, een laag inkomen betekent dus niet per se dat er armoede is, want er zijn ook huishoudens die een laag inkomen hebben, maar prima rond kunnen komen. Dus er spelen allerlei factoren een rol, voornamelijk hoeveel uitgaven mensen hebben. Dan een blik op Dordrecht, dus waar ... Ja, waar zijn de ... Of waar is de populatie mensen met een laag inkomen het grootst? Ja, dat heb ik hier per wijk in kaart gebracht. En dat zal voor sommigen, in ieder geval voor de gasten, ook geen verrassing

zijn, de afbeelding die ik hier laat zien. Omdat het gewoon een aantal wijken zijn die eruit springen, met bijvoorbeeld Wielwijk zeventien procent inwoners heeft daar een laag, dus 100 procent of tot en met 101 procent van het minimum inkomen. Bijna één op de vijf huishoudens leeft daar op dat niveau. Nou Nieuw-Krispijn dertien procent en Oud-Krispijn veertien. En dat loopt op, of eigenlijk af, richting de wijken wat verder van het centrum vandaan. We hebben deze gegevens overigens niet voor alle inkomensgroepen. Dus dat ... Het liefst zou ik ook laten zien, waar wonen dan mensen met 110 of 120 procent minimuminkomen? Die zijn er niet. Het CBS brengt dit in kaart in het armoededashboard voor de groep 100-101 procent minimum inkomen. Dan een blik op schulden. Want zoals ik al zei, ja, armoede, het heeft verschillende oorzaken. De aanwezigheid van schulden speelt daarbij wel een grote rol. Dus als mensen de vaste lasten niet meer kunnen betalen en daardoor ontstaan betalingsachterstanden, is dat vaak, ja, gewoon een begin van een hele kwetsbare periode en ook een opeenstapeling van problemen en schulden. Dus het Sociaal en Cultureel Planbureau en NIBUD spreken van problematische schulden als er gewoon geen zicht is op het aflossen daarvan. Dus iedereen kan te maken hebben met een betalingsachterstand. Dat hoeft geen probleem te zijn als die gewoon op korte termijn te betalen is. Maar bij één op de vijf huishoudens is dat dus niet het geval. En ja, daar zit dus het risico op het ontstaan van problematische schulden. Ja, dit was eigenlijk de afronding van het eerste blok met de introductie van armoede en de blik op Dordrecht. Dus als er vragen zijn, dan zijn die zeker welkom.

De voorzitter: Sorry. Mijnheer Merx van de Dordtse VVD.

De heer Merx: Ja. Dank u wel, voorzitter. Ja, die schulden dat integreert wel. Eén op de vijf problematische schulden van ... Maar is dat over alle inkomensgroepen?

De heer Meinster: Ja.

De heer Merx: Maakt dat nog verschil, of ...

De heer Meinster: Ja. Deze statistieken zijn in ieder geval over alle inkomensgroepen. Maar het risico op schulden is bij mensen met een laag inkomen in die zin wel veel groter.

De heer Merx: Ja, de mogelijkheid om het af te betalen zeg maar waarschijnlijk.

De heer Meinster: Ja, die mogelijkheid is er bij de groepen met een hoger inkomen. Dus de mogelijkheid om het niet af te betalen en dus het risico op het ontstaan van die problematische schulden zoals ze hier zijn gedinieerd, ja, dat zit echt bij de groep lage inkomens, zoals ik ze heb laten zien, 100 tot en met 150 procent van het sociaal minimum.

De heer Merx: En u liet net een sheet zien waarin ... Ja precies, die, helemaal goed. Huishoudens met een inkomen tot 101 van het wettelijk minimum, en het gaat over armoede. Is dan de suggestie die hiervan uitgaat dat 101 procent, dat al deze mensen die hier genoemd staan, dat percentage, dat die in armoede leven? Of ...

De heer Meinster: Nee, dat niet. Het risico op armoede is bij deze groep het grootst. Dus het is niet, ja, voor elke voordeur te bepalen, is hier armoede? Want ja, het is afhankelijk van heel veel factoren. Stel dat iemand een laag inkomen heeft, een AOW-uikering, maar wel een afgelost koophuis heeft. Ja, dan hoeft daar geen armoede te zijn, in die zin dat het inkomen laag is, maar de vaste lasten ook gewoon minimaal zijn. Dus dat ... Ja, het lastig om dat echt in kaart te brengen voor Dordrecht, überhaupt voor Nederland, wanneer je dan spreekt van laag inkomen of armoede. Dus daarom waarschuw ik ook daarvoor dat het niet gelijk staat aan elkaar. Maar wat we zeker weten is dat het risico op problemen gewoon groot is bij deze groep inwoners.

De heer Merx: Dank u wel. En één vraag, maar kom je waarschijnlijk straks op terug, en dat is de oorzaak van de schulden? Maar dat hoort waarschijnlijk bij de schuldhulpverlening hoofdstuk.

De heer Meinster: Ja, dat ... Die komt straks inderdaad nog voorbij.

De heer Merx: Oké, dan kom ik daar straks ... Ja, dank u wel.

De heer ...: Voorzitter?

De voorzitter: Ja, ik heb u gezien. Mijnheer De Vries was als eerste van de Verenigde Senioren Partij.

De heer De Vries: Voorzitter, dank u wel. Is dat cijfer van 14 procent voor Crabbehof-Zuidhoven niet enigszins geflatteerd? Ik vind dat er een wezenlijk verschil is tussen Crabbehof zelf en Zuidhoven. Als je aan de ene kant van de Thorbeckeweg kijkt naar de rechterkant. Ik denk dat daar veel meer armoede is als je aan de linkerkant kijkt waar de torenflats staan en de riant villa's.

De heer Meinster: Ja, ik denk dat u gelijk heeft.

De heer De Vries: Want dat zou eigenlijk betekenen dat Crabbehof dan zo'n beetje in de top staat als je dat specifiek gaat bekijken.

De heer Meinster: Ja. Ja, klopt. Het CBS houdt daar geen rekening mee. We kunnen dit model ook niet verder ...

De heer De Vries: Maar als het CBS daar geen rekening mee kan houden, kan Dordrecht daar toch wel rekening mee houden?

De heer Meinster: Ja, zeker. Ja, ja.

De heer De Vries: Dat was mijn vraag.

De heer Kleinpaste: Voorzitter?

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Kleinpaste van Gewoon Dordt.

De heer Kleinpaste: Ja, voorzitter, ik had eigenlijk een vraag bij het volgende plaatje dan weer, omdat ik nieuwsgierig ben ... Hier staat problematisch zo prachtig tussen haakjes. Is er een uitsplitsing te geven of denkbaar, waarbij er een inzicht ontstaat tussen problematische schulden en schulden die op zich niet tot echt relevante problemen leiden?

De heer Meinster: Ja, dat ... Het staat wel in de afbeelding. Ik heb hem niet heel uitgebreid toegelicht. Maar in de rechterbalk daar staat die uitsplitsing gegeven. Dus het NIBUD weet dat van de 2,8 miljoen huishoudens die moeite hebben met het betalen van die rekeningen, ja, dat daar verschillende, ja ... Of dat de ernst wisselt in die categorieën. Dus de bovenste balk, 200.000 huishoudens, die zitten echt in hulpverlening. Dus dat zijn de huishoudens die al hulp krijgen. En de groepen daaronder, lijkt qua kleur overigens niet heel logisch, want hij loopt van licht naar donker. Je zou het eigenlijk andersom verwachten. Maar de groep daaronder, ja, dat, die 614.000 huishoudens, die lopen risico op schulden, die hebben eigenlijk hulp nodig. En daar is de uitdaging om de inwoners te bereiken.

De voorzitter: Is daarmee uw vraag beantwoord, mijnheer Kleinpaste?

De heer Kleinpaste: Ja. Nee, het geeft een beeld, en tegelijkertijd zat ik nog door te denken, en hebben we dat dan voor Dordrecht ook specifiek in kaart? Maar dat volgt vanzelf denk ik.

De heer Meinster: Ja, dat antwoord kan ik al geven. Zo specifiek hebben we het voor Dordrecht niet in kaart. Dit is echt landelijk onderzoek.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Safranti van DENK.

De heer Safranti: Ja. Dank je wel, voorzitter. Voorzitter, als ik deze sheet zo'n beetje bekijk en de inleiding van de wethouder heb gehoord, dan denk ik, ja, hoe kan het zo zijn dat het dan zover is gekomen? Zeker als ik terugkijk naar de sheet hiervoor en als ik ook kijk wat er ... En hoeveel er geïnvesteerd is de afgelopen is de krachtwijken of de vogelaarwijken, hoe je het ook wilt noemen. Juist in, ja, juist in die donkerblauwe gedeelten. Is daar dan geen les uit getrokken? Er is enorm in geïnvesteerd en dan zie je dat we na tien jaar of over tien jaar nog steeds hetzelfde beeld hebben. Dat is eigenlijk ook de vraag richting niet de wethouder, maar naar mijnheer ...

De voorzitter: Mag ik u wel verzoeken om informerende vragen te stellen? Deze ... Een klein beetje politiek. Maar ik laat het even aan de wethouder over. Mijnheer Martens hoeft hier geen antwoord op te geven.

De heer Heijkoop: Ja, dit is een terechte vraag. En dit is helaas ... Helaas is armoede ook niet lokaal om te buigen. We hebben vier jaar geleden al met elkaar gedeeld dat armoede iets is van gisteren, van vandaag en helaas ook van morgen. En dat blijkt ook uit deze cijfers. We zien wel dat een aantal buurten, wijken, zich positief hebben ontwikkeld. Met name Krispijn staat er echt beter op dan twintig jaar geleden. Tegelijkertijd was de vraag van de heer De Vries spot on, want de Crabbehof vind ik

echt onze grootste zorgwijk op dit moment. Daar gaat het niet goed, daar moet echt aandacht naar uitgaan. Ook omdat armoede meer is dan alleen een tekort aan inkomen. Het gaat ook over de kwaliteit van de woningen in een wijk. En dan zie dat in Crabbehof hebben we daar ook wel wat zorgen. Als je kijkt naar de energielabels daar en je kijkt waar nu veel kosten voor ... In huishoudens waar die gemaakt worden, dan gaat het ook daarover. Dus we moeten daar vol mee aan de bak. Maar als het echt gaat, zeg ik richting de heer Safranti, van hoe kunnen we armoede verbeteren? Ik heb daar een poosje terug ook nog met het ministerie van Sociale Zaken over gesproken. En bijvoorbeeld kinderarmoede, daar zijn ambitieuze doelstellingen op. Het gaat over miljarden. En dat zit bij de rijksoverheid. Dan moet je echt structureel werk maken van een forse verhoging van het minimumloon. En er zijn nu afspraken over gemaakt in het regeerakkoord, maar dat moet verder omhoog, dat is niet toereikend. Daaraan gekoppeld zullen ook de uitkeringen moeten stijgen. En er moet wat gebeuren in het fiscale systeem, zodat werken ook loont. Als dat soort grote systeemwijzigingen worden doorgevoerd en parallel daaraan ook het toeslagensysteem wordt verbeterd, dan zal je zien, dat heeft echt forse impact op deze cijfers. Wat wij lokaal kunnen doen en waar we ons vooral voor inzetten, is om de armoede die in onze stad is, om dat voor onze inwoners zo dragelijk mogelijk te maken, dus met goed flankerend beleid. Dus zorgen dat mensen die in de schulden zitten, dat we die snel in beeld krijgen, kunnen helpen, zodat die schulden niet oplopen. En door hele toegespitste voorzieningen aan te bieden waarmee mensen bijvoorbeeld een zorgverzekering kunnen betalen, waarmee kinderen kunnen sporten. En op die manier kinderen die in armoede leven niet te laten vereenzamen of erbuiten te laten vallen. Dat kunnen wij vooral doen als gemeente. Daarvoor moeten wij ons in blijven zetten. Maar heel eerlijk, als het gaat over het inkomen van mensen, daar kunnen wij niet zoveel aan doen. Daar kunnen wij niet zoveel aan doen. We kunnen ... De bijstandsuitkering verstrekken wij, maar dat is gewoon een uitvoeringswet. En daaraan gekoppeld kun je wat doen met persoonlijk minimabudgetten. Ik ga het niet te technisch maken. Maar daar houdt het qua inkomensbeleid wel een beetje bij op, want dat moet echt landelijk gebeuren.

De voorzitter: Beantwoordt dit uw vraag? Dank u wel, wethouder. Mevrouw Vol van Partij voor de Dieren.

Mevrouw Vol-van der Holst: Ja. Dank u wel, voorzitter. Ik heb een vraag aan de wethouder inderdaad. U zegt over de inkomsten dat u daar weinig aan kan doen. Maar is er dan een mogelijkheid om te onderzoeken of het basisinkomen toch niet ingevoerd kan worden?

De heer Heijkoop: Ja. Ja, voorzitter, het basisinkomen is weleens onderwerp van gesprek, in ieder geval ook aan de landelijke tafels. Want er zijn bepaalde politieke groeperingen die geloven daar heel nadrukkelijk in. GroenLinks heeft er een aantal keer aandacht voor gevraagd. Die heeft ook een keer een initiatiefvoorstel ingediend in de Tweede Kamer. Het kabinet heeft daar gewoon een hele strakke lijn dat ze dat niet toestaan. De Participatiewet biedt geen ruimte om een basisinkomen te verstrekken. Natuurlijk is de bijstandsuitkering een vorm van een basisinkomen. Er zijn wel een aantal gemeenten die hebben daarmee geëxperimenteerd. De gemeente Groningen

heeft dat bijvoorbeeld gedaan. De gemeente Utrecht heeft een vorm van een basisinkomen toegepast. Dat is ook geëvalueerd en dat laat tot wisselende beelden zien. Ik voorzie niet dat er op korte termijn ruimte komt om daar echt werk van te maken. Pilots zijn ook gewoon niet toegestaan. Wat je wel kan doen, waar je wel ... Wat je wel ... Wat wel gemeentelijk beleid kan zijn, is dat je via ... Dat je mensen aan het werk helpt en dat je daar wel een bepaald comfort geeft aan mensen dat zij die stap naar werk durven zetten. Maar daar hoort geen basisinkomen bij, daar hoort gewoon een fatsoenlijk loon bij. En we hebben in dit land het wettelijk minimumloon en dat is dan wel de basis van waaruit je vertrekt. Want dat basisinkomen ligt wel beduidend lager nog dan het minimumloon.

De voorzitter: Ja? Kunnen wij hiermee voldoende dit eerste deel afronden en gaan we door in de presentatie?

De heer Meijster: Goed. Dan kijken we naar de minima-effectrapportage van het NIBUD. Het zal een , ja, een begrip zijn wat bij sommigen al bekend is, de MER. Voor anderen licht ik hem even toe. Het is een rapport wat door het NIBUD op ons verzoek, of op verzoek van de Sociale Dienst, in kaart brengt hoe de, ja, de situatie voor huishoudens in de Drechtsteden in Dordrecht is, met alle regelingen die er zijn lokaal en landelijk, zoals zij gebruik zouden maken van alle voorzieningen die er zijn, hoe komen deze groepen die ik net ook heb laten zien, de groepen 100 tot en met 150 procent van het wettelijk sociaal minimum, hoe komen die dan rond. En de uitkomsten van de laatste MER, die is vorig jaar september opgeleverd, ja, die waren eigenlijk heel positief. Maar dan begin ik gelijk met een grote kanttekening dat er sinds het doorrekenen door het NIBUD, de zomer vorig jaar, ja, is er gewoon ontzettend veel veranderd. Dus alles wat wij nu uit die MER kunnen halen, ondanks dat daar heel veel goeds in lijkt te staan voor Dordrecht, is het gewoon niet meer actueel. Dus dat is echt even een waarschuwing. Er wordt gewerkt aan een nieuwe MER. Dus daar is het NIBUD mee bezig en die volgt binnenkort. Ja, ook daar blijft het constant de vraag, hoe actueel is het? We blijven ook een beetje achter de feiten aanlopen, gezien de wereldwijde ontwikkelingen en de stijgende inflatie. Bijna dagelijks is er wel weer nieuws over stijgende prijzen en, ja, dat blijft de uitdaging met zo'n doorrekening. Dus er volgt een actuele versie en voor nu doen we het even met de MER zoals die in september vorig jaar ook is gedeeld met de raad. Ja, daarin zegt het NIBUD, er is een ruimhartig minimumbeleid. Dus dat betekent dat, ja, alle huishoudens voldoende hebben om rond te komen. En met uitzondering van het gezin met oudere kinderen, is er ook voldoende om sociaal te participeren. Dus gewoon om mee te doen in de maatschappij met de kosten die daarvoor nodig zijn. Dus dat huishouden met het gezin met oudere kinderen, dat is gewoon een aandachtspunt wat zij alvast meegeven. Dat komt nu dus iets te kort. Een belangrijke tweede voorwaarde, of eigenlijk een belangrijk aandachtspunt daarbij is ook dat van alle regelingen die er zijn gebruik wordt gemaakt. Dus dat is iets waar ik straks ook nog op terugkom. Maar het blijven modellen met berekeningen die uitgaan van in die zin ideale situaties, waarbij mensen die recht hebben op voorzieningen alles weten te vinden en alles aanvragen. Dus dat is een tweede kanttekening. En dat is ook waarom die toeleiding zo belangrijk is. Inwoners wijzen op de voorzieningen die er zijn. De mogelijkheden om daar gebruik van te maken en ervoor te zorgen dat ze dat dus ook

doen. Dus dat we dat zo laagdrempelig mogelijk maken. Dat is één van de belangrijkste adviezen die het NIBUD eigenlijk alle gemeenten meegeven, zorg ervoor dat je vindbaar bent. Nou, de MER komt straks nog even terug. Ik ... Nog een korte blik op de ontwikkelingen die verder nog een rol spelen. Dus zoals gezegd komt er een actuele MER waarin zo goed als mogelijk wordt geactualiseerd de situatie zoals die nu is. En ja, die situatie bestaat ook uit een aantal complicerende factoren. Dus de oplopende inflatie noemde ik al. Dat zorgt dit jaar, maar waarschijnlijk ook volgend jaar, gewoon voor een dalende koopkracht. Daarnaast zijn de economische vooruitzichten door de oorlog in Oekraïne gewoon onzeker. Niet alleen vanwege stijgende grondstofprijzen en energieprijzen. Dat bepaalt wel voor een groot deel die onzekerheid. Maar ook, ja, alles wat daar omheen hangt en door wordt veroorzaakt. Dan zien we daarnaast dat de coronasteunmaatregelen worden afgebouwd. Dus dat is natuurlijk al ruim aangekondigd. Maar dat betekent volgens het CBS en een verzekeraar Atradius dat we ook kunnen rekenen op gewoon een toenemend faillissementen van ondernemers die in de afgelopen twee jaar de crisis hebben kunnen overleven dankzij de steunmaatregelen die er waren, maar nu die maatregelen wegvallen, ja, gewoon aangewezen zijn op hun eigen middelen en daardoor niet altijd levensvatbaar meer zijn. Dus we houden rekening met een stijgend aantal faillissementen en de gevolgen daarvan. Nou en tot slot een wat positiever punt in die zin, de arbeidsmarkt die blijft aantrekken. Dat heeft ook weer nadelen natuurlijk, omdat, ja, het vinden van geschikte mensen is daardoor voor het bedrijfsleven soms wat lastiger. Maar het biedt wel kansen voor de mensen die nu niet werken, bijvoorbeeld omdat ze daarvoor te weinig aandacht kregen. Dus de minder kansrijke groepen op werk, de mensen die er nu nog zien die niet werken, die hebben ... Of kunnen meer aandacht krijgen om aan het werk te komen. En dat past ook bij de daling die we zagen bij het aantal bijstandsgerechtigden of het aantal inwoners in die groep 100 procent van het wettelijk sociaal minimum. Dus het zou kunnen dat die groep verder daalt door deze ontwikkeling. Dan ga ik naar de beleidsmiddelen. Maar ik zou even een tussenstop maken om te kijken of dat er vragen zijn over deze MER en ontwikkelingen. Ja.

De voorzitter: Ja, heel goed. Ik begin denk ik gewoon even rechts. Bij mevrouw Schnabel, PvdA, of mijnheer ... Oh, sorry. Mijnheer Safranti denk ik.

De heer Safranti: Oh, nou dank u wel, voorzitter. Sowieso gezien de negatieve ontwikkelingen de laatste tijd en het voorstel om het ruimhartige minimabeleid, wat ik dus ook net heb gezien van het MER, is de vraag van, joh kan je dan niet kijken naar 120 procent in plaats van de 110 procent wat nu op dit moment gehanteerd wordt bij het minimabeleid en bij de bijzondere bijstand? Want dan heb je ook een bredere groep waar je dus kan aanspreken. Dat is eigenlijk mijn vraag van is daarnaar gekeken of is daarover nagedacht? En daarbij, de tweede vraag, is er ook gedacht aan het herroepen van de witgoedregeling wat dus ooit ook heeft bestaan?

De voorzitter: Mijnheer Safranti, dat was weer een politieke vraag, dus ik geef hem eerst aan de wethouder.

De heer Heijkoop: Ja, voorzitter, dank u wel. Ja, dit is denk ik nog een beetje zoeken binnen het nieuwe BOB-model. Ja, ik neem ook gewoon de vrijheid om deze vraag te

beantwoorden, voorzitter, want ik ben daar zeker toe bereid. Maar ze zijn wel echt politiek. In die zin wil ik mijn deskundig ambtenaren dat niet aandoen. Tegelijkertijd is het ook aan uw raad om vooral bij de O van oordeelsvorming hier een oordeel over te vormen. Maar het is zeker zo, binnen het minimabeleid zijn er knoppen waaraan je kunt draaien. En dat is ook wat we nu aan het voorbereiden zijn. We geven u nu alle informatie van de knoppen die beschikbaar zijn. De collectieve zorgverzekering, de persoonlijk minimabudget, het SMS-kinderfonds, en zo zijn er tal van voorzieningen. Die zijn op bepaalde percentages gezet. En afhankelijk van het budgettaire kader wat de raad uiteindelijk, u heeft het budgetrecht, ja, kunt u daar beleid om maken. Dus het lijkt mij heel goed om dit gesprek met elkaar te voeren, maar dat dan toch vooral te doen na de beeldvormingsfase als wij met elkaar in de oordeelsvormende fase bespreken van, nou deze kant zou het op moeten gaan. Maar dat is zeker mogelijk.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder. Zoals de wethouder al zei, dit is een beeldvormende sessie. Die gaat alleen over de raadsbrief doorsturen, de raadsinformatiebrief dus doorsturen naar de raad. Wanneer de uitwerking plaatsvindt van het nieuwe beleid op de peilers, dan hebben wij oordeelsvormende en beeldvormende sessies. Mijnheer Safranti, uw vragen zijn ... Dan geef ik het woord aan mevrouw Schnabel van de PvdA.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. We vroegen ons af, geeft het MER ook inzicht in de ontwikkeling van het aantal huishoudens met problematische schulden in Dordrecht?

De heer Meinster: Nee. Nee, dat niet. Het, ja, het laat het ... Het laat modellen zien van hoe de voorbeeldhuishoudens, dat zijn er negen als ik me niet vergis, hoe de financiële huishoudens zijn van die huishoudens. Van alleenstaanden tot gezinnen en ouderen. Daar staan verder geen aantallen bij of omvang in Dordrecht. Daarvan is de verwachting van het NIBUD, die brengen wij zelf in kaart.

Mevrouw Schnabel: En is dat ook mogelijk om dat dan voor Dordrecht in kaart te brengen? Of is dat gewoon een heel ander ...

De heer Meinster: Ik denk dat de gegevens er wel zijn. Misschien niet op dat niveau, maar wel inzicht in de omvang van huishoudens per categorie, alleenstaanden, gezinnen, ouderen. Dus die gegevens en de gevolgen zijn er. Dus ik denk dat dat ook relevante informatie is om mee te nemen in dat stuk oordeelsvorming.

Mevrouw Schnabel: Ja.

De heer Meinster: Omdat dat ook, ja, voor een groot deel zal bepalen als we ... Of als de raad besluit een bepaalde voorziening voor een groep of een type huishouden te veranderen, ja, dan is het relevant om te weten hoe groot is die groep en wat zijn daarvan dan de kosten.

Mevrouw Schnabel: Oké, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Meinster. Mijnheer Tutupoly van Op Ons Eiland.

De heer Tutupoly: Ja, ik had even een vraag met betrekking tot het laatste bulletpoint eigenlijk. De arbeidsmarkt blijft aantrekken en nou ja, zoals het een beetje gebracht was leek dat vrij passief te zijn van dan bestaat er meer kans op dat mensen naar werk gaan. Ik zou juist eigenlijk zeggen, op dit moment zijn er, ja, veel vacatures die niet gevuld kunnen worden. Bedrijven staan te springen om personeel. In hoeverre speelt de gemeente daar nu op in? Want ja, net wat ik zeg, het klinkt vrij passief. Terwijl je zou zeggen, of je zou denken in ieder geval dat op het moment dat je daar een extra duwtje in de rug zou geven, bijvoorbeeld omscholing, dat soort zaken, taalachterstanden, noem maar op, dat je nu investeert, maar naar de toekomst daar heel goed uit kan komen. Maar ik weet niet in hoeverre daar nu al op ingespeeld wordt?

De voorzitter: Mijnheer Tutupoly, wat is exact uw vraag?

De heer Tutupoly: In hoeverre daar nu dus al actief mee bezig ... Daarmee bezig is om te zorgen, juist nu er een tekort is aan personeel, in hoeverre de gemeente daar nu op inspeelt om juist bijvoorbeeld met middelen als omscholing, taalachterstanden wegwerken, noem maar op, om mensen naar een vaste baan te helpen.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Meinster: Ja, ik denk dat we daar even op terug moeten komen. Ik heb daar zelf geen antwoord op. Dus als het goed is dan noteren we die vraag en dan komen we daar bij u op terug. Tenzij de wethouder ...

De heer Heijkoop: Ja nou, ik wil er wel iets over zeggen. Dit is wel een politieke vraag. De arbeidstoeleiding ... Dus ... Ja, ik ... Mevrouw Stolk die bijt op haar lip, maar die is keurig en die wacht waarschijnlijk bij de O om al deze vragen te stellen. Dus ja, het is aan u, voorzitter, hoeveel ruimte u hiervoor geeft. De arbeidstoeleiding dat vindt plaats via de Sociale Dienst vanuit de Participatiewet. Daar hebben we gericht beleid op, op welke wijze wij mensen die, nou ja, in armoede leven of in ieder geval, die met hun bestaanszekerheid worstelen en niet in staat zijn om zelfstandig een baan te vinden, om die naar de arbeidsmarkt toe te leiden. We hebben daar nog wat aanvullende programma's op om dat ook mogelijk te maken. We hebben een regionaal mobiliteitsteam waar we werk van maken. We hebben Baanbrekend Drechtsteden met het UWV. Maar goed, ook daar kunnen we een hele beeldvormende avond over vullen, over de arbeidsmarkttoeleiding. Dus van harte bereid, maar dat gaat wel ietsje verder dan het vraagstuk waar we het vanavond met elkaar over hebben. Maar nogmaals, van harte bereid. En ik denk eigenlijk ook wel dat we daar ook nog wel een keer met elkaar over komen te spreken. Ik zie de griffier knikken. Ja.

De voorzitter: Mijnheer Kleinpaste, Gewoon Dordt.

De heer Kleinpaste: Ja. Dank u wel, voorzitter. Ja, mijn vraag gaat in zekere zin ook over de laatste bullet en de bullet daarboven, maar dan meer informelerend. Er bestaan gewoon programma's waarbij je bij dreigende werkloosheid of werkloosheid naar ander betaald werk wordt doorgeleid. En zijn er ook al ervaringen opgedaan om dat programma ook richting ondernemers die kampen met faillissementen door te trekken?

Zijn daar in het land ergens ervaringen opgedaan waar we onze lessen uit zouden kunnen leren?

De voorzitter: Ik vind dit ook wel een moeilijke. Volgens mij is dit ook voor een volgend punt. Dit gaat niet zozeer over het inwerken op armoede- en minimabeleid. Dat ... Ja.

De heer Kleinpaste: In die zin is het informerend of die informatie ergens in den landen bestaat.

De heer Meinster: Ja.

De heer Kleinpaste: Want dat is wat ik graag wil weten.

De heer Meinster: Ja, ik begrijp de vraag. Ik denk ook dat we hierop terug moeten komen, want ik heb het antwoord niet paraat. Maar er moeten natuurlijk ervaringen zijn, en ook binnen de Drechtsteden en binnen Dordrecht. Er is een ondernemersloket, daar kom ik zo meteen nog even op terug. Dus natuurlijk, die informatie moet er zijn en moeten we kunnen delen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Meinster. Mijnheer Merx, de Dordtse VVD.

De heer Merx: Ja, dank u wel. Ik heb twee vragen. Klopt het dat in de vorige sheets er stond, vooral zorgen dat de mensen bekend zijn met de mogelijkheden? Dat dat de voornaamste opdracht is van ons om te zorgen dat de mensen niet in de problemen komen? En de vraag twee is, wat eigenlijk door mijnheer Safranti ... In hoeverre speelt het een rol dat wij, nou ja, ruimhartig zijn met onze voorzieningen, maar dat het daardoor voor sommige mensen heel lastig wordt om daarna nog te kiezen voor werk, omdat ik ook gelezen heb in de stukken, dat je dan ineens, ja, wij noemde dat vroeger armoedeval, maar dat heet tegenwoordig anders, de voortgaande stap ofzo, of ... Nou ik ben ik het even kwijt.

De heer Meinster: Nee, armoedeval wordt nu wel ... Wordt door het NIBUD gebruikt, ja.

De heer Merx: Dat ja, eigenlijk voor mensen het niet meer loont om te gaan werken.

De heer Meinster: Ja, om te beginnen met uw eerste vraag. Het belangrijkste advies van het NIBUD is inderdaad wel, zorg voor de vindbaarheid van de voorzieningen. Dus maak bekend wat er is, wat je als gemeente te bieden hebt, en zet daarop in, communicatie en bekendheid. Dus dat klopt. Daarom hebben we hem hier ook expliciet benoemd. Er staan tien aanbevelingen van het NIBUD in het rapport, in de MER die ook is meegestuurd ter voorbereiding op deze bijeenkomst, dus die ik heb niet allemaal meegenomen. Maar de belangrijkste is zeker die toeleiding. En uw tweede vraag. Ja?

De heer Heijkoop: De armoedeval, dat is het grootste probleem waar het gaat over de toeleiding vanuit de uitkering naar werk. Dat zit hem name in het fiscale systeem wat vaak net niet lonend is. We hebben in het verleden wel aanpassingen gemaakt in het minimabeleid om die armoedeval te verkleinen en het juist voor de werkende armen aan... Nou ja, om die extra te ondersteunen. En waar we keuzes moesten maken, dan

maakten we ook juist keuzes voor die groep om dat te voorkomen. Wat nu het probleem is, en dat zit gewoon echt in wet en regelgeving, is dat vanuit de Participatiewet de stap naar werk is een stap naar inkomensonzekerheid. En inkomensonzekerheid kan zo ver gaan, dat de stap naar werk zelfs voor een teruggang in inkomen kan betekenen. En dat heeft dan weer te maken met verrekeningen, vakantiegeld, toeslagen en dergelijke. Dat is echt een probleem in die wet zelf en dat moet landelijk gerepareerd worden. Op dit moment is de Tweede Kamer bezig met het herzien van die Participatiewet en is dit één van de belangrijkste punten. Waar wij ons minimabeleid op richten en ons armoedbeleid is juist ook gericht op die grote groep mensen die wel aan het werk is, maar toch niet rond kan komen en ook daar die ondersteuning te bieden. En het juist niet te beperken tot mensen die afhankelijk zijn van een uitkering, omdat wij heel goed oog hebben voor het punt, ja, wat de heer Merx terecht aangeeft.

Mevrouw Stolk: Voorzitter?

De voorzitter: Ja?

Mevrouw Stolk: Ik ga het toch even proberen, want ze branden toch een bee... En als het ... Ja, als het niet, hoe zeg je dat, beeldvormend is of ... Dan ja, corrigeer me dan maar.

De voorzitter: Ja, dat is goed. Mag ik u heel even onderbreken, want ik merk dat er heel mooi een heleboel aandacht voor deze onderwerpen zijn. En ik stel voor om voor u en mijnheer Burakçin toch nog even de laatste vraag, en aan mevrouw Vol om toch nog even te wachten tot het einde, als we nog tijd over hebben. Anders hebben we dadelijk niet voldoende tijd om al het andere van de presentatie te kunnen horen. Dan bewaren we dat voor het laatst. Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Ja, voorzitter, de heer Heijkoop die geeft terecht aan waar een grote groep zorg zit, dat zijn de werkende armen. Maar hebben wij nou als gemeente Dordrecht ook in beeld hoeveel werkende armen wij hebben. Want ik kan mij zomaar voorstellen dat de mensen die bij de Sociale Dienst zitten, die in een uitkeringssituatie zitten, dat we die wel in beeld hebben. Maar juist die groep werkende armen die net overal buiten vallen, tussen net geen huursubsidie krijgen, net geen zorgtoeslag krijgen, hebben wij daar nou een beeld bij?

De voorzitter: Een hele mooie vraag, mevrouw Stolk.

De heer Meinster: Ja, we hebben er een beeld bij, dat zijn de ... Maar goed, dan maak ik gelijk even het onderscheid tussen de aantallen, dat zijn de aantallen die ik in het begin liet zien. Dus op basis van de gegevens van het CBS weten we dat inwoners met een inkomen van 110 tot 150 van het wettelijk sociaal minimum, nou ja, dat zijn mensen die geen bijstandsuitkering ontvangen. Dus dat zijn mensen die werken. Dat is het beeld wat we hebben. En daar houdt het in die zin ook wel op, omdat ... We weten niet precies achter welke voordeur ze wonen. Dus dat, ja, dat beeld is er .

Mevrouw Stolk: Maar ik daar nog één ... Mag je ook iets meegeven of mag dat alleen maar bij de oordeelsvorming?

De voorzitter: Meegeven mag altijd, hoeven ze geen antwoord op te geven.

Mevrouw Stolk: Nou ja, kijk, wij hebben in 2018 volgens mij, of 2019, het armoedebelief vastgesteld. Ik denk dat wij daar als gemeenteraad allemaal achter stonden en ook best wel trots op zijn. En wethouder Heijkoop die is daar heel bevlogen in. Maar we bereiken niet iedereen. De armoede in Dordrecht is niet minder geworden, maar hij is juist meer geworden. Zouden wij nou niet als Dordrecht, want we zetten veel in op het armoedebelief, om dat voor onszelf in kaart te brengen en te kijken ... En ik snap dat je dan met heel veel regeltjes en ... Maak ook juist gebruik van die laagdrempelige instanties die we hebben en koester die, en probeer daar ook wat informatie weg te halen.

De heer ...: Project achter de voordeur.

Mevrouw Stolk: Ja, project achter de voordeur bijvoorbeeld. En zo hebben we nog veel meer projecten hier en laagdrempelige ... Want ik kan me best voorstellen dat mensen heel moeilijk gaan vertellen van, ja, ik werk wel maar ik kan eigenlijk niet rondkomen.

De voorzitter: Dank u wel voor de inbreng. Volgens mij is dat een hele mooie inbreng voor de verdere uitwerking. Oh, mijnheer Heijkoop wil toch wat zeggen.

De heer Heijkoop: Ja nou, voorzitter, even kort hierop reageren, want mevrouw Stolk slaat wel de spijker op de kop waar het gaat over het bereik van werkende armen. Je ziet ... Ik ken er zelf ook wel een aantal. En je merkt bij deze groep dat het ook wel een taboe is. Er is vaak schaamte. Ze hebben vaak geen of weinig contact met de overheid, met de Sociale Dienst, want ze hebben altijd zelf hun broek opgehouden. Dus het is lastig. Dat is één van de grootste uitdagingen voor de komende jaren, om die groep, en met het SMS-kinderfonds geloof ik, hebben we een best wel mooi bereik, maar juist onder de groep werkende armen relatief klein. En op het moment dat je de grens gaat vergroten, wordt je bereik nog kleiner, want die mensen zijn gewoon moeilijk binnen te krijgen. Dat proberen we natuurlijk wel te doen. Wij waren in Dordrecht één van de eersten in Nederland die een convenant met de woningcorporaties had afgesproken van, joh als er iets loos is, laat het ons weten, dan kunnen wij er snel op af. Dan kunnen we die groep beter ondersteunen. Het is nu ook wettelijk geregeld dat wij signalen krijgen van verzekeraars, corporaties en ook energiebedrijven. Dus we krijgen we nu wel een steeds beter beeld bij die werkende armen. En het hele wrange is, en het NIBUD bracht dat vandaag ook naar buiten, en een poosje terug was daar ook bij andere actualiteitenrubrieken aandacht voor, dat de werkende armen ... Het gaat nu soms al mis bij de groep 160-170 procent WSM, wettelijk sociaal minimum. Als jij net op een ongelukkig moment verhuisd bent, net op een ongelukkig moment een nieuw energiecontract hebt afgesloten, kan je zomaar in de problemen komen. En dat maakt wel dat het zo zichtbaar en manifest wordt, dat ik wel verwacht dat wij er in de toekomst beter in gaan slagen om die groep te bereiken. En zo'n energietoeslag die wij nu uitgekeerd hebben, is een heel zichtbare maatregel die ook echt wel gericht is op de

inkomens boven een bijstandsuitkering. En daarmee krijgen we ook weer nieuw bereik. Dus nieuwe mensen die ons bellen. Bij de Sociale Dienst staat de telefoon roodgloeiend. En eigenlijk zijn we daar blij mee, want dit zijn mensen die zich eerder nog niet hebben gemeld, en die willen we graag in beeld krijgen om hen te kunnen steunen, zodat ze niet in de problematische schulden belanden en dat het gezin ten onder gaat aan de armoedeproblematiek.

De voorzitter: Oké. Dank u wel, wethouder Heijkoop. Mevrouw ... Mevrouw? Mevrouw Vol, u bent dadelijk als eerste aan de beurt op het einde. Maar ik had in deze periode mijnheer Burakçin van GroenLinks nog een laatste vraag beloofd.

De heer Burakçin: Ja, dank u wel. Ik had een vraag over die vierde bullet. Het MER die geeft een positief effect eigenlijk voor Dordrecht, maar dat is wel gebaseerd dat dus al die landelijke lokale voorzieningen aangevraagd moeten zijn. Mijns inziens is dit ... Geeft dat natuurlijk een vertekend beeld. Maar is er ook bekend, zijn er ook cijfers bekend bijvoorbeeld hoeveel procent daar dus geen gebruik maakt binnen onze stad? En ik had nog een andere vraag. Volgens mij was dat de vorige sheet meen ik, en daar stond in dat oudere gezinnen met oudere kinderen, of gezinnen met oudere kinderen, niet kunnen participeren. Dus de vraag is, wat is hiervan de reden?

De heer Meinster: Ja, dat ... Op uw eerste vraag, daar kom ik zo meteen ook nog terug, dus die komt in het stukje hierna. Als u het goed vindt, dan geef ik daar zo meteen antwoord op. Uw tweede vraag, waarom die gezinnen niet kunnen participeren? Ja, dat is omdat ze volgens het NIBUD, als ze van alle voorzieningen gebruik zouden maken, dan komen ze nog iets te kort, ik geloof dat dat elf euro per maand is, om sociale participatie, contributie, lidmaatschap, dat soort zaken van te betalen. Dus dat is ook expliciet het aandachtspunt vanuit het NIBUD geweest, denk aan die groep huishoudens.

De heer Burakçin: Misschien even een aanvulling. Hoe komen ze dan aan die tekort? Is dat bekend?

De heer Meinster: Ja, ik heb het antwoord niet paraat. Maar het staat in de stukken die zijn meegestuurd. Ik kan daarop terugkomen als u wilt.

De voorzitter: Ja, volgens mij staat het in de stukken. Dus als u het niet kunt vinden, kunt u het bij de griffie aangeven. Dan wil ik hierbij deze periode even afsluiten. Mevrouw Vol, u kijkt mij heel verdrietig aan. Maar ik houd u in de ... U heeft wat tegoe, laten we het zo zeggen.

Mevrouw Vol-van der Holst: Ja, maar ik kom wel terug op een onderwerp wat net besproken is dan zo meteen. Mag dat?

De voorzitter: Ik laat het heel even aan mijnheer Meinster over, want die kan beter inschatten hoeveel tijd er nog nodig is.

De heer Meinster: Ja, ik ga ... Ik was al van plan om iets sneller door de volgende slides te gaan, dus dan beantwoord ik gelijk uw vraag als ik dat kan. Nee, wat mij betreft stelt u nu uw vraag.

De voorzitter: Mijnheer Meinster geeft u even de ruimte.

Mevrouw Vol-van der Holst: Dank u wel. En dank u wel, voorzitter. Nou, ik sluit even aan bij mevrouw Stolk. Die gaf eigenlijk al een voorzetje voor mijn vraag. Er zijn in Dordrecht gewoon heel veel mooie organisaties die achter de voordeur komen bij heel veel mensen. En mijn vraag is eigenlijk of het mogelijk is voor de wethouder om ook die organisaties, zoals Helpende Handen, Wijk voor Wijk, dat soort organisaties zijn fantastisch, om die te betrekken bij de hele signalering van problematiek, omdat je nu blijkbaar uit de stukken niet kan halen waar mensen zitten. Die organisaties die weten ze te vinden. En ik denk dat het heel belangrijk is om hen te betrekken. Dus mijn vraag is, is dat mogelijk? Kunt u dat organiseren? En er zitten een aantal organisaties hier in de zaal. Dus graag een antwoord.

De heer Heijkoop: Ja absoluut, voorzitter. En u zegt al terecht, er zitten een aantal in de zaal. Ik ken deze organisaties goed en ze zijn ook betrokken bij ons sociaal beleid. Ze voeren bijvoorbeeld de participatieplek uit, zijn betrokken soms bij buurtwerk, voeren een aantal projecten uit die we hebben ingezet om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te ondersteunen. En ik ben het met u eens dat wij alle voelsprietten in de wijken, al onze partners in de wijken, en dat zullen we ook betrekken bij op het moment dat we een nieuwe visie op de sociale wijkteams en bijvoorbeeld ook de visie op de ontmoetingsplekken. Dat zijn dat ook de juiste debatten om ook dit goed in te borgen. Want ik ben het volledig met u eens. We moeten het niet alleen vanuit de professionals doen, juist niet. Die signalerende rol vanuit de samenleving is goud waard. En u noemt nu een paar, zoals we ambtelijk dat dan noemen, vindplaatsen. Maar denk ook aan het onderwijs bijvoorbeeld, wat een hele belangrijke partner is waar het gaat over kinderen die ook armoede ervaren en bijvoorbeeld zonder ontbijt naar school komen, dat soort zaken. Een kleine opmerking, voorzitter, ook omwille van de tijd. We hebben wel de partijen die mevrouw Vol noemt, die zitten ook op de tribune, en ik hoop ook dat er voor hen nog wel gelegenheid is om hun bijdrage te leveren.

De voorzitter: Daarom wilde ik ook graag doorgaan. Mijnheer Meinster.

De heer Meinster: Ja, ik ga in een wat hoger tempo door. Dat komt ook omdat alle informatie die nu volgt in de bijlagen staat die zijn meegestuurd. Dus u kunt alles nalezen. Ik benoem de instrumenten die er zijn, zoals aangekondigd. En dat zijn er drie. Inkomensondersteuning, schuldhulp en toeleiding. Toeleiding kwam net ook al voorbij, dat is de kern van het advies van het NIBUD in feite. Zorg dat mensen weten waar ze terecht moeten voor hulp. En armoede. Nog even terug naar de definitie. Ja, dat is natuurlijk veel breder. Dus wij ... We gaan deze avond kijken we vooral naar de instrumenten die er zijn om daar direct iets aan te doen. Maar het is natuurlijk breder, dus daarom wordt ook het gesprek gevoerd met collega's van onderwijs, gezondheid, de arbeidsmarkt, omdat vanuit al die thema's zijn er raakvlakken met dit onderwerp armoede. Dan de instrumenten. Ja, zoals gezegd, ik ga ze niet allemaal

uitgebreid bespreken. Ze staan in de startnotitie die is meegestuurd. Er staat een toelichting per instrument. Dus ik adviseer u daarnaar te kijken. En als er vragen zijn, dan hoor ik dat natuurlijk graag. Er zijn een aantal regelingen waar wij of waar u als raad zelf over beslist, die onderdeel zijn van de herijking, het traject wat dus plaats gaat vinden. Dat zijn de regelingen die in het midden staan. En zoals door de wethouder ook al benoemd, er zijn een aantal onderwerpen waar wij of waar u als raad geen invloed op heeft, zoals de hoogte van het minimumloon, bijstandsuitkeringen, toeslagen, et cetera. Dus dit onderscheid is ook gemaakt bij dit overzicht aan beleidsinstrumenten. De invloed van de regelingen. Ik ga daar niet te diep op in. Dit komt ook in het stuk oordeelsvorming nog terug. Want waar zit de invloed per regeling voor welk, nou ja, voor welke doelgroep en met welk doel? Het gebruik van de regelingen. Dus welke regelingen, ja, worden veel gebruikt en wat zijn daarvan de kosten geweest vorig jaar? De bijstandsuitkering die schiet daar natuurlijk uit. Daarom heb ik hem ook even wat donkerder gearceerd. Ook omdat die financiering vanuit het Rijk komt. De andere regelingen en de kaders voor de bijstand zijn ook gewoon bepaald door het Rijk. Dat is bij de andere regelingen anders, daar heeft u als raad meer invloed op de uitwerking. Ja, ook deze regelingen ga ik niet allemaal uitgebreid doornemen. Dit zijn de instrumenten zoals ze ook op de vorige slide stonden. Dan het tweede instrument, schuldhulp. Dat is dus wat vanuit de Sociale Dienst wordt uitgevoerd en wat dus echt te maken heeft met armoede, armoedebestrijding. Het helpen van mensen om, ja, weer perspectief te vinden als ze eenmaal in de financiële problemen zijn beland. Nou daar is een ... Daar zijn veel ontwikkelingen geweest in de afgelopen jaren. Er zijn een aantal initiatieven geweest, waaronder het ondernemersloket, zoals net benoemd, voor ondernemers met geldzorgen. Dus dat is er in Dordrecht. En de adviezen vanuit de raad voor volksgezondheid en samenleving die vorige maand zijn gepubliceerd, die heb ik hierin ook meegegeven als, nou als richting, als aandachtspunt. Dit zijn dingen die zij adviseren en gelukkig ook al wel terugkomen in de ontwikkelingen die we in Dordrecht zien sinds 2018. Ook hier het gebruik van de regelingen. Dus hoeveel inwoners vinden er hulp bij de Sociale Dienst en met welk succespercentage dat is afgesloten. En dan tot slot het signaleren en toeleiden naar rechten. Ja dat, nou dat is al een aantal keer benoemd, cruciaal advies vanuit de MER. Dan uw vraag, mijnheer Burakçin, het niet-gebruik, hebben we dat in zicht? Nou voor op landelijk gebruik wel. Inspectie SZW heeft daar een rapport over gemaakt of gepubliceerd vorig jaar, dat zij inschatten dat 35 procent niet-gebruiker is bij de bijstand. En ze hebben dat ook onderzocht welke doelgroepen dat zijn. Jongeren, Europese migranten en zelfstandigen. Dus dat zijn echt aandachtspunten ook in dat niet-gebruik. En uw vraag ging eigenlijk ook over de cijfers voor Dordrecht. Ja, die heb ik niet. Die ... Dus ik heb hier gebruik gemaakt van de landelijke cijfers. Maar ik heb geen reden om aan te nemen dat dat in Dordrecht veel anders zou zijn. Dus dit is een aandachtspunt, niet-gebruik. Dan een korte terugblik op het programma. Ook het programma en de ... Of in ieder geval de evaluatie is meegestuurd. Dus ik ga hier ook wat sneller doorheen, omdat u dit na kunt lezen. De programmalijnen van het programma die centraal stonden van 2018 tot en met dit jaar. Waar is focus op geweest? Nou dat zijn deze vijf. Dus voorkomen en aanpakken van schulden, kinderen, werkende minima, gezondheid en de energiearmoede. Ja, vanwege corona is energiearmoede in die zin wat naar beneden geschoven in de prioriteitenlijst. Inmiddels natuurlijk weer ontzettend actueel. Maar er is destijds voor gekozen, ook in

overleg met u, om in te zetten op het vooral eerste programmaliijn, het voorkomen en aanpakken van schulden, onder andere in de vorm van vroegsignalerling. Nou dit zijn de onderdelen vanuit het programma waar ook intensief op is ingezet, ook onderdeel van de bijlage. Dan een blik op de voorzieningen in Dordrecht. Dit is een bijlage bij het programma en ik ... We laten het ook zien, omdat ... Ja, dat ook de aanwezigen in de zaal, er zitten een aantal mensen vanuit deze organisaties. Hij is niet helemaal actueel meer, omdat het een bijlage uit het programma van 2018. Maar om een beeld te geven van hoeveel er ook gebeurt op dit onderwerp en hoeveel partijen en organisaties er actief bezig zijn om inwoners te helpen met perspectief. Dus dit zijn ook voor ons gewoon ontzettend belangrijke partners. De tussenevaluatie. Ja, ook dit stuk is toegevoegd ter voorbereiding. Dus dit zijn een aantal belangrijke punten waar het onderzoeksbureau mee kwam, maar met uw goedvinden ga ik hier ook mee verder. De uitgave van het programma. Hoe zijn de middelen besteed? Ja, zoals net ook gezegd, de prioriteit lag echt bij het voorkomen en aanpakken van schulden. Vroegsignalering, daar is veel in geïnvesteerd. De samenwerking tussen partners in de stad, daar is veel in geïnvesteerd, ketenaanpak. Het trainen van medewerkers binnen die aanpak om stresssensitief te werken, kwam in de vorige slide ook voorbij. Nou ja, en dan tot slot eigenlijk een korte blik al op het stukje oordeelsvorming. Dit zijn vragen, ja, waar u mee aan de slag kunt ook. Er zijn in het vorige programma, of in het huidige programma, keuzes gemaakt. Nou ja, er staan hier overal vraagtekens. Wat zijn de doelgroepen die in het nieuwe programma thuishoren of in het nieuwe beleid thuishoren. Ik hoop met informatie die is gedeeld en vooral ook met de informatie die vanuit het NIBUD nog komt uit de MER, dus de actuelere MER, dat hier antwoord op te geven is. En het vervolg van dit traject. Ja, zoals gezegd volgt er dus een oordeelsvormend traject en tot slot besluitvormend, waarbij dus ... Waarbij het aan u is om te bepalen welke regelingen er op welke manier die regelingen onderdeel worden van het beleid. En dit was mijn presentatie. Ik zie dat ik iets ben uitgelopen, drie minuten. Dus ik weet niet of dat u nog ruimte wilt voor vragen?

De voorzitter: Ja, ik zie dat er nog vragen zijn. Laten we het proberen kort te houden, want ik wil wel heel graag ook nog tijd hebben voor onze partners Platform tegen armoede, Sociale Dienst en Alliantie Dordrecht. Dus stel uw vraag, mevrouw Schnabel van de PvdA. Sorry.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Ik had een vraagje nog over de startnotitie van de herijking van het minimabeleid. Daarin wordt constant gesproken over het sociaal minimum en niet over de bijstandsnorm. En eigenlijk is de vraag, ja, waar kunnen we vanuit gaan? Van het sociaal minimum of van de bijstandsnorm?

De heer Meinster: Ik kijk even naar de collega's van de Sociale Dienst, want volgens mij is dat hetzelfde. Hetzelfde ... Ja. Dus het sociaal minimum is de bijstandsnorm.

Mevrouw Schnabel: Oké.

De voorzitter: Beantwoord dat uw vraag?

Mevrouw Schabel: Ja.

De voorzitter: Dan ga ik door naar mijnheer Merx van de VVD.

De heer Merx: Ja, voorzitter, dank u wel. Twee vragen. Eén is, ik meen in de stukken te hebben gelezen over het leren omgaan met geld zeg maar op jonge leeftijd. Daar is als ik het goed heb gelezen nog niet zo heel veel van terechtgekomen. Is dat iets wat we hier wel terug gaan zien? Want ik denk dat als je ermee leert omgaan dat je misschien een hele hoop problemen kan voorkomen. Niet in alle gevallen overigens, daar ben ik ook van overtuigd. En twee is, er wordt heel veel gedaan om, heel goed, vroegsignalering. Zorgen dat mensen ... Dat de problemen aangepakt worden voordat ze groots en onbeheersbaar worden. Wat ik me afvroeg is, daar lees ik eigenlijk niks over, wat doen we aan de oorzaak? Want mensen komen niet zomaar in de schulden. Soms is het gewoon echt te weinig inkomsten, maar soms zijn het ook gewoon uitgaven die je beter niet had kunnen doen. En wat doen we daarmee? Dat was even mijn vraag. Komt dat ergens terug?

De voorzitter: Ja, hij is op het randje.

De heer Heijkoop: Ja, voorzitter, antwoord op de eerste vraag. Nou, dat valt mee, dat valt mee. De eerste vraag is eigenlijk een feitelijke vraag van, joh is er voldoende aandacht voor het goed omgaan met geld? Dat gaat langs een aantal lijnen. We hebben programma's die gaan over het omgaan met geld. Er is aandacht voor in het onderwijs, zowel het basisonderwijs als ook het voortgezet onderwijs als ook op het MBO. Onvoldoende. Het zou meer moeten zijn, want daar moet het ook wel gebeuren. We hebben als voorziening hier vanuit Dordrecht de adviseurs geldzaken. Die zitten bij de Sociale Dienst om heel laagdrempelig mee te kijken met mensen als ze een beetje klem komen te zitten. En een lichte vorm van professionele schuldhulpverlening is budgetbeheer, en dat wordt ook veel ingezet. En dat vragen mensen soms ook gewoon vrijwillig aan. Van help me alsjeblieft om een beetje het in de hekken te houden, want ik overzie het niet helemaal. Dat zijn allemaal, nou ja, vanuit onderwijs en professionele voorzieningen. Maar een hele belangrijke rol vervullen de SchuldHulp Maatjes. En de stichting Humanitas, dus de vrijwilligers, die heel vaak als een soort buddy naast de mensen gaan staan en op die manier ook kunnen helpen. En die zijn des te waardevoller daar waar het sociale netwerk niet aanwezig is. Dus op die manier probeer je mensen te ondersteunen. Het is wel een groot probleem. Want vaak mensen met problematische schulden en lage inkomens, dat zijn ook niet zelden gezinnen die in een bepaalde vorm van een sociaal isolement verkeren die niet altijd, nou ja, weet hebben van deze ondersteuningsmogelijkheden en ook geen sociaal netwerk om te helpen. Dus dat is de eerste vraag. De tweede vraag ging over het omgaan met geld. Ja, dat zit hem ... Kijk, je hebt natuurlijk een tekort aan inkomen, daar kan het aan liggen, en te hoge uitgaven. Maar wat ik wel buitengewoon vervelend vind is dat, de overheid is een hele belangrijke schuldeiser. We hebben een incasso wet- en regelgeving die ook vaak zorgt voor ellende, die rigide is. En ja, we kennen allemaal de reclames ook waar het gaat over goksites en dergelijke. Nou die zijn ... De heer Merx denk ik misschien nog wel het meest van ons allemaal, vanuit zijn professie. Ja, dat vind ik eigenlijk echt onbestaanbaar dat enerzijds met de linkerhand die goksites promoot waar deze mensen toch het meest kwetsbaar en gevoelig voor zijn en met de rechterhand schuldhulpverlening aan het

organiseren is. Daar vind ik wat van. Dat is een politieke mening en die zal ik hier voor me houden. Helaas, niet gelukt.

De voorzitter: Heel kort, mijnheer Merx.

De heer Merx: Nou terecht punt. Overigens is het niet de overheid die promoot, maar het zijn de bedrijven zelf. En een terecht punt, want dat is nou precies één van de dingen. Maar het is niet alleen gokken waar je helemaal naar de filistijnen kan gaan, maar er zijn ook andere dingen waardoor je helemaal ... En ik wil gewoon eigenlijk op enig moment, het hoeft niet nu, maar inzicht hebben in waardoor ontstaan nou die schulden? En dat heeft niet alleen maar te maken met te weinig inkomsten, maar ook met andere oorzaken. En dat kan door gokken of een gokverslaving of een rookverslaving of een andere vorm van verslaving, een slecht budgetbeheer, nou ja, weet ik veel. Vele oorzaken zijn er. En in mijn overtuiging moet je het bij de bron aanpakken. En dat mis ik nog een beetje. Heel goed dat er geacteerd wordt, dat mensen geholpen worden uit de schulden. Maar je moet daarvoor zitten.

De heer ...: Dat is een politieke discussie.

Mevrouw ...: Ja.

De heer ...: '...' [buiten microfoon].

De heer Merx: Nee, nou ik heb alleen maar een vraag gesteld, voorzitter.

De voorzitter: Sorry, mag ik heel even, want ...

De heer Merx: Namelijk dat ik inzicht wil hebben in waarvan het komt.

De voorzitter: Dit gaat via mij. Ik wil deze even parkeren, want de suggestie van u zal vast meegenomen worden in de uitwerking bij de volgende regelingen. En dan kap ik hem nu even af, want mevrouw Stolk had nog één vraag en dat is de laatste vraag voordat we doorgaan naar de volgende.

Mevrouw Stolk: Dat doet me dan weer deugd, voorzitter. Ja, ik werd getriggerd door de vorige sheet en ook wat er in de evaluatie staat. Dat zijn de ouderen. Die zijn heel moeilijk te bereiken, want ze zijn niet allemaal digitaal vaardig. En we hebben natuurlijk een coronaperiode achter de rug van twee jaar, waardoor ze ook nog eens een keer in een isolement terecht zijn gekomen, eenzaam zijn geworden. Hoe gaan we die mensen de komende periode bereiken?

De voorzitter: Is dat een beeldvormende vraag of zegt u, dat ga ik in de verdere uitwerking meenemen?

De heer Heijkoop: Nou, dit ... Al zou ik zeggen, we nemen het in de verdere uitwerking mee, dan zou ik deze vraag tekort doen, want dit is een hele grote vraag. Dit is ook een vraag niet alleen over minima en armoede gaat het, het gaat ook over ... Het is een vraag die over isolement gaat, over eenzaamheid, over meedoen. Ik denk dat sowieso

de positie van ouderen speciale aandacht behoeft in de komende jaren, ook waar het gaat over de huisvesting van ouderen, waar het gaat over voorzieningen waar ouderen gebruik van maken, het isolement van ouderen. En ik denk dat het aan uw raad is en ook aan de formerende partijen om deze doelgroep toch wel heel goed in het oog te houden, want de groep ouderen is om meerdere redenen kwetsbaar. Niet alleen vanuit inkomen, maar ook bijvoorbeeld door fysieke beperkingen en dergelijke. Dus een terechte vraag. Wij nemen hem mee. Maar ik zou u vooral als raad hem ook terug willen geven, houdt hem ook vooral zelf goed voor ogen. Niet alleen in dit debat, maar in de volle breedte van de gesprekken die wij voeren ook over deze mensen. En ik denk zomaar dat het mevrouw Stolk ook wel toevertrouwd is.

De voorzitter: Dat denk ik ook. Dank u wel allebei. Dan gaan we door naar het volgende deel.

De heer Meinster: Ja, dat zijn de gasten. Dus ik heb de gasten in deze volgorde even geplaatst. En voordat ik zelf mijn microfoon neerleg, ook wel deels naar aanleiding van uw vraag, maar ik heb een doos met aanvraagformulieren voor de energietoeslag. Dus voor de gasten in de zaal die daar iets aan hebben, die deel ik straks graag uit. En nu hier toch bent. Dus ...

Mevrouw Stolk: Voorzitter? Staat u mij toe om even een compliment uit te delen?

De voorzitter: Tuurlijk.

Mevrouw Stolk: Ja, weet je, het is altijd makkelijk om te zeggen, het is allemaal moeilijk en het wordt allemaal zwaar. Maar wij krijgen van heel veel mensen terug in de stad dat vanuit de Sociale Dienst ontzettend hard gewerkt is en dat dat allemaal goed terecht is gekomen. En ik ben blij dat u nu aangeeft dat u ook formulieren heeft. Want dat zijn nou net de mensen die we niet bereiken, dus daar ben ik heel blij mee.

De heer Meinster: En de Sociale Dienst zit daar, dus dat compliment wordt gelijk in ontvangst genomen. Ja.

De voorzitter: Is dat gelijk een mooi bruggetje ... Nee, we gingen eerst met mevrouw Duykers beginnen.

De heer Meinster: Ja, wat mij betreft beginnen we met mevrouw Duykers.

Mevrouw ...: Zullen we ze alle drie gelijk even aan tafel zetten?

Mevrouw Van Poppel: Ja, laat ze alle drie maar aan tafel.

De voorzitter: Ja, dat lijkt mij een goed idee, anders komt de rest ... Mag dus de heer Haisma van de Sociale Dienst, kunt u misschien ook tegelijkertijd aan tafel komen, dat ... En mijnheer Baan van de Alliantie Dordrecht? Mevrouw Duykers, mag ik u het woord geven? Mijn voorstel is om ... Lukt het voor u allen in vijf minuten? Dan hebben we nog tijd om vragen te stellen.

Mevrouw Duykers: Hopelijk, ja, hopelijk. In ieder geval heel hartelijk dank dat wij aanwezig mochten zijn voor deze oordeelsvorm... Nee, niet oordeelsvormend, beeldvormende bijeenkomst. En jullie hebben allemaal een brief gekregen van het platform dak- en thuislozen, een gezamenlijke brief. Het adviesraad WMO en jeugd, Platform tegen Armoede en ouderplatform Zuid-Holland Zuid. En wij hebben de handen ineengeslagen om met name een, ja, een korte analyse te geven, maar ook oplossingsrichtingen. Want ik hoor hier een aantal keren vragen van, nou hoe zou het nu anders kunnen of zou het nu gaan? Dus vandaar dat we de brief hebben gestuurd. We zijn blij dat we die brief ook hier hebben mogen inbrengen. En ik vind het heel belangrijk om te starten met een wens, een hoop, armoedebeloid en het bestrijden van armoede is absoluut geen politiek issue. Ik vind echt dat het boven alle politieke partijen moet staan. En ik heb het ook gemerkt de afgelopen jaren. We hebben vaker bijeenkomsten gehad met Platform tegen Armoede en de politiek. En daar merkte je ook echt dat het armoede met elkaar goed gedragen wordt. En ik denk dat dat heel belangrijk is dat we ook in de komende raads... Als de raad dadelijk bij elkaar komt en ook de formatie klaar is, dat armoede dan echt heel erg gewoon gedragen wordt en met z'n allen. Dat is niet alleen de gemeenteraad, maar dat is zeker ook alle professionals die heel hard werken en de vrijwilligersorganisatie. En daar zitten wij eigenlijk vanuit het Platform tegen Armoede. Wij hebben een samenwerkingsverband van een dertig instellingen, allemaal kleinschalige organisaties. En wij signaleren de praktijk. Er is heel mooi beleid, daar heeft Marten ook een heleboel verteld. Maar het beleid en praktijk dat schuurt nogal eens. En daar wil ik eigenlijk toelichting op een aantal onderdelen vragen. En het eerste onderdeel is al genoemd, dat er heel veel mensen toch niet bereikt worden. 35 procent van de mensen wordt niet bereikt, en dat betekent dat die niet te toegang tot de regelingen en de voorzieningen hebben waar ze wel recht op hebben. En dat betekent dat ze daardoor in een ook een sociaal isolement komen, maar daardoor ook in de problemen komen. Want u vroeg net, wat is nou de oorzaak? Nou ik denk, één van de oorzaken is, en het NIBUD gaf het ook aan, dat behoorlijk wat regelingen niet bekend zijn bij mensen. En ik denk dat dat onze oproep ook is, alsjeblieft, zorg dat die regelingen bekend worden. En gebruik allerlei laagdrempelige plekken in de wijken waar mensen werken, maar ook de vrijwilligers werken, om mensen op het spoor te brengen, te ondersteunen en te begeleiden. Dat is een hele belangrijke. En er zijn natuurlijk een heel aantal oorzaken, waarom ook mevrouw Stolk al aangaf, digitale vaardigheden. Alles moet met een digipas. Nou heel veel mensen hebben geen digipas. Heleboel mensen waar wij het over hebben, hebben helemaal geen computer. Dus dat is ook een manier van denken dat echt op een andere manier moet. Dat er veel meer praktisch gekeken moet worden. Dus ik ben blij met jouw idee van, nou energietoeslag komen formuleren. En dat is heel belangrijk dat we die digitale vaardigheden ook zien dat dat bij die groep mensen absoluut niet lukt. Ik denk ook een ander punt is, je ziet het ook in de overzichten, er zijn heel veel regelingen. Maar wat wij merken is dat die regelingen en die projecten allemaal langs elkaar heen werken en dat sommigen wij al soms door de bomen het bos niet zien en ik denk de bewoners ook niet. Als je ziet, erop af en schouders eronder, nou noem maar op, we kunnen ze allemaal noemen. En wij pleiten ervoor om een wijkgerichte aanpak, om te kijken dat en de ambtenaren en ook de professionals en de vrijwilligers met een wijkgerichte aanpak veel meer integraal gaan werken. Het geld op die manier ook anders besteden en vooral, dat is ook een hele

belangrijke wens vanuit het platform, de bewoners weer de kracht geven. De bewoners weer de regie geven over hun eigen leven en over de inzet van die middelen. In die zin zijn we heel blij dat er landelijk een programma leefbaarheid en veiligheid is, een nationaal programma. Ik ben daar twee weken geleden mocht ik bij de secretaris generaal en volgende week gaan we naar de Tweede Kamer. Dat is een landelijk platform. Maar ik pleit ervoor, zorg dat Dordrecht bij het nationaal programma veiligheid komt en leefbaarheid. En daar komen een aantal wijken kunnen daardoor in aanmerking komen. En dan krijg je middelen. Maar daarvan hebben ze ook heel duidelijk gezegd bij dat nationale programma, bewoners moeten daarin leidend zijn. En dat is denk ik heel belangrijk om dat ook mee te nemen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Duykers.

Mevrouw Duykers: Sorry?

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Duykers.

Mevrouw Duykers: Oh, is het al ... Oeh.

De voorzitter: Het is al vijf minuten. En het spijt me, ik ... Mij was niet verteld dat u inspreker zou zijn. Ik was in de veronderstelling dat u ons wat kwam toelichten. En dan neem ik eigenlijk ook aan dat de andere heren ook sprekers zijn, dus daar wil ik dan ook graag de tijd voor nemen. Maar volgens mij zegt u, nou oproep ... Heeft u een oproep gedaan voor bekendheid aan alle regelingen om daar goed gebruik van te maken, goede wijkgerichte aanpak en de regie bij de bewoners is belangrijk. Ik wil toch eerst even de andere sprekers doen en daarna eventuele vragen, als iedereen nog extra tijd heeft, te laten stellen. Ja? Is de griffie het daarmee eens?

De heer Baan: Ja, dank je wel. Inspraak, oké. Nou ik ben niet zozeer wat mij betreft een spreker, maar meer een toelichter op wat wij de afgelopen paar jaar en hopelijk ook de komende jaren kunnen gaan doen in de gemeente. En daarom heb ik drie plaatsjes meegenomen. Nou, ik ben Arjan Baan van de Alliantie Dordrecht, een samenwerkingsverband van vijf vrijwilligersorganisaties in Dordrecht die met vrijwilligers helpen bij schuld en armoede. Dat zijn SchuldHulp Maatje, Humanitas, de buitenwacht, dus Riet hoort daar ook bij, en Riet '...' trouwens. En daarnaast hebben we nog de IOT en MSN, dat is een Turkse en een Marokkaanse organisatie. En wat ik zeg, die proberen met vrijwilligers te helpen bij schulden en bij armoede om in ieder dat te voorkomen of zoveel mogelijk tegen te gaan. Dat doen wij niet alleen als vrijwilligersorganisatie, maar dat doen wij vooral ook als in een samenwerking. Een samenwerking met de rest van de partners in de keten, niet in de laatste plaats de gemeente zelf. Maar dus is de SD, de Sociale Dienst is een hele belangrijke speler, maar ook de beroepskrachten van MEE Vivens. Daar zit het Financieel Hulphuis in, het Bureau Sociale Raadslieden, enzovoort. Met die vier organisaties zijn we een samenwerking gestart en hebben we een aantal projecten ook opgestart die wij zelf hebben geïnitieerd vanuit vrijwilligers en waar wij de andere partners in meenemen. En andersom, we participeren ook in projecten die door de Sociale Dienst rondom nazorg bijvoorbeeld gedaan worden en die door MEE Vivens worden opgepakt. Waar ik nu even op terug wil komen of wat ik wil toelichten, is wat we

de afgelopen periode hebben opgestart en waar we de komende jaren mee verder willen, en dat heeft vindplaatsen. En dit plaatje heb ik juist meegenomen omdat je dan een beetje beeld krijgt waar die vindplaatsen zich bevinden in het proces. Dit is het proces van een inwoner die een probleem heeft, financieel probleem heeft, tot op het moment dat hij hulp vraagt en uiteindelijk klaar is met hulp in het hulptraject en nazorg krijgt. En in deze vergadering is heel veel gesproken over vroegsignalering. Dat is eigenlijk het grote probleem. De periode van het erkennen dat je een probleem hebt tot het moment dat je de hulp echt daadwerkelijk gaat vragen, daar zit vijf tot zeven jaar tussen. En dat betekent, in die vijf tot zeven jaar wordt die schuld wordt sky high. Groot probleem, in Dordrecht is dat gemiddeld 50.000 euro als mensen schulden hebben en in de sanering terechtkomen of in een traject terechtkomen. Dat is veel, dat is hoger dan het landelijk gemiddelde. Dus daar moet iets aan gedaan worden. We willen zo snel mogelijk die mensen vinden en ook daadwerkelijk dus met de hulp kunnen starten. Eén derde van het aantal mensen weet die weg naar hulp te vinden. En dat is die bovenste pijl die je ziet. Die komen bij Humanitas binnen, die komen bij de Sociale Dienst binnen, de sociale wijkteams, enzovoort. Twee derde van de mensen nog niet. Een derde, wat Riet net ook aangaf, die weten absoluut niet dat er hulp mogelijk is. Die kennen de weg helemaal niet, zijn totaal onbekend. En een derde weet ... Die wil absoluut niet geconfronteerd worden met iets wat maar op de overheid lijkt. Die willen daar ... Die hebben daar absoluut geen vertrouwen in, dus die blijven ook onzichtbaar. Toch zijn die mensen ontzettend belangrijk om die heel snel te vinden. En dat kan allen maar laagdrempelig. Nogmaals, daar zijn die vindplaatsen voor. Nou daarnaast heb je een heel traject van hoe dat je het hele proces van de intake en het formele traject gewoon laagdrempeliger kan maken. Daar kom ik zo even op. Ik ben nog niet aan mijn vijf minuten denk ik, dus ik ga naar de volgende sheet. Ik heb er maar drie, dus dit is de één na laatste, dus dat is heel overzichtelijk. Dit is het plaatje van Dordrecht. Die rode vlekken die je ziet, dat zijn eigenlijk de plekken waar grote risico's zijn op schulden. En dat zijn eigenlijk de wijken die je ook ziet waar de lagere inkomens zitten, enzovoort. Deze plaa... Tenminste, deze vlekken die worden gehaald uit postcodes en de informatie die bekend zijn bij Wehkamp, bol.com, enzovoort. Die hebben namelijk exact in beeld waar mensen zitten die financiële problemen. Beter dan wij als overheid. Dus die informatie is er. Die wordt ook gebruikt door allerlei andere organisaties. We kunnen redelijk nauwkeurig bepalen waar mensen zitten, waar risico's zitten, waar mensen zeg maar echt serieuze problemen of dreigen te krijgen. Wat je ziet in die ... Daar zitten bolletjes in. En die bolletjes, die blauwe bolletjes, dat zijn eigenlijk de plekken waar mensen op dit moment al hulp kunnen krijgen. Dat zijn dus bij de sociale wijkteams, dat is bij de Sociale Dienst, de gemeente staat er volgens mij ook op. Dat is Humanitas, SchuldHulp Maatje, dat zijn de plekken, dat zijn dan telefoonnummers vooral, waar mensen nu al terecht kunnen. Dat zijn maar een paar plekken. En we hebben gezegd, als je mensen ... Dat hebben we gezamenlijk gezegd hè, samen met de Sociale Dienst en met MEE Vivens, als je mensen laagdrempelig wilt bereiken, dan moet je op heel veel verschillende plekken zichtbaar zijn. Dan moet je informatie beschikbaar hebben. Liefst ook mensen die mensen mee kunnen nemen naar hulp toe. Dus dit zijn heel weinig plekken. We hebben gezegd van, daar zitten overigens wel de deskundigen. Dus die weten, die door kunnen vragen over wat is nou echt het probleem? En die ook weten wat het veld erachter is waar mensen naartoe gestuurd kunnen worden als ze hulp nodig

hebben. We hebben gezegd, daar zou er iets meer moeten. We willen dichterbij de mensen toe. En dat moet je doen op de plekken waar het meest nodig is. Dus in die rode vlekken wil je ... Nog eentje terug als je wilt. Ja. In die plekken waar mensen waar die rode vlekken zijn, waar veel problemen verwacht worden, zou je eigenlijk, we hebben het mobiele teams genoemd, dichterbij de mensen zeg maar zichtbaar moeten zijn waar mensen ook hulp kunnen krijgen. En daar zitten ook deskundigen. Dus op dit moment zijn er zes mobiele teams actief. Die doen in feite hetzelfde als er op die blauwe plekken gebeurt, alleen niet twentyfour seven, die doen dat een dagdeel in de week. En we hebben met elkaar afgesproken dat er een vrijwilliger zit en een beroepskracht. Dat zijn twee professionals. De ene doet betaald, de ander niet. Hebben een iets andere rol ten opzichte van elkaar, maar zitten samen dat mobiele team aan. Er moeten er tien komen, hebben we afgesproken. Dus de komende periode komen er een paar bij. En je ziet een paar rode vlekken waar nog niks zit, dus je kan je voorstellen dat bijvoorbeeld De Staart een belangrijke plek is waar je nog zo'n mobiel team kwijt wil. Maar goed, daarmee heb je nog steeds een heel beperkt aantal plekken waar mensen terecht kunnen, en er zijn er heel veel die we nog willen bereiken. Dus dat is de volgende sheet, de laatste. Ik zie de voorzitter heel nerveus kijken. En dan zie je ook gelijk dat hier, wat we doen, dit zijn dus de vindplaatsen, zoals ik ze dan maar eventjes nu zo noem, dat zijn de gele en de rode. Het verschil daartussen zit, de gele, ik meen de gele, dat weet ik niet eens zeker, dat zijn plekken waar contactpersonen zijn, waar gesprekken plaatsvinden, waar mensen het gesprek aangaan. Buurthuizen, dat kunnen in kerken zijn, moskeeën, nou noem het. En daar het gesprek voerend kunnen de personen, de contactpersonen daar signaleren. En signaleer je daar, hé daar is meer aan de hand dan alleen maar, weet ik veel, dat de kat ziek is. Maar mensen hebben ook misschien nog financiële problemen en kan op die manier met een warme hand en een zachte hand mensen meenemen en vooral ... Dus vertrouwenwekkend ook meenemen naar echte hulp. Die andere locaties zijn plekken waar niet direct contactpersonen zitten, maar wel heel veel mensen komen. Scholen bijvoorbeeld, waar je gewoon informatie achter wilt laten. Huisartsen. Daar komen heel veel mensen die multiproblemen hebben, die daar niet heel makkelijk voor uitkomen. Ook niet specifiek daarvoor op die plek zitten, maar wel en passant misschien informatie kunnen meenemen waarop informatie staat waarmee je naar hulp kan. Dat is eigenlijk wat we met dit verhaal willen doen. Daarnaast, en dat is het laatste wat ik dan zeg, dan zijn we klaar, is er nog ... Want er zijn ook mensen die ook daar niet komen. Er zijn een aantal doelgroepen heel specifiek, met name de mensen uit de Turkse, Marokkaanse gemeenschap, Antilliaanse gemeenschap, Syrische gemeenschap hier ook, nou ja, die in hele eigen kring zitten, die over het algemeen verstoken blijven van informatie. Wij gaan nu heel actief ook naar die groepen op zoek. We hebben een aantal van die bijeenkomsten al gehad vorig jaar. Dit jaar inmiddels ook al twee. Dit is ook wel een vraag die ook gelijk bij u als raadsleden neerleg, en daar gaan we ook u voor uitnodigen, om bij dergelijke bijeenkomsten die we gaan houden gewoon een keertje te komen kijken. Hoe zit dat nou? En over welke mensen gaat het en wat vertellen wij dan? En dat kan heel erg helpen ook in de beeldvorming, wat gebeurt er nu in de praktijk? Dus die informatie komt. Volgens mij is daarmee het verhaal klaar. Ja.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Baan.

De heer Baan: Absoluut.

De voorzitter: Ik wil ... Sorry, ik had begrepen dat wij maar maximaal tot 22:30 uur de tijd hadden. Ik begreep van de griffie dat we wat uitloop hebben. Dus als jullie de vragen die we hebben op willen schrijven, dan doen we dadelijk op het einde. En dan geef ik mevrouw Duykers alsnog even nog het woord om nog een laatste punt te maken vanwege mijn abrupte einde. Mijnheer Haisma van de Socialde Dienst, wilt u een presentatie geven of vertelt u het zo?

De heer Haisma: Ja, ik heb een paar flyers ... Ik zal hem even aanzetten. Ja. Ja, ik zal even een korte update geven over de energietoeslag vanuit de Sociale Dienst. Ik ben Floris Haisma, ik ben beleidsadviseur bij de Sociale Dienst en ik houd me onder andere met het onderwerp nu bezig. Als het goed is bent u al geïnformeerd door uw college met een raadsinformatiebrief over van, ja, wat energietoeslag is en, ja, hoe we dat in deze regio uitvoeren.

De heer ...: Hij komt eraan, Floris. Ja.

De heer Haisma: Oké. Ja, en wat is die energietoeslag, even in de herhaling. Ja, zoals u weet ter compensatie van de gestegen energieprijzen voor huishoudens met een laag inkomen. En het is vormgegeven als categoriale, bijzondere bijstand. En dat betekent dus eigenlijk dat iedereen die aan een bepaalde categorie voldoet, dat hij die toeslag krijgt. Dus dat we niet per huishouden kijken van, nou heeft u inderdaad een gestegen energierekening? Dat betekent dat we het ook heel eenvoudig en dus efficiënt en snel kunnen uitvoeren. En dat betekent dus dat iedereen die binnen die doelgroep past, of hij nou wel of niet die energiekosten heeft, die gestegen energiekosten, die krijgt het. Omdat we wel weten dat, nou, heel veel mensen in die lage inkomens nu moeite hebben om rond te komen met de gestegen energieprijzen, en eigenlijk überhaupt de gestegen prijzen over de hele linie. En daar is door het Rijk daar een regeling voor vastgesteld, waarbinnen ook beleidsvrijheid zit op lokaal niveau. Omdat het binnen de Participatiewet en de bijzondere bijstand valt, valt het ook dus meteen in de, ja, in het takenpakket van de gemeenschappelijke regeling van de Sociale Dienst. Dus daar heeft uw wethouder Heijkoop samen met zijn regiocollega's heeft daar invulling aan gegeven in het, ja, in het invullen van die beleidsvrijheid. En dat is deze regeling dus geworden. Voor de doelgroep tot 130 procent van het sociaal minimum is die energietoeslag. Dat is dus hoger dan, nou, eigenlijk de richtlijn van het Rijk. Van zorg nou in ieder geval dat tot 120 procent iedereen die toeslag krijgt. Nou dat is een bewuste keuze om ook een grotere doelgroep te bereiken. En het mooie van die energietoeslag is dus dat we hem ook ambtshalve kunnen uitbetalen. Dus de mensen die dus al bekend zijn bij de Sociale Dienst, omdat zij een bijstandsuitkering hebben of omdat anderszins de inkomensgegevens dus al bekend zijn bij ons omdat ze een aanvraag hebben gedaan voor de bijzondere bijstand of het minimabudget, dat we dan zonder aanvraag het gewoon uit kunnen betalen. En dat geldt dus ook voor mensen die bijvoorbeeld een bijstandsuitkering hebben aanvullend op hun AOW, dus bij de Sociale Verzekeringsbank. Dat heet dan AIO. Nou, die gegevens hebben we dus ook gekregen, zodat we die mensen in één keer die toeslag konden uitbetalen. Maar ook van het regionaal bureau voor zelfstandigen die de BBZ uitvoert, de bijstandsregeling voor zelfstandigen. Nou die

hebben we dus ook uit kunnen betalen. En daar zijn we dus een aantal weken geleden mee begonnen. En nou ja, nog even toelichten van waarom is er dus ook bestuurlijk gekozen voor een wat grotere doelgroep? Ook omdat juist die doelgroep van werkende armen en gepensioneerden bereikt wilden worden. En je ziet dus dat er in die groep van 120 tot 130 procent dus ook vooral werkenden en gepensioneerden zitten. In de groep tot 110 procent, of tot 100 procent, zijn het natuurlijk vooral mensen met een uitkering. Dus daarom is die keuze ook zo gemaakt. Nou hoeveel zijn er dan ondertussen uitbetaald? Ruim negenduizend voor de regio en voor Dordrecht vijfduizend zijn er al uitbetaald. En ondertussen zijn er nog wel een, ja, duizenden aanvragen die nog weggewerkt moeten worden. Daar wordt heel hard aan gewerkt. Maar u kunt zich voorstellen dat dat ook overweldigend is voor ons, alle aandacht en vragen en aanvragen. Dus daar wordt hard aan gewerkt. Dus tot zover even mijn toelichting.

De voorzitter: Oké, dank. Dan ga ik nog heel even het woord aan mevrouw Duykers geven. Misschien dat u bepaalde punten niet heeft kunnen maken door mijn, excuses, abrupte einde. En dan gaan we daarna door aan vragen.

Mevrouw Duykers: Dank dat ik nog even de ruimte krijg. Ik heb nog twee kleine punten. En dat is, we hebben vanavond gepraat over allerlei soorten armoede, en eigenlijk is dat ook een belemmering voor veel mensen. Je hebt over energiearmoede, hebt u net aangegeven, maar je hebt het ook over kinderarmoede, je hebt werkende armen, je hebt over menstruatiearmoede, je hebt het over sociale armoede. En ik denk dat het goed is om dit niet zo op die manier te duiden, want dat is vrij soms heel denigrerend voor mensen waar het mee te maken hebben. En als het gaat over een integrale aanpak, dan gaat het gewoon over armoedebestrijding en minimabeleid, en dan zijn de onderdelen zijn niet de doelen op zich. En dat is een punt. En het derde punt tot slot, het herstel van vertrouwen. Wij hebben gemerkt ook dat toch, en jij gaf het ook net al aan, Arjan, dat er behoorlijk wat mensen zijn die geen vertrouwen hebben in de overheid en in een aantal organisaties en die daar ook dan niet naartoe gaan. En ik denk dat het heel belangrijk is dat het vertrouwen weer teruggegeven moet worden aan de bewoners. En dat kun je denk ik doen door je veel meer zichtbaar te maken, van de politiek, maar ook de ambtenaren. Ga meer de wijken in, ga meer praten met mensen. Voordat je beleid maakt, ga praten met mensen. Ga commissievergaderingen in wijken doen. Dus op die manier te laten zien van, hé die wijken zijn het waard, de mensen zijn het waard en wij komen naar u toe. En een laatste puntje wat daarmee te makeen heeft van, probeer de randen van de wet op te zoeken. Als het gaat bijvoorbeeld over participatiebeleid, als het gaat over de kostendelersnorm. Er zijn gemeenten die de randen van de wet echt opzoeken en die daardoor ook weer ruimhartig een aantal mensen kunnen belonen en waarderen. En dat is eigenlijk ook een belangrijk punt. Ik heb nog een verzoek. Dat is net even hebben we dat besproken. Wij hoorden dat er ook een oordeelsvormende vergadering is. En we zouden als organisaties graag bij de oordeelsvormende vergadering ook betrokken willen worden. Want dan gaat het over oordelen, en daar zouden wij graag bij betrokken willen worden. Bedankt.

De voorzitter: Dank u wel voor al uw moeite. Volgens mij, ik ben een beetje uitgelopen, maar dat is dit onderwerp wel zeker de aandacht waard. Zijn hier nog vragen aan de sprekers? Mijnheer Merx, VVD.

De heer Merx: Hoor ik nou goed dat u zei? Eén derde weet het niet te vinden, één derde wil niet gevonden worden en één derde wordt anders nog wel geholpen. Had ik dat nou goed gehoord?

De heer Baan: Dat klopt, ja.

De heer Merx: Oké, dank u.

De voorzitter: Mijnheer Safranti van DENK.

De heer Safranti: Juist, de zorgwekkende zorgmijder, die één derde. Maar kunnen jullie ze nog treffen of niet? Want die anderen worden natuurlijk wel bij het handje meegenomen door Humanitas of wat dan ook, al die partijen. Maar die één derde zorgwekkende zorgmijders, ja, die isoleren zich verder natuurlijk, maar die komen dieper in de schulden of in armoede.

De heer Baan: Ja. Ja, wil jij hem? Want dan doe ik hem uit.

Mevrouw Duykers: Ik kan er iets kort over zeggen. Wij hebben in Oud-Krispijn sinds twee jaar ervaringsmaatjes. Dat zijn mensen die een training hebben gevolgd, maar die zelf ook in armoede hebben gezeten en die gaan echt de wijk in. Die gaan op zoek, die gaan ... Komen achter de voordeur en die krijgen daar veel vertrouwen, omdat ze het zelf ook hebben meegemaakt. En ik heb al vaker gepleit van, het is heel fijn om die ervaringsmaatjes gewoon, ja, ook stabiel te maken en ook te rollen naar andere wijken. En daardoor zie je, dan hoor je ook waarom mensen niet naar een sociale dienst of naar een gemeente gaan. En dat heeft vaak te maken met hele vervelende ervaringen, teleurstellende ervaringen, dat ze het vertrouwen zijn kwijtgeraakt en dan zeggen, nou dan zoek ik het liever zelf uit als dat ik ... Dus dat is echt die zorgmijder, dat klopt. Maar daar zijn wel oplossingen voor om die te bereiken. Ja.

De heer Baan: Ja, misschien aanvullend daarop. Net het plaatje laten zien met al die plekken, en dat zijn natuurlijk de plekken waar mensen sowieso al komen en waar ze niet primair komen omdat ze een financieel probleem hebben, maar voor hele andere zaken, maar en passant als er vertrouwen is in de eigen groep of eigen gemeenschap wel hun verhaal kwijt kunnen. En dan is het wel prettig als je daar ook iemand hebt die in dat hele netwerk gaat zitten en die kan signaleren, hé hier is iets anders met meer aan de hand en zullen we niet ... En daarmee hopen we, verwachten we, dat we toch behoorlijk wat mensen kunnen ... Ja, hoe ... Kunnen verleiden om hulp te krijgen, om hulp te zoeken of samen met hen hulp te zoeken en daardoor in ieder geval die twee derde naar beneden bij te brengen. Maar je gaat natuurlijk niet iedereen kunnen treffen, want niet iedereen wil gevonden worden.

De voorzitter: Dank u wel. Als ik zo om me heen kijk, denk ik dat wij voldoende beeld hebben gekregen om de raadsinformatiebrief door te sturen naar de raad 31 mei. Klopt dat?

Mevrouw Vol-van der Holst: Voorzitter, mag ik nog één ...

De voorzitter: Ja, mevrouw Vol.

Mevrouw Vol-van der Holst: Ik zou het heel erg ook waarderen als inderdaad de organisaties betrokken kunnen worden bij de oordeelsvormende vergadering.

De voorzitter: Dat wou ik net concluderen. Volgens mij hebben we meerdere suggesties meegegeven waar de wethouder toezegging heeft gedaan om dat mee te nemen. En het verzoek nemen wij graag aan om de partijen in de stad bij de verdere uitwerking te betrekken. Daar zal eerst nog bij de verdere uitwerking een beeldvormende sessie plaatsvinden en daarna een oordeelvormende sessie. Dus bij de beeldvormende sessie is het superfijn als u daarbij aanwezig kunt zijn. En dit is vooral een beeldvormende sessie om ons te leren en te laten weten wat er speelt en wat voor mogelijkheden tot sturen er zijn. Dank u wel voor al uw aandacht en hulp. Fijne avond.